

Rohkunborri
nasjonalparkstyre

Møteinnkalling

Utvalg:	Rohkunborri nasjonalparkstyre
Møtested:	Teams, Teams
Dato:	20.08.2025
Tidspunkt:	09:00

Eventuelt forfall må meldes snarest til nasjonalparkforvalter. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Møtet gjennomføres som teamsmøte.

Saksliste

Utvalgs-saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv-saksnr
	Styresak		
ST 22/25	Godkjenning av møteinnkalling og saksliste - 20.08.2025.		2025/230
ST 23/25	Godkjenning av protokoll fra styremøte - 23.06.2025.		2025/230
ST 24/25	Faglig godkjenning av forvaltningsplan		2022/9990

Arkivsaksnummer: 2025/230-7

Saksbehandler: Sunniva Olsen

Dato: 20.08.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Rohkunborri nasjonalparkstyre	22/25	20.08.2025

Godkjenning av møteinnkalling og saksliste - 20.08.2025.

Innstilling fra forvalter

Møteinnkalling og saksliste godkjennes

--- slutt på innstilling ---

Arkivsaksnummer: 2025/230-8

Saksbehandler: Sunniva Olsen

Dato: 20.08.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Rohkunborri nasjonalparkstyre	23/25	20.08.2025

Godkjenning av protokoll fra styremøte - 23.06.2025.

Innstilling fra forvalter

Protokoll fra styremøte 23. juni godkjennes.

--- slutt på innstilling ---

Arkivsaksnummer: 2022/9990-13

Saksbehandler: Sunniva Olsen

Dato: 12.08.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Rohkunborri nasjonalparkstyre	24/25	20.08.2025

Faglig godkjenning av forvaltningsplan

Innstilling fra forvalter

Nasjonalparkstyret godkjenner utkast til forvaltningsplan for innsending til faglig godkjenning.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

Vedlegg:

- 1 Forvaltningsplan for Rohkunborri nasjonalpark juli2025

Saksopplysninger

Utkast til forvaltningsplan for Rohkunborri nasjonalpark skal sendes på faglig godkjenning hos miljødirektoratet.

Det gjelder ennå noen endringer i forvaltningsplanene. Endringene som gjelder er oppdatere kart i kapittel 4.2 Reindrift, oppdatere noen av vedleggene, legge til en referanse og legge inn kreditering på et bilde.

Forvalter har vært i dialog med Kim-Daniel på Miljødirektoratet, og han sier at det ikke gjør noe om vedlegg, kart osv. ikke er oppdatert, fordi det i stor grad er det juridiske som skal vurderes fra Miljødirektoratet sin side.

Vurdering

Forvaltningsplanene er så godt som ferdig, og det vil derfor være gunstig å få en faglig gjennomgang og godkjenning av Miljødirektoratet for å kunne ferdigstille forvaltningsplanene i løpet av 2025.

Norges
nasjonalparker

11/07/2025

Forvaltningsplan for Rohkunborri nasjonalpark – Rohkunbori álbmotmeahcci 2025-2029

Kolofon

Utførende institusjon

Rohkunborri nasjonalparkstyre

Kontaktperson

Ida Steien Bjerka

Publikasjonsnummer

1

År

2025

Antall sider

248

Opplag

1

Utgiver

Rohkunborri nasjonalparkstyre

Forfatter(e)

Rohkunborri nasjonalparkstyre

Tittel – norsk og engelsk

Forvaltningsplan for Rohkunborri nasjonalpark. Management plan for Rohkunborri National Park

Sammendrag – summary

Forvaltningsplanen for Rohkunborri nasjonalpark er en utdyping og presisering av hvordan verneforskriften for nasjonalparken skal praktiseres. Planen gir en oversikt over gjeldende regelverk og verneverdier i parken, og oppsummerer status for de forskjellige brukergruppene i parken. Planen gir deretter konkrete retningslinjer for bruk, oppsyn, informasjon, tilrettelegging og naturovervåking. Planen er først og fremst et arbeidsverktøy for nasjonalparkstyret, og skal gi økt forutsigbarhet for brukerne av området.

The management plan for Rohkunborri National Park is a further elaboration and clarification of how the conservation regulations for the national park are to be implemented. The plan provides an overview of current regulations and conservation values in the park, and summarizes the status of the different user groups in the park. The plan then provides specific guidelines for use, supervision, information, facilitation and nature monitoring. The plan is primarily a working tool for the national park board, and is intended to provide increased predictability for users of the area.

Forsidefoto

Canyon i Sør dalen. Foto: Asgeir Kvalvåg Blixgård.

Innhold

1	Innledning	6
1.1	Vern av Rohkunborri nasjonalpark.....	6
1.1.1	Navn på parken	7
1.2	Nasjonalparker i Norge	8
1.3	Forvaltningsplan	9
1.3.1	Utarbeiding av forvaltningsplanen.....	9
1.3.2	Prosess med utarbeiding av forvaltningsplanen.....	12
1.3.3	Forvaltningsplanen og vurdering etter naturmangfoldlovens §§ 8-12	14
1.4	Verneforskriften og lovverket	16
1.4.1	Verneforskriften for Rohkunborri nasjonalpark	16
1.4.2	Naturmangfoldloven.....	18
1.4.3	Forhold til annen lovgivning	18
2	Verdiene i nasjonalparken	18
2.1	Landskap	18
2.2	Klima.....	21
2.3	Geologi	21
2.4	Vegetasjon.....	22
2.5	Dyreliv.....	24
2.5.1	Ferskvann.....	27
2.6	Kulturminner	28
2.7	Kulturhistorisk samisk bruk av naturen i Rohkunborri	29
3	Forvaltningsutfordringer, forvaltningsmål og bevaringsmål ...	30
3.1	Forvaltningsmål	30
3.2	Bevaringsmål	32
3.3	Trusler mot verneverdiene	33

3.3.1	Trusler innenfor vernegrensene	33
3.3.2	Trusler utenfor vernegrensene	35

4 Brukerinteresser..... 35

4.1	Verneforskriften og bruken av nasjonalparken	35
4.2	Reindrift	36
4.3	Landbruk utenom reindrift.....	46
4.4	Friluftsliv, jakt og fiske.....	49
4.4.1	Ferdsel	51
4.4.2	Jakt og fiske.....	57
4.4.3	Bålbrenning og plukking av bær, planter og sopp	61
4.4.4	Tilrettelegging	62
4.5	Reiseliv	64
4.6	Uttak og bruk av geologiske forekomster.....	65
4.7	Motorferdsel.....	67
4.7.1	Reindrift	69
4.7.2	Landbruk.....	71
4.7.3	Elgjakt.....	72
4.7.4	Transport til hytter og gammer mm.	72
4.7.5	Fiske.....	74
4.8	Støy	75
4.8.1	Droner	76
4.8.2	Motordrevne isbor.....	76
4.9	Anlegg og byggverk.....	77
4.10	Uttak av trevirke til brensel og annet.....	85
4.11	Kulturminner	86
4.12	Forsvaret	88

5 Forvaltning..... 90

5.1	Organisering av forvaltningen	90
5.2	Oppsyn	92
5.3	Tilrettelegging og informasjon.....	94

5.3.1	Status for eksisterende tiltak	94
5.4	Overvåking og kartlegging	96
6	Saksbehandling	96
6.1	Generelle retningslinjer for saksbehandling	96
6.2	Føringer i naturmangfoldloven	97
6.3	Føringer i kongelig resolusjon	99
6.4	Forhold til annet lovverk i saksbehandlingen	100
6.5	Generelle dispensasjonsbestemmelser	100
6.6	Oppfølging av ulovligheter – håndheving og sanksjoner	102
7	Referanser	104
8	Vedlegg:	106
	Vedlegg 1: Verneforskrift for Rohkunborri nasjonalpark	106
	Vedlegg 2: Reindriftshytter og -anlegg	112
	Vedlegg 3: Distriktsplan for Gielas Reinbeitedistrikt	114
	Vedlegg 4: Distriktsplan for Altevatn-Hjertind Reinbeitedistrikt	161
	Vedlegg 5: Kart over reindriftas kjørespor	222
	Vedlegg 6: Kart over reindriftens årstidsbeiter	225
	Vedlegg 7: Statskogs retningslinjer for hogst	227
	Vedlegg 8: Bevaringsmål	228
	Vedlegg 9: Enkel besøksstrategi for Rohkunborri nasjonalpark	229
	Vedlegg 10: Tiltaksplan for Rohkunborri nasjonalpark	243
	Vedlegg 11: Medlemmer i faglig rådgivende utvalg	244

1 Innledning

1.1 Vern av Rohkunborri nasjonalpark

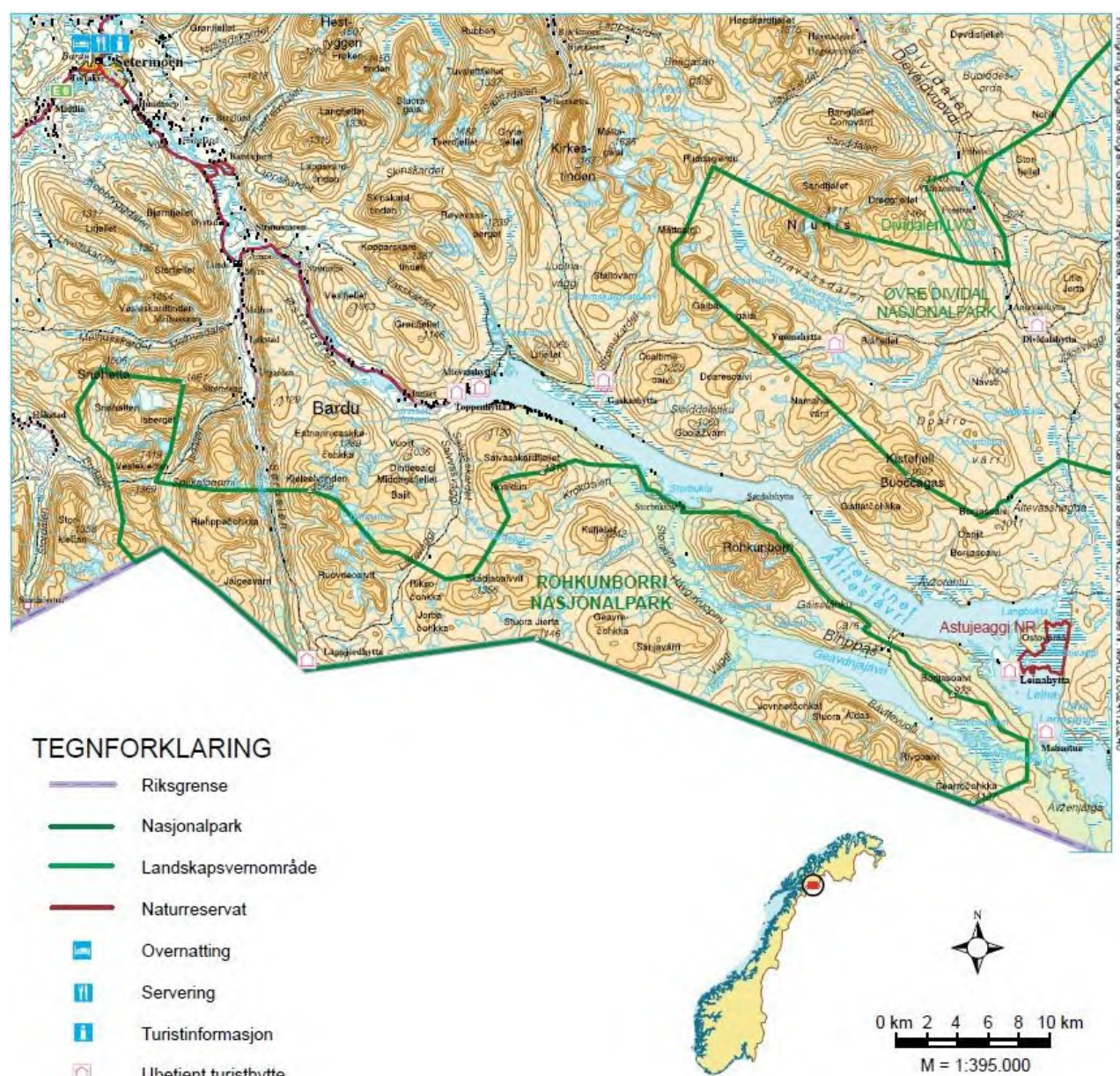
Planarbeidet med vern i området Sjørdalen-Isdalen startet i juni 2004 og ble formelt avsluttet med vernevedtak i februar 2011. Bakgrunn for arbeidet med etablering av en nasjonalpark i Bardu er NOU 1986:13 "Ny landsplan for nasjonalparker", St.meld.nr. 62 (1991-92) "Ny landsplan for nasjonalparker og andre større verneområder i Norge" og Innst. S. nr. 124 (1992-93) med samme navn. Utredningsområdet for vern var opprinnelig på ca. 240 km². I forbindelse med melding om oppstart, anmodet Bardu kommune Fylkesmannen i Troms om å utrede et større område som nasjonalpark, der fjellområdene i øst med Salvasskardet, Stordalen og den store innsjøen Geavdnjajávri ble inkludert i planarbeidet. Dette ble imøtekommet, og planområdet ble da så stort at det utløste krav om konsekvensutredninger etter plan- og bygningsloven.

Høringsdokumentet med verneforslag og konsekvensutredninger ble sendt på lokal og sentral høring 29. april 2008. Det ble hørt på to ulike avgrensninger. Det ble i forbindelse med arbeidet etablert en arbeidsgruppe med representanter fra Bardu kommune, Troms fylkeskommune, Statskog, Talma sameby og berørte grunneier- og utmarkslag som grenser til verneforslaget. Denne arbeidsgruppa ga råd til Fylkesmannen under planarbeidet fram til høringen.

Den 25. februar 2011 ble Rohkunborri nasjonalpark opprettet ved Kongelig resolusjon. Det totale arealet som er vernet er oppgitt til 571 km². Det riktige tallet er imidlertid 556 km². Hele arealet er på statsgrunn i Bardu kommune.

1.1.1 Navn på parken

Nasjonalparkens offisielle navn er Rohkunborri nasjonalpark. Det samiske navnet på nasjonalparken er Rohkunbori álbmotmeahcci. Nasjonalparken har fått navn etter fjellmassivet som er et sentralt landemerke innenfor verneområdet.

Figur 1: Oversiktskart over Rohkunborri nasjonalpark

1.2 Nasjonalparker i Norge

Rohkunborri nasjonalpark er nummer 34 i rekken av nasjonalparker på fastlandet i Norge. Per 2017 var 17,2 % av Norges fastlandsareal vernet etter naturvernloven og naturmangfoldloven. Av dette var 9,7 % vernet som nasjonalpark. Opprettelsen av nasjonalparker er hjemlet i naturmangfoldloven. I naturmangfoldlovens formål, § 1, heter det at «Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur». Videre er det naturmangfoldlovens § 35 som gir den direkte hjemmelen for opprettelsen av nasjonalparker:

Naturmangfoldloven § 35

Som nasjonalpark kan vernes større naturområder som inneholder særegne eller representative økosystemer eller landskap og som er uten tyngre naturinngrep.

I nasjonalparker skal ingen varig påvirkning av naturmiljø eller kulturminner finne sted, med mindre slik påvirkning er en forutsetning for å ivareta verneformålet. Forskriften skal verne landskapet med planter, dyr, geologiske forekomster og kulturminner mot utbygging, anlegg, forurensning og annen aktivitet som kan skade formålet med vernet, og sikre en uforstyrret opplevelse av naturen. Ferdsel til fots i samsvar med friluftslovens regler er tillatt. Slik ferdsel kan bare begrenses eller forbys i avgrensede områder i en nasjonalpark, og bare dersom det er nødvendig for å bevare planter eller dyr, kulturminner eller geologiske forekomster.

Vern som nasjonalpark innebærer et relativt strengt områdevern. Formålsparagrafene for nasjonalparkene varierer, og er styrende for forvaltningen av det enkelte område. § 33 i naturmangfoldloven angir målene for områdevern:

1.3 Forvaltningsplan

1.3.1 Utarbeiding av forvaltningsplanen

Forvaltningsplanen kan ikke gi fritak fra søknadsplikten slik den framgår av verneforskriften. Men den kan si at enkelte tiltak vil bli tillatt etter søknad, og for eksempel om flerårige tillatelser er aktuelt.

Arbeidet med å lage forvaltningsplan er ikke en ny omgang med å lage verneforskrift. Verneforskriften blir fastsatt ved vernevedtaket og danner altså rammen for innholdet i forvaltningsplanen.

Hensikten med å utarbeide en forvaltningsplan for nasjonalparken er å få en samlet oversikt over og behandling av aktuelle problemstillinger. Hovedformålet med forvaltningsplanen er å trekke opp retningslinjer og konkretisere felles mål for

Naturmangfoldloven § 33

Verneområder på land, i vassdrag og i sjø (...) skal bidra til bevaring av

- a) variasjonsbredden av naturtyper og landskap,*
- b) arter og genetisk mangfold*
- c) truet natur og økologiske funksjonsområder for prioriterte arter*
- d) større intakte økosystemer, også slik at de kan være tilgjengelige for enkelt friluftsliv*
- e) områder med særskilte naturhistoriske verdier*
- f) natur preget av menneskers bruk gjennom tidene (kulturlandskap) eller som også har kulturhistoriske verdier, og tilrettelegging for bruk som bidrar til å opprettholde naturverdiene*
- g) økologiske og landskapsmessige sammenhenger nasjonalt og internasjonalt, eller*
- h) referanseområder for å følge utviklingen i naturen*

Når det etter en annen lov treffes vedtak om å beskytte naturen i et område, bør det legges vekt på målene i første ledd. Inngår slike vedtak etter annen lov i en plan som omfatter områder beskyttet ved vedtak etter denne loven, kan Kongen gi regler for å sikre at beskyttelsen etter de forskjellige lovene samordnes i forhold til målet med planen.

forvaltningen, slik at formålet med etableringen av verneområdet blir ivaretatt. Det er videre et mål at forvaltningsplanen skal etablere gode rutiner for samarbeid og oppgavefordeling mellom aktørene lokalt, regionalt og nasjonalt. Forvaltningsplanen vil også fungere som en veileder for brukere av området, deriblant grunneiere, kommuner og frivillige organisasjoner.

Ifølge verneforskriftens § 5 skal det utarbeides en forvaltningsplan for Rohkunborri nasjonalpark med nærmere retningslinjer for forvaltning, skjøtsel, tilrettelegging, informasjon osv. Forvaltningsplanen skal godkjennes av Miljødirektoratet. En forvaltningsplan skal være et praktisk hjelpemiddel til å opprettholde naturverdiene i nasjonalparken og fremme formålet med vernet. Den skal også bidra til å sikre forutsigbarhet og likebehandling.

Verneforskriften setter rammen for forvaltningsplanen. Verneforskriftens § 2, formålsparagrafen, er sentral med tanke på bruken som kan foregå i nasjonalparken. Gjennom forvaltningsplanen kan det ikke gis tillatelse til tiltak som er forbudt i verneforskriften. Likedan kan ikke tiltak som det er gitt direkte åpning for i verneforskriften forbys gjennom forvaltningsplanen. Utover dette er det en rekke tiltak og aktiviteter det etter søknad kan gis tillatelse til i en nasjonalpark (også kalt dispensasjon). Forvaltningsplanen skal avklare nærmere hva som kan eller bør tillates med utgangspunkt i verneverdier og -formål.

Mens verneforskriftene for verneområdene er juridisk bindende, har forvaltningsplanen en retningsgivende og veiledende funksjon. På de punktene i verneforskriften hvor det konkret vises til forvaltningsplanen, vil forvaltningsplanen være juridisk bindende for forvaltningen.

I § 3 om vernebestemmelser fremgår det at ingen varig påvirkning av naturmiljø eller kulturminner skal finne sted i nasjonalparken, med mindre slik påvirkning er en forutsetning for å ivareta verneformålet.

Pkt 1.1 trekker fram at landskapet er vernet mot inngrep av enhver art. Bestemmelsene i pkt. 1.1 er imidlertid ikke til hinder for vedlikehold av eksisterende stier, skiløyper, skilt, bruer og liknende i samsvar med **forvaltningsplan** (pkt 1.2 bokstav b).

Pkt 1.3 sier blant annet at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til (bokstav i) opplag av båt i samsvar med retningslinjer fastsatt i **forvaltningsplanen**, jf. § 5 og (bokstav j) utbedring av eksisterende kjørespor i samsvar med retningslinjer fastsatt i **forvaltningsplanen**, jf. § 5.

Ifølge pkt 2.2 er bestemmelsen ikke til hinder for reindriftens hogst av bjørk til brensel og til vedlikehold av reingjerder og annet reindriftsutstyr i henhold til **forvaltningsplan**.

All ferdsel skal ifølge pkt. 5.1 skje varsomt og det skal tas hensyn til natur, vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

Ifølge pkt. 5.2 om organisert ferdsel er bestemmelsene i denne forskrift ikke til hinder for organisert turvirksomhet til fots så lenge naturmiljøet ikke blir skadelidende. Organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må ha særskilt tillatelse av forvaltningsmyndigheten. Nærmere retningslinjer gis i forvaltningsplanen.

Pkt. 5.3 handler om organisert bruk av hest og sykling. Sykling og organisert bruk av hest er tillatt på veier, samt traseer som er godkjent for slik bruk i forvaltningsplanen.

Forvaltningsmyndigheten kan ifølge pkt. 6.3 gi tillatelse til (bokstav i) nødvendig bruk av helikopter eller barmarkskjøretøy som er skånsom mot terrenget, i forbindelse med reindrift for Talma sameby, i henhold til beslutning tatt av Talma sameby og forankret i forvaltningsplanen.

Bruk av beltekjøretøy på snødekt mark for nødvendig transport av båt og utstyr i forbindelse med fiske på Geavdnjávri. Transporten skal skje etter bestemte traséer i henhold til forvaltningsplanen (bokstav j).

For reindriften kan det gis flerårige tillatelser for bruk av terrenggående barmarkskjøretøy ut fra reinbeitedistriktets bruksregler og distriktsplan i henhold til reindriftsloven (for norske reindriftsutøvere) og egengodkjent plan for motorisert ferdsel forankret i forvaltningsplanen (for svenske reindriftsutøvere knyttet til Talma sameby).

I følge § 5 skal det utarbeides en forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning, skjøtsel, tilrettelegging, informasjon osv. Forvaltningsplanen skal godkjennes av Miljødirektoratet.

Forvaltningsplanen har et langsiktig perspektiv. Den bør revideres første gang etter fem til sju år, deretter hvert tiende år. Det er forvaltningsmyndighetens ansvar å forestå revidering. Bevaringsmålene vil bli revidert i samsvar med nasjonale standarder for disse og for overvåking, uavhengig av tidspunktet for revisjon av forvaltningsplanen.

1.3.2 Prosess med utarbeiding av forvaltningsplanen

Rohkunborri nasjonalparkstyre har ansvaret for å lage den første forvaltningsplanen for Rohkunborri nasjonalpark jfr. vedtektene for styret og forskriften. Det foreligger en avtale mellom Sametinget og Klima- og miljødepartementet om retningslinjer for verneplanarbeid etter naturvernloven i områder som berører samiske interesser direkte. Avtalen ble undertegnet 31. januar 2007. I henhold til denne avtalen skal det, dersom det ansees hensiktsmessig av en av partene, opprettes et eget arbeidsutvalg som skal bistå i arbeidet med forvaltningsplaner. I forbindelse med etableringen av det nye forvaltningsregimet har allikevel Sametinget uttalt at det ikke vil være behov for dette underveis i arbeidet ettersom Sametinget har en egen representant inne i styret. Sametinget skal uansett konsulteres til slutt før planen vedtas.

For å sikre en god lokal forankring har Rohkunborri nasjonalparkstyre ønsket å etablere et arbeidsutvalg lokalt som skal bistå fortløpende i arbeidet med forvaltningsplanen.

Verneforskriftenes § 8 sier at forvaltningsmyndigheten kan opprette et rådgivende utvalg for forvaltningen av verneområdet. Utvalget skal sikre bred medvirkning og lokalkunnskap i forvaltningen av nasjonalparken, bistå forvaltningsmyndigheten med råd og bistå i forbindelse med forvaltningsplanarbeidet. Arbeidet med forvaltningsplanen startet opp før vernevedtaket for Rohkunborri var et faktum, og før ny modell med lokal forvaltning ble etablert. Det ble imidlertid satt på vent i påvente av den nye forvaltningsmodellen.

Begge utvalg har gitt bidrag i forbindelse med arbeidet med forvaltningsplanen, men arbeidsutvalget vil legges ned når dette arbeidet er ferdig. Arbeidsutvalget som bistår styret med forvaltningsplanarbeidet, har likhetstrekk med faglig rådgivende utvalg. Det er imidlertid færre representanter og den lokale tilhørigheten er tydeligere. Se [kap. 5.1](#) om forvaltningsmyndighet for nærmere informasjon.

Arbeidsutvalg:

Nasjonalparkforvalter leder arbeidsutvalget og ivaretar sekretariatsoppgavene. Sammensetningen av utvalget er:

Hvem	Representerer
Jan Sørmo / Asbjørn Josefsen	Bardu grunneierlag
Per Åke Heimdal	Bardu kommune
Magnus Berg	Statskog SF
Vilhelm Kjelsvik	Naturvernforbundet
Per-Mathis Oskal	Uhcanjárga/Altevatn reinbeitedistrikt
Stein Wiggo Bones	Salangsdalen grunneier- og utmarkslag
Frank Strømseth	Bardu og Salangsdalen jeger- og fiskeforeninger
Johan Anders Eira	Gielas reinbeitedistrikt

Mandat for arbeidsgruppa

Rohkunborri nasjonalparkstyre vedtok følgende mandat for arbeidsgruppa.

- Arbeidsutvalget skal bistå Rohkunborri nasjonalparkstyre i arbeidet med å lage forvaltningsplan for Rohkunborri nasjonalpark.
- Det skal utarbeides et dokument som skal omhandle:
 - Beskrivelse av dagens brukerinteresser og hvordan utfordringene kan løses innen rammen av vedtatt verneforskrift.
 - Plan over oppgaver med ansvar og myndighet.
 - Rutiner for behandling av saker etter vedtatt verneforskrift
- Om et flertall i arbeidsutvalget ikke kommer fram til et felles forslag skal de ulike forslag fremgå av forslag til forvaltningsplan og følge saken videre. Saken avgjøres av nasjonalparkstyret.
- Arbeidsutvalget kan fremme forslag til utredninger for å sikre et best mulig beslutningsgrunnlag.
- Arbeidsutvalget skal i sine vurderinger ta utgangspunkt i naturmangfoldloven, verneforskriften og utredninger av områdets verneverdier og kartlagt bruk av området.
- Prosessen i arbeidsutvalget skal foregå i god tro og med målsetting om å oppnå enighet.

- Arbeidsutvalget har et samlet ansvar for gjensidig informasjon og en effektiv prosess.

1.3.3 Forvaltningsplanen og vurdering etter naturmangfoldlovens §§ 8-12

I henhold til naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, og det skal framgå av beslutningen hvordan disse prinsippene er tatt hensyn til og vektlagt i vurderingen av saken. Forvaltningsmålene i §§ 4 og 5 trekkes også inn i skjønnsutøvingen. De nevnte bestemmelser i naturmangfoldloven skal inngå som en integrert del i skjønnsutøvingen ved saksbehandling etter naturmangfoldloven. Miljøkonsekvensene av selve forvaltningsplanen skal slik vurderes i et helhetlig og langsiktig perspektiv, der hensynet til eventuelt tap eller forringelse av naturmangfoldet på sikt avveies.

Etter § 8 i naturmangfoldloven skal offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig, bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kunnskapsgrunnlaget om naturforholdene i området som omfattes av foreliggende forvaltningsplan er innhentet i ulike registreringer og kartlegginger. Det vises her til gjennomførte konsekvensutredninger og kartleggingsarbeid som ble gjennomført i forbindelse med verneplanarbeidet. I området er det registrert nasjonalt verneverdige landskapsverdier og enkelte rødlistearter samt verdifulle naturtypelokaliteter. Naturmiljøet er nærmere beskrevet i eget kapittel.

Virksomhet som pågår i områdene per i dag omtales i del 4. Verneforskriftene åpner for at en rekke av disse aktivitetene kan fortsette. For enkelte aktiviteter vil det gjelde restriksjoner, slik at naturverdiene får en økt beskyttelse. Retningslinjene som er omtalt i forvaltningsplanen er satt med utgangspunkt i verneforskriften og dens rammer for hvilke aktiviteter som er tillatt og ikke. Ut fra dagens kunnskap om artene i områdene vil de aktivitetene som i henhold til verneforskriftene og tilhørende retningslinjer kan videreføres, med liten grad av sannsynlighet ha særlig negativ innvirkning på disse artene, naturtypene og landskapselementene. Vernebestemmelsene er til hinder for at det kan gjøres vesentlige inngrep i områdene.

Det vurderes slik at forvaltningsplanen med de retningslinjer som er foreslått med stor grad av sannsynlighet vil føre til en positiv utvikling for artene og naturtypene, jf. naturmangfoldloven §§ 4 og 5. Det legges til grunn at kjent kunnskap om arters

bestandssituasjon, naturtypenes utbredelse og økologisk tilstand i denne saken står i et rimelig forhold til sakens karakter, og anser at kunnskapsgrunnlaget i naturmangfoldloven § 8 er oppfylt. På denne bakgrunn legges det til grunn at det foreligger nok kunnskap om effekten av retningslinjene, samt bevaringsmål og foreslåtte tiltak, slik at føre-var-prinsippet ikke får særlig vekt i denne saken, jf. naturmangfoldloven § 9.

Aktiviteter og virksomheter som kan tillates i områdene vil bli nærmere regulert innenfor rammen av naturmangfoldloven og verneforskriften med tilhørende retningslinjer i denne planen, og regulering av den enkelte virksomhet og aktivitet vil kunne vurderes i forhold til samlet belastning i verneområdet. Prinsippet i naturmangfoldloven § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning er dermed vurdert og tillagt vekt.

Prinsippet i naturmangfoldloven § 11 om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver får ikke særlig betydning i denne saken ettersom vernet legger vesentlige begrensninger på hvilke tiltak som kan gjøres i området, og at de godkjente tiltakene ikke vil ha vesentlig negativ effekt på naturtyper, arter eller økosystem.

Når det gjelder § 12 er det særlig lokaliseringalternativer som er aktuelt, blant annet i forbindelse med tillatelser og dispensasjoner til traséer for motorferdsel og for lokaliseringer ved tillatelser til bygninger og anlegg. I forvaltningsplanen er det fastlagt faste traséer for enkelte tillatte aktiviteter, både motorisert ferdsel og andre typer ferdsel. Det er tatt hensyn til sårbare naturverdier og trasévalg er gjort ut ifra vurderinger av hva som gir minst skade og hvilke løsninger som etter en samlet vurdering gir de beste samfunnsmessige resultatene. Prinsippene i § 12 er dermed vurdert og tillagt vekt.

1.4 Verneforskriften og lovverket

1.4.1 Verneforskriften for Rohkunborri nasjonalpark

Formålet med nasjonalparken er å bevare et stort naturområde med et særegent landskap for å sikre biologisk mangfold med økosystemer, arter og bestander i et vidt spenn av naturtyper fra frodige gråor-heggeskoger, urskogspreget bjørkeskog og høgstaudeskoger, store våtmarksområder og ferskvannsmiljø med opprinnelig dyre- og plantesamfunn til alpine naturtyper med canyon i Sjødalen. Fjellreven er en art det skal tas spesielt vare på.

Allmennheten skal gis anledning til naturopplevelse gjennom utøvelse av naturvennlig friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget

Verneforskriften for Rohkunborri nasjonalpark ligger som vedlegg 1.

§ 1 Avgrensning

Her fremgår det hvem som er grunneier i nasjonalparken og hvilken kommune verneområdet berører. Videre størrelsen på området og omfanget av ferskvannsareal. Det vises til vernekart med inntegnede grenser og hvor dette skal oppbevares.

§ 2 Formål

Formålet med vernet omtales her og hva verneområdet skal ivareta. Ved vurdering av saker som behandles etter § 48 i naturmangfoldloven skal saken alltid vurderes i forhold til om tiltaket går på om saken påvirker formålet med vernet.

I formålsparagrafen fremgår det også at allmennheten skal gis anledning til naturopplevelse gjennom utøvelse av naturvennlig friluftsliv. Videre omfatter også formålet bevaring av det samiske naturgrunnlaget. Dette er imidlertid ikke en del av grunnlaget for selve vernet.

§ 3 Vernebestemmelser

Det er først og fremst § 3 som er viktig i forhold til daglig bruk og forvaltning av verneområdet. Vernebestemmelsene er tematisk ordnet, og delt inn i 1) Landskap, 2)

Planteliv, 3) Dyreliv, 4) Kulturminner, 5) Ferdsel, 6) Motorferdsel og 7) Forurensning. Under hvert av disse sju temaene er en rekke tiltak listet opp med følgende tredeling:

- Hva er forbudt
- Hva er unntatt fra forbudet (og kan gjøres uten søknad)
- Hva kan forvaltningsmyndigheten gi tillatelse til etter søknad.

§ 4 Generelle unntaksbestemmelser

Denne paragrafen henviser til naturmangfoldloven § 48, jf. § 77. Dette er den generelle dispensasjonsbestemmelsen som kan åpne for dispensasjon i tilfeller hvor det ikke foreligger en spesiell dispensasjonsbestemmelse i § 3.

§ 5 Forvaltningsplan

Paragrafen sier at det skal utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltningen, skjøtsel, tilrettelegging og informasjon mm.

§ 6 Skjøtsel

Forvaltningsmyndigheten eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- og kulturtilstand som er formålet med vernet.

§ 7 Forvaltningsmyndighet

Her fremgår det at det er Miljøverndepartementet som fastsetter hvem som er forvaltningsmyndighet etter forskriften. Denne myndigheten er nå satt til Rohkunborri nasjonalparkstyre. Videre skal samiske interesser ivaretas i den forvaltningsordning som etableres.

§ 8 Rådgivende utvalg

Det skal opprettes et rådgivende utvalg for forvaltningen av nasjonalparken. Det rådgivende utvalget har ikke beslutningsmyndighet, men skal kunne gi innspill og lokal kunnskap direkte til nasjonalparkstyret.

§ 9 Ikrafttredelse

Tidspunkt for når verneforskriften trådte i kraft, 25. februar 2011.

1.4.2 Naturmangfoldloven

Vedtak om vern av Rohkunborri nasjonalpark er hjemlet i Naturmangfoldloven. Naturmangfoldloven § 48 er en generell dispensasjonsbestemmelse, og denne hjemles til i den generelle dispensasjonsbestemmelsen i verneforskriften § 4. Saksbehandling etter naturmangfoldloven og prinsippene i §§ 8-12 diskuteres nærmere i kapittel 6 om saksbehandling.

1.4.3 Forhold til annen lovgivning

I nasjonalparken vil verneforskriften gå foran annet lovverk, om ikke forskriften uttrykkelig sier noe annet. Annet lov- og regelverk gjelder imidlertid i tillegg i nasjonalparken, og en del forhold nevnes ikke i verneforskriftene og reguleres derfor kun etter annet lovverk. I enkelte tilfeller kan også annet lovverk være strengere formulert enn verneforskriften, for eksempel vedrørende motorferdsel i tilknytning til transport av utstyr til fiske.

Verneforskriften kan imidlertid ikke regulere forholdet mellom reindriften og andre brukerinteresser. Dette må i tilfelle gjøres gjennom aktuell sektorlovgivning, eksempelvis reindriftsloven og friluftsløven.

Forholdet til annen lovgivning diskuteres nærmere i [kapittel 6](#) om saksbehandling.

2 Verdiene i nasjonalparken

2.1 Landskap

Landskapet i Rohkunborri nasjonalpark er beskrevet i rapport om landskap i forbindelse med konsekvensutredningen for vernet. Melby (2005) beskriver at landskapet stiger fra det dype juvet i Sør-dalen til høye fjell med isbreer. Fjellmassivet Rohkunborri vokter over Stordalen med gammel bjørkeskog, spennende fugleliv og innsjøen Geavdnjajávri med stor-røya.

Sør-dalen er kontrastrik med skarpe overganger. Det er frodig og stedvis tett vegetasjon. Sør-dalselva har meandrer og former idylliske grusører og sandbanker i de roligste

partiene. Trange bekkekløfter og gorsaer preger landskapet i Sør dalen og fanger oppmerksomheten til de besøkende.

Området er i liten grad kulturpåvirket. En skogsveg langs østsida av Sør dalselva avtar gradvis i standard innover fra grensa mellom statsgrunn og privat grunn er den som en sti å regne. To mindre private buer og den rødmerka stien mellom Sørmo og Lappjordhytta er for øvrig eneste inngrep innenfor landskapsområdet. Sør dalselva var allerede vernet som verna vassdrag lenge før nasjonalparken ble etablert.

Boldnoávzi er slik det er avgrenset, et naturhistorisk dokument som beskriver i tydelig form den regionale avsmeltingshistorien gjennom Kvartærtida. Områdets flere tusenårige kulturhistorie og religiøse betydning skaper en spesiell atmosfære. Området er ikke synlig kulturpåvirket, med unntak av en samisk offerplass, fangstgraver og noen gammetufter. Her finnes også et sperregjerde som passerer grensen mellom Sør dalskløfta og Torneträsk.

Vest for Sør dalen har landskapet en alpin karakter med stor formrikdom både i stor og liten skala. Her finner vi skarpe kontraster og variert natur. Fjellene er markant i landskapet omkranset av daler. Et generelt stort innslag av breer, skredmateriale, blottlagt berg, bekker og tjern, danner raske vekslinger.

Is dalen er en tydelig avgrenset sidedal til Sør dalen. Det finnes ikke bosetning eller tekniske anlegg innenfor landskapsområdet, men det er registrert lite synlige rester etter setring i dalen.

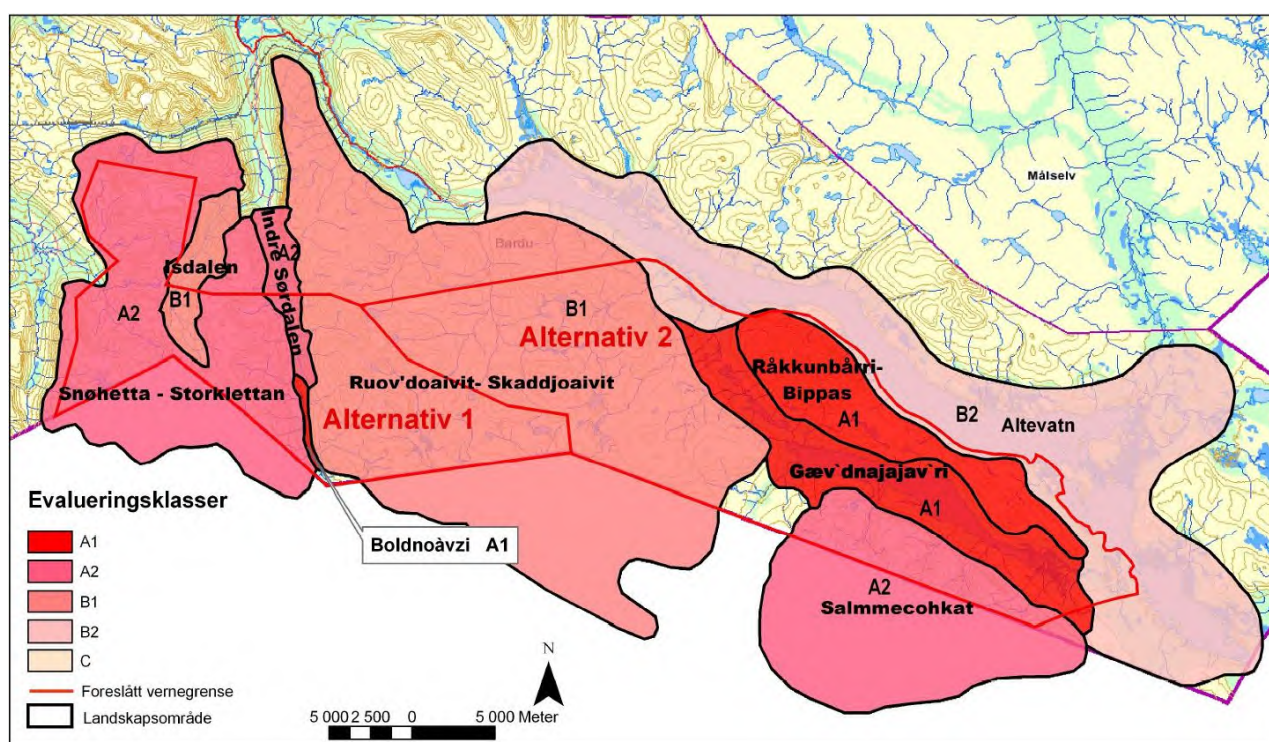
Geavdnjajávri og områdene rundt utgjør en langstrakt nordvest-sørøst rettet lågfjellsdal. Dalgangen er utpreget breerodert, U-formet og relativt vid hele vegen. Det utvikles imidlertid lite dramatik innfor landskapsområdet. Området er ikke kulturpåvirket, og med unntak av Statskog SF sitt naust og BJFF sin hytte innenfor landskapsområdet, så finnes det ikke tekniske inngrep innenfor landskapsområdet. Omkring 40 båter ligger i vannkanten, særlig i nordøstlige partier. Landskapsområdet tilfredsstiller kriteriene til Landskapsområder med villmarkspreget (I). Barduelva ovenfor Altevattnet underforstått nedslagsfeltet til Geavdnjajávri var tidlig vernet som vernavassdrag.

Landskapsområdet Salmmeohkat (figur 2) er høgfjell med Riukoåive på svensk side som den høyeste toppen (1546 m.o.h.). Mot øst faller terrenget suksessivt mot et slakere, dels skogkledd lågfjell. Fjellområdet er slitt ned av mekanisk forvitring før både innlandsisen og mindre lokalbreer gav landskapsområdet den formen det har i dag. Området er beite for rein. Ei gjeterhytte er eneste registrerte inngrep innenfor et svært stort landskapsområde.

Karakteren til området Rohkunborri-Bihppáš er særlig gitt av landskapets hovedform som et tydelig avgrenset og enhetlig høgfjellsmassiv i skarp kontrast til lavereliggende

områder. Dette karakteristiske fjellmassivet har også utviklet identitetsverdier mot brukere av dette terrenget. Området er beite for rein. Ei gjeterhytte er eneste registrerte inngrep innenfor landskapsområdet. Det regulerte Altevåtn ligger inntil Rohkunborri - Bihppáš i nord, og berører opplevelsen landskapsområdet, men på grunn av den store vannflaten, så blir den periodiske reguleringssonen lite fremtredende.

Landskapsområdet Ruovdoavvit – Skaddjoavvit har partier med alpin karakter og stor formrikdom, skarpe kontraster og et stort relieff. Fjellene framstår enhetlige som mektige enkeltindivider innenfor et helhetlig landskap. Et generelt stort innslag av breer, skredmateriale, nakent berg, bekker og tjern, danner raske vekslinger og et landskap med stor inntryksstyrke. Det alpine massivet omgis av et mildere, lavereliggende landskap med en særlig frodig vegetasjon mellom en rekke, grunne småvann i høydelaget 700-1000 m o.h. Områdets brukshistorie, innslag av tamrein og vissheten om at jerven har fast tilhold i området, er eksempler på dimensjoner ved landskapet som påvirker opplevelsen direkte og indirekte. Området er beite for rein, og det finnes reingjerder og gjeterhytter like utenfor nasjonalparkgrensa. Troms turlag sin merkede sti mellom Innset og Lappjordhytta skjærer gjennom landskapsområdet som tilfredsstiller kriteriene til Landskapsområder med ubetydelige naturinngrep (II).

Figur 2: Samlet evaluering av landskapsverdier for de enkelte landskapsområdene. Kartgrunnlag N50 vektor. A1= Enestående landskap av særlig stor verdi, A2=

Inntrykkssterke landskap med god variasjonsrikdom, B1: Regionalt typiske landskap med generelt intakte landskapskvaliteter, B2: Landskap som til en viss grad er preget av større inngrep. Klassen C er ikke representert i utredningsområdet (Melby, 2005).

2.2 Klima

Klimaforskjellene er betydelige fra vest til øst. For årsnedbøren gir dette et utslag med 1000 mm i vest i Sør-dalen/Isdalen til 300-400 mm i øst ved Leinavatn. I Norge er det bare indre deler av Finnmarksvidda og kontinentale områder på Østlandet som har så lite årsnedbør som områdene ved Leinavatn. Gjennomsnittlig månedstemperatur varierer mindre og for januar ligger denne på -8 til -12 grader i vest og -12 til -14 grader i øst, mens det for juli ligger på om lag 8-12 grader (Larsen, 2006).

2.3 Geologi

Østlige deler av verneområdet strekker seg inn i det gamle grunnfjellet. Vestlige deler ligger på et yngre skyvedekke. Skyvedekket består i all hovedsak av glimmerskifer og kalkspatmarmor, som gir opphav til et rikt planteliv. Det er ikke registrert drivbare malm- eller bergartsressurser i utredningsområdet, men det er kjent en jern-titan-vanadium-forekomst på vestsida av Leinavatnet som kan ha økonomisk interesse.

I fjellområdene er løsmassedekket generelt svært tynt eller mangler helt. Lokalt, på de høyeste toppene er det utviklet blokkhav ved forvitring. I høydelaget 800-1000 m.o.h. er det stort sett et tynt dekke av bunnmorene, mens det i forsenkingen mellom Altevatnet og Leinavatnet er avsatt en tykkere bunnmorene.

Kartlegging av karstlandskap og grotter i 2017 og 2018 viser at det i den vestre delen av nasjonalparken er en del forekomster (Skoglund & Lauritzen, 2018).

I rapporten geologiske verneverdier av Frank Bjørklund og Jakob J. Møller (2002) fremgår i konklusjonen: *«De detaljerte faglige geologiske undersøkelsene som er utført for å få en oversikt over verneverdier, viser klart at verneområdet Sør-dalen-Isdalen, både regionalt og lokalt, har generelt en **meget høy vernestatus**. Regionalt illustreres med all tydelighet hvordan berggrunnen og bevegelse i jordskorpa i stor grad har vært bestemmende for formingen av landskapet, spesielt gjennom istidene av ytre krefter som forvitring, is og vann. Disse geologiske prosessene forklarer hovedtrekkene i landskapet, både i høyfjellmassivene og i dalførene. Av lokale trekk er Sør-dalen med juvet i den sørlige delen mest imponerende og interessant geofaglig. Dalføret og sadelpasset mot*

grensemerket Rr 272 gis **absolutt høyeste vernestatus**, ikke kun i fylkessammenheng, men også nasjonalt. Sør-dalen-Isdalen-området og dets geomangfold fremstår som en glimrende «lærebok» i geofag.»

2.4 Vegetasjon

Sør-dalen, Stordalen og områdene omkring Geavdnjajávri skiller seg ut som spesielt verdifulle når det gjelder vegetasjon. I Sør-dalen er det avgrenset verdifulle lokaliteter med gråor-heggeskog, fossesprøytsoner og flere lokaliteter med kalkrike områder i fjellet som reinrose-kantlyngheier, rike snøleier og høgstaudeenger. I Isdalen og Budalen er innslaget av slike områder mindre. Østover mot Salvasskadet er det sporadisk innslag av kalkrike områder, men først nærmere Stordalen og ved Kufjellet blir innslagene betydelige.

En rekke lokaliteter med kalkrike områder i fjellet er registrert på begge sider av Stordalen. Slike områder er også utbredt på områder sør for Geavdnjajávri og områder i fjelltraktene Rohkunborri-Bihppás. I tillegg inngår rikmyrer i Stordalen, sørvendte berg og rasmarker på nordsiden av Geavdnjajávri og et stort deltaområde der Gassajohka renner inn i Geavdnjajávri.

Vegetasjonen ble sist kartlagt i forbindelse med forarbeidene til vernet i 2005/2006. Norsk rødliste er oppdatert i ny versjon i 2010, 2015 og 2021 siden 2006. Det er på høy tid med ny kartlegging av vegetasjon så vel som fugleliv og insekter.

Rødlistede plantearter

Tabell 1: Forekomst av rødlistede karplanter og norske ansvarsarter i nasjonalparken. Bare arter som med sikkerhet er funnet innenfor verneområdet er inkludert i oversikten. Artene er gruppert etter rødlistestatus, dernest etter vitenskapelig navn. Rødlistekategorier: V – sårbare (vulnerable), R – sjelden (rare), DC – hensynskrevende (declining, care demanding), DM – bør overvåkes (declining, monitoring species). A – norsk ansvarsart. (Larsen, 2006).

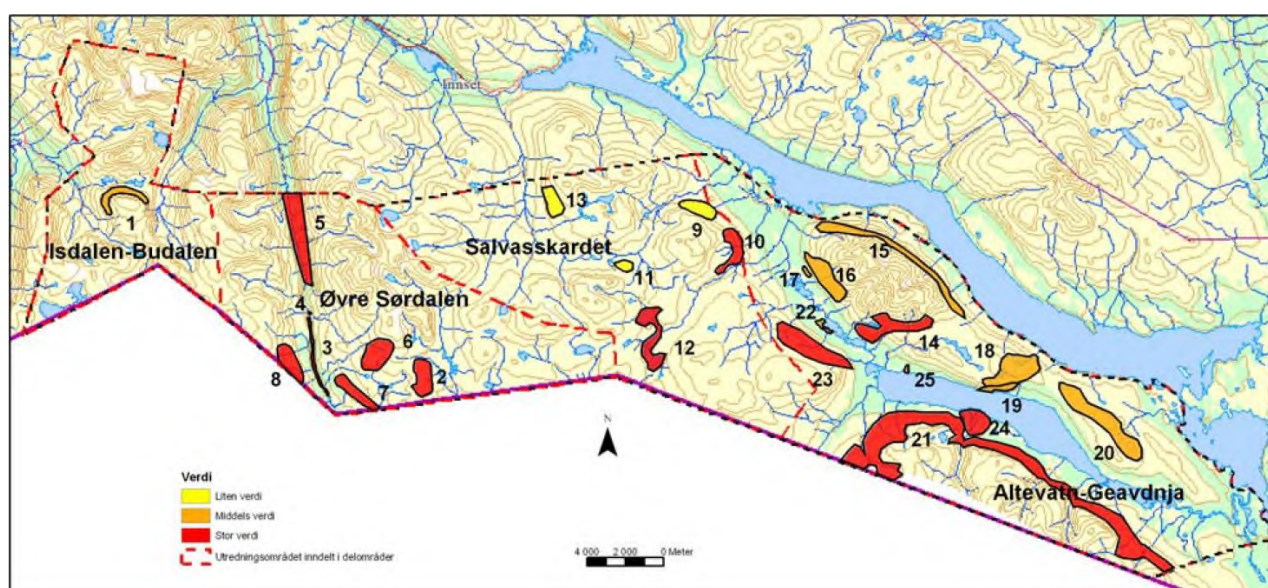
Norsk navn	Latinsk navn	Rødliste-status	Lokaliteter	Kilde
Høyfjellsklokke	<i>Campanula uniflora</i>	V (Troms)	0, 2, 14, 16	Engelskjøn 2001, Iversen 2003, Engelskjøn 1984
Lappstarr	<i>Carex lapponica</i>	R	Leinavasselve	Norsk Karplantedatabase 2005
Tuerapp	<i>Poa arctica</i> spp. <i>caespitans</i>	R	10, 21, 23 (to funn)	Engelskjøn 1984
Fjellnøkleblom	<i>Primula scandinavica</i>	A	10, Stággonjunni	Eget feltarbeid, Iversen 2003
Norsk vintergrønn	<i>Pyrola rotundifolia</i> ssp. <i>norvegica</i>	A	1, 2, 7	Iversen 2003
Lapprose	<i>Rhododendron lapponicum</i>	A	7, 8, 10, 14, 15, 16, 18, 20, 21	Engelskjøn 1984, Iversen 2003
Lodnebergknapp	<i>Sedum villosum</i>	A	19	Engelskjøn 1984
Blindurt	<i>Silene uralensis</i>	A	1, 6, 21	Iversen 2003, Engelskjøn 1984, eget feltarbeid
Kalkfiol	<i>Viola rupestris</i> spp. <i>relicta</i>	A	14, 19, 20	Engelskjøn 1984

Tabell 2: Registrerte forekomster av rødlistede karplanter innenfor nasjonalparken hos Artsdatabanken (2022). Det er registrert 522 observasjoner av rødlistede karplanter i tidsrommet 1900-2022.

Rødlistekategorier: NT – nær truet, VU – sårbar, EN – sterkt truet.

Norsk navn	Rødliste-status	Norsk navn	Rødliste-status	Norsk navn	Rødliste-status
Alperublom	NT	Høyfjellsveronika	NT	Rosekarse	NT
Bekkesildre	NT	Issoleie	VU	Rypebunke	NT
Bleikrublom	VU	Jervrapp	VU	Rødsildre	NT
Blindurt	NT	Jøkelarve	NT	Skjeggstarr	NT
Brannmyrklegg	VU	Kalkfiol	NT	Skredarve	NT
Dubbestarr	VU	Kantlyng	VU	Smalstarr	VU
Dvergssoleie	NT	Knoppfjellrapp	NT	Snau fjellskrinneblom	NT
Dvergssoleie	VU	Knoppsildre	NT	Snøarve	VU
Fjellbunke	NT	Lapprose	VU	Snøbakkestjerne	NT
Fjellkurle	NT	Lapprublom	VU	Snøfrytle	VU
Fjellmarigras	NT	Lemenstarr	EN	Snøgras	VU
Fjellnøkleblom	NT	Linmjølke	NT	Snørublom	NT
Fjellpryd	NT	Lodnemyrklegg	NT	Snøsoleie	VU
Fjellsolblom	NT	Moselyng	NT	Snøull	NT
Grannarve	NT	Nubbestarr	NT	Stuttarve	NT
Grannsildre	NT	Nålearve	NT	Svartbakkestjerne	VU
Grynsildre	VU	Polarvier	NT	Sølvkattfot	VU

Grønnskattfot	VU	<i>Potentilla arenosa</i>	NT	Tuejervrapp	EN
Gullrublom	VU	Rabbestarr	NT	Tvillingsiv	NT
Hengefrytle	NT	Rabbetust	NT	Ullbakkestjerne	NT
Hengepiggrø	VU	Reinfrytle	NT	Vardefrytle	NT
Høyfjellskarse	NT	Reinmjelt	NT		
Høyfjellsklokke	NT	Reinrose	NT		

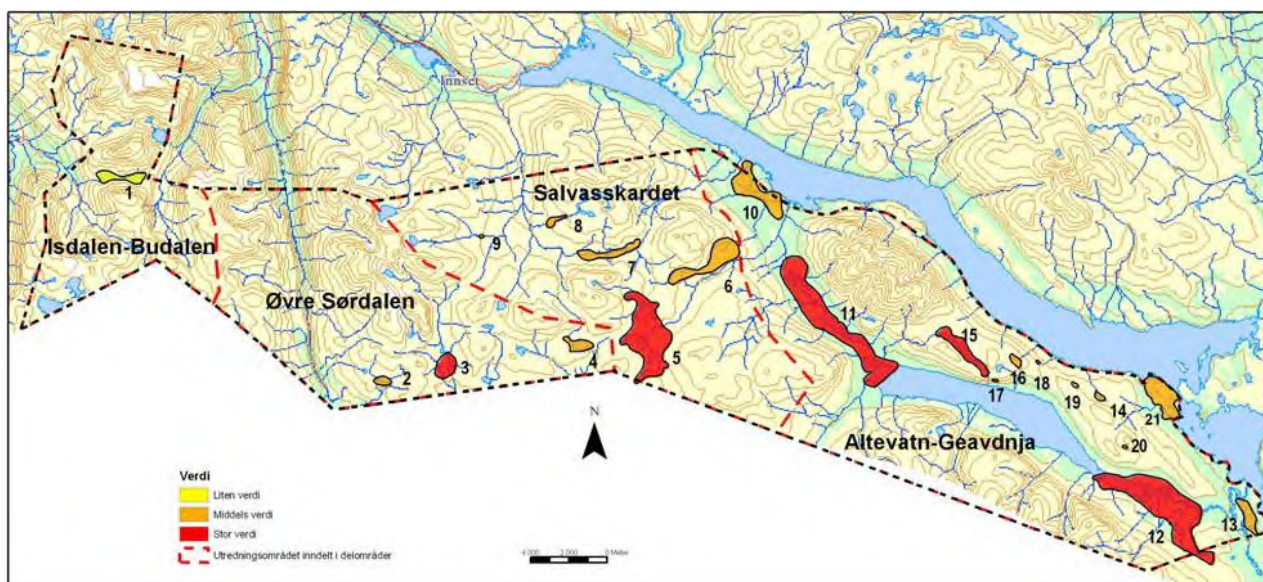
Figur 3: Verdsatte naturtyper fra Larsen (2006).

2.5 Dyreliv

Utredningsområdet er svært sentralt som leveområde for de store rovdyrene jerv og gaupe, dels også bjørn. Yngling dokumenteres jevnlig av jerv og gaupe, mens bjørn trolig yngler i eller like i nærheten av området. De senere årene har det imidlertid blitt tatt ut flere bjørner rett på svensk side av grensen, samt i Bardu kommune utenfor nasjonalparken. Også rødlistartene jaktfalk, kongeørn og snøugle hekker fåtallig i området (snøugle bare i lemenår), mens smånagerspesialister som fjellvåk, jordugle og fjelljo er vanlige i år med god næringstilgang. De viktigste områdene for de store rovdyrene er Sørødalen med fjellområdene øst for dalen og områdene omkring Geavdnjajávri; de samme områdene som er sentrale også for jaktfalk og kongeørn.

Generelt har nasjonalparken store kvaliteter og verneverdier knyttet til våtmarkssystemer i bjørkeskogsbeltet og alpine våtmarksområder på rik berggrunn. I disse områdene hekker flere rødlistede fjellender og lommer, og spesielt i de høyereliggende våtmarksområdene på rik berggrunn opptre mange vadefugler vanlig, og til dels i store antall. Dette gjelder særlig artene sandlo, myrsnipe, temmincksnipe og svømmesnipe. Våtmarksområdene mellom Altevattn og Geavdnjajávri, mellom Geavdnjajávri og Leinavatn og sørøst for Salvasskardet er viktige områder. Også Gáiseláhkku med omkringliggende tjern på Bihppás er viktige hekkeområder for våtmarsksfugl.

Mer eller mindre hele nasjonalparken er ifølge Larsen (2006) viktige leveområder for de store rovdyrene og viktige hekke- og beiteområder for lirype og fjellrype. Hekkeplasser for rødlistede rovfugler og ynglelokaliteter/viktige leveområder for store rovdyr er sensitiv informasjon, og derfor ikke beskrevet og vist på kart. Av 21 utskilte lokaliteter med høyere verdi har 5 områder stor verdi, 15 middels verdi og 1 liten verdi.

Figur 4: Viktige viltlokaliteter fra Larsen (2006).

Tabell 3: Forekomst av rødlistearter og norske ansvarsarter i utredningsområdet for ny nasjonalpark i Bardu, Troms. Bare arter som med sikkerhet er påtruffet innenfor utredningsområdet er inkludert i oversikten. Artene er gruppert etter rødlistestatus, deretter systematisk etter AERC/TAC nye anbefalinger for taksonomisk status. Rødlistekategorier: E – direkte truet, V – sårbar (vulnerable), R – sjelden (rare), DC – hensynskrevende (declining, care demanding), DM – bør overvåkes (declining, monitoring species). A – norsk ansvarsart (Norge har mer enn 25 % av bestanden i Europa). Gjengitt fra Larsen (2006).

Forvaltningsplan for Rohkunborri nasjonalpark – Rohkunbori álbmotmeahcci

Norsk navn	Vitenskapelig navn	Rødliste-status	Status i utredningsområdet (hekkelokaliteter i parentes, jf Tabell 10)
Dverggås	<i>Anser</i>	E	En uverifisert observasjon fra våtmarksområdene i Stordalen for noen år tilbake.
Jaktfalk	<i>Falco rusticolus</i>	V	Fåtallig hekkefugl, trolig 3-4 territorier totalt.
Hubro	<i>Bubo bubo</i>	V	Forsvunnet som hekkefugl, 5 gamle hekkeplasser kjent.
Snøugle	<i>Bubo scandiacus</i>	V	Sjelden hekkefugl i år med mye lemen og/eller fjellrotte,. Flere hekkinger er registrert innenfor området i perioden 1967-1996.
Fjellerke	<i>Eremophila alpestris</i>	V	Registrert ved Skadjoajávri på 1970-tallet, ingen registreringer etter den tid.
Sangsvane	<i>Cygnus cygnus</i>	R	Hekket på Håvgaluoppal i 2004, for øvrig er dette området og Eartebealjávri rasteplasser på våren. (11)
Myrhauk	<i>Circus cyaneus</i>	R	Mulig hekkefugl i smågnagerår. Varslende fugl på riksgrensa ved Gurtthejohka i 1983.
Kongeørn	<i>Aquila chrysaetos</i>	R	Fåtallig hekkefugl, trolig 4-5 territorier totalt.
Smålom	<i>Gavia stellata</i>	DC	Fåtallig, men utbredt hekkefugl i Bihppás/Geavdnja-området. Gævdnájávri og Eartebealjávri er viktige fiskevatn for arten. (12, 14, 15, 16)
Storlom	<i>Gavia arctica</i>	DC	Hekker i større vatn i bjørkeskogsbeltet og opp til lavalpin sone. Geavdnjajávri og Eartebealjávri er viktige fiskevatn. (11, 12, 15)
Havørn	<i>Haliaeetus albicilla</i>	DC	Streifindivider observeres i Sordalen. Flere fugler kan samles på Geavdnjajávri i fiskesesongen. Potensiell hekkefugl her.
Bergand	<i>Aythya marila</i>	DM	Sjelden og fåtallig hekkefugl i utredningsområdet. Er trolig i tilbakegang. (5, 11, 12)
Havelle	<i>Clangula hyemalis</i>	DM	Forholdsvis tallrik hekkefugl i hovedsakelig fisketomme vatn over tregrensa. (3, 4, 5, 7, 11, 12, 13, 15)
Svartand	<i>Melanitta nigra</i>	DM	Sjelden og fåtallig hekkefugl i utredningsområdet. Har trolig blitt sjeldnere siden 1970-tallet. (11, 12, 13)
Sjørre	<i>Melanitta fusca</i>	DM	Sjelden og fåtallig hekkefugl i utredningsområdet. Har trolig blitt sjeldnere siden 1970-tallet. (5, 11, 12)
Fjellrype	<i>Lagopus mutus</i>	A	Vanlig hekkefugl i mellom- og høyalpine områder i hele utredningsområdet.
Myrsnipe	<i>Calidris arctica</i>	A	Forholdsvis vanlig hekkefugl i alpine våtmarker på rik berggrunn, særlig i Salvasskardet. (5, 7, 15)
Rødstilk	<i>Tringa totanus</i>	A	Den vanligste vaderarten i utredningsområdet sett under ett. (2, 3, 5, 7, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 21)
Bergirisk	<i>Carduelis flavirostris</i>	A	Hekker spredt og fåtallig i bratte dalsider og berglendt terreng i det meste av utredningsområdet.

Det er etter forarbeidene kartlagt fugl i deler av nasjonalparken i 2018 og 2019. I tillegg til observasjoner i Artsdatabanken, ble det under kartlegging observert hekkende jaktfalk i verneområdet.

Tabell 4: Registrerte forekomster av rødlistede fuglearter innenfor nasjonalparken hos Artsdatabanken (2022). Det er registrert 32 observasjoner av rødlistede fugler i tidsrommet 1978-2021. Rødlistekategorier: NT – nær truet, VU – sårbar, EN – sterkt truet.

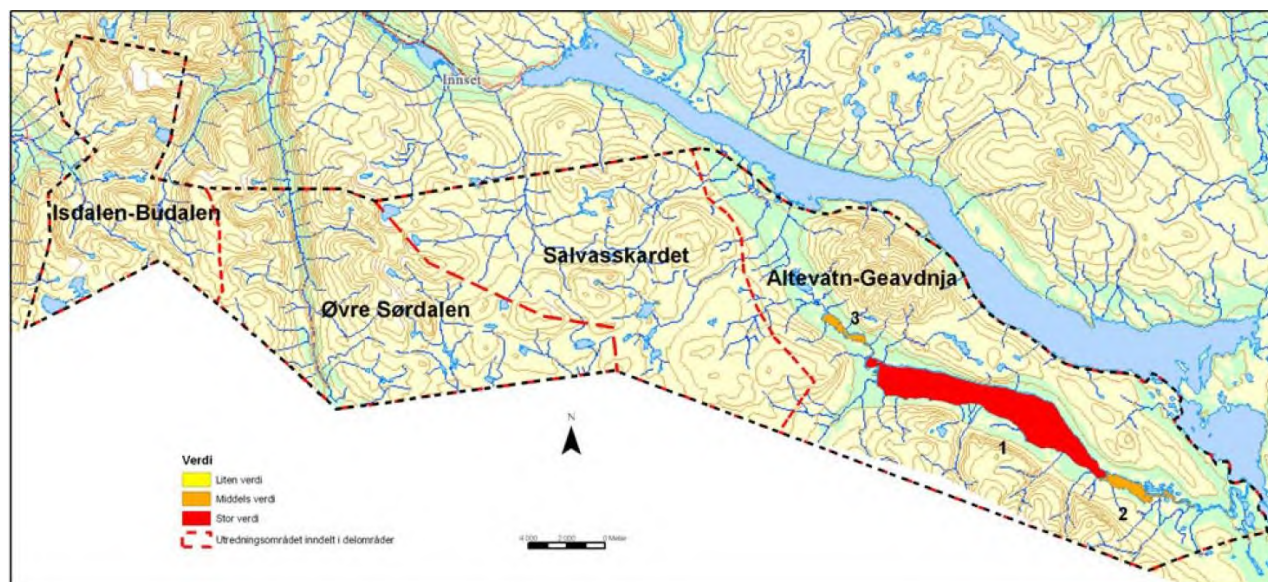
Norsk navn	Rødlistestatus	Norsk navn	Rødlistestatus
Bergand	EN	Rødstilk	NT
Brushane	VU	Sandvale	VU

Fiskemåke	VU	Sjørørre	VU
Gjøk	NT	Småspove	NT
Granmeis	VU	Svartand	VU
Havelle	NT	Svømmesnipe	NT
Heilo	NT	Taksvale	NT
Lappspurv	EN		

2.5.1 Ferskvann

Geavdnjajávri, som en stor uregulert innsjø med opprinnelig dyre- og plantesamfunn og fiskebestander som ikke er påvirket av utsetninger, vurderes å ha nasjonal verdi som intakt økosystem. Eartebealjávri og vatna i Håvgavuopmi kan ses som en del av dette systemet, men er skilt ut som egne lokaliteter, og pga av mindre størrelse er det trolig riktig å vurdere disse å ha regional verdi.

De naturlige fisketomme vatna i Jordbruvassdraget er også å betrakte som viktige ferskvannslokaliteter med opprinnelige dyre- og plantesamfunn, men er behandlet under naturtyper. Trolig finnes flere slike lokaliteter i områder som ikke er undersøkt spesielt med tanke på verdifulle ferskvannslokaliteter (slik som på Bihppás og mellom Sjørdalen og Salvasskardet).

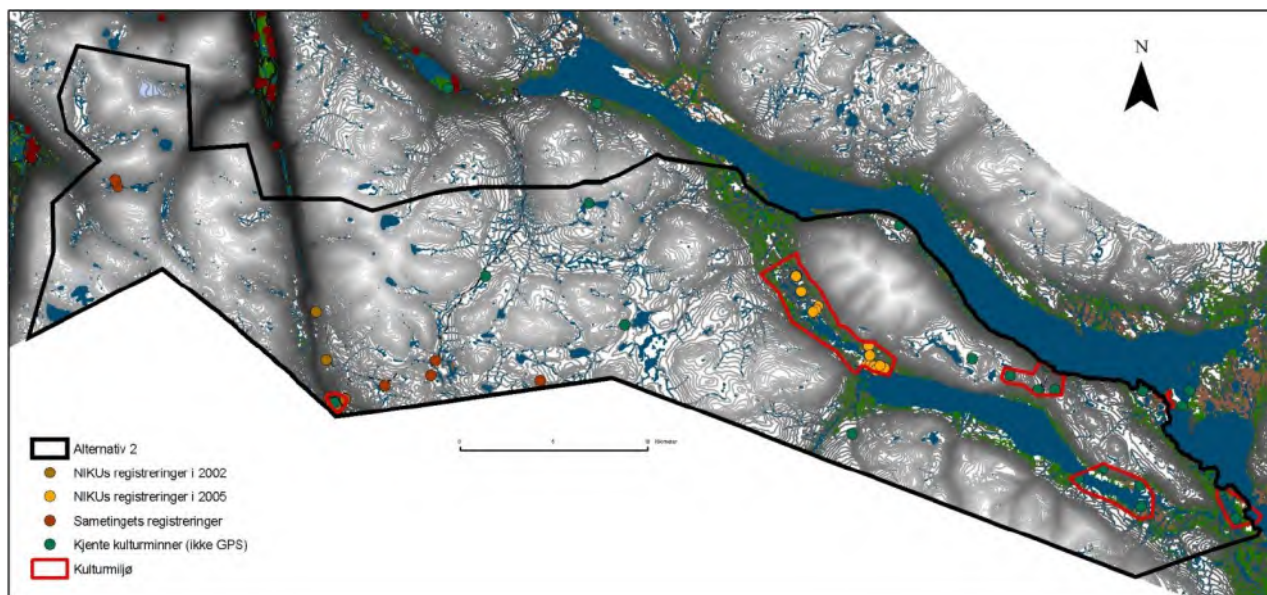
Figur 5: Verdsatte ferskvannslokaliteter i verneområdet (Larsen 2006).

2.6 Kulturminner

Nasjonalparkens kulturhistorie er tilknyttet bosetting og virksomhet fra slutten av eldre steinalder frem til og med i dag. Det er kartlagt og kjennskap til en rekke forskjellige automatisk fredete og nyere tids kulturminner og kulturmiljøer innenfor nasjonalparken. Kulturminnene kan grovt sett deles inn i tre kategorier:

1. *forhistoriske kulturminner* (fortrinnsvis yngre steinalder og tidlig metalltid),
2. *samiske kulturminner*,
3. *kulturminner tilknyttet nyere tids virksomhet*.

Verneområdet omfatter flere kulturmiljø i første rekke tilknyttet forhistoriske og samiske kulturminner. Områdets kulturminner og kulturmiljø vurderes samlet sett å være av stor verdi, både på et regionalt og nasjonalt plan. Verdien er særlig tilknyttet kulturminner og kulturmiljø fra yngre steinalder/tidlig metalltid og samisk fortidig og nyere tids aktivitet.

Figur 6: Eksisterende kartlegginger fra Thuestad (2006).

Supplerende registrering av kulturminner ble gjennomført i 2017 og 2019 av Sametinget og Troms fylkeskommune (Sveen, 2017). I 2017 foregikk registreringen i sørøstre deler av verneområdet, på strekningen Røkskaret – Geavdnjajávri (nordsiden) – Eartebealjávri, og resulterte i 14-15 automatisk fredede kulturminner.

I 2019 ble det registrert kulturminner i Stordalen og mot Svenskdalen (Vággi) (Johnsen, 2019).

Fra tidligere er det i tillegg registrert 107 kulturminner i Sør-dalen, 17 kulturminner ved Geavdnjajávri og ett kulturminne i Budalen (Kulturminnesøk, 2019).

Kulturminnet i Budalen er ei steinbu fra andre verdenskrig som går under navnet Hotell Hilton. Denne bua ble brukt som vaktpost av tyske soldater for å forhindre flukt fra Norge til Sverige via Budalen. Steinbua er et krigsminne, men er ikke automatisk fredet. Fjelltjenesten har de siste årene (2018 og 2019) utført restaurering for å bevare bua.

Les mer om status for kulturminner i [kap. 4.10.](#)

Figur 7: Hotell Hilton september 2019. Det gjenstår noe mindre arbeid før restaureringen er ferdig. Foto: Kjetil Letto, Statskog fjelltjenesten.

Thuestad (2006) trekker frem at verneområdet inneholder kulturminner og -miljøer som viser bruken av området i et stort tidsspenn, og at disse er representative for kulturhistorien i Indre Troms. I dag brukes bl.a. fortsatt trekkveier for reinen som har vært brukt i århundrer før (dagens bruk av området til reindrift omtales i [kap. 4.2](#)).

2.7 Kulturhistorisk samisk bruk av naturen i Rohkunborri

Det samiske naturgrunnlaget er nevnt spesifikt i verneforskriftens formålsparagraf.

Området har i flere hundre år blitt brukt og brukes fortsatt til reindrift, noe som har påvirket naturen innenfor nasjonalparken, bl.a. med beiting som holder landskapet åpent fra gjengroing. Reinen følger i dag de samme stiene som tidligere. Det sentrale prinsippet i reindriften er at bruken av området skal sørge for at naturen tas vare på til neste generasjon.

3 Forvaltningsutfordringer, forvaltningsmål og bevaringsmål

3.1 Forvaltningsmål

Forvaltningsmålene skal utdype formålsparagrafen for nasjonalparken og si hvordan man ønsker å ivareta formålet med vernet. Videre skal bevaringsmål konkretisere forvaltningsmål. For Rohkunborri nasjonalpark er formålet formulert slik:

§ 2. Formål

Formålet med nasjonalparken er å bevare et stort naturområde med et særegent landskap for å sikre biologisk mangfold med økosystemer, arter og bestander i et vidt spenn av naturtyper fra frodige gråor-heggeskoger, urskogspreget bjørkeskog og høgstaudeskoger, store våtmarksområder og ferskvannsmiljø med opprinnelig dyre- og plantesamfunn til alpine naturtyper med canyon i Sør-dalen. Fjellreven er en art det skal tas spesielt vare på.

Allmennheten skal gis anledning til naturopplevelse gjennom utøvelse av naturvennlig friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget.

Ferskvannsmiljøer

Det skal ikke settes ut fremmede arter eller gjennomføres tiltak som endrer den naturlige sammensetning av arter.

Fjellrev

Kjente og ukjente fjellrevhi og tilstøtende områder skal ikke utsettes for unødig^e forstyrrelser.

Inngrep

Alle tekniske inngrep som kan påvirke landskapet eller bidra til å påvirke vannstand i innsjøer og tjern skal unngås.

Fugler

Nasjonalparkens kvaliteter som hekke- og rasteområde for våtmarksfugler skal bevares. Naturlig forekommende arter skal bevares i levedyktige bestander. Kjente og tradisjonelle hekkeplasser for rovfuglarter, spesielt klipper, bergskrenter og juv som erfaringsmessig er mye brukte hekkeplasser og som er en del av det helhetlige og urørte naturlandskapet skal bevares.

Reindrift

Rohkunborri nasjonalpark benyttes i dag og skal i fremtiden fortsatt nyttes til reindrift. Ivaretagelse av naturgrunnet innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Forvaltningsmyndigheten skal støtte opp om og ta hensyn til reindriften i tråd med verneforskriften.

Utmarksbeiting utenom reindrift

Utmarksbeiting er tillatt. Forvaltningsmyndigheten skal ta hensyn til og støtte opp om bruk av nasjonalparken til utmarksbeite innenfor rammen av verneforskriften og formålet med vernet.

Bygg

Oppføring av nye bygninger og andre tekniske anlegg og innretninger skal i størst mulig grad unngås. Rohkunborri nasjonalpark skal forvaltes slik at eksisterende bygninger kan benyttes som i dag.

Motorferdsel

Holde omfanget av motorisert ferdsel i nasjonalparken på et minimum og begrense denne til det strengt nødvendige av nyttekjøring/nyttetransport.

Friluftsliv

Besøkende til Rohkunborri nasjonalpark skal gis anledning til naturopplevelse gjennom utøvelse av naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Gammel skog

Gammel urskogpreget bjørkeskog skal få utvikle seg naturlig. Vegetasjonsstruktur, artssammensetning og omfanget av død ved skal opprettholdes. Store døde trær, stående og liggende, skal bevares intakte. Utviklingen og nedbrytingen av disse skal være mest mulig naturstyrt.

Reiseliv

Rohkunborri nasjonalpark skal kunne benyttes til bærekraftig og miljøtilpasset turisme innenfor rammen av verneformålet og verneforskriften. Besøkende skal kunne få flotte naturopplevelser uten at naturmiljøet blir unødige påvirket gjennom slitasje og forstyrrelser.

Kulturminner

Rohkunborri nasjonalpark skal forvaltes på en slik måte at kulturminnene i verneområdet tas vare på. Nasjonalparkstyret skal arbeide aktivt for å få tilbake kulturminner som er fjernet fra verneområdet. Nye kulturminner som registreres skal ikke kartfestes i database for kulturminner.

Oppsyn

Statens naturoppsyn skal hindre miljøkriminalitet i Rohkunborri nasjonalpark gjennom å påse at bestemmelsene i verneforskriften overholdes, samt bistå nasjonalparkforvaltningen i praktisk gjennomføring av tiltak, tilrettelegging og informasjonsarbeid.

3.2 Bevaringsmål

Det overordna målet med forvaltning av verneområder er å sikre verneformålet og verneverdiene mot uønska inngrep og aktivitet. Formålet med vernet av Rohkunborri nasjonalpark er i hovedsak å bevare et stort naturområde med et særegent landskap med det biologiske mangfoldet og de kulturminnene som preger landskapet.

Verneformålet for større verneområder er ofte sammensatt og formulert i overordnet og generelle ordelag, og det er derfor behov for å konkretisere hvilke naturkvaliteter som skal prioriteres og bevares innenfor verneområdet. **Naturkvalitet** er definert som de naturtypene, artene, geologien og landskapet som skal bevares i et verneområde. Som vedlegg til forvaltningsplanen er det definert bevaringsmål for noen naturkvaliteter som forvaltningsmyndigheten synes det er spesielt viktig å ta vare på.

Bevaringsmål definerer den tilstanden man ønsker at en naturkvalitet i verneområdet skal ha. Bevaringsmål skal være målbare og kan for eksempel presiseres gjennom mål for areal eller forekomst av bestemte arter. **Forvaltningsmål** er et samlebegrep for alle målsettinger knyttet til et verneområde. Bevaringsmål er således en presisering av forvaltningsmål knyttet til naturkvaliteter. Fastsetting av bevaringsmål er en løpende oppgave i forvaltningen av verneområder og revisjon av disse vil kunne skje uavhengig av revisjon av hele forvaltningsplanen. Bevaringsmålene for Rohkunborri ligger derfor som et eget vedlegg til denne planen (se [vedlegg 8](#)).

3.3 Trusler mot verneverdiene

3.3.1 Trusler innenfor vernegrensene

Ferdsel og inngrep

Av de viktigste truslene mot verneverdiene kan det deles inn i tekniske inngrep og ferdsel. Verneforskriften for nasjonalparken beskytter mot tekniske inngrep, men det gjøres likevel enkelte grep gjennom tilrettelegging og næring.

Et av formålene med vernet innebærer også friluftsliv med liten grad av tilrettelegging. Økt ferdsel kan utgjøre en trussel for flora, fauna, kulturminner og geologiske verdier i verneområdet. Rovfugl og annet vilt kan være utsatt i hekke- og yngleområder.

Ferdselen medfører ikke noen stor utfordring i verneområdet per i dag.

Kunnskap

Mangel på kunnskap kan utgjøre en trussel mot verdier. Det er gjennomført kartlegginger av kulturminner og kulturmiljø i flere omganger i verneområdet. Det er likevel flere områder der denne kunnskapen er mangelfull, noe som kan føre til at ferdsel påvirker på en uheldig måte. Dispensasjoner i enkeltsaker kan også gi en uheldig innvirkning dersom usikkerheten ikke tas tilstrekkelig hensyn til. Samisk tradisjonskunnskap er også viktig for forvaltningen av nasjonalparken.

Foto (.....)

Fremmede arter

Det er ikke kjennskap til problemer med fremmede arter i verneområdet. Forekomst av mink langs vatn og vassdrag kan likevel utgjøre en trussel mot hekkende fugl og fiskebestand. Utsetting av fisk kan også være en form for spredning av fremmede arter. I enkelte av innsjøene er det ikke fisk. Dette medfører at krepsdyr finnes i rikt monn. Blant andre er dette viktig for havelle som ofte hekker ved fisketomme innsjøer der det er god tilgang på krepsdyr.

Grotter

Det finnes flere grotter i verneområdet som er kjent og kartlagt blant grotteentusiaster og av formelle institusjoner på oppdrag fra nasjonalparkstyret. Det er likevel trolig flere som ikke er kjent for forvaltningsmyndigheten. Disse er vernet mot fjerning av inventar til eksempel i form av stalagmitter. Det er heller ikke lov å bore eller bryte stein noe som gjerne gjøres i tilknytning til kartlegging og sikring av personer i grottene.

3.3.2 Trusler utenfor vernegrensene

Klimaendringer er trolig en av de større truslene for verneområdet. Erosjon og temperatur kan føre til at vegetasjonen endrer seg. Dette vil videre kunne føre til endringer i økologien og utspreidningen av dyrearter. Det forventes også at isbreer/flerårige snøfonner i verneområdet vil minke i størrelse og utbredelse. Omlegging av bruksmønster fra brukere utenfor området kan medføre økt slitasje gjennom området. Endringer i regelverk vedrørende andre bruksformer kan også påvirke verneområdet.

4 Brukerinteresser

4.1 Verneforskriften og bruken av nasjonalparken

Verneforskriften danner rammen for hva som er tillatt innenfor Rohkunborri nasjonalpark. I den daglige forvaltningen er § 3 «Vernebestemmelser» det sentrale kapittelet i verneforskriften, og noen av punktene under dette bør utdypes. Innholdet i dette kapittelet må sees i sammenheng med § 2 som beskriver formålet med vernet.

Presentasjonen av hver brukerinteresse er organisert slik:

1. **Forvaltningsmål** - et overordnet mål for forvaltningen
2. **Status** for den aktuelle brukerinteressen
3. **Rammer og regelverk** – hva sier verneforskriften om denne brukerinteressen
4. **Kommentarer og utdypninger** til regelverket, basert blant annet på forarbeidene til verneforskriften og forvaltningspraksis
5. **Retningslinjer for forvaltningen** – må ligge innenfor rammene som er gitt i verneforskriften
6. **Tiltak** – beskrivelse av eventuelle tiltak, hvem er ansvarlig og tidsramme

I henhold til naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn ved utøvelse av offentlig myndighet, herunder utarbeidelsen av konkrete retningslinjer for saksbehandlingen etter verneforskriften. Det er gjort vurderinger i tråd med nml §§ 8-12 i de delkapitler der det er gjort konkrete avveininger som grunnlag for utøvelse av myndighet. Det må også gjøres vurderinger i den enkelte sak.

Verneverdiene i området ble kartlagt i deler av parken i forbindelse med vern av

Rohkunborri nasjonalpark. Disse registreringene sammen med Naturbase og Artskart danner grunnlaget for vurderingene i forvaltningsplanen. Kunnskapsgrunnlaget er oppsummert i kapittel 2. I tillegg vil forvaltningas egen kunnskap om effekter og konsekvenser av ulike aktiviteter og tiltak tillegges vekt. Kravet til kunnskapsgrunnlag jf. nml § 8 vurderes å være tilstrekkelig til å vurdere effekten av tiltakene i planen når det gjelder de kartlagte områdene. For områder som ikke er kartlagt, må føre-var-prinsippet i nml § 9 tillegges betydelig vekt. Samlet belastning skal alltid tillegges vekt i verneområder (nml § 10), og det er et overordnet mål å holde den samlede belastningen på verneverdiene i nasjonalparken på et nivå som ikke forringer verneverdiene på lang sikt.

4.2 Reindrift

Forvaltningsmål – reindrift

Rohkunborri nasjonalpark benyttes i dag og skal i fremtiden fortsatt kunne nyttes til reindrift. Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Forvaltningsmyndigheten skal så langt det er mulig støtte opp om og ta hensyn til reindriften innenfor verneforskriften.

Status

Funn tilbake til yngre steinalder og fram til i dag tyder på at områdene som nå inngår i verneområdet har vært brukt i fangst og reindrift i lang tid.

Under dette kapitelet omtales årstidsbeitene i området generelt slik de brukes i dag, deretter bruken til de forskjellige distriktene.

Det er i dag tre reinbeitedistrikter som har beiterettigheter på sørsiden av Altevatnet etter norsk lov: Altevatn-Hjertind, Gielas og Talma sameby.

Det har siden 2005 vært uenighet mellom Norge og Sverige om grenseoverskridende beiterettigheter etter at reinbeitekonvensjonen mellom Norge og Sverige fra 1972 opphørte. Ved at konvensjonen opphørte 1.mai i 2002, med forlengelse av 1. mai 2005. Norge har i 2005 videreført konvensjonen fra 1972 til grensebeite-loven 17. juni 2005, mens Sverige forholder seg til Lappekodicillen fra 1751 (Landsbruksdirektoratet, 2016).

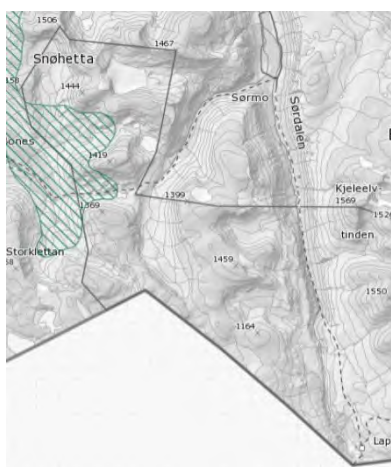
Talma sameby, Gielas og Altevatn-Hjerttind reinbeitedistrikter har ifølge norsk lov rett til årstidsbeiter i verneområdet.

Gielas har beiterett vest for Sør-dalen, mens Altevatn-Hjerttind har rett til høstvinterbeite og vinterbeite øst for Sør-dalen i verneområdet (figur 4.2.1-4.2.6). Beiteforholdene varierer med været og klimaendringer, slik at bruken av beiteområdene også varierer.

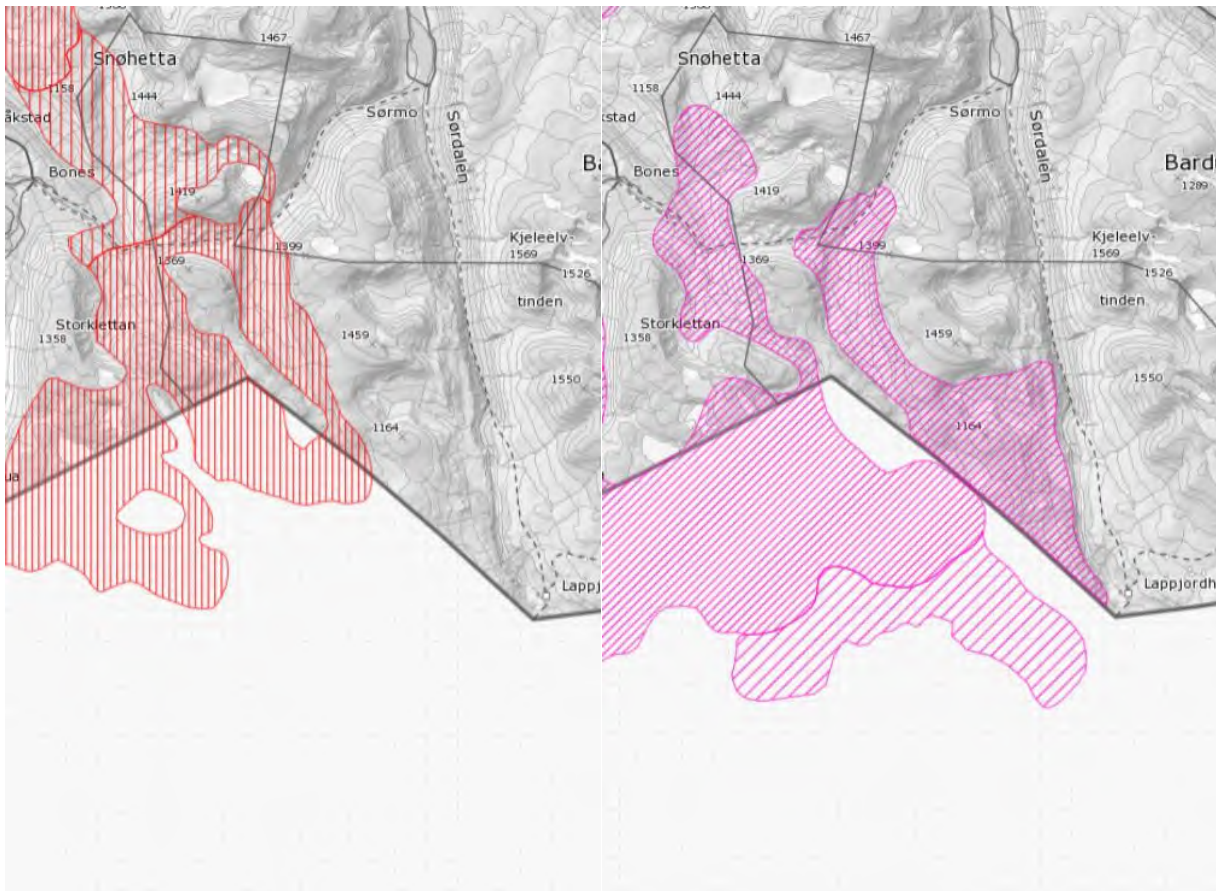
Talma sameby har beite i verneområdet (figur 4.2.7). Talma hevder å ha enerett på beite i verneområdet i hendhold til alders tids bruk.

Figur 8: Kartet viser flytteleier og oppsamlingsområder for hhv Gielas og Altevatn-Hjerttind reinbeitedistrikt vest og øst for Sør-dalen. For Altevatn-Hjerttind har ikke de aktuelle områdene vært i bruk seinere år.

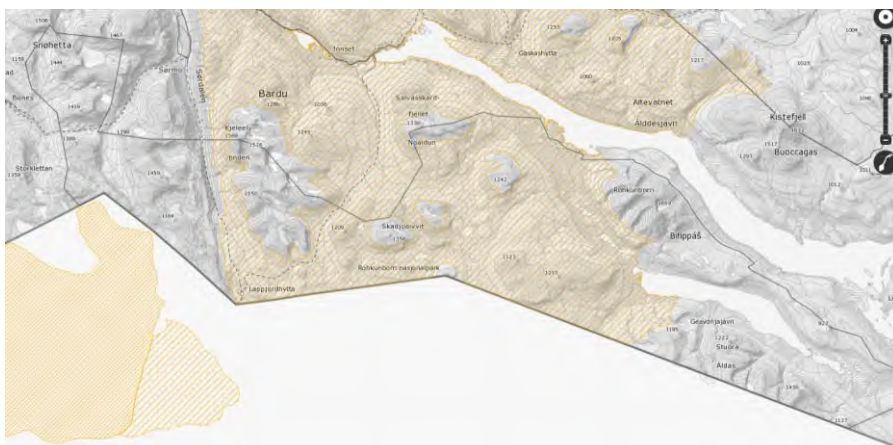

Figur 9: Vårbeiteområde for Gielas reinbeitedistrikt.

Figur 10: Sommerbeite for Gielas.

Figur 11: Høstbeite for Gielas.

Figur 12: Høst/vinterbeite for Gielas og Altevatt-Hjertind hhv vest og øst for Sjørdalen.

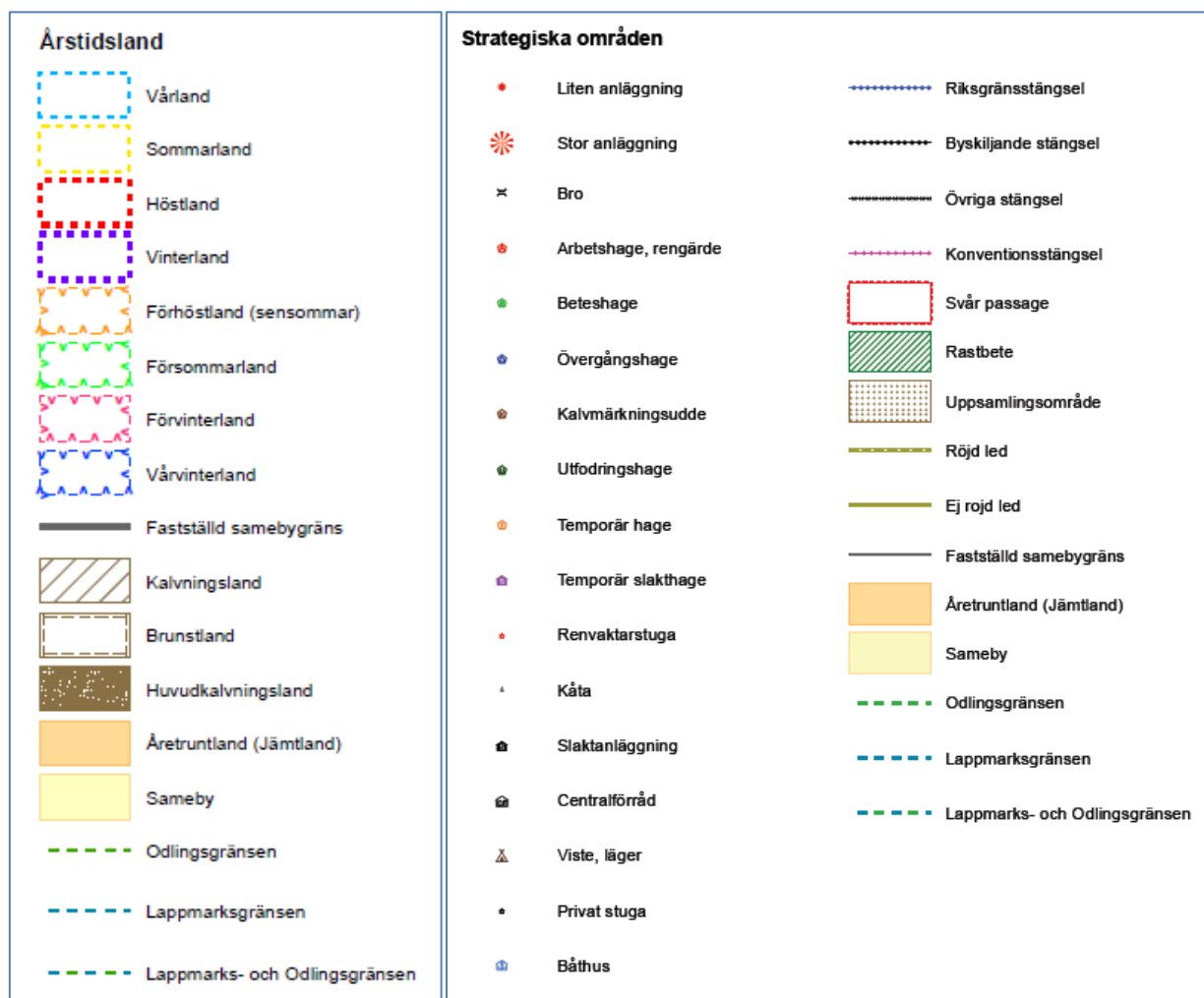
Figur 13: Vinterbeiteområder for Gielas og Altevatn-Hjertind hhv vest og øst for Sør-dalen.

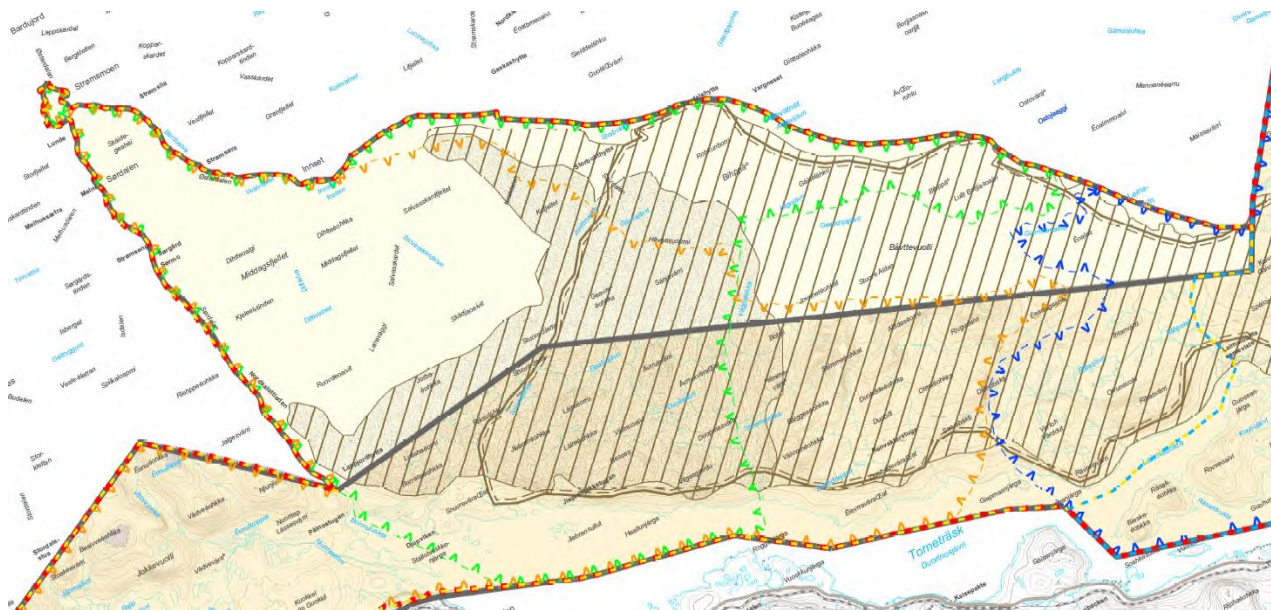
Figur 14: Beite for Talma sameby sør for Altevatnet (Saarivuoma har beiterett nord for Altevatnet) (Sametinget, 2018). 07.03.23 Talma ønsker at kart redigeres, ta bort Saarivuoma.

Talma sameby sin bruk av området i Rohkunborri

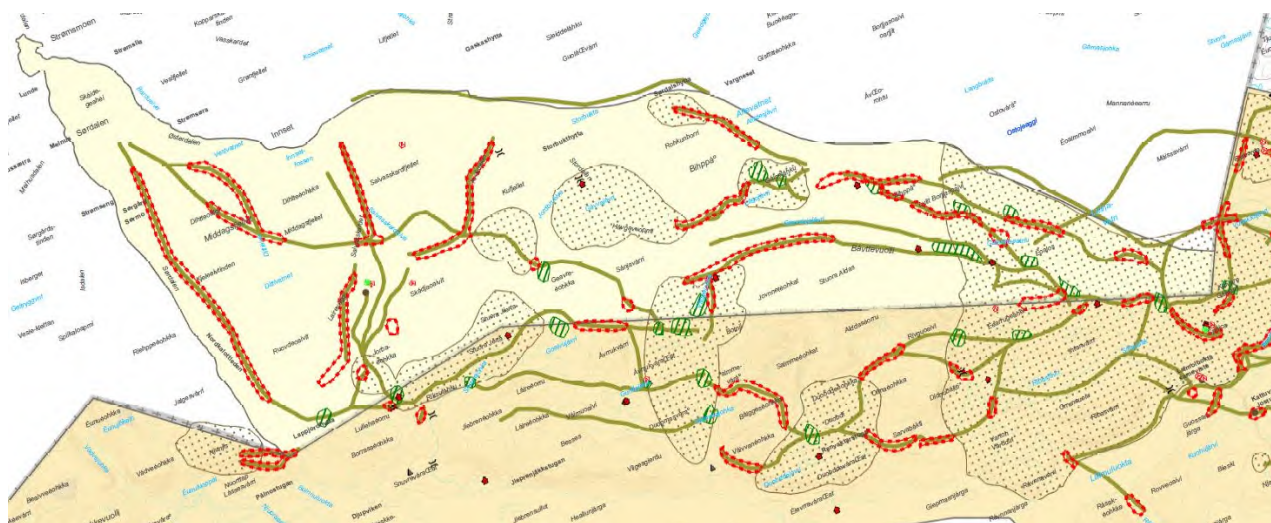
Som det står i Kongelig resolusjon er det ingen tvil om sedvaneretten som Talma har opparbeidet seg gjennom flere årtuseners bruk av området. De siste utgravingene av Hans Petter Blankholm foretatt ved Leinavatnet, 1. juli 2010, avdekker to samiske boplasser fra ca 400 år f.kr. Siden Norge har ratifisert ILO-konvensjon 169, må alle politiske prosesser i tilknytning til vernet, ha som utgangspunkt at Talma har ut fra all tids bruk og historisk sedvane hatt bruksretten til jakt fiske og reindrift i området. Denne retten ble stadfestet i Lappekodicillen i 1751 og i Felleslappeloven i 1886, som var en felles norsk/svensk reindriftslov. Ved Karlstadkonvensjonen ble Lappekodicillen bekreftet som en traktat som ikke kan sies opp ensidig av en av statene. I 1919 ble den første reinbeitekonvensjonen undertegnet av statene. Konvensjonen fratok Talma store deler av sitt tidligere beiteland ut mot kysten av Troms og nordre Nordland. Denne konvensjonen var gyldig fram til 1961, da den ble sagt opp av Norge. I stortingsproposisjon 136 fra 1963, kan man lese at man fra norsk side regnet med at grenseoverskridende reindrift ville være avvirket i løpet av 10 år. Staten hadde en klar målsetning om å stenge grensene for svensk rein. Parallelt med dette, fra 1964 og utover, flyttet staten mange norske reindriftsutøvere fra Kautokeino til Troms, for å drive reindrift på svensksamenes sedvanemarkar. Den neste reinbeitekonvensjonen som kom i 1972 var svært dramatisk for svensk-samisk reindrift og kulturutøvelse. Talma samebys beiteland i Norge ble redusert med ca 75 %. Midt i denne perioden vant Talma og Saarivuoma over staten i Høyesterett. Altevannsdømmen II fra 1968, ga samebyene og deres ” husbønder” medhold i kravet om erstatning for tapt fiske og reinbeite. Landbruksdepartementet krevde på vegne av norske samer lik erstatning, men retten slår fast at norske samer ikke har utøvet noen bruk av betydning i Altevannstrakten. Altevannsdømmen I fra 1962 ga ikke norske bønder fra Bardu medhold i kravet om erstatning for tapt fiske. Argumentasjonen i dommene bygger på historisk sedvane og Lappekodicillen. Høyesterett stadfester at Talma og Saarivuomas medlemmer har privatrettslige rettigheter til området. Det er en gåte hvordan den norske stat kunne frata samer fra Talma svært store landområder ved 1972-konvensjonen, uten å vektlegge den privatrettslige eiendomsretten de ble tilkjent ved Altevannsdømmen. Det ble ikke gitt noen form for erstatning, noe som er et brudd på folkeretten vedtatt i FN i 1966. 1972-konvensjonen var gyldig med forlenging fram til 1. mai 2005. Etter dette er kun Lappekodicillen som er gjeldende mellomstatlige avtale for grenseoverskridende reindrift. Dette området har Talma sameby forvaltet i all tid, og vil også for fremtiden være den beste helhetlige forvalter av dette økosystemet (kongeligresolusjon).

Figur 15: Tegnforklaring (Sametinget, 2018).

Figur 16: Talmas bruk av reinbeite i Norge (Sametinget, 2018).

Figur 17: Talmas bruk av reinbeite i Norge (Sametinget, 2018).

Dagens bruk av Gielas reinbeitedistrikt i Rohkunborri

Norsk og svensk bruk av områdene vest for Sør dalen opphørte i 1964. Gielas etablerte drift i dagens reinbeitedistrikt fra april 1965 (J.A. Eira, pers.komm., 31. januar 2020).

Dagens bruk av Altevatn-Hjerttind i Rohkunborri

Altevatn-Hjerttind kom i tidsrommet 1963-1964 til Hjerttind-området fra Mauken/Andersdalen/Tromsdalen. Etter distriktstildeling i 1963 var Altevatnet og Dividalen definert som vinterbeite for norsk reindrift. Altevatn-Hjerttind tok i bruk Altevatnet i 1972 etter reinbeitekonvensjonen mellom Norge og Sverige trådte i kraft. Reindriftsutøverne i Altevatn-Hjerttind kom opprinnelig fra Vest-Finnmark til Troms i 1950 og 1956 (P.M. Oskal, pers.komm., 31. januar 2020).

Talma sameby ber om at det kommer frem i forvaltningsplanen at Altevatn-Hjerttind ikke hadde beiterett sør for Altevatnet før Salvasskardet som distrikt ble innlemmet i Altevatn-Hjerttind på 1980/90-tallet (finn kilde, forvalter venter på svar fra reindriftsavdelingen).

Rammer og regelverk

Alderstidsbruk og Lappekodicillen fra 1751 danner grunnlaget for retten til reindrift i verneområdet. Reindriftnæringen og retten til å drive reindrift reguleres gjennom "Lov om reindrift" og dens forskrifter. I tillegg har hevd og alders tids bruk betydning, jf. Høyesteretts avgjørelser i Rt. 2001 s. 769 (Selbu-dommen) og Rt. 2001 s. 1229 (Svartskog-dommen). Talmas rett til sommerbeite i Altevass-området er slått fast i Altevannsdømmen fra 1968 (Rt.-1968-429).

Reindriften skal i all hovedsak reguleres gjennom reindriftsloven, men hvis dette kommer i konflikt med verneforskriften for Rohkunborri nasjonalpark vil verneforskriften være bestemmende.

Rammer og regelverk for reindriftsnæringen (verneforskriften – se vedlegg 1):

I formålsbestemmelsen presiseres det at *Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget*, jf. § 2 siste ledd.

Vern mot inngrep i landskapet (§ 3 punkt 1.1)

Området er vernet mot inngrep av enhver art, herunder oppføring av varige eller midlertidige bygninger, anlegg og innretninger, hensetting av campingvogner, bobiler og maskiner, etablering av oppdrettsanlegg, opplag av båter, gjerder og anlegg, vegbygging, bergverksdrift, vassdragsregulering, graving, utfylling og henleggelse av masse, sprenging og boring, bryting av stein, mineraler og fossiler og fjerning av større stein og blokker, mineraler eller fossiler, fjerning eller ødeleggelser av inventar i grotter, drenering og annen form for tørrlegging, nydyrking, bakkeplanering, fremføring av luft- og jordledninger, bygging av bruer og klopper, oppsetting av skilt, opparbeiding og merking av stier, løyper o.l.

I nasjonalparker er det et generelt vern av landskapet. Alle inngrep, både varige og midlertidige, er i hovedregelen forbudt. At opplistinga ikke er uttømmende, innebærer også et forbud mot lignende inngrep eller tiltak.

Vegetasjon

Vern av plantelivet (verneforskriftens § 3 pkt 2.1)

Vegetasjon, herunder døde busker og trær, er vernet mot all skade og ødelegging.

Bestemmelsene i punkt 2.1 er ikke til hinder for:

- Beite (pkt 2.2 a)
- Bruk av tørre kvister til bål (pkt 2.2 b)
- Reindriftens hogst av bjørk til brensel og til vedlikehold av reingjerder og annet reindriftsutstyr i henhold til forvaltningsplan (pkt 2.2 e)
- Uttak av materialer til duodji (samisk tradisjonell husflid, bruksgjenstander og redskaper m.m.), skjæring av suoinnit (skohøy) og uttak av duorggat (gulvris til gammer og lávvuer) (pkt 2.2 f)

All vegetasjon i nasjonalparken er i utgangspunktet fredet. Bestemmelsen er ikke til hinder for reinbeite. Regulering av reintall og beitetider ligger under Landbruksdirektoratets myndighetsområde. Länsstyrelsen i Norrbotten regulerer reintall for de svenske samebyene.

Som rettighetshaver til å drive reindrift i nasjonalparken kan man:

- Bruke nasjonalparken til reinbeite
- Bruke beltekjøretøy på vinterføre i forbindelse med reindrift
- Ta ut bjørk til brensel og til vedlikehold av reingjerder og annet reindriftsutstyr etter retningslinjer gitt i forvaltningsplanen
- Ta ut materialer til duodji, duorggat og skjære suonnit
- Jakte og fiske etter reindriftsrettens regler

Tiltak og aktiviteter det må søkes tillatelse til:

- Nødvendig bruk av terrengkjøretøyer på barmark i forbindelse med reindrift
- Nødvendig landing og lavtflyging med helikopter i forbindelse med reindrift
- Ombygging og utbygging av eksisterende bygninger
- Oppføring av bygninger og anlegg i forbindelse med reindrift
- Riving av gamle bygninger, anlegg og innretninger og oppføring av nye med samme størrelse og for samme bruk
- Bygging av bruer og klopper
- Bruk av drone i reindriftsøyemed

For reindriften kan det gis flerårige tillatelser for bruk av terrenggående barmarkskjøretøy ut fra reinbeitedistriktets bruksregler og distriktsplan i henhold til reindriftsloven (for norske reindriftsutøvere) og egengodkjent plan for motorisert ferdsel forankret i forvaltningsplanen (for svenske

Retningslinjer for forvaltningen – reindrift

- a) Bygg og anlegg i reindriften – se retningslinjer i [kapittel 4.8.](#)
- b) Reindrift og motorferdsel (inkl. droner) – se retningslinjer i [kapittel 4.7.](#)
- c) For jakt og fiske etter reindriftsrettens regler – se retningslinjer i [kap. 4.4.](#)

d) Uttak av vegetasjon:

- a. Bjørk til brensel og til vedlikehold av reingjerder og annet reindriftsutstyr:
 - i. Hogst og transport skal skje så skånsomt som mulig.
 - ii. Reindriften oppfordres til å følge Statskogs retningslinjer for hogst ([vedlegg 7](#)).

Tiltak reindrift

1. Innarbeide informasjon om reindriften i informasjon om nasjonalparken, spesielt om hensynsfull ferdsel i forbindelse med sårbare perioder og viktige beiteområder. Ansvarlig: nasjonalparkstyret. Tidsramme: 2020-2021.
2. Gjennomføre jevnlig dialogmøter med faglig rådgivende utvalg, der reindriften er representert. Ansvarlig: nasjonalparkstyret.
3. For motorferdsel, se tiltak i kapittel 4.7.
4. For byggverk og anlegg, se tiltak i kapittel 4.8.

4.3 Landbruk utenom reindrift

Forvaltningsmål – utmarksbeite utenom reindrift

Utmarksbeiting er tillatt. Forvaltningsmyndigheten skal ta hensyn til og støtte opp om bruk av nasjonalparken til utmarksbeite innenfor rammen av verneforskriften og formålet med vernet.

Kveg på beite innerst i Isdalen hentes hjem på høsten (foto: Tor Einar Bones)

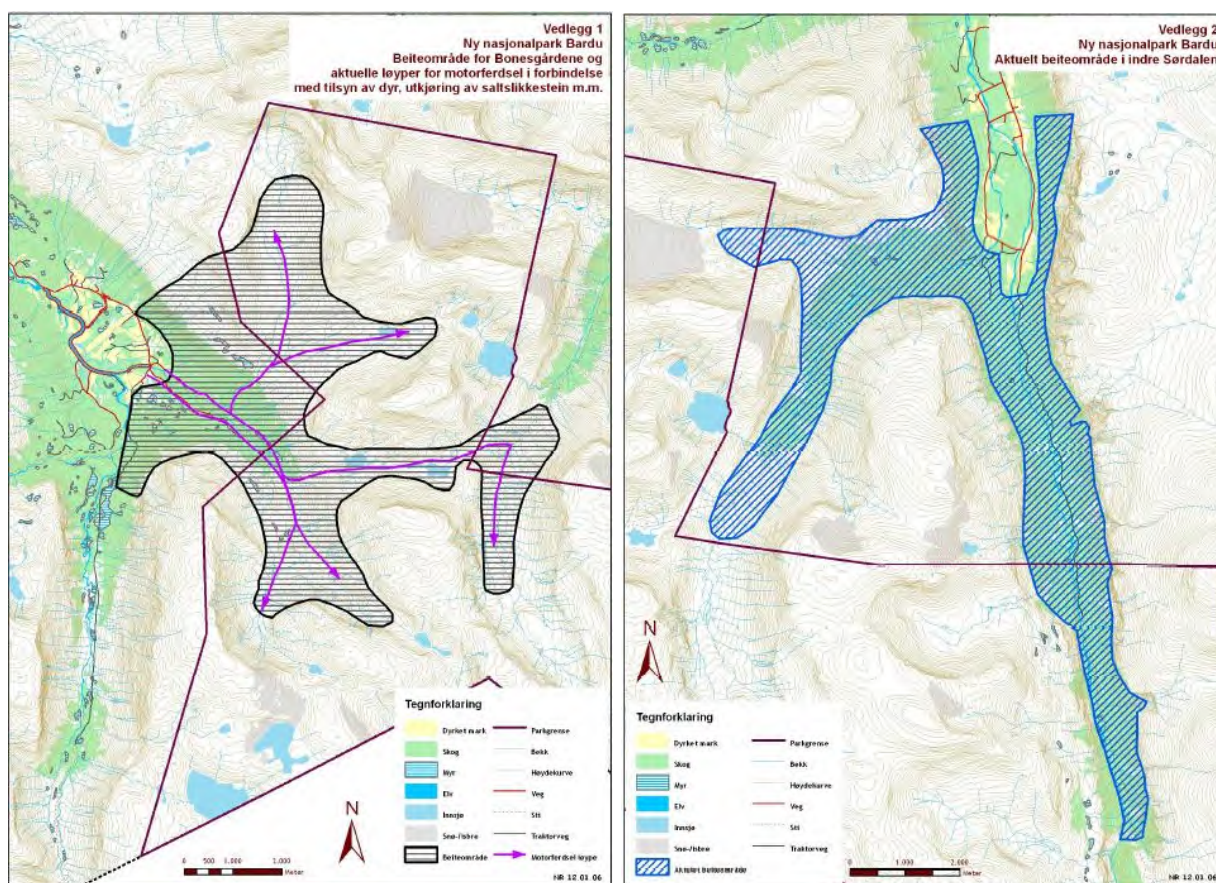
Status

Det beiter storfe i nasjonalparken vest for Sjørdalen. Dyrene slippes på utmarksbeite når snøen har smeltet og det finnes beite. Etter hvert som det tiner høyere i terrenget følger dyrene etter. De går da også over skardet ved Bones eller forbi Budalsvatn til Isdalen. På høsten hentes ungdyrene inn.

Rammer og regelverk

I utkast til forskrift var det et punkt som kunne regulere eller forby beiting. Dette ble tatt ut og omtales i kongelig resolusjon. Det er ikke begrensning i verneforskriften for beitebruk.

Utmarksbeite utenom reindrift reguleres gjennom beiteloven. Utmarkskommisjonen for Nordland og Troms, herunder for området Snøhetta-Rubben, slår fast at gårdene som støter til Statens eiendom har rett til utmarksbeite på statsgrunn, der antallet dyr begrenses til det antallet som kan vinterføs på gården (Rettsbok for Sør-Troms jordskifterett, 1999-2/6, s. 14).

Figur 18: Beiteområder i tilknytning til nasjonalparken i Salangsdalen og Sørдалen.

Retningslinjer for forvaltningen

For landbruk og **bygninger/anlegg**, se [kapittel 4.8](#) om anlegg og byggverk.

For landbruk og **motorferdsel**, se [kapittel 4.7](#) om motorferdsel.

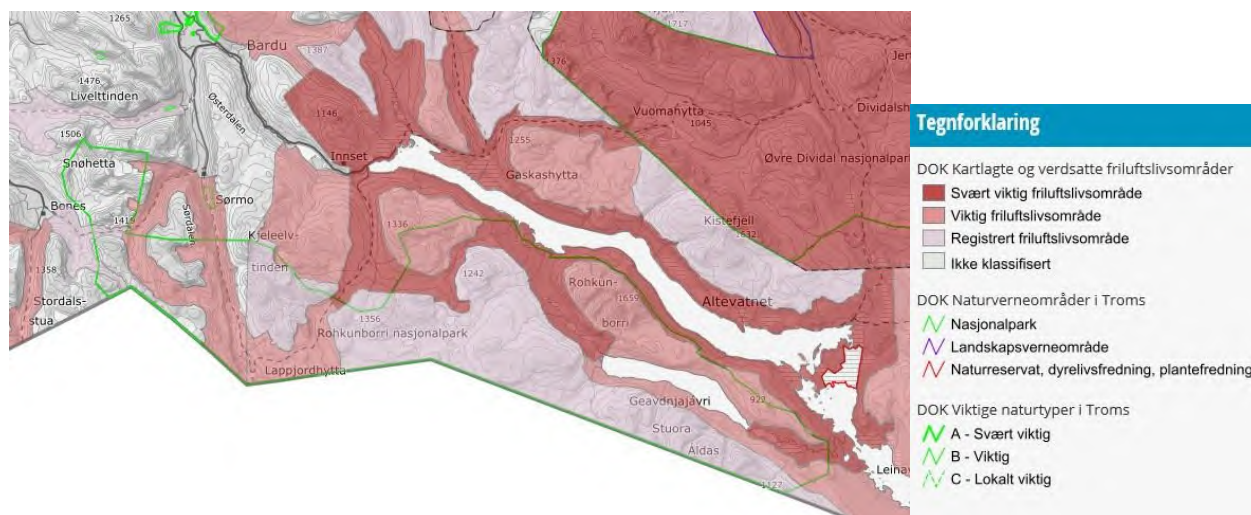
4.4 Friluftsliv, jakt og fiske

Forvaltningsmål – friluftsliv

Besøkende til Rohkunborri nasjonalpark skal gis anledning til naturopplevelse gjennom utøvelse av naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Status

Det er gjennomført kartlegging av områdenes betydning for friluftsliv i Bardu kommune etter gradering. Bygninger som er åpne for allmennheten omhandles i [kapittel 4.8](#) om anlegg og byggverk. Transport til hytter og gammer omtales under [kap. 4.7](#) om motorferdsel.

Figur 19: Kartlagte og verdsatte friluftsområder, samt viktige naturtyper i Troms (Troms og Finnmark fylkeskommune).

I tilknytning til nasjonalparken er det områdene rundt Altevattnet, deler av Leina og Geavdnjávri, samt Stordalen og Salvasskardet, som er de viktigste arealene for friluftsliv. Sør-dalen, Budalen og Altevattnet er innfallsporter til nasjonalparken. For oversikt over tilrettelegging og informasjonspunkter, se [kap. 4.4.4.](#)

Vinterstid er Salvasskardet, Krok-dalen, Stordalen og Bihppáš-Eartebeal mest brukt som ferdselsårer inn i verneområdet. Vinterruta til Nordkalottruta går gjennom Krok-dalen

mellom Lappjordhytta og Gaskashytta. Alternativt kan en følge Salvasskardet mellom Lappjordhytta og Altevasshytta. På strekningen Bihppáš-Eartebeal merkes dispensasjonstrasé for snøskuter, se kap. [4.4.2](#) og [4.7](#).

Sommerstid er Sördalen, Salvasskardet og Røkskardet de mest brukte ferdselsårene inn i nasjonalparken. Sommerruta til Nordkalottruta går gjennom Salvasskardet mellom Lappjordhytta og Altevasshytta. Det er i tillegg merket sti fra Sördalen til Lappjordhytta.

Miljødirektoratet krever i tillegg til forvaltningsplan også at det utarbeides besøksstrategi for større verneområder. Hensikten er «å *planlegge mer systematisk for hvordan man vil ta imot de besøkende på en god måte, og på en slik måte at det ikke går ut over naturverdiene*» (Veileder til enkel besøksstrategi, 2019). Strategien skal balansere mellom ivaretagelse av vernet og tilrettelegging for besøk og bruk, der hensynet til ivaretagelse av naturverdiene veier tyngst.

Besøksstrategien for Rohkunborri nasjonalpark ligger som et vedlegg til denne forvaltningsplanen ([vedlegg 9](#)). I besøksstrategien står det nærmere om besøkstillinger og -undersøkelser. Det anslås at omkring 1.000 mennesker besøker nasjonalparken årlig. Områder for kanalisering av besøkende omtales også i besøksstrategien på bakgrunn av naturfaglig vurdering av sårbarhet.

4.4.1 Ferdsel

Rammer og regelverk for ferdsel

I formålsbestemmelsen presiseres det at *Allmennheten skal gis anledning til naturopplevelser gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging*, jf. § 2 siste ledd.

Ferdsel, jf. verneforskriftens § 3 punkt 5:

5.1 Generelt om ferdsel

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til natur, vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

5.2 Organisert ferdsel

Bestemmelsene i denne forskrift er ikke til hinder for organisert turvirksomhet til fots så lenge naturmiljøet ikke blir skadelidende.

Organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må ha særskilt tillatelse av forvaltningsmyndigheten. Nærmere retningslinjer gis i forvaltningsplan.

5.3 Organisert bruk av hest og sykling

Sykling og organisert bruk av hest er tillatt på veier, samt traseer som er godkjent for slik bruk i forvaltningsplanen

5.4 Regulering av ferdsel

Innenfor nærmere avgrensa deler av nasjonalparken kan Miljødirektoratet ved forskrift regulere eller forby ferdsel som kan skade naturmiljøet.

5.5 Omlegging av stier

Av hensyn til naturmiljøet og kulturminner kan forvaltningsmyndigheten legge om eller kreve fjernet merking av stier og løyper.

5.6 Generelle unntak for ferdsel

Reglene i punkt 5 gjelder ikke nødvendig ferdsel ved gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i samband med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver bestemt av forvaltningsmyndigheten

Definisjon av organisert ferdsel

Ferdsel betraktes som organisert når en person, organisasjon eller virksomhet har planlagt, koordinert eller arrangert en aktivitet for en gruppe deltakere, en aktivitet som er kunngjort/markedsført på forhånd, eller en aktivitet som gjentas. Dette omfatter blant annet utsetting av poster for topptrim, idrettsarrangement, større teltleirer over tid, organisert trening i store grupper og klatring i store grupper med fjellførere.

Organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet

Organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må ha særskilt tillatelse av forvaltningsmyndigheten (§ 3 pkt 5.2). Søknad sendes til nasjonalparkstyret og behandles av styret eller forvalter der styret har delegert myndighet. Se [kapittel 6.1](#) for generelle retningslinjer for saksbehandling.

Store grupper til fots

Organisert turvirksomhet til fots er tillatt så lenge naturmiljøet ikke blir skadelidende. Forskriften fastslår at nærmere retningslinjer skal gis i forvaltningsplanen.

Organisert turvirksomhet til fots og på ski er tillatt uten søknad for grupper på inntil 12 personer. For grupper med størrelse fra 12 personer er organisert turvirksomhet søknadspliktig når overnatting i nasjonalparken skjer utenom hytte.

Organisert turvirksomhet til fots og på ski for grupper med størrelse fra 12 personer er tillatt uten søknad når:

1. Gruppen ikke overnatter i nasjonalparken.
2. Gruppen overnatter i hytte i nasjonalparken.
3. Gruppen er en skoleklasse i undervisningsøyemed.

Skriftlig søknad sendes nasjonalparkstyret.

Forsvaret er unntatt denne bestemmelsen, og militær ferdsel er søknadspliktig. Det kan innvilges tillatelse etter søknad for militære grupper på inntil 15 personer til fots eller på ski. Se [kap. 4.11](#) for ytterligere retningslinjer for Forsvaret.

Ferdsel med hund

Ferdsel med hund er i utgangspunktet en del av friluftslivet og dermed en del av verneformålet. Ferdsel med hund foregår på mange måter til alle årstider. I

verneområdene treffer en på gjeterhunder i reindriften, turgåere med kløvhunder, jegere med jakthunder, profesjonelle reiseoperatører med mange trekkhunder, eller isfiskere med en hund eller to fremfor en pulk på tur innover fjellet.

Friluftsliv med hund er regulert på flere måter. I perioden 1. april til 20. august er det båndtvang, også i verneområdene. I den perioden skal alle hunder som ikke er i tjeneste være under kontroll av fører og holdes i bånd. Eksempel på hunder som er i tjeneste kan være ettersøkshunder, gjeterhunder, eller fuglehunder som brukes til innsamling av data (rypetaksering).

Ifølge reindriftsloven § 65 skal de som ferdes i område hvor rein beiter, plikter å vise hensyn og opptre med varsomhet slik at reinen ikke unødige uroes eller skremmes under beiting, flytting mv. Særlig hensyn skal vises i forbindelse med reinens brunsttid, kalving, merking, skilling og slakting.

Friluftsliv med hund kan by på flere utfordringer. På flere av Troms turlag sine hytter er det ikke tillatt å ta med hund inn i hytta av hensyn til allergikere. Turlaget har de siste årene begynt å legge til rette for opphold med hund på flere av sine hyttetun. På Lappjordhyttene er det anledning til å ta hund inn i gangen/vedskjåen i den minste hytta.

Ferdsl med hundspann i verneområdene er økende og skaper en del utfordringer. Enkelte hunder lager mye hundeglam ved føring og oppstalling, eller ved påsling før kjøring. Hundeglam og uling vil kunne skade naturmiljøet ved at fugler og dyr trekkes unna støykilden og ut av områdene de befinner seg i. Det er blant annet hevdet at uling og gjøing trolig vekker urinstinkter i reinsdyra, som blir forstyrret og trekkes ut av dalgangene og opp i høyfjellet. I høyfjellet er forholdene for kalving dårligere enn i lavereliggende strøk.

Definisjon av hundekjøring

Med hundekjøring forstås her ferdsel med hund der en person har med seg, trekkes av, går med, eller på annet vis kontrollerer mer enn to hunder, til fots, på ski eller på slede.

Støyen fra hunder som lager mye lyd bærer langt i fjellet og kan virke forstyrrende på andre friluftsfolk som er i fjellet for å nyte «det stille rom». Å bringe med seg hunder som gjør eller uler i lange perioder av døgnet, er derfor nødvendigvis ikke forenelig med verneformålet og er en ferdselsform som i den sårbare perioden på våren kan skade naturmiljøet.

Både organisert og uorganisert hundekjøring regnes derfor som ferdselsformer som kan skade naturmiljøet, herunder det samiske naturgrunnlaget (reinens kalving).

Retningslinjer for forvaltningen

Organisert hundekjøring må søke særskilt tillatelse av forvaltningsmyndigheten. Søknad sendes til nasjonalparkstyret. Ved behandling av søknader skal hensynet til det samiske naturgrunnlaget vektlegges i tråd med naturmangfoldlovens § 14.

Uorganisert hundekjøring vurderes til ikke å ha skadepotensiale på naturmiljøet vinterstid før 1. mai.

Rundt 1. mai trekker tamrein fra Talma sameby over grensa til Norge langs Eartebealjávri, Geavdnjajávri og Stordalen mot Salvasskardet for å kalve. I tillegg har Gielas reinbeitedistrikt noe rein som kalver i området i nærheten av Bones. Det vurderes slik at hundekjøring potensielt kan skade naturmiljøet, herunder det samiske naturgrunnlaget, ved å forstyrre reinen i kalvingsområdene.

Inntil godkjent forvaltningsplan kom på plass, har det derfor vært nødvendig også for uorganisert hundekjøring å søke tillatelse fra forvaltningsmyndigheten for ferdsel etter 1. mai. I likhet med behandling av søknader om organisert hundekjøring, skal det samiske naturgrunnlaget vektlegges, i tillegg til at det skal vektlegges god dialog med Talma sameby og Gielas reinbeitedistrikt (vedtak av 20.3.2019).

Uorganisert hundekjøring vil fortsatt være søknadspliktig etter 1. mai.

Tiltak hundekjøring

Informasjon om reindrift og hundekjøring innarbeides i plan for tilrettelegging. Det er satt opp skilt med informasjon om retningslinjer for ferdsel med hund på hundeparkeringa nedenfor demninga ved Altevatnet og ved nasjonalparkgrensa i Storbukta.

Organisert bruk av hest og sykling

Organisert bruk av hest og sykling er tillatt på veier, samt traseer som er godkjent for slik bruk i forvaltningsplanen (§ 3 pkt 5.3).

Det finnes en vei i nasjonalparken; den gamle kjerrevegen i Sør-dalen. Her er det tillatt med sykling og organisert bruk av hest frem til kjerrevegen går over til sti, ca. 1 km før Kjeleva (1,5 km innenfor nasjonalparkgrensa).

Figur 20: Tillatt trasé (inntegnet hel rød linje) for organisert bruk av hest og sykling. Fra Norgeskart, 2022.

Sykling

El-sykkel er i verneområder definert som motorkjøretøy og er ikke tillatt innenfor nasjonalparken.

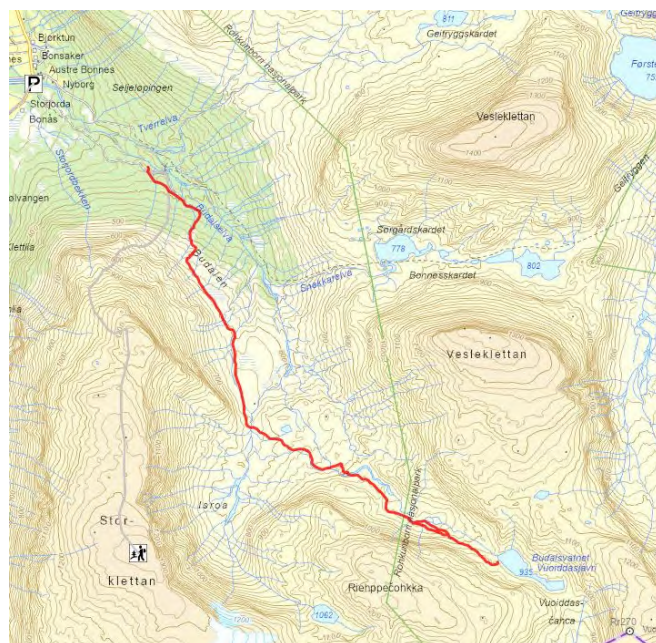
Sykling er tillatt på merka sti mellom Salvasskardet og Sør dalen. Det er også planlagt å merke en sti for sykling fra Bones til Hotell Hilton i Budalen. Sykling skal i likhet med all ferdsel foregå varsomt og ta hensyn til natur, vegetasjon, dyreliv og kulturminner, jf. forskriftens § 3 pkt 5.1.

Åpningen av gitte traseer for sykling skal evalueres ved revidering av forvaltningsplanen. Forvaltningsmyndigheten kan når som helst stenge gitte traseer for sykling av hensyn til naturverdiene.

Organisert sykling kan tillates på ovennevnte traseer for grupper på inntil 12 personer/sykler etter søknad. Av hensyn til det samiske naturgrunnlaget, herunder samling og merking av kalver, vil det ikke gis tillatelse til organiserte turer i kalvemerkeringsperioden. Kalvemerking begynner vanligvis i begynnelsen av juli måned. Skriftlig søknad sendes nasjonalparkstyret.

Figur 21: Merket sti Sør dalen-Salvasskardet rødt, godkjent for sykling. Fra Naturbase, 2022.

Figur 22: Kjørespor Budalen i rødt, i godkjent for sykling. Fra Norgeskart 2022.

Retningslinjer for ferdsel i Rohkunborri nasjonalpark:

- All ferdsel skal foregå varsomt og ta hensyn til natur, vegetasjon, kulturminner og dyreliv.
- Unngå å forstyrre dyr og fugler, hold avstand.
- Du kan plukke bær, sopp og planter til eget bruk, men ikke planter som er rødlistet.
- Du kan plukke døde kvister til bål, men la større, døde trær være – de er viktige for nedbrytere.
- Vis hensyn til kulturminner, disse har en automatisk frednindssone på fem meter.
- Sporløs ferdsel – ta med deg eget og annet søppel som du finner på turen.

Hest

I følge forskriftens § 3 pkt 5.3 er organisert bruk av hest tillatt på vei, samt traseer godkjent i forvaltningsplanen.

Det finnes som nevnt ovenfor en vei i nasjonalparken; den gamle kjerrevegen i Sør dalen. Her er det tillatt med organisert bruk av hest frem til ca. 1 km før Kjeleva der kjerrevegn går over til sti (1,5 km fra grensa, se figur 4.4.1.1).

Uorganisert bruk av hest er tillatt etter friluftslovens rammer, som sier at ride- eller kløvhest er tillatt på veg eller sti i utmark og over alt på fjellet, når det skjer hensynsfullt og med tilbørlig varsomhet (friluftsloven § 2).

Utover vegen i Sør dalen er det ikke tillatt med organisert bruk av hest i Rohkunborri nasjonalpark.

4.4.2 Jakt og fiske

I dette kapittelet beskrives regelverket og mulighetene til jakt og fiske i Rohkunborri nasjonalpark. Rohkunborri nasjonalpark ligger i sin helhet på statsgrunn.

3.1 Vern av dyrelivet

Dyrelivet, herunder hi, reir, hekke-, yngle- og gyteplasser, er vernet mot skade og unødvendig forstyrrelse. Utsetting av dyr på land og i vatn er forbudt.

3.2 Bestemmelsen i pkt. 3.1 er ikke til hinder for:

- a. Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- b. Skadefelling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.

3.3 Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

- a. Utsetting av fisk fra lokale fiskestammer hvor dette er gjort tidligere.

Reindriftens rett til jakt og fiske

Reindriftsloven § 26. Jakt, fangst og fiske i det samiske reinbeiteområdet

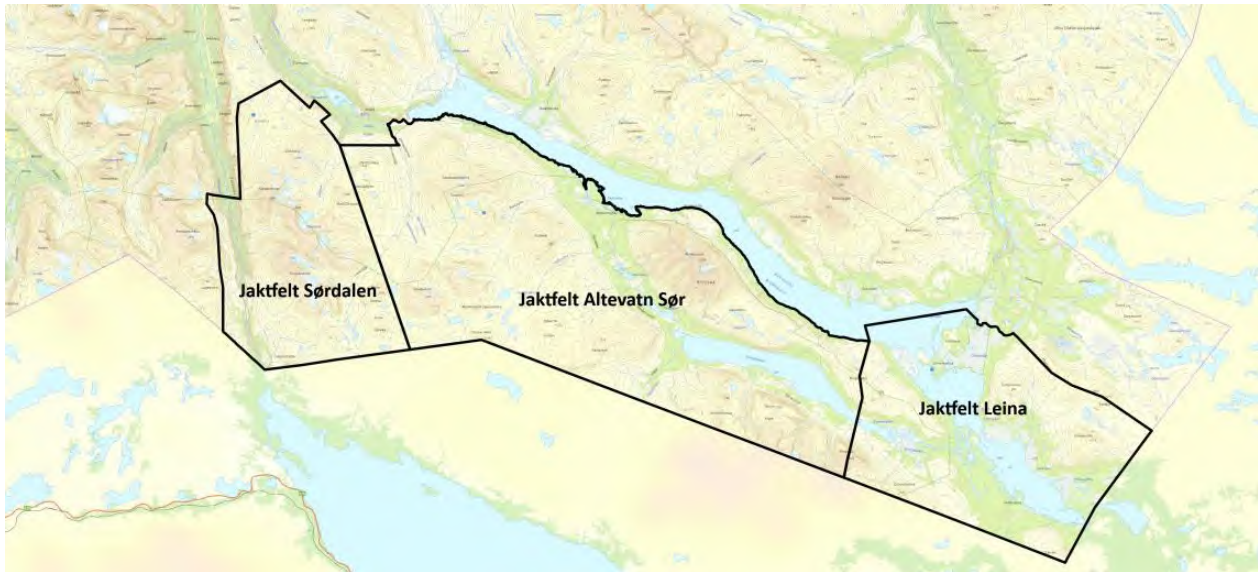
I det samiske reinbeiteområdet gir rett til å utøve reindrift rett til i forbindelse med lovlig utøvelse av reindrift å drive jakt, fangst og fiske i statsallmenning, i ikke særskilt matrikulert statseiendom og på Finnmarkseiendommens grunn innenfor det reinbeitedistrikt hvor reindriften foregår, på samme vilkår som gjelder for personer som er fast bosatt i den kommune, bygd eller grend hvor allmenningen, statseiendommen eller den aktuelle del av Finnmarkseiendommens grunn ligger. I statens matrikulerte skoger og høyfjellsstrekninger innenfor reinbeiteområde skal reindriftsutøvernes adgang til jakt, fangst og fiske være som den har vært fra gammelt av.

For jakt, fangst og fiske som drives etter bestemmelsene i denne paragraf, skal det ikke betales leie eller kortavgift.

Jakt

Elgjakt

Det er til sammen tre jaktfelt på statsgrunn som går inn i Rohkunborri nasjonalpark. I rekkefølgen som under: Bardu-Sördalen, Bardu-Altevatn sør og Bardu-Leina. Under året 2022 var det tildelt tre dyr i Sördalen og for Altevatn sør, mens det var tildelt fem dyr for jaktfelt Leina.

Figur 23: Jaktfelt storvilt på statsgrunn i Rohkunborri nasjonalpark sør for Altevattnet. Fra Statskog.

Motorferdsel i forbindelse med jakt omtales i kapittel 4.9.

Småviltjakt

Det blir jaktet på rype og hare i nasjonalparken. Jakt og fiske forvaltes av Statskog. For å kunne jakte må man ha betalt statlig jegeravgift og jaktkort. Rypejakten er delt inn i forskjellige forvaltningssoner som kan stenges dersom grunneier finner det nødvendig. Lenke til informasjon om rypejakt fra Statskog: <https://www.statskog.no/rypeforvaltning>

Figur 24: Delområder for rypejakt innenfor Rohkunborri nasjonalpark. Fra Statskog.

Fiske

Forvaltningsmål – ferskvannsmiljøer

Det skal ikke settes ut fremmede arter eller gjennomføres tiltak som endrer den naturlige sammensetningen av arter.

Opplag av båt i samsvar med forvaltningsplan omtales i § 3 pkt. 1.3 i) jf. § 5. Dette tas inn under [kap 4.8](#) anlegg og byggverk.

Transport av båt og utstyr med snøskuter på snødekt mark i forbindelse med fiske på Geavdnjajávri omtales i [kap. 4.7](#) om motorferdsel.

Forvaltningsmyndigheten kan ifølge § 3 punkt 3.3 gi tillatelse til:

- a) Utsetting av fisk fra lokal fiskestamme hvor dette er gjort tidligere.

Retningslinjer for forvaltningen

I kartlegging som ble gjennomført for konsekvensutredningen fremgår det at det trolig ikke er satt ut fisk i noen vann. Dette er trolig feil. Det er satt ut fisk og trolig forsøkt satt ut fisk i flere vann i nasjonalparken. I hvilken grad man har lyktes kan variere fra vann til vann.

- Der det tidligere er forsøkt satt ut fisk, og man ikke har lyktes, skal det ikke settes ut fisk
- Det kan etter søknad om dispensasjon settes ut fisk i vann der bestanden har gått ut eller ikke lenger er levedyktig
- Kunnskapen skal før utsetting være god og det skal gjennomføres prøvefiske etter godkjent metode

Utsetting av fisk krever tillatelse også etter lov om laks og innlandsfiske. Søknad om utsetting av fisk sendes både nasjonalparkstyret og fylkeskommunen.

4.4.3 Bålbrenning og plukking av bær, planter og sopp

Forvaltningsmål – gammel skog

Gammel urskogpreget bjørkeskog skal få utvikle seg naturlig. Vegetasjonsstruktur, artssammensetning og omfanget av død ved skal opprettholdes. Store døde trær, stående og liggende, skal bevares intakte. Utviklingen og nedbrytingen av disse skal være mest mulig naturstyrt.

Rammer og regelverk

Vern av plantelivet (§ 3 punkt 2.1)

Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot all skade og ødelegging. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.

Vernebestemmelsene er ikke til hinder for:

- Skånsom bruk av trevirke til bålbrenning (pkt 2.2 b)
- Plukking av bær og matsopp (pkt 2.2 c)
- Plukking av planter som er alminnelig forekommende på stedet til privat bruk (pkt 2.2 d)

All vegetasjon i nasjonalparken er i utgangspunktet fredet. Bestemmelsen om vern av plantelivet er ikke til hinder for bruk av tørre kvister til bål. Plukking av bær og sopp og plukking av vanlige planter til eget bruk er tillatt. Vanlige planter defineres som planter

som ikke er rødlistet (se norsk rødliste på nett [her](#)), se også [kapittel 2.4](#) om vegetasjon. I beskrivelsen av skånsom bruk ligger det at man skal opptre aktsomt og gjøre det som er rimelig for å unngå skade på naturen.

Retningslinjer for forvaltningen – bålbrekking og plukking av bær, planter og sopp

- a) Det er lov å plukke planter, bær og sopp som er alminnelig forekommende på stedet til privat bruk
- b) Det er lov å skånsomt bruke trevirke til bålbrekking.
 - a. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til hogst av bjørk til brensel til hytter, gammer og faste bålplasser i nasjonalparken (pkt 2.3), se retningslinjer i kap. 4.9.
 - b. Til faste bålplasser i eller i tilknytning til nasjonalparken, oppsatt av nasjonalparkstyret, skal det kjøres ved i samarbeid med SNO og Fjelltjenesten.

4.4.4 Tilrettelegging

Forvaltningsmål – inngrep

Alle tekniske inngrep som kan påvirke landskapet eller bidra til å påvirke vannstand i innsjøer og tjern skal unngås.

Bildet til venstre fra parkering og innfallsport på Bones, til høyre fra rasteplass i Storbukta.

Forvaltningsmyndigheten kan ifølge § 3 pkt. 1.3 gi tillatelse til:

c) Bygging av bruer og legging av klopper

d) Oppsetting av skilt og merking av stier

Videre ifølge pkt. 4.2 istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.

Bestemmelsen gir adgang til nødvendig vedlikehold av stier, løyper, skilt, bruer og lignende i tråd med forvaltningsplan. Vedlikehold innebærer nødvendig arbeid for at stier og infrastruktur skal kunne brukes på en forsvarlig måte.

I verneforskriftens § 3 pkt. 1.2 b) fremgår at vernet ikke er til hinder for: Vedlikehold av stier, løyper, skilt, bruer og lignende i henhold til forvaltningsplan.

Status

Status for allerede påbegynte og/eller fullførte tilretteleggingstiltak er listet opp i kapittel 5.3.1. Ytterligere tiltak er beskrevet i besøksstrategien for Rohkunborri nasjonalpark (vedlegg 9).

Nasjonalparkstyret har valgt å være en aktiv tilrettelegger for enkelt friluftsliv i verneområdet, blant annet med opparbeiding av vei, parkeringsplasser, toalett, rasteplasser med bord og benker, hengebruer, noe stiskjøtsel, samt informasjonspunkter.

Troms turlag har ansvar for merking av Nordkalottruta og stien i Sjørdalen. Grunnet stort arbeidspress med merking andre steder i fylket har imidlertid SNO og nasjonalparkstyret bidratt til merking av disse stiene, samt stien i Isdalen som tidligere har vært merket av Bardu kommune.

Tiltak, plan/status for gjennomføring er beskrevet nærmere i tiltaksplanen (vedlegg 10). Tiltaksplanen er fireårig, men rulleres hvert år.

4.5 Reiseliv

Forvaltningsmål

Rohkunborri nasjonalpark skal kunne benyttes til bærekraftig og miljøtilpasset turisme innenfor rammen av verneformålet og verneforskriften. Besøkende skal kunne få flotte naturopplevelser uten at naturmiljøet blir unødig påvirket gjennom slitasje og forstyrrelser.

Status

Per i dag er det primært tre lokale reiselivsbedrifter som driver hundekjøring inn i nasjonalparken. Totalt er det ytterligere en håndfull bedrifter eller enkeltpersonforetak som har virksomhet som går inn i nasjonalparken eller der personer blir transportert frem til grensen. Bedriftene tilbyr hundekjøring, guidede fotturer, jaktguiding, fiskeguiding, båtutleie og transport ellers. Med unntak av hundekjøringen foregår det meste av aktiviteten på barmark i perioden juli til oktober.

Rammer og regelverk for reiseliv

Reiseliv nevnes ikke spesielt i forskriften for Rohkunborri nasjonalpark. Aktører som tilbyr organiserte turer og aktiviteter i nasjonalparken forholder seg til regelverket for ferdsel, se [kapittel 4.4.1](#). Man skiller i forskriften på om en aktivitet er organisert eller ikke og om ferdselen kan skade naturmiljøet eller ikke.

Alle aktører som tilbyr organiserte turer og aktiviteter i nasjonalparken bør ta kontakt med nasjonalparkforvalter før oppstart, uavhengig av om turen/aktiviteten krever tillatelse fra nasjonalparkstyret eller ikke. Rohkunborri nasjonalparkstyre ønsker å komme i dialog med turoperatørene innenfor nasjonalparken for å informere om verneverdiene og eventuelt styre aktiviteten bort fra sårbare områder, samt at nasjonalparkstyret på denne måten får en viss samlet oversikt over hvor og i hvilket omfang de ulike aktivitetene foregår.

Retningslinjer for forvaltningen – reiseliv

- All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv, geologi og kulturminner
- Aktiviteten skal bære preg av naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging
- Økt reiselivsaktivitet skal ikke medføre økning i motorferdselen i området
- All forurensning og forsøpling er forbudt. Avfall skal tas med ut av området.
- All ferdsel bør ta hensyn til reindriften. Ved planlagt aktivitet oppfordres det til å ta kontakt med berørte distrikt/sameby.

- Reiselivsaktører som ønsker å drive organisert ferdsel som kan skade naturmiljøet (se [kapittel 4.4.1](#)) skal søke forvaltningsmyndigheten om særskilt tillatelse. Eventuell tillatelse skal angi vilkår knyttet til ivaretagelse av verneformålet.
- For tiltak som gjelder bygninger og anlegg gjelder retningslinjene i [kap. 4.8](#). Etableringer av nye reiselivsanlegg er ikke tillatt innenfor nasjonalparken.
- Ved tilrettelegging for ferdsel i nasjonalparken, skal forvaltningsmyndigheten søke å finne løsninger som også reiselivsnæringen kan benytte.

4.6 Uttak og bruk av geologiske forekomster

Status

Det er per i dag ingen uttak av mineralforekomster i eller i umiddelbar nærhet til verneområdet.

I konsekvensutredningen av naturmiljøet ble Norges geologiske undersøkelse (NGU) konsultert om mulighetene for funn av økonomisk interessante mineralske ressurser innenfor det aktuelle verneområdet. NGU hadde følgende kommentarer (Larsen et. Al., 2006 - vedlegg 6):

- I den østlige delen dekker nå den foreslåtte nasjonalparken betydelige områder som består av prekambriske bergarter, som er svært lite undersøkt.
- Det er kjent og registrert tre jern-titanium-vanadium-forekomster i en gabbro som krysser Leinavatn. En av registreringene ligger på vestsiden av Leinavatn, innenfor den foreslåtte grensa for nasjonalparken.
 - Den endelige grensa for nasjonalparken ble justert etter konsekvensutredningen, slik at den nevnte forekomsten på vestsiden av Leinavatn nå ligger utenfor nasjonalparkgrensa.
- På svensk side, noen kilometer lenger mot nordøst, finnes grønnsteiner av arkeisk alder. Denne typen bergarter er kjent for å ha stort potensiale for opptreden av mineralressurser som gull, nikkel og kobber. Imidlertid vet vi lite om hvorvidt disse bergartene også finnes på norsk side av grensa.

Figur 25: Mineralressurser – alle forekomster. Fra NGU (2020).

Forvaltningsmyndigheten kan ifølge §3 pkt. 1.3 gi tillatelse til:

- k) Prøveboring og etablering av nødvendige luftesjakter i forbindelse med underjordisk drift av mineralforekomster med uttakssted utenfor verneområdet.

Retningslinjer til forvaltningen:

Det er på nåværende tidspunkt ikke nødvendig å utarbeide retningslinjer for forvaltningen i tilknytning til uttak av mineralressurser. Når forvaltningsplanen revideres skal dette på nytt evalueres.

4.7 Motorferdsel

Forvaltningsmål

Holde omfanget av motorisert ferdsel i nasjonalparken på et minimum og begrense denne til det strengt nødvendige av nyttekjøring/nyttetransport.

Generelle retningslinjer for forvaltningen der det skal søkes om dispensasjon for motorferdsel:

- I de tilfeller der det også er nødvendig å søke Bardu kommune om tillatelse til motorferdsel skal søker benytte elektronisk søknadsskjema på kommunens hjemmeside. Saksbehandler hos Bardu kommune videresender søknad til behandling i nasjonalparkstyret. Ved søknad om motorferdsel ifm. isfiske på Geavdnjajávri behandler kommunen først søknaden etter motorferdselloven og forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag. I alle andre tilfeller der det kreves dispensasjon fra både nasjonalparkstyret og kommunen skal søknad først behandles etter verneforskriften av nasjonalparkstyret.
- Søknader om motorferdsel i nasjonalparken skal være skriftlige, og kjøreruten skal tegnes inn på kart. Behovet for og formålet med motorisert transport må gå fram av søknaden.
- Ved innvilgning av søknader om motorferdsel skal forvaltningsmyndigheten sette vilkår om antall turer, kjøretrasé og tidsrom, og om at SNO kontaktes i forkant av kjøringen. For reinbeitedistrikt kan det gis inntil fireårige tillatelser til bruk av barmarkskjøretøy og helikopter ut ifra reinbeitedistriktenes bruksregler og distriktsplan. Tillatelsene må inneholde presise beskrivelser av kjørebehov; både tidsrom, omfang, arealbruk og type kjøretøy. Faste traséer skal være kartfestet. Ved innvilgning av dispensasjonssøknader fra andre parter enn reindriften, skal søkerne bes om å kontakte berørte siidaer i forkant av kjøringen.
- Ved innvilgning av dispensasjon skal det opplyses om at mislighold kan føre til inndragning av dispensasjon, jf. nml § 67. Det kan settes restriksjoner knyttet til sårbare områder. Det skal brukes kjøretøy som er skånsom mot markoverflaten. Dokumentasjon på dispensasjonen skal medbringes i felt. Ordlyden i tillatelsen må være så presis at det er mulig for SNO å bruke den under oppsyn i felt.
- Eventuelle leiekjørere for reindriften må medbringe skriftlig dokumentasjon i felt. Dette gjelder all leiekjøring, også på snøskuter. Nasjonalparkforvaltningen må på forhånd ha skriftlig beskjed om navn på leiekjørere, tidspunkt for kjøringen og område som blir berørt.

- Bruk av barmarkskjøretøy skal holdes på et minimum, og det bør ikke tillates kjøring i nye områder. Helikopter er et alternativ til barmarkskjøretøy som bør benyttes hvis hensiktsmessig. I de enkelte tilfellene hvor transporten av varer kan foretas på vinterføre skal dette gjennomføres.
- Transport av personer samt transport av mat, proviant og utstyr i forbindelse med fjellturer tillates ikke.
- Motorferdsel ved militær operativ virksomhet eller ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- eller oppsynsvirksomhet, eller ved gjennomføring av skjøtsels- eller forvaltningsoppgaver bestemt av forvaltningsmyndigheten er tillatt. Redningsøvelser kan tillates etter søknad, men skal i størst mulig grad legges utenom nasjonalparken.

4.7.1 Reindrift

6. Motorferdsel

6.1 Forbud mot motorferdsel

Motorferdsel til lands, til vanns og i lufta under 300 meter fra bakken er forbudt.

6.2 Bestemmelsen i pkt. 6.1 er ikke til hinder for:

b) Nødvendig bruk av beltekjøretøy på snødekt mark i forbindelse med utøvelse av reindrift. Leiekjører for reineier eller reindriftsansvarlig må medbringe skriftlig dokumentasjon/avtale med oppdragsgiver for at kjøringen skal være lovlig.

6.3 Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

g) Bruk av luftfartøy eller barmarkskjøretøy som er skånsomt mot terrenget i forbindelse med reindrift iht. godkjent driftsplan

i) Nødvendig bruk av helikopter eller barmarkskjøretøy som er skånsom mot terrenget, i forbindelse med reindrift for Talma sameby, i henhold til beslutning tatt av Talma sameby og forankret i forvaltningsplanen. Bestemmelsen gjelder bare for reindriftsutøvere knyttet til Talma sameby i Sverige.

For reindriften kan det gis flerårige tillatelser for bruk av terrenggående barmarkskjøretøy ut fra reinbeitedistriktets bruksregler og distriktsplan i henhold til reindriftsloven (for norske reindriftsutøvere) og egengodkjent plan for motorisert ferdsel forankret i forvaltningsplanen (for svenske reindriftsutøvere knyttet til Talma sameby).

Status

I utgangspunktet er all motorisert ferdsel på land, ferskvann og i lufta under 300 meter over bakken forbudt innenfor nasjonalparken. I henhold til forskriften er det åpnet opp for at en del motorferdsel i forbindelse med reindrift kan tillates. Den forvaltningsmessige utfordringen for nasjonalparken er å holde den motoriserte ferdselen på et minimumsnivå. Dette er viktig for å hindre markskader på vegetasjonen og forstyrrelse av dyreliv. Det er også viktig med tanke på allmennhetens muligheter til naturopplevelse uten unødig støy. Reindrifta har tillatelse til å kjøre med snøskuter på snødekt mark. Dette er en rettighet forbeholdt reindriftsutøvere kun ved utøvelse av reindrift. Eventuelle leiekjørere må

medbringe skriftlig dokumentasjon på at de har leid oppdrag for reindriften og definerte arbeidsoppgaver.

Retningslinjer for forvaltningen

For barmarkskjøring og bruk av helikopter må reinbeitedistriktene søke nasjonalparkstyret om

tillatelse i tråd med forskriften. Ordlyden er noe forskjellig for Talma sameby og de norske distriktene. Det legges opp til en praksis med flerårige tillatelser for reindriften.

Motorferdselen skal koordineres med og tas inn i distriktsplan og egengodkjent plan, jf. verneforskriften § 3 punkt 6.3 siste ledd.

Selv om det er lite sannsynlig at all kjøring kan skje etter faste traséer, er hovedregelen at faste traséer skal benyttes der dette er mulig. Ren transportkjøring til hytter og anlegg må skje etter kartfestede traséer. Disse traséene skal også kartfestes og innarbeides i reindriften egne planer, jamfør reindriftsloven § 62.

I forbindelse med kantgjetting og samling av flokken til kalvemerking og høstsamling vil noe av kjøringen nødvendigvis foregå utenfor faste traséer. En tillatelse til kjøring må likevel som et minimum angi følgende:

- Innenfor hvilken periode/årstid det er behov for barmarkskjøring
- Datofestet varighet, eksempelvis 1. september til 30. september.
- Geografisk område. Kartfesting av faste traséer. Inntegning av område som brukes under samling.
- Antall og type kjøretøy det er behov for å benytte i de forskjellige periodene.

Bruk av motordrevet modellfly/drone er forbudt. Søknad om bruk av drone i reindriftsøyemed må behandles etter naturmangfoldloven § 48. Skriftlig søknad sendes nasjonalparkstyret.

Dersom behovene til reindriften endrer seg innenfor perioden som tillatelsen gjelder for, plikter reindriften å melde fra til nasjonalparkstyret og å søke om ny tillatelse.

En dispensasjon til bruk av helikopter i forbindelse med reindrift må inneholde vilkår om områdebruk, tidsbruk, antall landinger, arbeidsoppgaver m.m.

Tiltak reindrift - motorferdsel

Kartlegge kjørespor på barmark fra flybilder og ved måling av dybde i terrenget, se bevaringsmål i kap. 3.2.

4.7.2 Landbruk

I landbruket om kjøring for henting av syke og skadde dyr samt gjerding.

§ 3 punkt 6. Motorferdsel

Etter punkt 6.2 er bestemmelsen i 6.1 d) ikke til hinder for:

d) Motorferdsel for transport av syke/skadde bufe i medhold av lov om dyrevern. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot overflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring

Etter punkt 6.3 kan forvaltningsmyndigheten gi tillatelse til:

b) Bruk av beltekjøretøy på snødekt mark i forbindelse med husdyrhold

h) Bruk av lett terrenggående motorkjøretøy på barmark i forbindelse med oppsetting av gjerder for husdyr

Retningslinjer for forvaltningen

Det skal søkes skriftlig til nasjonalparkstyret både om bruk av beltekjøretøy på snødekt mark i forbindelse med husdyrhold og for bruk av lett terrenggående motorkjøretøy på barmark i forbindelse med oppsetting av gjerder for husdyr.

Søknaden må minimum inneholde følgende:

- Innenfor hvilken periode/årstid det er behov for kjøring
- Datofestet varighet, eksempelvis 1. september til 30. september.
- Geografisk område. Kartfesting av traséer.
- Antall og type kjøretøy det er behov for å benytte.

4.7.3 Elgjakt

Etter § 3 pkt. 6.3 f) kan forvaltningsmyndigheten gi tillatelse til:

Bruk av lett terrenggående beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget eller luftfartøy for uttransport av felt elg.

Retningslinjer for forvaltningen

I forbindelse med elgjakt kan det innvilges dispensasjon til uttransport av skutt elg. Søknad om dette kan omsøkes etter de generelle bestemmelsene jf kap. 4.7. Det skilles ikke mellom atv oppsatt med belter og jernhest.

Dersom det skal anvendes atv på hjul må det søkes om dette spesielt.

Nasjonalparkstyret har med hjemmel i verneforskriftens § 4 (jfr. nml § 48) innvilget dispensasjoner til bruk av atv på hjul langs den gamle kjerrevegen i Sørдалen til uttransport av felt elg (se figur 20, s. 48).

4.7.4 Transport til hytter og gammer mm.

6.3 Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

- c) Bruk av beltekjøretøy på snødekt mark i forbindelse med vedhogst etter pkt. 2.3
- d) Bruk av beltekjøretøy på snødekt mark eller luftfartøy for transport av varer og utstyr til hytter og gammer.
- e) Bruk av beltekjøretøy på snødekt mark eller luftfartøy for transport av materialer til vedlikehold og byggearbeid på bygninger, anlegg og innretninger.
- k) Bruk av luftfartøy og beltekjøretøy på snødekt mark i forbindelse med drift og vedlikehold av hydrologiske målestasjoner.

Turlagshyttene

Troms turlag har et ubetjent hyttetun med to hytter innenfor verneområdet – Lappjordhyttene. Disse er tilgjengelig med DNT-nøkkel og ligger som stoppested for Nordkalottruta. Det er til sammen 14 sengeplasser fordelt på to hytter.

Bardu Jeger- og fiskeforening

BJFF har ei hytte med tilhørende naust innenfor verneområdet, ved Eartebealjávri/Geavdnjávri. Denne kan leies av foreningens medlemmer.

Private hytter

Det er to private hytter innenfor verneområdet i Sør dalen. Den ene hytta ligger ved foten av Stággonjunni og skal være åpen for allmenheten unntatt i perioden 10. september til 15. mars. Den andre hytta ligger ved Kjelelva og er i privat bruk.

Reindriftshytter

Talma sameby har i dag fire reindriftshytter innenfor verneområdet: ved Jordbrudalen/Stordalen, i Røskardet, i Svenskdalen/Vággi på sørsiden av Geavdnjávri, og sør for Eartebealjávri. Talma sameby har en større boplass ligger like utenfor nasjonalparkgrensa i Lairevággi i Salvasskardet.

Gielas har ei reindriftshytte ved Čunovaggi, på riksgrensen.

Kart over bygg finnes i [vedlegg 2](#).

Retningslinjer for forvaltningen

Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til transport av ved, materialer og utstyr til hytter og gammer i nasjonalparken. Det kan innvilges tillatelser med varighet inntil fire år. For transport i forbindelse med vedhogst, se [kap. 4.9](#).

Snøskuter

Ved søknad om transport av varer o.l. med snøskuter, sendes søknad til Bardu kommune via elektronisk søknadsskjema på deres hjemmeside. Kommunen videresender søknad til nasjonalparkstyret.

I henhold til etablert praksis i Rohkunborri nasjonalpark, jf. vedtak i sak 18/21 den 18.11.2021, kan det gis tillatelse til frakt av utstyr og varer med snøskuter til hytte med inntil 20 turer per sesong.

Utover dette kan det gis dispensasjon til bruk av snøskuter eller luftfartøy i akutte tilfeller, for eksempel ved skade på bygning. Slik dispensasjon kan gis etter verneforskriftens § 3 pkt. 6.3 e).

Helikopter

Ved søknad om transport av varer o.l. med helikopter (uavhengig om det kreves landing eller dropp) sendes søknad til Bardu kommune via elektronisk søknadsskjema på deres hjemmeside. Kommunen videresender søknad til nasjonalparkstyret.

4.7.5 Fiske

Forskriftens § 3 pkt. 6.3 j) åpner for at man kan gi dispensasjon bruk av beltekjøretøy på snødekt mark for nødvendig transport av båt og utstyr i forbindelse med fiske på Geavdnjajávri. Transporten skal skje etter bestemte traséer i henhold til forvaltningsplanen.

Retningslinjer for forvaltningen

Dispensasjon etter gjeldende punkt i forskrift deles inn i to forskjellige typer. Ordningen evalueres når planen rulleres. Det gis retningslinjer for hver enkelt:

1. Dispensasjon for personer som hjemles i forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag § 5 bokstav b)
 - Det kan innvilges inntil en tur per år mot legeerklæring som dokumenterer varig funksjonshemming som ikke er relatert til alderdom.
 - Dispensasjon forutsetter en innvilget dispensasjon fra kommunen som er myndighet etter gjeldende lovverk.
 - Traséen som skal anvendes fremgår av kart.
 - Det kan innvilges dispensasjon med inn til fire års varighet.
 - Dispensasjonen gis til den som har attest og vedkommende må selv være med men trenger ikke kjøre. For øvrig kan personer og gods tas med etter kapasitet.
 - Det kan gis dispensasjon fram til stoppskilt eller Bardu jeger- og fiskeforenings hytte ved Geavdnjajávri.
2. Dispensasjon for nødvendig transport av gods og utstyr til båtopplag ved Røkskardet
 - De som har kontraktfestet båtplass med Statskog kan innvilges dispensasjon.

- Det kan innvilges som hovedregel inntil en tur hvert tredje år, så fremt det ikke dreier seg om transport av båt i forbindelse med reparasjon.
- Behovet må omfatte transport av gods for tungt til å kunne bære. Eksempelvis båt, motor, materialer til kasse mm.
- Transportbehovet skal beskrives til eksempelvis: båt, påhengsmotor el.
- For transport av båt kan det gis dispensasjon for to snøskutere. Ellers gis det kun dispensasjon for en snøskuter.

Dispensasjonstraséen merkes årlig. Se [kap. 4.8](#) for detaljer vedrørende merking.

Regler for opplag av båt fremgår av [kap. 4.8](#) anlegg og byggverk.

4.8 Støy

§ 3 pkt 7.2 Støy

Unødvendig støy er forbudt. Bruk av motordrevet modellfly er forbudt.

Naturmangfoldloven

§ 48. (dispensasjon fra vernevedtak)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

....

Søknad om dispensasjon etter første ledd skal inneholde nødvendig dokumentasjon om tiltakets virkning på verneverdiene. I dispensasjon etter første ledd skal begrunnelsen for vedtaket vise hvordan forvaltningsmyndigheten har vurdert virkningene som dispensasjonen kan få for verneverdiene, og hvilken vekt det er lagt på dette.

Retningslinjer for forvaltningen

Verneforskriften slår fast at unødvendig støy er forbudt. Bruk av motordrevet modellfly (drone) er forbudt.

4.8.1 Droner

Bruk av motordrevet modellfly (drone) er forbudt. Søknad om tillatelse til bruk av motordrevet modellfly behandles av nasjonalparkstyret etter naturmangfoldlovens § 48. Skriftlig søknad om tillatelse til bruk av motordrevet modellfly sendes nasjonalparkstyret.

Dispensasjon til bruk av drone skal avgrenses til tiltak av stor allmenn interesse eller tiltak som har konkret nytteverdi.

Tiltak av stor allmenn interesse kan være produksjon av film der en når et stort antall seere. Det innvilges ikke dispensasjoner til bruk av drone for filming til privat bruk.

Bruk av drone med stor nytteverdi kan være i forbindelse med reindrift, landbruk, redningsoppdrag (og -øvelser), forskning og lignende. Omfanget av bruken må vurderes opp mot den samlede belastning for fugle- og dyreliv. I perioder av året vil det være vanskelig å få dispensasjon til bruk av drone. Dette gjelder særlig i hekke- og yngletiden, men også under myting og vår- og høsttrekk. Talma sin bruk av drone beskrives også i egengodkjent plan for motorferdsel.

4.8.2 Motordrevne isbor

Kongelig resolusjon henviser til arbeidet med forvaltningsplan for vurdering av om motordrevne isbor skal være tillatt i nasjonalparken.

Forvaltningsmyndigheten vurderer at isbor drevet med bensinmotor skaper unødvendig støy og er derfor ikke tillatt å bruke i nasjonalparken.

Nyere batteridrevne isbor som drives av drill/skrumaskin støyer vesentlig mindre og er derfor tillatt å bruke i nasjonalparken.

Ved revisjon av forvaltningsplanen skal ordningen vurderes på nytt.

4.9 Anlegg og byggverk

Forvaltningsmål – bygg

Oppføring av nye bygninger og andre tekniske anlegg og innretninger skal i størst mulig grad unngås. Rohkunborri nasjonalpark skal forvaltes slik at eksisterende bygninger kan benyttes som i dag.

§ 3 pkt 1.2 *Bestemmelsene i pkt. 1.1 er ikke til hinder for:*

- a) Vedlikehold av bygninger, reingjerder og andre anlegg som ikke fører til bruksendring. Vedlikehold skal skje i samsvar med lokal byggeskikk og tilpasses landskapet. Vedlikehold omfatter ikke ombygging eller utvidelse.

1.3 *Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:*

- a) Ombygging og mindre utvidelse av bygninger.
- b) Gjenoppføring av bygninger, anlegg og innretninger som er gått tapt ved brann eller naturskade.
- e) Ombygging og oppsetting av nye gjerder.
- f) Oppføring av bygninger og anlegg som er nødvendig for utøvelse av reindrift.
- g) Bruksendring av eksisterende bygninger.
- h) Riving av gamle bygninger, anlegg og innretninger og oppføring av nye med samme størrelse og for samme bruk.
- j) Utbedring av eksisterende kjørespor i samsvar med retningslinjer fastsatt i forvaltningsplanen, jf. § 5.

Ombygging, utvidelse og nybygg skal skje i samsvar med lokal byggeskikk og tilpasses landskapet.

Retningslinjer til forvaltningen

Det *kan* gis dispensasjon til ombygging og mindre utvidelser av eksisterende bygninger etter søknad. Etablert praksis for utvidelse av bygninger i nasjonalparker/ større verneområder er inntil 30 %, men ikke over 10 m².

Gjenoppføring av bygg og innretninger som ødelegges som følge av naturskade kan gjennomføres etter dispensasjon.

Ombygging og oppsetting av gjerder kan gjennomføres etter innvilget søknad om dispensasjon.

Det skal søkes før oppføring av bygninger og anlegg nødvendig i reindrift. Oppføring forutsetter innvilget dispensasjon fra sektormyndigheter.

Ved søknad vedrørende bygg og anlegg for reindriften i nasjonalparken skal det sendes skriftlig søknad til Statsforvalteren i Troms og Finnmark. Statsforvalteren videresender søknaden på høring til Bardu kommune og nasjonalparkstyret.

Landbruk

I landbruket vedrørende oppføring av gjerder kan nasjonalparkstyret etter søknad gi tillatelse til:

- e) Ombygging og oppsetting av nye gjerder.

Det skal søkes før oppføring av anlegg nødvendig for landbruk. Oppføring forutsetter innvilget dispensasjon fra sektormyndigheter. Skriftlig søknad sendes til Bardu kommune. Kommunen videresender søknad til nasjonalparkstyret for behandling.

Fiske

Stikking av dispensasjonstrasé

Merking av dispensasjonstrasé over Bihppáš gjennomføres årlig med stikker som settes i snøen. Dette for å kanalisere ferdselen til et fast spor og for å ivareta sikkerheten i et værutsatt område.

Opplag av båt

Ved Geavdnjajávri har det lenge vært plass for opplag av båter primært fordelt på to steder lokalitet i øst ved naust og i vest. I Statskogs *Friluftspan for Altevassområdet* (2000) var det en målsetting om ikke å øke antallet av private båter ved Geavdnjajávri. I dag er det stasjonert ca. 40 båter ved vannet.

Det er behov for opprydding og tiltak for å få system i båtopplaget. Dette omtales som tiltak i **kap. 5.3 tilrettelegging og informasjon**.

Forvaltningsmyndigheten kan etter § 3 pkt. 1.3 i) tillate opplag av båt i samsvar med retningslinjer fastsatt i forvaltningsplanen, jf. § 5.

Bilde fra båtopplag i vest (foto: nasjonalparkstyret).

Retningslinjer for forvaltningen

Båtopplaget ved Geavdnjajávri

Båtopplaget ved Geavdnjajávri har 40 aktive plasser primært fordelt på to områder ved Røkskardet (øst og vest). I tillegg ligger det båt ved Bardu jeger- og fiskeforening sin hytte.

Videre fremgår det at båtbruken tjener to formål: Transport og utøvelse av fiske. På Geavdnjajávri er begge formål viktige og gjennomsnittlig båtstørrelse er i dag 14 ft med 6 Hk motor. Fra Statskogs plan for området fremkommer de tre viktigste utfordringene:

- Ikke øke antallet av private båter på Leinavatn og Geavdnjajávri.
- Begrense motorstørrelsen til 10 hk på Leinavatn og Geavdnjajávri.

§ 3 pkt 1.2 Bestemmelsene i pkt. 1.1 er ikke til hinder for:

- a) Vedlikehold av bygninger, reingjerder og andre anlegg som ikke fører til bruksendring. Vedlikehold skal skje i samsvar med lokal byggeskikk og tilpasses landskapet. Vedlikehold omfatter ikke ombygging eller utvidelse.
- b) Vedlikehold av eksisterende stier, skiløyper, skilt, bruer og liknende i samsvar med forvaltningsplan.

Retningslinjer for forvaltningen

Stiene kan ryddes lett med øks, saks eller håndsag slik at det går greit å ta seg fram også med storsekk på ryggen.

§ 3 pkt 1.3 Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

- i) Opplag av båt i samsvar med retningslinjer fastsatt i forvaltningsplanen, jf. § 5.

Retningslinjer for forvaltningen

Utstyrskasser som ikke er innenfor normen av punkt 1.3 i) skal ikke vedlikeholdes men primært byttes ut med nye. Det skal derfor som hovedregel ikke gis dispensasjon til reparasjon av kasse, men utskiftning.

Antall

Det er i dag ingen etterspørsel av nye båtplasser ved Geavdnjajávri. Innsjøen tåler mer fiske. I tråd med Bardu kommunes planer opprettholdes derfor 60 som øvre antall båtplasser fordelt på øst og vest. Nye plasser skal opprettes ved vestre båtopplag på grunn av bedre grunnforhold for landing og utsetting av båt enn i øst. 10 av de 60 plassene forbeholdes utleievirksomhet for å sikre allmennheten tilgang. Utleiebåtene administreres av foretak som driver med ette. De øvrige 50 båtplassene kan fordeles til private.

Nasjonalparkstyret og Statskog gjennomførte i 2018 en felles innsats for å rydde opp i båtopplaget. Antall, eierskap og tilstand til båter ble kartlagt og søppel ryddet og fløyet ut med helikopter. Eiene er pålagt å merke båtplasser slik at de er fysisk synlig sommer, og med gps-posisjoner for vinter. Statskog følger opp arbeidet i 2020 gjennom kontroll av merking av båtplassene.

Overføring av båtplass

Båtplasser fordeles i fremtiden etter ventelisteprinsippet. Dersom det er flere som ønsker båtplass enn det er plasser tilgjengelig settes man på venteliste. Dersom noen sier opp plassen tilbys denne til personen som er øverst på lista.

Båter

Båtene skal være i brukbar stand. Båter som får større skader skal tas ned for reparasjon eller destruering etter trasé jfr. pkt 6.3 j). Mindre reparasjoner med bruk av polyester, herder og glassfiberduk eller matte kan gjennomføres på stedet så fremt det ikke medfører fare for forurensning jf. §3 pkt. 7. Med mindre reparasjoner menes bruk av polyester tilsvarende inntil 500 gram med dertilhørende duk/matte og herder.

Utstyrskasser

Det kan gis dispensasjon til transport av materialer til utstyrskasse. Det er imidlertid naturlig at hovedregelen blir at gamle kasser byttes ut med nye i tråd med gitte mål i

størrelsen 70*70*150 cm (høyde*bredde*lengde). Nye kasser, og gamle kasser som males om, skal males med jordfarger i brunt og grønt og plasseres under båten.

Ettersyn

Båtplassene ettersees av Statskog SF årlig. Eventuelle anmerkninger sendes leietaker samme år.

Motorferdsel § 3 pkt. 6.

6.1 *Forbud mot motorferdsel*

Motorferdsel til lands, til vanns og i lufta under 300 meter fra bakken er forbudt.

6.2 *Bestemmelsen i 6.1 er ikke til hinder for:*

c) Bruk av båt med t.o.m. 10 Hk motor på Geavdnjajávri i forbindelse med fiske.

6.3 *Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:*

e) Bruk av beltekjøretøy på snødekt mark eller luftfartøy for transport av materialer til vedlikehold og byggearbeid på bygninger, anlegg og innretninger.

Se pkt. 1.3 i).

j) Bruk av beltekjøretøy på snødekt mark for nødvendig transport av båt og utstyr i forbindelse med fiske på Geavdnjajávri. Transporten skal skje etter bestemte traseer i henhold til forvaltningsplanen.

Til båtopplag

Det kan gis dispensasjon for transport av motor, utstyrskasse og båt til opplagringsplassen på vinterføre. Mindre enheter som garn og annet materiell skal bæres. Det kan gis dispensasjon for to snøskutere ved transport av båt. Øvrige formål dekkes med en snøskuter. Dispensasjoner til dette formålet gis en varighet på en dag.

Det sees som naturlig at man kan få innvilget en slik dispensasjon hvert tredje år. Ved behov utover dette kan det søkes spesielt.

Dispensasjonstrasé til båtopplagene følger dispensasjonstrasé til Eartebealjávri over Bihppáš, deretter langs iskanten til båtopplagene.

Figur 27: Dispensasjonstrasé for snøskuter til båtopplagene.

4.10 Uttak av trevirke til brensel og annet

Forvaltningsmål – gammel skog

Gammel urskogpreget bjørkeskog skal få utvikle seg naturlig. Vegetasjonsstruktur, artssammensetning og omfanget av død ved skal opprettholdes. Store døde trær, stående og liggende, skal bevares intakte. Utviklingen og nedbrytingen av disse skal være mest mulig naturstyrt.

Rammer og regelverk

§ 3 punkt 2.3 *Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:*

Hogst av bjørk til brensel til hytter, gammer og faste bålplasser i nasjonalparken.

§ 3 punkt 6.3 *Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:*

c) Bruk av beltekjøretøy på snødekt mark i forbindelse med vedhogst etter pkt. 2.3

d) Bruk av beltekjøretøy på snødekt mark eller luftfartøy for transport av varer og utstyr til hytter og gammer.

Retningslinjer for forvaltningen

Nasjonalparkstyret kan gi tillatelse til hogst av bjørk til brensel til hytter, gammer og faste bålplasser i nasjonalparken etter søknad. Søknad om hogst sendes grunneier Statskog med kopi til nasjonalparkstyret. Det er Statskog som anviser plass for hogst i samråd med nasjonalparkforvalter. Når anvist plass for hogst foreligger skal søker om nødvendig sende søknad om motorferdsel i forbindelse med hogst etter forskriftens § 3 pkt. 6.3 til Bardu kommune via elektronisk søknadsskjema på deres hjemmeside. Bardu kommune videresender søknaden om motorferdsel til nasjonalparkstyret. Forvaltningsmyndigheten behandler søknad etter forskriften. Tillatelser til hogst og tilhørende motorferdsel kan innvilges for en periode på inntil fire år. Hogsten skal følge Statskogs retningslinjer for hogst ([vedlegg 7](#)).

4.11 Kulturminner

Forvaltningsmål – kulturminner

Rohkunborri nasjonalpark skal forvaltes på en slik måte at kulturminnene i verneområdet tas vare på.

Status

For oversikt over kjente kulturminner i verneområdet, se [kapittel 2.6](#). De kulturminnene som er fredet er i hovedsak forhistoriske kulturminner og samiske kulturminner som er automatisk fredet.

Det er gjennomført supplerende kartlegginger av kulturminner i de senere år på oppdrag fra nasjonalparkstyret, men det er fortsatt behov for ytterligere kartlegging av kulturminner, særlig i nærhet til ferdselsårer i verneområdet.

Rammer og regelverk

Etter kulturminneloven er enkelte kulturminner automatisk fredet.

§ 4 Automatisk fredete kulturminner

Følgende kulturminner fra oldtid og middelalder (inntil år 1537) er fredet:

- a) Boplasser, huler, hellere med spor etter folk som har holdt til eller arbeidet der, hus- eller kirketufter, kirker, hus og byggverk av alle slag, og rester eller deler av dem, gårdshauger, gårds- og tunanlegg og bebyggelseskonsentrasjoner som stapelplasser og markeds plasser, byanlegg og liknende eller rester av dem.
- c) Spor etter åkerbruk av alle slag, som rydningsrøyser, veiter og pløyespor, gjerder og innhegninger og jakt-, fiske- og fangstinnretninger.
- f) Tingsteder, kultplasser, varp, brønner, kilder og andre steder som arkeologiske funn, tradisjon, tro, sagn eller skikk knytter seg til.
- h) Bautasteiner, kors og andre slike innretninger.
- i) Steinsetninger, steinlegninger, o.l.
- j) Gravminner av ethvert slag, enkeltvis eller samlede felt, som gravhauger, gravrøyser, gravkammer, brannflakgraver, urnegraver, kistegraver, kirkegårder, og deres innhegninger og gravmæler av alle slag.

Det samme gjelder samiske kulturminner som nevnt ovenfor fra år 1917 eller eldre.

§ 6 Sikringssone

Med til et automatisk fredet kulturminne som nevnt i § 4, hører et område rundt dets synlige eller kjente ytterkant så langt det er nødvendig for å verne det mot tiltak som nevnt i § 3 første ledd. Området fastsettes særskilt av vedkommende myndighet etter loven.

Inntil et område som nevnt i første ledd er særskilt avgrenset, omfatter det et fem meter bredt belte regnet fra kulturminnets synlige ytterkant.

Retningslinjer for forvaltningen

For bygninger og anlegg, se [kapittel 4.8](#).

For motorferdsel, se [kapittel 4.7](#).

4.12 Forsvaret

Status

Områder i Rohkunborri nasjonalpark brukes jevnlig til øvingsaktivitet i regi av Forsvaret. De samme områdene som brukes i dag var i bruk også før vernevedtaket, da med et større omfang av motorferdsel enn det verneforskriften i dag tillater. Aktivitet i regi av Forsvaret ble utredet i konsekvensutredning i forkant av vernevedtaket.

Rammer og regelverk

Følgende paragrafer i verneforskriften er relevante for militær aktivitet i verneområdet:

§ 3. pkt. 5 Ferdsel

5.1 Generelt om ferdsel

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til natur, vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

5.2 Organisert ferdsel

Bestemmelsene i denne forskrift er ikke til hinder for organisert turvirksomhet til fots så lenge naturmiljøet ikke blir skadelidende.

Organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må ha særskilt tillatelse av forvaltningsmyndigheten. Nærmere retningslinjer gis i forvaltningsplanen.

§ 3. pkt. 6 Motorferdsel

6.1 *Forbud mot motorferdsel*

Motorferdsel til lands, til vanns og i lufta under 300 meter fra bakken er forbudt.

6.2 *Bestemmelsen i pkt. 6.1 er ikke til hinder for:*

- a) Motorferdsel ved gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i samband med ambulanse-, politi-, brannvern-, regnings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver bestemt av forvaltningsmyndigheten. Bestemmelsen gjelder ikke øvelseskjøring.
- e) Forsvarets nødvendige lavtflyvning i perioden f.o.m. 15. juli t.o.m. 30. april

6.3 *Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:*

- a) Øvelseskjøring nevnt i pkt. 6.2 a).

Retningslinjer for forvaltningen

Klima og miljødepartementet utdyper i brev av 3. april 2019 definisjonen av Forsvarets operative virksomhet knyttet til bruk av verneområder. I dette brevet gjentas ordlyden i brev av 07.01.1997 til Miljødirektoratet (tidligere Direktoratet for naturforvaltning) fra Forsvarets overkommando operasjonsstaben om hvilke retningslinjer som gjelder for Forsvarets aktivitet i verneområder:

- Vanlige øvelser er ikke unntatt fra vernebestemmelsene.
 - Programmerte øvelser samt trening som ikke tar i bruk faste stridsanlegg, er i denne sammenhengen å regne som vanlige øvelser.
 - **Vanlige øvelser skal ikke finne sted i vernede områder med mindre Fylkesmannen (anm., nå nasjonalparkstyret) vurderer den militære aktiviteten til ikke å være i strid med formålet med vernet, og følgelig gir tillatelse til slik virksomhet.**
- Vernebestemmelsene er avgjørende for hvilken bruk Forsvaret kan gjøre av naturvernområdene. Forsvaret kommer ikke i en særstilling i forhold til andre brukere og må innordne seg de restriksjoner vernebestemmelsene setter.

Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til organisert ferdsel (§ 3 pkt 5.2) og øvelseskjøring (§ 3 pkt 6.3). Forvaltningsmyndigheten skal vektlegge potensialet for skade på naturmiljøet når det vurderes å gi tillatelse til militær øvelse i verneområdet. Spesifikt vil det bare innvilges tillatelse til grupper med maksimalt 15 personer, for å redusere risikoen for skader på naturmiljøet, samt redusere risikoen for personskader som vil kunne medføre evakuering med motorkjøretøy. Skriftlig søknad om militær ferdsel i nasjonalparken skal sendes nasjonalparkstyret i god tid før planlagt gjennomføring.

Tiltak Forsvaret

Opprettholde god dialog med relevante avdelinger i Forsvaret og miljøvernoffiserer.

5 Forvaltning

5.1 Organisering av forvaltningen

Klima- og miljødepartementet (KLD) er øverste myndighet for miljøforvaltningen i Norge. Departementet har ansvar for at miljøvernpolitikken Stortinget har vedtatt blir gjennomført. KLD er overordnet myndighet for forvaltningen av områder vernet etter naturmangfoldloven, inkludert tidligere naturvernloven. Det er KLD som formelt har gitt forvaltningsmyndighet til nasjonalparkstyret.

Miljødirektoratet er øverste fagmyndighet for verneområdeforvaltningen i Norge. Direktoratet gir faglig veiledning ved forvaltning av verneområder, og er klageinstans for vedtak fattet av nasjonalparkstyret. Forvaltningsplaner for nasjonalparker skal faglig godkjennes av Miljødirektoratet. Det er direktoratet som oppnevner medlemmer til nasjonalparkstyret, etter forslag fra kommuner, fylkesting og Sametinget.

Statsforvalteren (SF) har tidligere vært forvaltningsmyndighet for nasjonalparkene. Fylkesmannen i Troms hadde ansvaret for prosessen rundt opprettelsen av Rohkunborri nasjonalpark, før forvaltningsmyndigheten ble overført til

nasjonalparkstyret. SF har klagerett på vedtak fattet etter naturmangfoldloven, jf. § 62, og har dermed også klagerett på vedtak fattet av nasjonalparkstyret. Klageinstans er Miljødirektoratet. SF har arbeidsgiveransvar for nasjonalparkforvalteren, og bistår med teknisk bistand og arkivfunksjoner med mer for forvalteren.

Rohkunborri nasjonalparkstyre er forvaltningsmyndighet for nasjonalparken, og ble oppnevnt av KLD i brev av 7. januar 2013. Styret består av 5 politisk valgte representanter: to fra Bardu kommune, en fra Troms fylkeskommune, en fra Sametinget og en fra Talma sameby. Talma sameby har til dags dato ikke ønsket å delta i nasjonalparkstyret. Medlemmene har personlige varamedlemmer. Det første styret for Rohkunborri nasjonalpark ble konstituert 1. februar 2013. De overtok da forvaltningsansvaret fra Fylkesmannen i Troms.

Styret skal sørge for en helhetlig og kunnskapsbasert forvaltning av verneområdet, samt kontinuerlig forvaltning innenfor rammen av naturmangfoldloven og verneforskriften for nasjonalparken. Vedtektene for Rohkunborri nasjonalparkstyre skal sørge for at nasjonalparkstyret skal kunne oppfylle formålet med vernet i tråd med nasjonale mål og internasjonale forpliktelser.

Nasjonalparkstyrene er fra 10. september 2015 å anse som en juridisk person, med myndighet til å inngå avtaler og påta seg forpliktelser innenfor de økonomiske rammene styret disponerer. Styret har med dette også mulighet til å stå som eier av bygg og anlegg. Se ellers vedtektene for utdyping av styrets oppgaver. Fra november 2016 har styret delegert myndighet etter naturmangfoldloven §§ 69, 70, 71 og 73 vedrørende håndheving og sanksjoner ved eventuelle brudd på naturmangfoldloven. Delegeringen er ikke til hinder for at denne myndigheten også utøves av KLD, Miljødirektoratet eller Fylkesmannen.

Nasjonalparkforvalteren skal i samråd med nasjonalparkstyret sørge for en enhetlig og helhetlig forvaltning av nasjonalparken. Forvalterens hovedfunksjon er å være sekretariat for nasjonalparkstyret og faglig forberede alle styresaker. Forvalteren skal gjennom sin saksbehandling bidra til at styret forvalter områdene i samsvar med naturmangfoldloven og verneforskriften, og følge forvaltningslovens bestemmelser. Nasjonalparkforvalteren er underlagt nasjonalparkstyret i forvaltningen av nasjonalparken. Statsforvalteren i Troms og Finnmark har personalansvaret for forvalteren. Forvaltningsknutepunktet (forvalterens kontor) er på Setermoen, i henhold til nasjonalparkstyrets vedtak av 1. februar 2013. Styret kan gi forvalteren myndighet til å treffe vedtak i saker som gjelder søknad om tillatelse etter verneforskriftens spesifiserte dispensasjonsbestemmelser om ferdsel og motorferdsel, og i noen tilfeller etter naturmangfoldloven § 48 (se [kapittel 6.5](#) om generelle dispensasjonsbestemmelser).

Statens naturoppsyn (SNO) er feltorganet til Miljødirektoratet, og jobber også for

nasjonalparkstyret med gjennomføring av tiltak, oppsyn og registrering i felt. SNO Bardu har ansvar for naturoppsynet i Rohkunborri nasjonalpark, jmfør kapittel 5.2.

Faglig rådgivende utvalg (RU). Styret skal samarbeide med berørte parter gjennom et bredt sammensatt faglig rådgivende utvalg bestående av parter som blir berørt av nasjonalparken (se vedlegg 11). Man blir medlem av RU gjennom direkte invitasjon fra nasjonalparkstyret. Utvalget skal bistå med innspill til viktige prinsipielle saker. Nasjonalparkstyret bør ha minst ett årlig møte med RU. For medlemmene i RU har nasjonalparkstyret anledning til å dekke reise- og kostgodtgjøring etter statens satser, men ikke honorar.

5.2 Oppsyn

Forvaltningsmål

Statens naturoppsyn skal hindre miljøkriminalitet i Rohkunborri nasjonalpark gjennom å påse at bestemmelsene i verneforskriften overholdes, samt bistå nasjonalparkforvaltningen i praktisk gjennomføring av tiltak, tilrettelegging og informasjonsarbeid.

Status og utfordringer

Med vernevedtaket oppstår det behov for å føre kontroll med at verneforskriften og ulike dispensasjonsvedtak overholdes. Et effektivt og faglig dyktig oppsyn er derfor viktig for å kunne følge med i utviklingen i verneområdet, både når det gjelder naturkvalitetene og bruken av området.

Statens naturoppsyn (SNO) ble opprettet med hjemmel i Lov om statlig naturoppsyn av 21.06.1996, som et bidrag til å nå nasjonale miljømål. SNO har ansvaret for oppsynet i verneområdene i Norge. Lov om statlig naturoppsyn hjemler et helhetlig naturoppsyn innenfor særlovene naturmangfoldloven, friluftsløven, viltloven, lakse- og innlandsfiskeløven, motorferdselloven, kulturminneløven og deler av forurensningsloven.

SNO sine viktigste oppgaver er:

- Sikring av nasjonale miljømål
- Kontroll knyttet til lover, forskrifter og andre regelverk
- Forebygging av miljøkriminalitet
- Veiledning og informasjon

- Praktiske skjøtselsoppgaver av ulik art
- Registrering og dokumentasjon

Det er SNO Bardu som har ansvar for oppsynet i Rohkunborri nasjonalpark. Avdelingen i Bardu er samlokalisert med nasjonalparkforvalter på Veksthuset på Setermoen. SNO Bardu teller to årsverk. En av de ansatte har hovedansvar for Rohkunborri nasjonalpark. Avdelingen disponerer en oppsynsbåt og to snøskutere. I Rohkunborri nasjonalpark vil følgende oppgaver være særlig aktuelle:

- Kontrollere, reagere på og rapportere inn brudd på verneforskriften og annet lovverk
- Gjennomføre tiltak i nasjonalparken i samarbeid med nasjonalparkforvaltningen
- Holde oppsyn med natur- og kulturverdier i nasjonalparken, jamfør bevaringsmålene
- Holde oppsyn med utviklingen i bruken av nasjonalparken
- Informere og veilede brukere og besøkende om verneverdier og naturkvaliteter i nasjonalparken

Under utøvelse av begrenset politimyndighet er SNO direkte underlagt lokalt politi.

Retningslinjer for SNO i nasjonalparken

Følgende retningslinjer bør ligge til grunn for naturoppsynet i Rohkunborri nasjonalpark:

- Oppsyn og tiltak i nasjonalparken bør prioriteres høyt blant SNOs oppgaver. SNO skal være synlig i nasjonalparken.
- Den etablerte rutinen for bestillingsdialog mellom nasjonalparkstyret og SNO videreføres, slik at en i fellesskap kan prioritere aktuelle oppgaver for oppsynet.
- SNO har ansvar for å informere nasjonalparkforvalter om saker som kan være av betydning.
- Det gjennomføres oppsyn i nasjonalparken etter gjeldende lovverk og etter dialog med nasjonalparkstyret.
- • Bruk av motorisert kjøretøy skal begrenses så langt som mulig, og transportbehovet skal samordnes med andre der det er naturlig. Dette skal imidlertid ikke være til hinder for utøvelsen av et effektivt oppsyn.

Tiltak

Opprettholde fortløpende informasjonsutveksling mellom nasjonalparkforvaltningen og SNO.

Utarbeide rutiner for SNO sin oppfølging av bevaringsmål i nasjonalparken.

5.3 Tilrettelegging og informasjon

5.3.1 Status for eksisterende tiltak

Anleggsoversikt basert på lokaliteter som utgjør informasjonspunkt og eller innfallsport til Rohkunborri nasjonalpark.

Tabell 5: Forklaring til figur 28 nedenfor.

Nr. i Kart	Lokasjon	Bålpanner	Turskilt	Bord og benker	Informasjonsbukker /-skilt	Toalett	Parkeringsplass	Bruer	Gapahuk	Ved er kjørt ut	Øks og sag	Informasjonsskjerm
1	Altevatn – Toppen		X		P X	P			P	P		
2	Røkskardet			X	X					X		
3	Lappjord		X	X								
4	Stordalsstua		X									
5	Bones		X		X	X	X					
6	Budalselva		X					X				
7	Staggonjunni		X	X						X		
8	Isdalen		X		X		X					
9	Kjelelva		X					X				

10	Ruovdegorsjohka		X					X				
11	Tverrelva	XX	X	XX	X	X	X	X		X		
12	Polar Park											(X)
13	Sørdalen ved grense	X							X	X		
14	Storbukta	X		X	X	X				X	X	
15	Geavdnjávri			X						X	X	
16	Kommunehuset Setermoen											X
16	Veksthuset Setermoen	P			X P				P			

X = utført, P = planlagt.

Figur 28: Eksisterende tiltak.

5.4 Overvåking og kartlegging

Status og behov

Etter opprettelsen av nasjonalparken har det blitt gjennomført en rekke kartlegginger for å utvide kunnskapsgrunnlaget om verneverdiene og tilstanden til disse.

Se kap. 3.2 og vedlegg 8 om bevaringsmål som skal overvåkes etter fastsatte intervaller.

Det er fortsatt behov for fremtidig kartlegging i nasjonalparken, spesielt i tilknytning til ferdselsårer. Kulturminner og økologi (vegetasjon, dyreliv) er temaene med størst behov for oppdatering per dags dato.

6 Saksbehandling

6.1 Generelle retningslinjer for saksbehandling

Retningslinjer for behandling av saker som angår de ulike brukerinteressene er presentert i kapittel 4. Punktene her viser de generelle retningslinjene for all saksbehandling som omhandler Rohkunborri nasjonalpark.

1. Alle søknader om tiltak som krever tillatelse/ dispensasjon etter verneforskriften sendes forvaltningsmyndigheten, dvs. Rohkunborri nasjonalparkstyre. Her blir søknaden registrert i offentlig postjournal, og satt opp som sak for nasjonalparkforvalteren. For søknader om motorferdsel sendes søknad elektronisk til Bardu kommune som videresender søknaden til nasjonalparkstyret for behandling (se [kap. 6.4](#)).
2. Normalt vil verneforskriften ha strengere bestemmelser enn det som gjelder etter annet lovverk. Søknader vurderes derfor først etter verneforskriften før de eventuelt vurderes etter annet lovverk. Avslag etter verneforskriften kan ikke overstyres av annet lovverk.
3. Nærmere retningslinjer for saksbehandling er gitt under de enkelte brukerinteressene. Det er viktig at en i all saksbehandling gjør en samlet vurdering av tiltakets virkning på alle typer verneverdier og forholdet til øvrige brukerinteresser. Alle sakene skal vurderes etter naturmangfoldlovens §§ 8-12.

4. Ved brudd på vilkår i en tillatelse skal forvaltningsmyndigheten vurdere om saken skal behandles på ny med tanke på om vedtaket skal omgjøres. Ved grovere brudd bør tiltaket gjøres om slik at tillatelsen inndras. Brudd på vilkår kan tillegges vekt ved behandling av senere søknader.
5. Både Statens naturoppsyn og forvaltningsmyndigheten er ansvarlig for vurdering av og anmeldelse ved brudd på vilkår og verneforskrift.
6. Alle enkeltvedtak fattet med hjemmel i verneforskrift og nml § 48 skal registreres i Miljøvedtaksregisteret. Fylkesmannen i Troms og Finnmark og Bardu kommune skal ha kopi av alle vedtak. Lokalt oppsyn skal ha kopi av saker som gjelder motorferdsel. Miljødirektoratet og oppsyn lokalt skal ha kopi av saker som gjelder anmeldelser og sanksjoner. I saker som berører reindrifta skal Landbruksdirektoratet og reinbeitedistrikter ha kopi. I saker som berører kulturminner skal Sametinget og Troms og Finnmark fylkeskommune ha kopi. I tillegg skal eventuelt andre berørte parter, for eksempel grunneiere, ha kopi.
7. I saker som omhandler kulturminner skal kulturminnemyndighetene ved Troms og Finnmark fylkeskommune og Sametinget involveres.
8. Vedtak etter verneforskriften er enkeltvedtak og kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse, jf. forvaltningslovens § 28. Hvem som er part eller har rettslig klageinteresse må vurderes i den enkelte sak. Fristen for å klage er 3 uker fra det tidspunkt underretning om vedtak er kommet frem til vedkommende part, fra den dagen underretning ble offentlig kunngjort eller fra det tidspunkt en burde ha fått eller burde ha skaffet seg kjennskap til vedtaket, jf. forvaltningslovens § 29.
9. Miljødirektoratet er klageinstans for vedtak fattet av nasjonalparkstyret. Klage på vedtak sendes til Miljødirektoratet via nasjonalparkstyret. Nasjonalparkstyret vurderer om det framkommer nye saksopplysninger som tilsier at vedtaket kan omgjøres. Dersom nasjonalparkstyret opprettholder sitt vedtak skal klagen oversendes Miljødirektoratet, som foretar endelig behandling og vedtak.

6.2 Føringer i naturmangfoldloven

For behandling av dispensasjonssøknader etter verneforskrifta skal følgende miljørettslige prinsipper i naturmangfoldloven brukes, jf. lovens § 7:

- Kunnskapsgrunnlaget (§ 8)
- Førre-var-prinsippet (§ 9)
- Økosystemtilnærming og samlet belastning (§ 10)

- Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver (§ 11)
- Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetode (§ 12)

Prinsippene skal vurderes i alle dispensasjonssaker. Det skal framgå av vedtaket hvordan prinsippene har blitt anvendt og hvilken vekt det er lagt på hver av dem i den konkrete saken. Forvaltningsmålene i nml § 4 (forvaltningsmål for naturtyper og økosystemer) og § 5 (forvaltningsmål for arter) trekkes også inn i skjønnsutøvingen der det er aktuelt.

Kunnskapsgrunnlaget – naturmangfoldloven § 8

Kunnskapskravet innebærer at all offentlig myndighetsutøving som berører natur skal være kunnskapsbasert. Kunnskapen skal ikke bare baseres på vitenskapelig kunnskap, men også på den erfaringsbaserte, jf. Ot. prp. nr. 52 s. 379-380. Kunnskapen kan f.eks. stamme fra kartlegginger, konkrete faglige utredninger og så videre.

Føre-var-prinsippet – naturmangfoldloven § 9

Dersom forvaltningsmyndigheten ikke har kunnskap eller tilstrekkelig kunnskap om konsekvensene for naturmangfoldet som følge av for eksempel omsøkt motorferdsel vil føre-var-prinsippet komme til anvendelse, se naturmangfoldloven § 9, videre Ot. prp. nr. 52 fra s. 380. Føre-var-prinsippet er en retningslinje for hvordan myndighetene håndterer usikkerhet om kunnskapsgrunnlaget. Det er derfor en nær sammenheng mellom kunnskapsgrunnlaget i naturmangfoldloven § 8 og føre-var-prinsippet i § 9. Søkes det f.eks. om tillatelse til motorferdsel i et antatt sårbart område skjerpes kravet til kunnskap om virkningene av bruken.

I de tilfeller der man har lite kunnskap vil føre-var-prinsippet få størst betydning. Dersom man må ta beslutninger uten at kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig for å kunne fastslå virkningene på naturmangfoldet sier § 9 at det skal «tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet». Det kan bety at det i slike tilfeller gis avslag på søknad om tillatelse, eventuelt at tillatelse gis på strenge vilkår.

Økosystemtilnærming og samlet belastning – naturmangfoldloven § 10

Prinsippet i naturmangfoldloven § 10 skal sikre at nye påvirkninger underlegges en helhetsvurdering av hvilke belastninger økosystemet vil bli utsatt for. Det innebærer for det første at prinsippet ikke skal ses isolert, men vurderes i sammenheng med den miljøbelastningen som allerede er skjedd gjennom tidligere tillatelser til ulike påvirkninger. Dette har særlig betydning dersom miljøbelastningen er ved en kritisk grense hvor selv en liten økning, f.eks. i motorferdsel, vil ha stor betydning for økosystemet.

For det andre vil prinsippet komme til anvendelse også på et første tiltak i et område dersom det kan forventes mange framtidige søknader om dispensasjon fra regelverket i et område, og antatt samlet påvirkning vil kunne gi vesentlige eller alvorlige eller uopprettelige skader på naturmangfoldet. I slike tilfeller bør søknader om tiltak avslås.

Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver – naturmangfoldloven § 11

Bestemmelsen er en retningslinje for forvaltningsmyndigheten. Når det treffes vedtak som tillater for eksempel motorferdsel i utmark trenger ikke forvaltningsmyndigheten å velge den økonomisk beste løsningen for tiltakshaver hvis det er klare miljøgevinster med en litt dyrere løsning. For eksempel kan tiltakshaver søke om tillatelse til kjøring på barmark for å frakte byggematerialer til hyttebygging. Kjøringen kan føre til skader på terrenget. I slike tilfeller kan motorferdselsmyndigheten i medhold av alminnelige forvaltningsrettslige prinsipper og naturmangfoldloven § 11 stille vilkår om at ferdsel skal skje vinterstid selv om dette fører til økte kostnader for tiltakshaver. Prinsippet kan også lede til at det kan stilles vilkår om at det benyttes helikoptertrafikk dersom skadepotensialet er stort.

Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetode – naturmangfoldloven § 12

Bestemmelsen gjelder valg av driftsmetode, teknikk eller lokalisering «for å unngå eller begrense skader» på naturmangfoldet, jf. § 12. Det skal tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater, se Ot. prp. nr. 52 s. 382-383. Dette innebærer at man må vurdere for eksempel hvilken lokalisering, hva slags bruk av motorkjøretøy, eller hvilket tidspunkt for høsting som gir minst skade, og som etter en samlet vurdering gir de beste samfunnsmessige resultatene.

6.3 Føringer i kongelig resolusjon

Kongelig resolusjon har en kort oppsummering av innspillene som kom under høringen på forslaget til verneplan. Videre inneholder dokumentet de ulike forvaltningsnivåenes kommentarer til de ulike innspillene, og Klima- og miljødepartementets konklusjoner for de ulike temaene. Enkelte saker kan være spesielt omtalt i dette dokumentet og slik legge føringer for eksempel for hvordan verneforskriften skal tolkes og forvaltes. Dette er tilfelle for noen få tema i denne forvaltningsplanen og er blitt tatt direkte inn i teksten der det gjelder.

6.4 Forhold til annet lovverk i saksbehandlingen

I nasjonalparken er det generelle utgangspunktet at et tiltak må oppfylle kravene både etter naturmangfoldloven og etter det regelverket tiltaket generelt reguleres etter. I en byggesak vil en for eksempel både trenge tillatelse fra nasjonalparkstyret etter verneforskriftene og tillatelse fra kommunen etter plan- og bygningsloven. Ved søknad om motorferdsel vil en trenge dispensasjon både fra verneforskriften og fra motorferdselloven.

Normalt vil verneforskriften ha strengere bestemmelser om bruk og tiltak i nasjonalparken enn det som gjelder etter annet lovverk. Derfor bør søknader om tiltak, motorferdsel og liknende behandles først av nasjonalparkstyret før de behandles etter annet regelverk (jf. kapittel om saksbehandling).

For Rohkunborri nasjonalpark har det siden opprettelsen av verneområdet vært en særordning der søknader om motorferdsel på snødekt mark har blitt behandlet først av kommunen når formålet med ferdseien er isfiske. Dette på grunn av den generelle ordlyden i verneforskriften som regulerer adgangen for forvaltningsmyndigheten til å gi tillatelse til motorferdsel knyttet til utøvelse av fiske på Geavdnjajávri (§3 pkt. 6.3 j, omtales i kap. 4.7.5).

For å lette søknadsprosessen har nasjonalparkstyret og Bardu kommune blitt enige om at søknader om tillatelse om motorferdsel sendes inn via kommunens elektroniske søknadsskjema. Saksbehandler hos kommunen videresender så søknader til nasjonalparkforvalter for behandling. Etter vedtak i nasjonalparkstyret (eller delegert vedtak) etter verneforskriften, kan kommunen behandle søknad etter motorferdselloven eller annet relevant regelverk. Unntaket er som nevnt søknader der formålet med motorferdsel er isfiske. I de tilfellene behandler kommunen søknad først etter forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag: § 5 b) funksjonshemmede.

Vernevedtaket endrer ikke eiendoms- og rettighetsforholdene, men det kan endre bruks- og eiendomsrettens innhold gjennom de restriksjoner som gis på bruk og fysiske tiltak. Med mindre det framgår av verneforskriften, endres ikke grunneiers rettigheter og plikter. Grunneier kan nekte tiltak og inngrep på egen eiendom i tråd med gjeldende lovverk.

6.5 Generelle dispensasjonsbestemmelser

Verneforskriften for Rohkunborri nasjonalpark har egne dispensasjonshjemler som åpner for at nasjonalparkstyret kan gi dispensasjon til nærmere bestemte formål. Disse er omtalt under de enkelte brukerinteressene i kapittel 4.

I tillegg har naturmangfoldloven en **generell dispensasjonsbestemmelse** i § 48 som gir hjemmel for å gi dispensasjon dersom bestemte vilkår er oppfylt. Naturmangfoldlovens § 48 erstatter § 4 i verneforskriften.

Naturmangfoldloven § 48 (*dispensasjon fra vernevedtak*)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

I avveiningen mellom øvrige vesentlige samfunnsinteresser og hensynet til verneområdet skal det særlig legges vekt på verneområdets betydning for det samlede nettverket av verneområder og om et tilsvarende verneområde kan etableres eller utvikles et annet sted. Tiltakshaveren kan pålegges å bære rimelige kostnader ved ivaretagelsen, opprettelsen eller utviklingen av et slikt tilsvarende område.

Trenger et tiltak tillatelse både etter verneforskriften og etter annet lovverk, kan tiltakshaver velge å søke om tillatelse parallelt. Vedtak skal i slike tilfeller først fattes etter verneforskriften, dersom ikke annet følger av verneforskriften eller forvaltningsmyndighetens samtykke.

Søknad om dispensasjon etter første ledd skal inneholde nødvendig dokumentasjon om tiltakets virkning på verneverdiene. I dispensasjon etter første ledd skal begrunnelsen for vedtaket vise hvordan forvaltningsmyndigheten har vurdert virkningene som dispensasjonen kan få for verneverdiene, og hvilken vekt det er lagt på dette.

Nasjonalparkstyret kan derfor innvilge dispensasjon dersom ett av følgende tre forhold er tilstede:

- Tiltaket strider ikke mot vernevedtakets formål og det kan ikke påvirke verneverdiene nevneverdig
- Tiltaket er nødvendig av sikkerhetshensyn
- Tiltaket er nødvendig av hensyn til vesentlige samfunnsinteresser

Den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven § 48 skal kunne fange opp spesielle/særlige tilfeller som man ikke kunne forutse på vernetidspunktet. Det er vesentlig at en dispensasjonsadgang ikke blir brukt til å uthule vernet. Den skal i første rekke kun anvendes på søknader som gjelder bagatellmessige inngrep eller forbigående

forstyrrelser.

Dispensasjonssøknader etter § 48 skal behandles av nasjonalparkstyret. Dersom forvalter har delegert myndighet til å behandle dispensasjonssøknader, kan forvalter i noen særtilfeller også behandle søknader etter § 48. Dette gjelder saker der et eller flere av kriterieriene under stemmer:

- en dispensasjon gitt av styret eller arbeidsutvalget skal fornyes, og forutsetningene er tilnærmet uendret
- det foreligger etablert forvaltningspraksis fra saker behandlet av styret i tilsvarende sak
- forvaltningsplanen gir entydige føringer for utfallet.

Rohkunborri nasjonalparkstyre har i vedtak av 1.3.2016 delegert myndighet til forvalter i følgende saker der det dreier seg om fornying av tidligere dispensasjoner etter nml. § 48:

1. Bruk av snøskuter til merking av dispensasjonstrase over Bihppáš.
2. Bruk av atv for transport av felt elg langs traktorvei og kjerrevei.

Nærmere retningslinjer gis i Miljødirektoratets rundskriv om forvaltning av verneforskrifter (M106-2014) og i vedtektene for Rohkunborri nasjonalparkstyre.

6.6 Oppfølging av ulovligheter – håndheving og sanksjoner

For å ivareta formålet med opprettelsen av nasjonalparken skal eventuelle overtredelser av lovverket følges opp. Ved dokumentasjon av lovbrudd i felt vil SNO kunne reagere med anmeldelse til politiet, advarsel eller informasjon. Reaksjonsformen vil avhenge av alvorlighetsgraden. SNO rapporterer også til nasjonalparkstyret. Nasjonalparkstyret har et selvstendig ansvar for å reagere på lovbrudd som blir kjent for styret. Dette kan skje gjennom politianmeldelse og/eller rapportering til fylkesmannen/Miljødirektoratet for forvaltningsmessige reaksjoner. I tillegg har nasjonalparkstyret fra november 2016 fått delegert myndighet til selv å sanksjonere mot overtredelser av naturmangfoldloven.

Fylkesmannen er delegert myndighet for naturmangfoldloven §§ 69-73.

Nasjonalparkstyret er delegert myndighet for nml § 69 første ledd, § 70 andre ledd, § 71 første ledd og § 73 første ledd. Se lovdata.no for hele naturmangfoldloven. Paragrafene kan kort oppsummeres slik:

§ 69 *Retting og avbøtende tiltak*. Denne paragrafen gir myndighetene hjemmel til å pålegge en ansvarlig å stanse pågående ulovlige arbeider og/eller treffe vedtak om

retting av det ulovlig etablerte forholdet.

§ 70 *Uforutsette miljøkonsekvenser av lovlig virksomhet.* Denne paragrafen retter seg mot forhold som i utgangspunktet er lovlig, men som innebærer uforutsette og vesentlige konsekvenser for naturmangfoldet. Når slik skade har inntruffet kan myndighetene pålegge den ansvarlige å treffe tiltak (gjenoppretting) dersom det kan skje uten særlig ulempe for den ansvarlige.

§§ 71-72 *Direkte gjennomføring og bruk av andres eiendom.* Disse paragrafene gir myndighetene mulighet til å sørge for iverksetting av tiltak for den ansvarliges regning når pålegg etter §§ 69 og 70 ikke blir etterkommet, eller dersom det haster av hensyn til naturmangfoldet eller det ikke kan påvises noen ansvarlig.

§ 73 *Tvangsmulkt* er et pressmiddel myndighetene kan benytte for å sikre gjennomføring av lovens bestemmelser. Tvangsmulkt fastsettes når en overtredelse er avdekket og pålegg om retting eller unnlattelse av å oppfylle en plikt ikke er etterkommet. Tvangsmulkt kan være et engangsbeløp eller løpe så lenge overtredelsen varer.

Miljødirektoratet er myndighet etter § 74 *Miljøerstatning* som innebærer et objektivt erstatningsansvar ved overtredelse av bestemmelser i nml eller i annen lovgivning som får betydning for gjennomføring av mål og prinsipper i loven. Denne bestemmelsen bidrar til at mindre overtredelser “avkriminaliseres” og kan sanksjoneres av forvaltningen selv, uten å gå gjennom rettsapparatet. Dette regnes ikke som straff og er ikke til hinder for å ilegge andre sanksjoner.

§ 75 angir strafferammen for overtredelser av nml som er bot eller fengsel inntil ett år eller tre år ved grove overtredelser. Et lovbrudd i nasjonalparken kan også være et brudd på andre lover i tillegg til et brudd på nml, og vil dermed også berøre andre myndigheter. Eksempelvis skal kommunene følge opp brudd på plan- og bygningsloven og motorferdselloven, og Landbruksdirektoratet skal følge opp brudd på reindriftsloven. Nasjonalparkstyret bør i hver enkelt sak vurdere hvilke andre myndigheter det kan være relevant å henvende seg til og eventuelt å samarbeide med om utveksling av informasjon og oppfølging av saken.

7 Referanser

Bardu Historielag (2004). *Sørdalen/Isdalen. Norsk historisk bruk*.
Bardu Historielag.

Barlindhaug, S. & Os, K. (2003). *Ny Nasjonalpark i Sørdalen-Isdalen, Bardu kommune. Kulturhistoriske registreringer* (Norsk institutt for kulturminneforskning, avdeling for landskapsarkeologi).

Bjørklund, F. & Møller, J. J., 2002: *Sørdalen-Isdalen-området. Geologiske verneverdier* (rapport).

Helskog, K. (1970). *Registrering ved Altevatn, Leinavatn og Gaevdn'jaja'vri sommeren 1970*
(Tromsø Museum, upublisert rapport).

Huseby, K. (2006). *Ny nasjonalpark i Bardu kommune. Konsekvenser for friluftsliv og utnyttelse av jakt og fiske* (Sweco Grøner AS, rapport).

Høyesterett. (2001, 21. juni). HR-2001-4-B - Rt-2001-769 (Selbu-dommen) [dom].

Høyesterett. (2001, 5. oktober). HR-2001-5-B – Rt-2001-1229 (Svartskog-dommen) [dom].

Høyesterett. (1968, 20. april). Rt-1968-429 (Altevassdommen) [dom].

Johnsen, H. G. (2019). *Registrerte kulturminner i Rohkunborri 2019* (Troms fylkeskommune, rapport).

Klima og miljødepartementet 2019, 3. april). Spørsmål om definisjon av Forsvarets operative virksomhet. Hentet fra <https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/alle-tema/verneomrader/forsvaret-operative-virksomhet030419.pdf>

Kulturminnesøk. (u.å.). Søk i kart: Kulturminner i Bardu kommune. Hentet 27. mars 2019 fra <https://kulturminnesok.no/>

Landbruksdirektoratet. (9.11.2016). Reinbeitekonvensjon mellom Norge og Sverige. Hentet fra <https://www.landbruksdirektoratet.no/no/reindriften/reinbeitekonvensjoner/norge-sverige>

Larsen, B. H., Fjeldstad, H., Jørgensen, L. & Melby, M. W. (2006). *Sørdalen/Isdalen nasjonalpark i Bardu – konsekvenser for naturmiljø* (Miljøfaglig Utredning Rapport 2006-4: 1-70 + vedlegg).

Manker, E. (1957). *Lapparnas Heliga Ställen. Kultplatser och offerkult i belysning av nordiska museets och landsantikvariernas fältundersökningar. Acta Lapponica XIII*. Nordiska Museet.

Melby, M. W. (2005). *Sørdalen/Isdalen i Bardu, Troms fylke. Konsekvensutredning av vern*.

Deltema Landskap (Miljøfaglig Utredning rapport 2005-40: 1-40).

Miljødirektoratet. (2019). Veileder til enkel besøksstrategi.

Sametinget. (2018, 22. november). Talma: Karta över årstidsland. Hentet fra https://geodata.sametinget.se/webb/sameby/ars/104_talma_arstid.pdf

Skoglund, R. Ø. & Lauritzen, S-E. (2018): *Rapport fra befaring av karstlokaliteter og grotter ved Rohkunborri nasjonalpark, 2018* (Universitet i Bergen, rapport).

Statskog (2000). *Friluftspan for Altevassområdet (rapport)*.

Sveen, S. B. (2017). *Registreringsrapport 2017: Rohkunborri nasjonalpark, Bardu* (Sametinget, rapport).

Svonni, L. D. (1989): *Talma Sameby. Bosätningar, renbetesmarker, flyttvägar i ett historiskt perspektiv*. Älvsby-Tryck.

Thuestad, A. (2006). *Konsekvensutredning Sørdalen–Isdalen nasjonalpark. Deltema kuturhistorie* (NIKU, rapport).

Troms og Finnmark fylkeskommune. (2019). TromsAtlas: kartlagte friluftsområder, verdi. Hentet fra <https://www.tromsatlas.no> (merknad: TromsAtlas er siden oppdatert til NordAtlas).

8 Vedlegg:

Vedlegg 1: Verneforskrift for Rohkunborri nasjonalpark

Forskrift om vern av Rohkunborri nasjonalpark, Bardu kommune, Troms

Dato	FOR-2011-02-25-224
Publisert	II 2011 hefte 1
Ikrafttredelse	25.02.2011
Sist endret	FOR-2013-03-15-284 fra 01.07.2013
Endrer	
Gjelder for	Bardu kommune, Troms
Hjemmel	LOV-2009-06-19-100-§34, LOV-2009-06-19-100-§35, LOV-2009-06-19-100-§62, LOV-2009-06-19-100-§77
Kunngjort	04.03.2011 kl. 15.50
Korttittel	Forskrift om Rohkunborri nasjonalpark

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 25. februar 2011 med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 og § 77, jf. § 35 og § 62. Fremmet av Miljøverndepartementet. Endret ved forskrift 15 mars 2013 nr. 284 (i kraft 1 juli 2013).

§ 1. Avgrensning

Nasjonalparken ligger i sin helhet på statsgrunn.

Nasjonalparken dekker et totalareal på ca. 571 km², hvorav ca. 29 km² er ferskvannsareal.

Grensene for nasjonalparken fremgår av kart i målestokk 1:175 000, datert Miljøverndepartementet januar 2011. De nøyaktige grensene for nasjonalparken skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Talma sameby, Bardu kommune, hos Fylkesmannen i Troms, i Direktoratet for naturforvaltning og i Miljøverndepartementet. Det samme gjelder jordskiftekartet som lages etter grensemerking.

§ 2. Formål

Formålet med nasjonalparken er å bevare et stort naturområde med et særegent landskap for å sikre biologisk mangfold med økosystemer, arter og bestander i et vidt spenn av naturtyper fra frodige gråor-heggeskoger, urskogspreget bjørkeskog og hogstaudeskoger, store våtmarksområder og ferskvannsmiljø med opprinnelig dyre- og plantesamfunn til alpine naturtyper med canyon i Sordalen. Fjellreven er en art det skal tas spesielt vare på.

Allmennheten skal gis anledning til naturopplevelse gjennom utøvelse av naturvennlig friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget.

§ 3. Vernebestemmelser

I nasjonalparker skal ingen varig påvirkning av naturmiljø eller kulturminner finne sted, med mindre slik påvirkning er en forutsetning for å ivareta verneformålet.

1. Landskapet

1.1 Vern mot inngrep i landskapet

Området er vernet mot inngrep av enhver art, herunder oppføring av varige eller midlertidige bygninger, anlegg og innretninger, hensetting av campingvogner, bobiler og maskiner, etablering av oppdrettsanlegg, opplag av båter, gjerder og anlegg, vegbygging, bergverksdrift, vassdragsregulering, graving, utfylling og henleggelse av masse, sprenging og boring, bryting av stein, mineraler og fossiler og fjerning av større stein og blokker, mineraler eller fossiler, fjerning eller ødeleggelser av inventar i grotter, drenering og annen form for tørrlegging, nydyrking, bakkeplanering, fremføring av luft- og jordledninger, bygging av bruer og klopper, oppsetting av skilt, opparbeiding og merking av stier, løyper o.l. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.

1.2 Bestemmelsene i pkt. 1.1 er ikke til hinder for:

- Vedlikehold av bygninger, reingjerder og andre anlegg som ikke fører til bruksendring. Vedlikehold skal skje i samsvar med lokal byggeskikk og tilpasses landskapet. Vedlikehold omfatter ikke ombygging eller utvidelse.
- Vedlikehold av eksisterende stier, skiløyper, skilt, bruer og liknende i samsvar med forvaltningsplan.

1.3 Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

- Ombygging og mindre utvidelse av bygninger.
- Gjenoppføring av bygninger, anlegg og innretninger som er gått tapt ved brann eller naturskade.
- Bygging av bruer og legging av klopper.
- Oppsetting av skilt og merking av stier.
- Ombygging og oppsetting av nye gjerder.
- Oppføring av bygninger og anlegg som er nødvendig for utøvelse av reindrift.
- Bruksendring av eksisterende bygninger.
- Riving av gamle bygninger, anlegg og innretninger og oppføring av nye med samme størrelse og for samme bruk.
- Opplag av båt i samsvar med retningslinjer fastsatt i forvaltningsplanen, jf. § 5.
- Utbedring av eksisterende kjørespor i samsvar med retningslinjer fastsatt i forvaltningsplanen, jf. § 5.
- Prøveboring og etablering av nødvendige luftesjakter i forbindelse med underjordisk drift av mineralforekomster med uttakssted utenfor verneområdet.

Ombygging, utvidelse og nybygg skal skje i samsvar med lokal byggeskikk og tilpasses landskapet.

2. Plantelivet

2.1 Vern av plantelivet

Vegetasjon, herunder døde busker og trær, er vernet mot all skade og ødelegging. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.

2.2 Bestemmelsen i 2.1 er ikke til hinder for:

- Beite.
- Skånsom bruk av trevirke til bålrensning.
- Plukking av bær og matsopp.
- Plukking av planter som er alminnelig forekommende på stedet til privat bruk.
- Reindriftens hogst av bjørk til brensel og til vedlikehold av reingjerder og annet reindrifutstyr i henhold til forvaltningsplan.
- Uttak av materialer til duodji (samisk tradisjonell husflid, bruksgjenstander og redskaper m.m.), skjæring av suoinnit (skohøy) og uttak av duorggat (gulvris til gammer og låvvuer).

2.3 Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

Hogst av bjørk til brensel til hytter, gammer og faste bålplasser i nasjonalparken.

3. *Dyrelivet*

3.1 *Vern av dyrelivet*

Dyrelivet, herunder hi, reir, hekke-, yngle- og gyteplasser, er vernet mot skade og unødvendig forstyrrelse. Utsetting av dyr på land og i vatn er forbudt.

3.2 *Bestemmelsen i pkt. 3.1 er ikke til hinder for:*

- a) Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- b) Skadefelling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.

3.3 *Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:*

- a) Utsetting av fisk fra lokale fiskestammer hvor dette er gjort tidligere.

4. *Kulturminner*

4.1 *Vern av kulturminner*

Kulturminner skal beskyttes mot skade og ødeleggelse. Løse kulturminner skal ikke flyttes eller fjernes.

4.2 *Forvaltningsmyndighetene kan gi tillatelse til:*

Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.

5. *Ferdsel*

5.1 *Generelt om ferdsel*

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til natur, vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

5.2 *Organisert ferdsel*

Bestemmelsene i denne forskrift er ikke til hinder for organisert turvirksomhet til fots så lenge naturmiljøet ikke blir skadelidende.

Organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må ha særskilt tillatelse av forvaltningsmyndigheten. Nærmere retningslinjer gis i forvaltningsplan.

5.3 *Organisert bruk av hest og sykling*

Sykling og organisert bruk av hest er tillatt på veier, samt traseer som er godkjent for slik bruk i forvaltningsplanen.

5.4 *Regulering av ferdsel*

Innenfor nærmere avgrensa deler av nasjonalparken kan Miljødirektoratet ved særskilt forskrift regulere eller forby ferdsel som kan skade naturmiljøet.

5.5 *Omlægging av stier*

Av hensyn til naturmiljøet og kulturminner kan forvaltningsmyndigheten legge om eller kreve fjernet merking av stier og løyper.

5.6 *Generelle unntak for ferdsel*

Reglene i punkt 5 gjelder ikke nødvendig ferdsel ved gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i samband med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver bestemt av forvaltningsmyndigheten.

6. *Motorferdsel*

6.1 *Forbud mot motorferdsel*

Motorferdsel til lands, til vanns og i lufta under 300 meter fra bakken er forbudt.

6.2 *Bestemmelsen i pkt. 6.1 er ikke til hinder for:*

- a) Motorferdsel ved gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i samband med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver bestemt av forvaltningsmyndigheten. Bestemmelsen gjelder ikke øvelseskjøring.
 - b) Nødvendig bruk av beltekjøretøy på snødekt mark i forbindelse med utøvelse av reindrift. Leiekjører for reineier eller reindriftsansvarlig må medbringe skriftlig dokumentasjon/avtale med oppdragsgiver for at kjøringen skal være lovlig.
 - c) Bruk av båt med t.o.m. 10 Hk motor på Geavdnjajávri i forbindelse med fiske.
 - d) Motorferdsel for transport av syke/skadde bufe i medhold av lov om dyreværn. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot overflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring.
 - e) Forsvarets nødvendige lavtflyvning i perioden f.o.m. 15. juli t.o.m 30. april.
- 6.3 *Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:*
- a) Øvelseskjøring til formål nevnt i pkt. 6.2 a).
 - b) Bruk av beltekjøretøy på snødekt mark i forbindelse med husdyrhold.
 - c) Bruk av beltekjøretøy på snødekt mark i forbindelse med vedhogst etter pkt. 2.3.
 - d) Bruk av beltekjøretøy på snødekt mark eller luftfartøy for transport av varer og utstyr til hytter og gammer.
 - e) Bruk av beltekjøretøy på snødekt mark eller luftfartøy for transport av materialer til vedlikehold og byggearbeid på bygninger, anlegg og innretninger.
 - f) Bruk av lett terrenggående beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget eller luftfartøy for uttransport av felt elg.
 - g) Bruk av luftfartøy eller barmarkskjøretøy som er skånsomt mot terrenget i forbindelse med reindrift iht. godkjent driftsplan.
 - h) Bruk av lett terrenggående motorkjøretøy på barmark i forbindelse med oppsetting av gjerder for husdyr.
 - i) Nødvendig bruk av helikopter eller barmarkskjøretøy som er skånsom mot terrenget, i forbindelse med reindrift for Talma sameby, i henhold til beslutning tatt av Talma sameby og forankret i forvaltningsplanen. Bestemmelsen gjelder bare for reindriftsutøvere knyttet til Talma sameby i Sverige.
 - j) Bruk av beltekjøretøy på snødekt mark for nødvendig transport av båt og utstyr i forbindelse med fiske på Geavdnjajávri. Transporten skal skje etter bestemte traseer i henhold til forvaltningsplanen.
 - k) Bruk av luftfartøy og beltekjøretøy på snødekt mark i forbindelse med drift og vedlikehold av hydrologiske målestasjoner.

For reindriften kan det gis flerårige tillatelser for bruk av terrenggående barmarkskjøretøy ut fra reinbeitedistriktets bruksregler og distriktsplan i henhold til reindriftsloven (for norske reindriftsutøvere) og egengodkjent plan for motorisert ferdsl forankret i forvaltningsplanen (for svenske reindriftsutøvere knyttet til Talma sameby).

7. *Forurensning*

7.1 *Forbud mot forurensning*

Forurensning og forsøpling er forbudt. All bruk av kjemiske midler som kan påvirke naturmiljøet er forbudt.

7.2 *Støy*

Unødvendig støy er forbudt. Bruk av motordrevet modellfly er forbudt.

0 Endret ved forskrift 15 mars 2013 nr. 284 (i kraft 1 juli 2013).

§ 4. *Generelle dispensasjonsbestemmelser*

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 5. *Forvaltningsplan*

Det skal utarbeides en forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning, skjøtsel, tilrettelegging, informasjon osv. Et utkast til forvaltningsplan skal etter planen foreligge senest 1. september 2012. Forvaltningsplanen skal godkjennes av Miljødirektoratet.

0 Endret ved forskrift 15 mars 2013 nr. 284 (i kraft 1 juli 2013).

§ 6. *Skjøtsel*

Forvaltningsmyndigheten eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- og kulturtilstand som er formålet med vernet.

§ 7. *Forvaltningsmyndighet*

Miljøverndepartementet fastsetter hvem som er forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

Samiske interesser skal ivaretas i den forvaltningsordning som etableres.

§ 8. *Rådgivende utvalg*

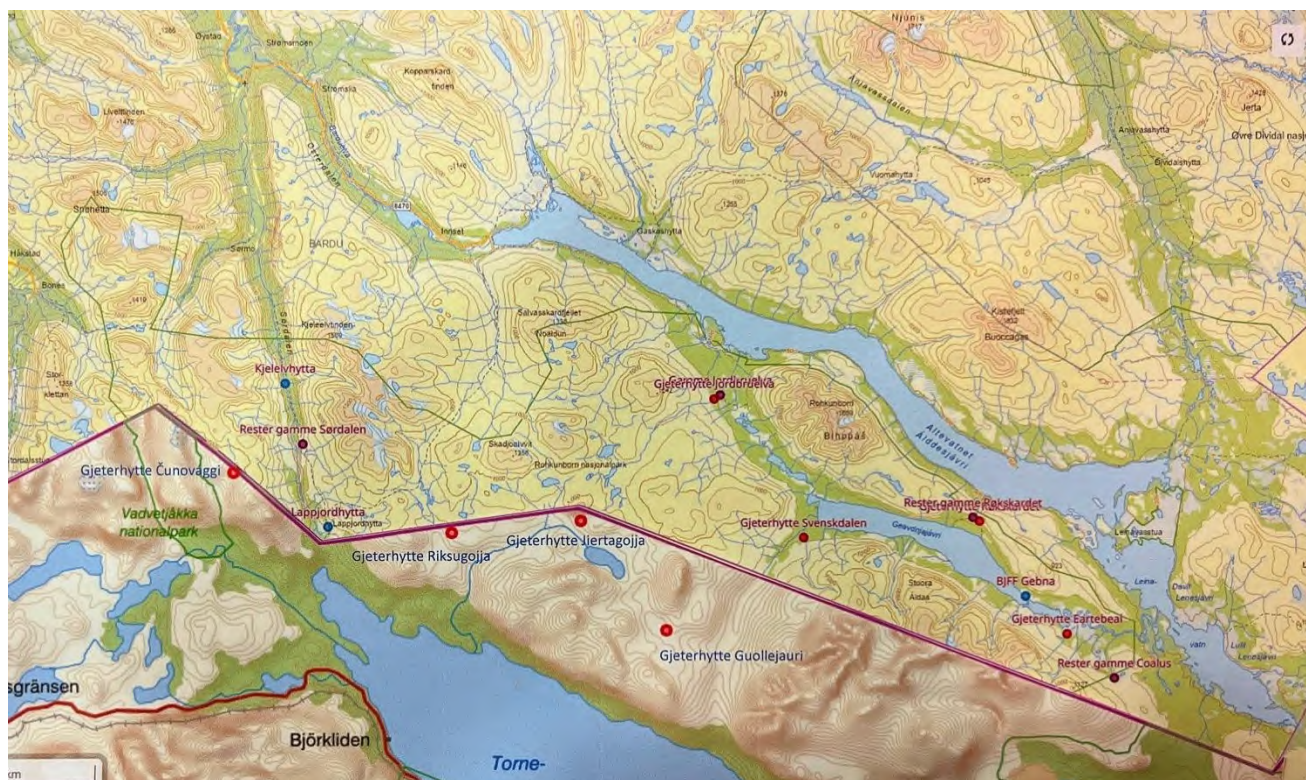
Det skal opprettes et rådgivende utvalg for forvaltningen av nasjonalparken.

§ 9. *Ikrafttredelse*

Denne forskrift trer i kraft straks.

Vedlegg 2: Reindriftshytter og -anlegg

Tabell 6: Gjeterhytter og anlegg i Rohkunborri nasjonalpark

Figur 29: Kart som viser gjeterhytter og reindrifftsanlegg i Rohkunborri nasjonalpark. Bakgrunnskart fra Norgeskart og Min Karta/Lantmäteriet.

Gjeterhytter og anlegg i Rohkunborri nasjonalpark						
ID i verneområde-loggen	Navn	Type	Eier	Øst	Nord	Sone
I2017/11676	Rester gamle Čoalus. Ligger utenfor parken	Annen bygning	Talma sameby	693425	7595902	33
I2017/11675	Gjeterhytte Røskardet	Hytte	Talma sameby	685672	7604879	33
I2017/11671	Gjeterhytte Eartebeal	Hytte	Talma sameby	690702	7598423	33
I2017/11668	Gjeterhytte "Svenskdalen" (Vággi)	Hytte	Talma sameby	675580	7603886	33
I2017/11667	Gamme Jordbruelva i Stordalen	Annen bygning	Talma sameby	670826	7612146	33
I2017/11666	Gjeterhytte Jordbruelva	Hytte	Talma sameby	670470	7611920	33
I2017/11664	Rester gamle Sördalen	Annen bygning	Talma sameby	646955	7609276	33
	Rester gamle Røskardet	Annen bygning	Talma sameby	440009	7598983	34
	Reingjerde Lappjord	Gjerde		648051	7604180	33
	Gjeterhytte Čunovággi. Ligger på grensa.	Hytte	Gielas reinbeitedistrikt	643107	7607860	33
	Riksugoja	Hytte	Talma sameby	410285	7601163	34
	Jiertagoja	Hytte	Talma sameby	417631	7601147	34
	Guollejauri	Hytte	Talma sameby	421893	7594345	34

Vedlegg 3: Distriktsplan for Gielas Reinbeitedistrikt

Distriktsplan

for reinbeitedistrikt 21 – Gielas

Innholdsfortegnelse

1 Forord.....	4
2 Innledning.....	5
2.1 Reindrifas rettsgrunnlag	5
2.2 Reindrift og ekspropriasjon	7
2.3 Reindrift og naturmangfoldloven	7
2.4 Reindrift og plan- og bygningsloven	7
2.5 Reindrift og konsekvensutredninger	9
2.6 Reinens behov og arealinngrep	9
2.7 Reindriftenes positive elementer	11
2.8 Kommunikasjon og medvirkning	11
3 Beskrivelse av reinbeitedistriktet	12
3.1 Administrative forhold og organisering	13
3.1.1 Distriktets grenser	14
3.1.2 Kart over distriktet.....	14
3.1.3 Distriktets medlemmer	15
3.2 Gjerder, hytter og anlegg	15
3.2.1 Merke-skille -og slakteanlegg	16
3.2.2 Sperregjerder	17
3.2.3 Gjeterhytter	17
3.2.4 Fremtidige behov av gjerder, hytter og anlegg	17
3.3 Beite- og driftsforhold i distriktet	18
3.3.1 Vårbeiteområder og kalving	20
3.3.2 Sommerbeite og kalvemerking	21
3.3.3 Høstbeite, slakting og brunst	21
3.3.4 Vinterbeite	22
3.3.5 Flytte- og trekkleier i distriktet	23
3.4 Reintall og produksjon	25
3.5 Sysselsetting og verdiskapning i distriktet	25
3.6 Jakt, fangst og fise i distriktet	25
3.7 Motorisert ferdsel	26
4 Rovvilt i distriktet.....	27
5 Inngrep og forstyrrelser i distriktet	29
5.1 Fritidsbebyggelse	32
5.2 Vannkraft	32

5.3 Vindkraft	33
5.4 Kraftlinje	33
5.5 Mineralutvinning	34
5.6 Nydyrking og skogbruk	34
5.7 Ferdsel og friluft	34
5.8 Motorferdsel	35
5.9. Militær aktivitet	36
5.10 Jernbane	37
6 Verneområder i distriktet	37
7 Forhold til tilgrensende reindrift	37
8 Mål og behov for tiltak i distriktet	38
9 Revidering av distriktsplan	39
10 Ordliste.....	39

1 Forord

Distriktsplanen bygger på reindriftsloven av 15.juni 2007 og er tilpasset de lokale forhold i Gielas reinbeitedistrikt (<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2007-06-15-40>).

Bakgrunnen for denne planen er reindriftslovens § 62 der det står følgende:

«Distriktsstyret skal utarbeide en distriktsplan for distriktet som skal inneholde de opplysninger om virksomheten i distriktet som er nødvendige for den offentlige planlegging.»

Formålet med denne offentlige planen er å synliggjøre og beskrive reindrifta i området. Ved at distriktsplanen sendes til planmyndigheter vil disse få en mulighet til å skaffe seg kunnskap om reindrifta i området og på en den måten inneha bedre beslutningsgrunnlag for å ivareta reindrifta, reindriftas interesser og reindriftas utvikling i området. Distriktsplanen er med å belyse reindrifta i området, reindriftas interesser, verdier, samfunnsansvar og utviklingsmuligheter. Distriktsplanen leses i sammenheng med reindriftskartene på nettsiden <https://kilden.nibio.no>

Reinbeitedistriktet er organisert med eget styre og en leder som er valgt av årlige årsmøter, jf. reindriftslovens § 49. Distriktet er en privatrettslig og selvstendig høringsinstans. Alle saker der hvor reinbeitedistriktets interesser vil bli berørt, skal forelegges for distriktet.

For å forstå distriktsplanen best mulig så er det laget en oversikt over nyttige begreper i reindrifta. Oversikten er bakerst i dokumentet.

2 Innledning

2.1 Reindriftas rettsgrunnlag

§ 1 - Reindrifftslovens formål er blant annet:

For det samiske reinbeiteområdet skal loven legge til rette for en økologisk, økonomisk og kulturell bærekraftig reindrift med basis i samisk kultur, tradisjon og sedvane til gagn for reindrifftsbefolkningen selv og samfunnet for øvrig. Loven skal bidra til sikring av reindrifftsarealene i det samiske reinbeiteområdet som reindriftens viktigste ressursgrunnlag.

§ 3 - Følgende i forhold til folkeretten gjelder for lovanvendelsen:

Lovens skal anvendes i samsvar med folkerettens regler om urfolk og minoriteter.

§ 4 – Reindrifftsloven sier blant annet følgende om beiterett:

Innenfor det samiske reinbeiteområdet skal det legges til grunn at det foreligger rett til reinbeite innenfor rammen av denne lov, med mindre annet følger av særlige rettsforhold. Ved inngrep i reindriftssamers rettigheter skal det ytes erstatning i samsvar med alminnelige ekspropriasjonsrettslige grunnsetninger

Reindrifftsloven suppleres med rettigheter ervervet gjennom sedvane og alders tids bruk, og er en bruksrett på statlig og privat grunn innenfor det samiske reinbeiteområdet.

Reindrifftsloven skal bidra til sikring av reindrifftsarealene i det samiske reinbeiteområdet som er reindriftas viktigste ressursgrunnlag. Ansvar for sikring av arealene påhviler både innehavere av reindrifftsretten, øvrige rettighetshavere og statlige myndigheter.

I tillegg til Reindrifftsloven er det flere lover, med deres internasjonale konvensjoner, gjeldende for reindriften, blant annet:

- Grunnloven
- Menneskerettighetsloven

- Plan- og bygningsloven
- Dyrevelferdsloven
- Mineralloven
- Jordloven
- Energiloven
- Kulturminneloven
- Sameloven kap.4 Konsultasjoner

I forholdet mellom det offentlige og reindriftsnæringa er internasjonale konvensjoner, som Norge har sluttet seg til, av stor betydning. Konvensjoner setter grenser for hva lovgiver og forvaltning kan foreta seg når det gjelder den samiske reindrifta. Det er krav til offentlige myndigheter om å ivareta og utvikle reindriftsnæringa som et viktig grunnlag for både samisk kultur- og samfunnsliv, men også som en verdi i lokalsamfunn og samfunnet generelt. Forpliktelsene følges av blant annet:

- ILO-konvensjon nr. 169 om urbefolkninger og stammefolk i selvstendige stater:
https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/aid/temadokumenter/sami/sami_g_runnlag_ilo_norsk_070507.pdf

- FN-konvensjon om sivile og politiske rettigheter fra 1966:
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/iccpr/id88149/>

Konvensjonen er inkorporert i norsk lov gjennom menneskerettsloven av 1999:

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1999-05-21-30?q=menneskerettighetsloven>.

Det følger av § 3 i menneskerettighetsloven at FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter har rang foran annen lovgivning. Dette har betydning for all forvaltning av reindriften. Den setter rammer for blant annet hvor mye en enkelt reineier kan tåle av arealinngrep før inngrepet er et brudd på artikkel 27.

2.2 Reindrift og ekspropriasjon

Ved inngrep i reindrifftsrettigheter der distriktet og tiltakshaver ikke kommer til enighet ved privatrettslig avtale skal distriktet ytes erstatning i samsvar med alminnelige ekspropriasjonsrettslige grunnsetninger jf. reindrifftslovens § 4,3 ledd:

«Ved inngrep i reindriftssamenes reindrifftsrettigheter skal det ytes erstatning i samsvar med alminnelige ekspropriasjonsrettslige grunnsetninger.»

For distriktets vedkommende skal hvert inngrep vurderes konkret for å se hvorvidt det utløser en ekspropriasjon.

2.3 Reindrift og naturmangfoldloven

Målet med loven er en bedre forvaltning av norsk natur gjennom bærekraftig bruk og vern, også som grunnlag for samisk kultur, jf. [§ 1](#).

Loven pålegger vedtaksmyndighetene en særlig plikt ved avveiing av tiltak for å ivareta hensynet til samisk naturgrunnlag, jf. [§ 14](#). Lovens [§§ 8](#) og [16](#) er også i tråd med [FNs konvensjon om biologisk mangfold](#) hvor myndighetene pålegges en særlig plikt til å vektlegge tradisjonell kunnskap.

2.4 Reindrift og plan- og bygningsloven

Plan- og bygningsloven er den sentrale loven i forhold til arealforvaltning av reinbeiteområdet og sikring av reindriftsarealene. Loven stiller krav til involvering av reindriften gjennom lovens § 3-1, c:

«...sikre naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv.»

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har utarbeidet en temaveileder til kommunale- og fylkeskommunale planleggere, "Reindrift og planlegging etter plan- og bygningsloven". I tillegg har Sametinget utarbeidet en planveileder som kommuner og andre

som jobber med planlegging i samiske områder tar i bruk, <https://sametinget.no/areal-klima-og-miljo/sametingets-planveileder/>.

Kommunal planstrategi

Den kommunale planstrategien skal danne basis for det mer konkrete arbeidet med kommuneplanens arealdel og den skal vise sammenhengen mellom framtidig samfunnsutvikling og arealbruk. Ved utarbeidelsen av den kommunale planstrategien er det dermed viktig at kommunen er oppmerksom på at planstrategien er et viktig dokument også for reindriftsnæringen i kommunen. Retningslinjer for den langsiktige arealbruken og for næringsutviklingen i kommunen kan fungere både som et verktøy for konflikthåndtering, konfliktforebygging og til å utvikle reindriften som næringsutøver i kommunen.

Kommuneplanens samfunnsdel

Plan -og bygnings loven forutsetter at innenfor de kommuner reindrift drives skal reindriften være tema i kommuneplanens samfunnsdel.

Formålet er å sikre, utvikle og styrke reindriftsnæringa i tråd med nasjonale føringer og målsettinger. Dette vil si at kommunene skal foreta de prioriteringer og legge de strategier som er nødvendige for å sikre reindriftas fremtid.

Som et minimum bør kommunen foreta de prioriteringer og legge de strategier som er nødvendige for å sikre arealgrunnlaget for reindriften i et langsiktig perspektiv. Kommuner oppfordres videre til å vurdere reindriftens mulige innvirkning på kommunens samfunnsutvikling. Her er det viktig å være oppmerksom på at reindriftsnæringen bidrar til å holde liv i lokalsamfunn med næringsmessig mangfold ved en rekke aktiviteter og virksomheter.

Kommuneplanens arealdel

Kommuneplanens arealdel er den delen som har størst betydning og innvirkning på reindriftsnæringen da reindriftsnæringen berøres av arealinngrep i kommunen. Derfor er det viktig å ha en oppdatert og forutsigbar arealplan som tar hensyn og sikrer reindriftas arealer for å kunne opprettholde og utvikle næringen på dens egen bekostning.

Reguleringsplan

Kommunen skal løpende vurdere behovet for en områderegulering knyttet til reindriftsinteressene. Der det vurderes nødvendig skal kommunen utarbeide en områderegulering knyttet til reindriftsinteressene der dette er bestemt i arealplanen. Det kan være aktuelt med områderegulering i områder der det er sentralt å opprettholde reindriftens bruk av området samtidig som det er behov for å begrense andre interessers aktivitet i det samme området. Dette kan være aktuelt innenfor reindriftens minimumsbeiter, særverdiområder eller området hvor reindriften har gjerdeanlegg.

2.5 Reindrift og konsekvensutredninger

Vedtak av arealplaner og iverksetting av tiltak innenfor reinbeitedistriktet må være basert på forsvarlige utredninger av virkningene for reindriften. Det må tas hensyn til reindriftenes behov og utviklingsmuligheter. Gjeldende bestemmelser om konsekvensutredninger skal følges. Egen veileder for problemstillinger knyttet til reindrift og konsekvensutredninger kan leses her: http://www.reindrift.no/asset/1477/1/1477_1.pdf

2.6 Reinens behov og arealinngrep

Reinen er ute hele året og er avhengig av alle typer årstidsbeiter. Dermed er reindriften en beitearealavhengig næring. Reinen vandrer mellom ulike årstidsbeiter hvor beiteforhold, klima, berggrunn, topografi, tilgjengelige beitevekster, vær, inngrep og menneskelig aktivitet har stor betydning for reinens natur og dens evne til å nyttiggjøre seg av landskapets ressurser som beiteområde. Driftsmønster og beitebruk er dynamisk og varierer fra år til år avhengig av et komplekst system av ulike faktorene som spiller inn. Faktorer som omhandler blant annet de ulike årstidenes klima og pågående klimautfordringer, vær, arealinngrep, menneskelige aktiviteter og miljø.

Alle forskjellige terrengtyper har betydning for reinen. Derfor har og er reindriften avhengig av sammenhengende beiteområder for å kunne ivareta fleksibiliteten for en optimal nyttiggjørelse av beiteområdene til enhver tid ved å opprettholde den funksjonelle

forbindelsen mellom dem. På den måten er reindriften bærekraftig og har framtidige utviklingsmuligheter. Reindrifta lever og drives etter funksjonen av begrepet grønn infrastruktur som gjennom reindriftras perspektiv et sammenhengende landskap, hvor landskapets beiteområder har ulike funksjoner (<https://www.sametinget.se/gron-infrastruktur>). En sammenhengende og fungerende grønn infrastruktur er forutsetningen for at reindriften, naturen og den samiske reindriften skal kunne leve og utvikles.

Totaleffekten av mange små inngrep og forstyrrende aktiviteter i reinbeiteområdet, distriktet, men også i grenseområdet til nabo-distrikter, kan være større enn hva summen av hvert enkelt inngrep skulle tilsi. Fragmentering av årstidsbeiter samt av flytte- og trekkeleier vanskeliggjør en velordnet og bærekraftig reindrift. Det er viktig å se konsekvensene av arealinngrep i reinbeiteområdet fra reindriftras og reinens perspektiv for å få en forståelse for inngrepene negative konsekvenser og den kumulative effekten alle inngrepene i området har på reindriftras drift og utviklingsmuligheter.

Når det gjelder nye arealinngrep hvor reindriftsinteresser blir berørt, og hvor det er krav til konsekvensutredninger, så skal de samlede effektene av planer, tiltak innenfor distriktet og allerede etablerte inngrep vurderes i sin helhet ettersom direkte konsekvenser av inngrep og forstyrrende aktiviteter kan være permanent tap av beiteland, samt hindringer for reinens trekk- og flytteleier. Indirekte konsekvenser av arealinngrep er tap og redusert bruk av beiteområder som medføre overbeiting på andre beiteområdet, merarbeid for reineier og forstyrrelser i reinens adferd og reinens velferd. Det gir økonomisk belastninger både ved merarbeid, men også ved at det påvirker reinen kondisjon og slaktevekt, og dermed også produksjonen i negativ retning. Effekten av et inngrep i reindriftsområdet er i reindriftras perspektiv et komplekst hinder for reindriftras utviklingsmuligheter og gir en negativ spiral-effekt i alle ledd i næringen.

Det er derfor viktig å se arealinngrep og reinens beiteområder fra reinen og reindriftras perspektiv, og ikke kun i en kommunesammenheng, ettersom reinens beiteområder er andre grenser enn fylke- og kommunegrenser. På den måten ser man det store komplekse og systematiske bildet for reinens og reindriftras behov av forskjellige beiteområder og hvordan hvert enkelt inngrep på hver sin kant i reinbeiteområdet kan hemme reindriftras

bærekraft og utvikling ved at den kumulativ effekt av alle inngrepene i reinens grønne infrastruktur gir større konsekvenser enn ved første øyekast fra et annet ståsted.

2.7 Reindriftas positive elementer

Reindrifta har betydning i lokal sammenheng og sysselsetting både innad i reinbeitedistriktet og i lokalsamfunnet. Reindrifta er en viktig del av grunnlaget for samisk kultur og språk. Reindriften innehar kunnskap om samspillet mellom rein/dyr og landskap, klimatiske forhold, vær og botanisk mangfold, se og analyser klimatiske endringer år for år, lokal kjennskap til de geografiske områdene, og det å ha et vidt perspektiv av landområdet. I og med at reinen beiter ute hele året og dermed holder vegetasjonen nede, har reindrifta også en betydning for bevaring av åpne landskap og biologisk mangfold. Den bidrar til næringsmessig mangfold og matproduksjon av helsemessig sunt produkt i form av reinkjøtt, men også bærekraftige produkter i form av skinn. Reindrift som næring, kultur og livsform er unik i den forstand at det er en av de eldste næringene og leveformer i arktiske områder som til tross for klimatiske utfordringer og endringer i ulike samfunn. Reindrifta beriker Norge med den kultur ved å tiltrekke seg internasjonal interesse. Av den grunn er det på sin plass at reindrifta får satt i gang tiltak som gjør at næringa kan sikres, utvikles og styrkes på dens egen premisser.

2.8 Kommunikasjon og medvirkning

I henhold til plan- og bygningsloven har kommunene et særskilt ansvar for å sikre aktiv medvirkning fra grupper som krever spesiell tilrettelegging, herunder reindriftsutøvere. Hvis kommunen har planprosesser må kommunen særskilt vurdere om planprosessen krever en spesiell tilrettelegging overfor reindrifta. Dette ansvaret for å sikre en aktiv medvirkning for samiske reindriftsutøvere følges også av ILO – konvensjon nr. 169.

For at reindrifta skal kunne ivareta sine interesser og utvikles på sine egne premisser i kommunale planlegginger, er det særdeles viktig at i alle saker som berører reinbeitedistriktet, blir distriktet inkludert i en tidlig fase. Som et ledd i en åpen og bred

tilgjengelig medvirkning, jf. plan -og bygningsloven § 5-1, skal reindriften ha mulighet til å komme med innspill allerede når kommunal planstrategi sendes på høring.

For å sikre en god og politisk forankring i planprosessen, skal planprogrammet synliggjøre hvilke medvirkningsprosesser det legges opp til, jf. plan -og bygningslovens §§ 11-13.

Utfordringen for distriktet i forhold til planprosesser, møter og høringer er at reindriften er bundet til naturlige sykluser og svingninger. Derfor er det viktig å inkludere reinbeitedistriktet så tidlig som mulig og i god tid. For å gjøre det er det viktig å ha kjennskap til reinbeitedistriktets arbeidssykluser gjennom et reindriftsår og distriktets beitebruk. Det er meget viktig med tidlig involvering slik at distriktets kunnskap og synspunkter blir tatt tidlig med i prosessen. Dette vil medføre at man i fellesskap og i et tidlig tidspunkt kan komme i gang med en dialog på begge parter premisser.

Det å lese, tolke og forstå områder og arealer gjennom kart kan være utfordrende. Av den grunn kan befaringer i felt være med på å øke forståelsen fra ulike perspektiver. For reindriften kan dette være en faktor som er basert mere på våre egne premisser. Dyrenes velferd og distriktets arbeidssyklus er hovedsakelig basert på årstidens ulike vær- og klimaforhold samt arbeid som skal gjennomføres til ulike tider i løpet av reindriftsåret, og det vil være avgjørende faktorer for når distriktet har kapasitet. Har offentlige myndigheter kompetanse og kjennskap til distriktets drift og tar hensyn til det vil man på den måten kunne vise et ønske om åpen og inkluderende dialog. Innblikk i distriktets drift og hvilke perioder som er arbeidsintensiv leses i kapittel 2.

3 Beskrivelse av reinbeitedistriktet

Distriktsplanen bygger på reindriftsloven av 15.juni 2007 og er tilpasset de lokale forhold i Gielas reinbeitedistrikt - Gielas orohat.

Gielas reinbeitedistrikt drives i Sør-Troms, dels nordre Nordland, og har et totalt beiteareal på 1704 km². Distriktet flytter mellom årstidsbeiter i fem kommuner (Narvik, Gratangen, Lavangen, Salangen og Bardu) innenfor både Troms og Nordland fylke og dels i Sverige.

Distriktet har ingen fastsatte beitetider, men følger reinens naturlige migrasjon mellom sesongbeitene. Distriktet har anledning til å benytte alle områder til helårsbeite hvis nødvendig.

3.1 Administrative forhold og organisering

Distriktet fungerer etter de retningslinjer, lover og forskrifter som er gjeldende. Distriktsstyret administrere distriktet og representerer reindriftsinteressene i distriktet. Hovedoppgaven er å ivareta reinbeiteressursene og reinbeitedistriktets interesser i samsvar med lover, bruksregler og konvensjoner. Distriktsstyret kan i noen saker gi styrets leder sammen med sekretær eller ett av styremedlemmene fullmakt til å opptre på styrets vegne.

Styret pr. 14.05.2022:

Ole Johan Jonsson Eira, leder

Aslak Niillas Eira, nestleder

Nils-Ante Oskal Eira, styremedlem

Vakant styreplass

Distriktets adresse og kontaktinformasjon til leder:

Ole Johan Jonsson Eira

Nordsiveien 115

9470 Gratangen

E-post: ojeira@gmail.com

Tlf.: 911 48 742

Alle henvendelser rettes mot distriktets gis til leder som tar saken videre til distriktets styre.

3.1.1 Distriktets grenser

Etter reindriftslovens § 5 og § 6 skal det samiske reindriftsområdet deles inn i reinbeiteområder og reinbeitedistrikter. Hjemmel for å foreta slik inndeling ligger hos Landbruksdepartementet (områdegrenser) og Reindriftsstyret (distriktsgrenser).

Reinbeitedistrikt 21– Gielas fikk sine nåværende grenser fastlagt da Reindrifststyret ved forskrift av 31.10.86 fattet vedtak om distriktsgrensene for Troms reinbeiteområde.

Gielas Reinbeitedistrikt ligger sør i Troms reinbeiteområde, i Troms fylke, og nord i Nordland fylke. Distriktets yttergrenser strekker seg fra Bjørnefiell — Rombaksbotn — langs Rombaksfjorden til Bjerkvik — langs E6 til Gratangsbotn — Gratangsfjorden, Lavangsfjorden, Sagfjorden - Sjøvegan — opp Salangselva til Brannvold - langs E6 til Setermoen - opp Sjødalen til Polnoviken — Polnoviken langs Tornetresk til Tornehamn — Tornehamn langs jernbanen til utgangspunktet Bjørnfiell.

Distriktet grenser i nord mot distrikt 20 - Hjertind, i nordøst mot distrikt 29 – Altevatn, i sør mot distrikt 22 – Grovfjord og i øst mot samebyene Talma og Gabna.

Distriktets ytre grenser omfatter kommunene Bardu, Lavangen, Salangen og Gratangen, samt Narvik kommune i Nordland fylke, og Sverige (Norrbotten).

3.1.2 Kart over distriktet

Arealbrukskart over distriktet ligger på NIBIO sine hjemmesider:

https://kilden.nibio.no/?topic=reindrift&lang=nb&bgLayer=graatone_cache&X=7624078.77&Y=614741.76&zoom=4.3413257035640065

Søk «Gielas».

Her kan man velge de kartlagene som er relevante for brukeren og som viser bruksdisponeringer. Arealkartene som ligger ute på nett er ikke juridisk bindende. For informasjon om den spesifikke bruken av et område oppfordres det til å ta direkte kontakt med distriktets leder.

3.1.3 Distriktets medlemmer

Gielas reinbeitedistrikt har 35 medlemmer fordelt på 4 siidaandeler (familier).

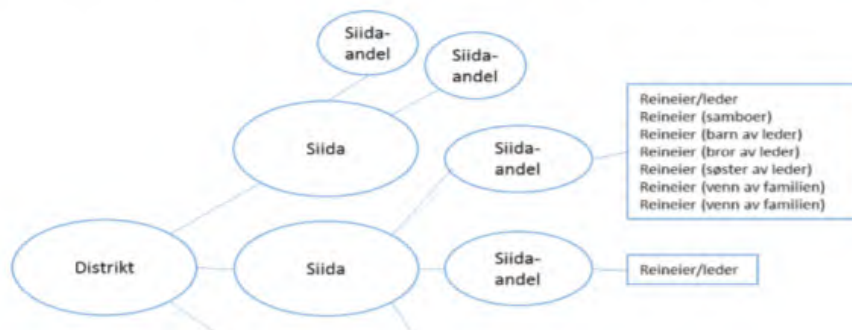

Fig: Oppbygning av distrikt i siida, siidaandel og reineiere (ref: rapport selvstyre). Denne oppbyggingen er en gammel reindriftssamisk tradisjon som enda i dag holdes i hevd. Å opprette flere siidaer mellom forskjellige årstidsbeiter, gjøres etter behov.

Oversikt over siida-andelsinnehavere i distriktet:

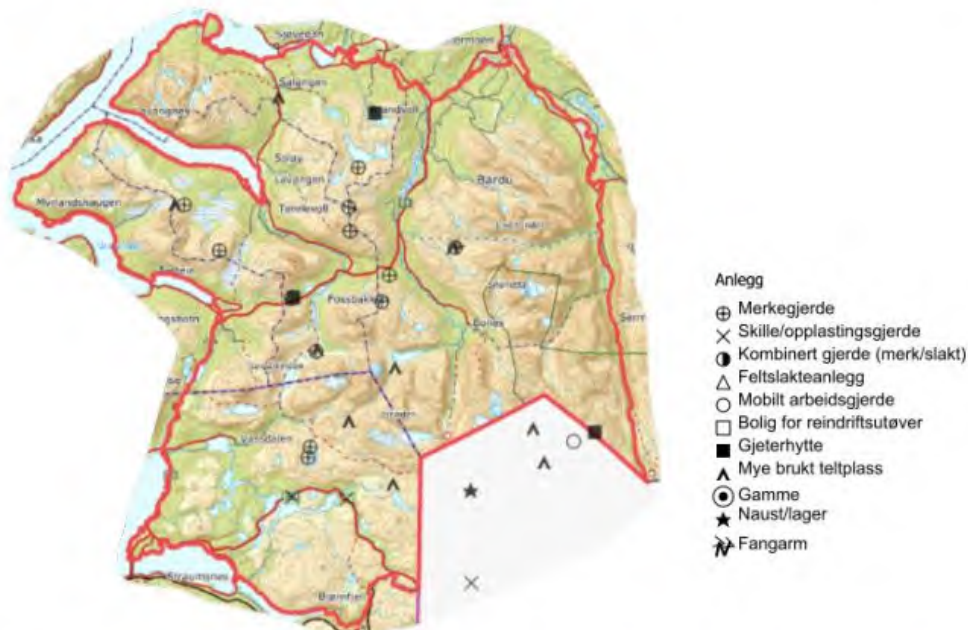
Siidaandelsinnehaver	Org.nr	Kontaktinformasjon
Ole Johan Jonsson Eira	991779663	9470 Gratangen tlf.: 911 48 742
Aslak Niillas Johan Eira	993370134	9357 Tennevoll tlf.: 975 311 12
Nils Ante Oskal Eira	988408158	9357 Tennevoll tlf.: 406 03 382
Anders Nils Eira	988857017	9369 Bardu Tlf.: 404 79 740

3.2 Gjerder, hytter og anlegg

I henhold til reindriftslovens § 21 har man rett til å føre opp nødvendige hytter og gammer i utmark. Videre har man rett til å føre opp arbeids- og sperregjerder, slakteanlegg og broer og andre anlegg som er nødvendige for reindriften, jf. rl § 24.

Kartutsnittet viser en oversikt over distriktets gjeterhytter, sperregjerde, arbeidsgjerder og anlegg:

Kartutsnitt hentet fra:

https://kilden.nibio.no/?topic=reindrift&lang=nb&bgLayer=farger_cache&X=7622974.26&Y=621627.35&zoo m=4.461325703564005&catalogNodes=169&layers=reindrift_anlegg,reindrift_sperregjerde,reindrift_beiteha ge&layers_opacity=1,0.75,0.75,0.75

Distriktet er eier og ansvarlig for vedlikehold og rydding av gjerder og anlegg, mens reineiere er ansvarlige for sine egne gjeterhytter.

Ellers brukes det midlertidige gjerder ved behov.

Gjerdeanlegg og distriktets bygninger vedlikeholdes over distriktets kasse.

3.2.1 Merke-, skille- og slakteanlegg

Distriktet har tre stasjonære gjerdeanlegg. Gjerdeanlegg er på Bukkemyra i Lavangen, på Skittdalshøgda i Narvik og på Vassijaure i Sverige. Disse anvendes i hovedsak høst og vinter. På Bukkemyra har distriktet et feltslakteanlegg som er godkjent etter de nye reglene fra 1998, og anlegget er oppgradert iht. gjeldende krav.

Merkegjerdar er på Trosen, Rundkollen og Doaresrassi (Hornaksla) i Lavangen og ved Cearpmatjávri (Reinkalvvatn) på Snørken i Salangen, og, Gressdalen i Lavangen, Jørnskaret og Lundeidet i Bardu og på Neverfjell i Narvik, og Cuonjacohkka i Kiruna kommune, Sverige. Merkegjerdene flyttes og endres vanligvis litt etter noen år slik at inntaket av flokken blir enklere. Disse gjerdene anvendes i hovedsak på sommeren og tidlig på høsten, og alle gjerdene er ikke i bruk hvert år.

3.2.2 Sperregjerder

Grensegjerdet i Sjørdalen.

Sjørdalen er en gammel distriktsgrense som skiller norsk og svensk reindrift. Der har det alltid vært et sperregjerde, akkurat for å skille mellom norsk og svensk reindrift. Svenske myndigheter har beklageligvis revet sperregjerdet fra Sjørdalen til Pålnoviken ved Torneträsk, noe som har påført distriktet ekstraordinære utgifter og merarbeid. Dette er en helt uakseptabel handling.

3.2.3 Gjeterhytter

Distriktet har hyttene: Govlojávri (Masterbakkvatn) i Salangen, Njunnas og Liveltsskaret i Bardu, to hytter på Bukkemyra i Lavangen, to på Skittdalshøgda i Narvik, tre hytter i Njuoratvuopmi, Sverige, og tre hytter i Patsajaekelområdet.

Distriktet leier et lagerbygg på Forsetmoen i Bardu kommune.

Størrelsen på hyttene varierer fra små overnattingshytter, til større hytter hvor én kan oppholde seg over lengre tid.

3.2.4 Fremtidige behov av gjerdar, hytter og anlegg

Behov av gjerdeanlegg:

- stort behov av nytt slakteanlegg på grunn av vindmølleparkens og andre arealinngrepens kumulative effekt og negative konsekvens til det allerede etablerte slakteanlegget på Skittdalshøgda som ble brukt før vindmølleanlegget ble etablert.

Det er utprøvd en periode med slakteanlegg i Stordalen uten tilfredsstillende resultat.

Nytt slakte og skilleanlegg er tenkt etablert ved Suolojohka (Holvassmyra ved Holmelva), Narvik kommune.

Lokasjonen er egnet fordi de oppsamlingsplassen til rein under høsten og høst vinteren er i nærliggende områder. Det gjør arbeidet med å samle og flytte rein effektivt, det er ingen store fysiske hindringer for inndriving og gjennomføring av arbeidet, samt nærheten til allerede etablert vei, E 10, gjør at store deler av infrastrukturen allerede er på plass til nære slakterier i området. Lokasjonen er ca 5 km øst for Skittedalshøgda gjerdeanlegg.

Merkegjerd:

- permanent merkegjerd på Lundeidet, Bardu kommune, med tilhørende sperregjerd.
-

Behov av hytter:

- Stort behov for fornyende hytter både i vår-, sommer-, høst- og vinterbeiteområder i henhold til HMS. Distriktet jobber med en langsiktig plan for oppføring av gjeterbuer og hytter. Planen begrenses av økonomien.

3.3 Beite- og driftsforhold i distriktet

Retten til å utøve reindrift gir beiterettigheter som omfatter rett til nødvendige årstidsbeiter, det vil si vår-, sommer-, høst- og vinterbeiter, jmfør reindriftsloven § 20.

Herunder inngår også flyttleier, kalvingsland, brunstområder og luftingsområder

Årstidsbeiter:

Reindriften må ha tilgang på forskjellige årstidsbeiter gjennom et helt år. Reindriftsåret er inndelt i åtte årstider. De ulike årstidsbeitene har særegne kvaliteter som gjør dem spesielt egnet som beiteområde for akkurat den relevante årstiden i akkurat dette reindriftsområdet. Beitekapasiteten, beitetider, topografi, vær, klima og snøforhold styrer i stor grad

driftsforløpet for reindriften i distriktet år for år. For en rasjonell drift er det særlig viktig at de sesongbeitene som er en minimumsfaktor i distriktet, flytt- og trekkleier samt oppsamlingssteder ikke blir forstyrret og/eller ødelagt av inngrep og/eller annen aktivitet. Det må tas forbehold om at beitebruk og driftsmønster for alle sesongbeitene kan variere fra år til år som følge av vær, klima- og beitesituasjon.

Distriktet har gjennom årene vært drevet i flere driftsgrupper, alt fra 1-3 driftsgrupper, for å få en effektiv og fleksibel utnyttelse av beiteressursene. Pr. dags dato drives distriktet med to driftsgrupper.

Reinbeitedistriktet bruker beiteområdene både som helårsdistrikt og som sesongbeitedistrikt. Likevel fører både terreng og beiteforholdene til at det har dannet seg et mønster og system i bruken av distriktet beiter til ulike årstider. Det er viktig at dette mønsteret og systemet er i balanse for å opprettholde en rasjonell og bærekraftig reindrift. For at dette skal opprettholdes er det behov for at sesongbeitene som er en minimumsfaktor i distriktet, dens adkomst til og fra flytte- og trekkleier, samt oppsamlingsplasser forblir intakt.

Som høst- og vinterbeite nytter distriktet de sørøstlige områdene, hvor jordsmonnet er av slik karakter det gir gode betingelser for lav, som utgjør reinens viktigste vinterbeite. Videre gjør topografi og nedbørsforhold denne delen av distriktet godt egnet som vinterbeite. I de ytre delene av distriktet fører kystfjellene til mye snø om vinteren. Større snømengder kombinert med veksling mellom kulde og regn fører til at det i disse ytre delene ofte er isdannelse og skare som hindrer reinens beitetilgang.

Vår- og sommerbeitene er i de nordvestlige kystnære områdene av distriktet. Berggrunnen her gir bedre jordsmonn og bedre betingelser for typiske sommerbeiteplanter (gress og urter). I disse områdene følger reinen snøsmeltingen i hele barmarks sesong. Det vil si at den beiter oppover i terrenget utover sommeren ettersom snøen smelter og vegetasjonen spirer.

Det må tas forbehold om at beitebruk og driftsmønster for alle beiteområdene kan variere fra år til år som følge av vær, vind og klima som gir varierende beite.

Det er svært viktig for en velordnet reindrift at man har gode oppsamlingsområder. Oppsamlings-områder for reindriften er områder i distriktet av særegen karakter hvor man i en kort periode kan ha hele reinflokken gående på et bestemt område i forbindelse med de arbeidsoppgaver som skal gjennomføres. Oppsamlingsområder har særegen topografi som gjør at reinen holder seg og/eller forflytter seg av egen maskin ved beitende forflytting mens nødvendig arbeid gjennomføres i form av for eksempel oppsamling til flytting mellom beiter, kalvemerking, slakt etc.

Karakteren til disse områdene må både beite -og arealmessig være av en sånn art at reinen holder seg der. Området må være oversiktlig, det må finnes fysiske naturlige hindringer i topografien som gjør at reinen oppholder seg i området og/eller forflytter seg i henhold til topografien. Det er særdeles viktig at slike områder er uten stor menneskelig aktivitet slik at reinflokken ikke skremmes bort fra området, noe som kan føre til merarbeid og merkostnad. Videre er det også nødvendig at det er gode beiter i oppsamlings-områdene, og at områdene er av en slik art at reinen roer seg. Det er nødvendig å ha flokken gående i flere dager i oppsamlingsområdet til man har fått samlet hele reinflokken.

Kart over beiteområder og beitebruk kan sees på <https://kilden.nibio.no>, søk Gielas, og velg ønskede kartlag.

3.3.1 Vårbeiteområder og kalving

Reindriftsåret starter på våren. På våren flyttes rein til vårbeiter hvor simlene føder sine kalver, beiter og føder opp sine kalver.

Kalvingsområdet er i hovedsak Hornhalvøya, Lifjellhalvøy, Snørken og Liveltsskaret. Bruken av områdene variere etter sesongmessige klimatiske variasjoner.

Kart over flytteveier sees på <https://kilden.nibio.no>, søk «Gielas», og velg kartlag «Flytting/Samling».

Resultat og avkastningen i reindriften avhenger mye av at man har tilgang til gode kalvings områder i distriktet. I et godt kalvingsland skal det være gode lavbeiter som tidlig blir bare, vekslende lende med godt ly og ikke for store og strie elver. Når kalvene begynner å bli ca 1 måned gamle trekker flokken lenger ned i dalene og mot kysten for å utnytte lavlandsbeite for så å beite seg oppover i terrenget sammen med snøsmeltingen. Det er også meget viktig med lav ferdsel/trafikk av menneskelig aktivitet i området. Området bør også være avgrenset slik at det er lett å holde oppsikt med rovdyr.

Kalvings områder har en særverdi som beiteområde og kan karakteriseres som spesialområde for reindrift.

3.3.2 Sommerbeite og kalvemerking

Distriktet har svært gode sommerbeiter som ikke forringes av varme somrer. På forsommeren benyttes høytliggende områder på Gratangs-halvøya. Snørken-området, Gielasnjárga (Lifjellområdet) og Liveltskaret.

Sommerbeiteområdets topografi er bratte terreng med flere smale dalfører med frodig og varierende grønn vegetasjon hvor reinen naturlig følger terrengets trekkleier for å veksle mellom beiteområder. Ved varme dager vil reinen ofte stå på snøskavler om dagen og beite nedover i terrenget om kvelden når det blir kjøligere.

Ved varme somre vil reinen trekke opp i luftingsområder i terrenget, på snøbreer og høyfjell. Luftingsområdene er viktige for å holde insektene unna og for å virke avkjølende for reinen.

Kalvemerkingene gjennomføres i slutten av juni medio juli før reinen spres over hele sommerbeiteområdene for å oppnå optimal tilvekst.

3.3.3 Høstbeite, slakting og brunst

I slutten av august og begynnelsen av september starter samling for merking av de gjenværende kalvene, slakte egen matrein og dra ut rein for salg til slakteri. Dette må grovt

sett gjennomføres før den 15.september for å være sikker på at bukkene ikke har gått i brunst. Flokken blir som oftest samlet til gjerdeanlegget på Bukkemyra i Lavangen kommune. Gjerdeanlegget på Skittdalshøgda har ikke kunne benyttes etter at vindmølleanlegget ble reist. Derfor er det stor behov for nytt slakteanlegg for effektivisering av arbeidet for uttak av slaktedyr innenfor rett tidsperiode.

Utover sensommeren og høsten forflyttes flokken gradvis inn mot svenskegrensen. Når det blir kaldere utover sommeren og tidlig om høsten i slutten av august, kombinert med soppmodning, vil reinflokken spre seg mer i lavlandet. Høstbeite er overgangen fra gress til lavbeite. I gode høstbeiteområder vil reinen øke sin vekt, og forlenge tiden før den igjen begynner å tape seg. Gode høstbeiter vil gjøre reinene bedre rustet for vinteren. Det er særlig viktig at reinene kommer på ferske beiter i overgangsperioden til kulde.

Når frosten slår inn visner de grønne plantene og reduserer deres næringsverdi. En del gras og urter kan holde seg grønn langt over vinteren og disse er viktige beiteplanter i denne tiden. Man kan her nevne spesielt smyle. Tidlig på høsten kan sopp også gi verdifulle næringstilskudd for rein. Utover høsten utgjør lavartene større og større andel av reinens føde. Utover høsten utnytter man i første rekke beiter med lav vegetasjon som ikke kan utnyttes om vinteren på grunn av snø- og isforhold.

Brunstområdet er sammenfallende med mye av høstbeiteområdene. Reinen brunster i september/oktober. Bukkene danner harem og man må påse at flokken får nødvendig ro og ikke blir forstyrret under brunsten. Gode beiter og beitero gir positivt utslag på kalvings resultat våren etter.

Etter brunsten samles flokken og flyttes mot vinterbeiteområdene øst i distriktet.

3.3.4 Vinterbeite

Etter hoved slaktinga flytter distriktet flokken gradvis innover landet mot svenskegrensen og vinterbeiteområdene. Her flater terrenget seg ut, lavtilgangen er god slik at reinen trekker seg naturlig til områdene og holder seg rolig slik at det er lett å ha oversikt over flokken.

Vinteren er den tøffeste tiden for reinen og distriktets minimumsbeiter er vinterbeiter. Under vanskelige vinterforhold er det behov for tilleggs fôring. Som tilleggs fôr benyttes rundballer og kraftfôr.

Hovedsakelig benyttes Bjerkvikfjellene, Haugfjellet, Njunnas og Njuoravuopmi til vinterbeite. I tillegg brukes andre områder i distriktet ut ifra årlige variasjoner og når det klimatisk tilsier at behovet er der med de områdene som er topografisk egnet.

Distriktet har tradisjonelt brukt vinterbeitene i Patsjeakil, øst for Torneträsk, og i Njuoravuopmi området i Sverige. På grunn av manglende enighet om en reinbeitekonvensjon mellom Norge og Sverige har distriktet blitt skadelidende. Etter at reinbeitekonvensjonen opphørte i 2005 har distriktet blitt avskåret fra vinterbeitene i Patsajeakil. Konsekvensen av en manglende reinbeitekonvensjon er at reinflokken må føres store deler av vinteren.

3.3.5 Flytt- og trekkleier i distriktet

Flytt- og trekkleiene utgjør pulsårene i distriktet og er avgjørende for migrasjonen mellom forskjellige beiteområder. Alle flyttleiene og trekkleiene er markert i reindriftskartet. Det som særpreger området i distriktet er at landskapet har et alpint preg, høye fjell og dype daler. Dette gjør at det er kun faste flytteveier som kan brukes ved forflytting av reinen mellom de forskjellige deler av distriktet. Distriktet ser behovet for rydding og tynning av vegetasjon i flytteveiene da vegetasjonen kan ha en barriereeffekt. Flytteveiene er særlig viktig for reindriften og har et særskilt vern etter reindriftslovens § 10. De mest viktige flytteveiene er tegnet inn i reindriftskartet som kan sees på <https://kilden.nibio.no>, søk «Gielas», og velg kartlag «Flytting/Samling».

Flyttleier er gitt et særskilt vern i reindriftslovens § 22 hvor det står:

§ 22. Flyttleier

Reindriftsutøvere har adgang til fritt og uhindret å drive og forflytte rein i de deler av reinbeiteområdet hvor reinen lovlig kan ferdes og adgang til flytting med rein etter

tradisjonelle flyttleier. Med til flyttlei regnes også faste inn- og avlastingsplasser for transport av reinen.

Reindriftens flyttleier må ikke stenges, men Kongen kan samtykke i omlegging av flyttlei og i åpning av nye flyttleier når berettigede interesser gir grunn til det.

Eventuell skade som følge av omlegging av flyttlei eller åpning av ny flyttlei erstattes etter avgjørelse ved jordskifteretten. Kongen kan bestemme at også fastleggingen i detalj av den nye flyttleien skal overlates til skjønn.

Ulike arealinngrep i distriktet, særlig vassdragsreguleringer, turistanlegg og vindkraft, har vanskeliggjort og skapt utfordringer for flyttingen mellom sesongbeitene. En økende trafikk på de store veiene har også medført at reinens naturlige trekk og flyttinger mellom årstidsbeitene har blitt betydelig utfordrende, noe som gjør at behovet for ecodukter og andre gode løsninger ved større veier øker. Inngrepene skaper hinder i reinens grønne infrastruktur.

Selv om flytteveier og trekkleier har forskjellige benevnelser, betyr ikke det at de ikke er like viktige. Flytteveier benyttes når man flytter rein fra et årstidsbeite til et annet, disse flytteveiene benyttes hvert år, og flytting skjer ofte etter samme rute, men avhenger av både vær og føreforhold, menneskelig aktivitet og fysisk avstegning. Trekkleiene er de rutene hvor reinen selv trekker, både innefor ett årstidsbeite og mellom årstidsbeitene.

Reinens vandring etter trekkleier er svært sårbare for ytre påvirkninger. Det er viktig at disse trekkleiene ikke blir blokkert. Utbyggingstiltak plassert på og ved trekkleier kan skape barriereeffekt og fragmentere reinbeitelandet slik at ubebygde og uforstyrrede områder ikke kan benyttes. Særlig vil trange dalfører fungere som flaskehalser for rein som skal opp og ned til beiteområder. Disse dalførene er ofte eneste passasje mellom beiteområdene og en forhindring på et slikt område vil påvirke reinens trekkmuligheter.

Distriktet opplever at det blir færre og færre alternative flytt- og trekkleier som følge av arealinngrep, og dette får store negative konsekvenser for reindrifta.

3.4 Reintall og produksjon

Distriktets øvre reintall er fastsatt til 2 400 rein i vårflokk. Reintallet er fastsatt ut ifra distriktets potensiale bærekraft.

Distriktets produksjonsresultater kan leses i Ressursregnskapene for reindrift.

3.5 Sysselsetting og verdiskapning i distriktet

Sysselsettingen i distriktet består i hovedsak av 10-12 enkeltmannsforetak som driver reindrift i hovednæring med tilhørende binæringer.

Reindriftens økologiske bærekraft gir en økonomisk bærekraftig næring som danner selve grunnlaget til den reindriftssamiske kulturen i området. Den samiske reindriften er bærebjelke for samisk språk og kultur.

Reindriften i området gir verdiskapning for lokalsamfunnet og regionen som er av betydning. Det er verdiskapning fra slakting, foredling, distribusjon og salg av reindriftnprodukter til eksterne underleverandører av varer og tjenester som kjøp av maskiner, utstyr, annet materiell, reinfør etc.

Samlet illustrerer dette at reinbeitedistriktet utgjør en betydelig aktør for lokalsamfunnene. Distriktets virksomhet generere mye avledet verdiskapning for forretningsvirksomhet i lokale bedrifter. Reindriften bidrar både direkte og indirekte til en betydelig sysselsetting i berørte kommuner.

3.6 Jakt, fangst og fiske i distriktet

Reindriftnlovens § 26 gir rett til å drive jakt, fangst og fiske. For jakt, fangst og fiske som drives etter bestemmelsene til denne paragrafen, skal det ikke betales leie eller kortavgift.

Fiske og småviltjakt er historisk viktige matkilder som fortsatt bedrives i reinbeitedistriktet.

Distriktet har mange gode fiskevann som brukes året rundt til matauk. Ved innhøsting av vinterfisk brukes det i hovedsak garn.

Reinbeitedistrikt har lakseførende vassdrag: Spansdalselva, Salangselva, Storevla i Gratangsbotn, Elvegårdselva og Rombakselva.

3.7 Motorisert ferdsel

Reindriftsnæringas tillatelse til bruk av motorisert kjøretøy i utmark er hjemlet i unntaksbestemmelsene i motorferdselloven og i reindriftslovens § 23.

Distriktet er avhengig av motoriserte hjelpemidler i forbindelse med forflytning, gjeting, tilsyn, flytting, samling og matauke, samt i forbindelse med transport av utstyr.

I forbindelse med utøvelse av gjeting er det umulig å lage oversikt over traseer på forhånd da dette vil bli så upresist og vil variere fra år til år. Det anmodes om å se til beitebruken.

Snøscooteren er et helt nødvendig driftsmiddel som brukes i det daglige arbeid i hele snø perioden til samling, flytting, transport og lignende. Det er behov for flere scootere innenfor hver siidaandel alt etter antall familiemedlemmer som deltar i driften:

- De forskjellige forholdene til forskjellige tider og beiteområder krever kjøretøyer som er formålstjenlig til enhver tid. Eks. høst og tidlig vinter er behovet for en scooter som er tjenlig for ferdsel i løs snø og ujevnt terreng, mens det på vårparten er behov for kraftigere maskiner som er tjenlige for å kjøre lengre strekninger og for brattere terreng.
- Transport.
- Holde arbeidsfolk med arbeidsredskap
- For å unngå driftsstopp når det er behov for reparasjon og service.
- Sikkerheten til utøveren.

Bruken av barmarkskjøretøyer er minimal da topografien begrenser fremkommeligheten.

Slike kjøretøyer brukes allikevel til samling, flytting og bevoktning av rein og transport av gjerdematerialer og lignende i barmarks perioden. Det er behov for at alle siidaandelene har noen kjøretøyer slik at arbeidet fungerer optimalt.

Helikopter leies inn for samling til merking og slakt på høsten før snøen kommer. Denne bruken forekommer i mindre målestokk, og begrenses av økonomien.

4 Rovvilt i distriktet

Rovdyrproblematikk og arealinngrep må ses i sammenheng, da begge faktorene samvirker og bidrar i stor grad innskrenkninger i reindriftas driftsbetingelser. Rovvilt som jerv, gaupe og ørn tar en stor del av reinen som blir borte i løpet av et driftsår, og særlig under kalvingsperioden. I tillegg er det innslag av både bjørn og ulv i distriktet.

Distriktet er delt i to ulike typer forvaltningsområder for rovvilt:

- A-område: Viktig område/unglingsområde for å nå bestandsmålsettingene for rovvilt. Deler av vinterbeiteområdet er A-område for jerv og gaupe. Virkemidler er tyngre forebyggende tiltak og kvotejakt på gaupe og jerv samt skadefelling.
- B-område: Beitedyra har prioritet. Store deler av vår- og sommerbeiteområdet er B-område. Virkemidler er lisensfelling, kvotejakt, skadefelling og eventuelt hiuttak.

Kongeørn og havørn er ikke omfattet av forvaltningsområdene. Så langt har ikke forvaltningsregimet medført noen store endringer i rovviltsituasjonen i distriktet. Fortsatt har distriktet betydelige rovviltskader av ørn.

I tillegg berøres distriktet av den svenske rovviltforvaltningen. Store deler av distriktets dokumentert tap og dokumenterte ynglinger er registrert på svensk side, i hovedsak i Njuoratvuopmi-området. Det er derfor viktig at forvaltningen tar dette med i beregningen i sine forvaltningsmodeller.

I løpet av de tre siste årene er det påvist en yngling av gaupe, to ynglinger av jerv årlig og en stor ørnebestand som gjør at totalbelastning av rovvilt er for høy for distriktets areal og bærekraft. Distriktet har ei heller ingen forvaltning av rovdyr og har ikke hatt noen

nevneverdig uttak av rovdyr. Dette medfører økende populasjon av samtlige rovvilt og økt tap av rein.

Innenfor den siste barmarkssessong (2021) hadde distriktet innslag av flere bjørner og ulv blir observert sporadisk.

Arbeidet med å dokumentere rovdyr tap er utfordrende. I tillegg til direkte tap av rein til rovvilt, forstyrrer rovvilt reinen slik at reinen er urolig på beite og beveger seg mye. Dette skaper merarbeid for reineieren, produksjonstap og økte kostnader. I tillegg er det psykisk belastende (her henvises det til forskningsprosjektet «Reindriftas hverdag»).

Nedenfor er satt opp en oversikt over rovviltsituasjonen av de forskjellige artene i distriktet.

Ørn

Både havørn og kongeørn finnes i hele distriktet. Det finnes både stasjonære, hekkende par, ungfugler og andre streiførner. Årlig dokumenteres rein drept av ørn, særlig under kalvingsperioden er skadene store og det en stor del av tidlig kalvetap skyldes ørn. Distriktet opplever stadig økning av kongeørn og de dokumenterte tapene til ørn er økende. Stadig flere kadaver av voksne rein blir dokumentert drept av kongeørn.

Gaupe

Store deler av distriktet er gaupelandskap. Distriktet opplever at det er størst tap til gaupe på sen høst og vinterstid når reinen trekker ned i skogsbeltet. I løpet av de siste tre årene er det dokumentert en gaupeyngling i distriktet.

Ulv

Ulv skal ikke finnes normalt i distriktet, men det observeres nesten årlig streifende individer.

Bjørn

Distriktet har hatt lite besøk av bjørn. Den siste barmarkssessongen (2021) ble det dokumentert fire bjørner i vår- og sommerbeite.

Jerv

Jervestammen har vokst seg sterk fra begynnelsen av 2000 – tallet og har holdt seg på et høyt og stigende nivå siden da. Dette merkes da det i løpet av de siste tre årene er dokumentert to ynglinger av jerv årlig i distriktet. Jerven gjør årlig store skader i reinflokken.

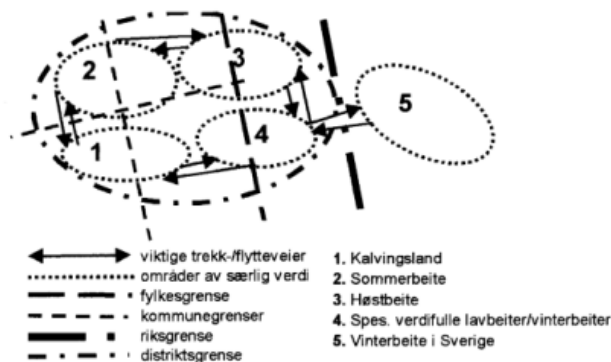
Det er tre jervesoner innad i distriktet:

- en i nord østre delen av distriktet, i region 8
- sør-østlige delen av distriktet, i region 7.
- svensk rovviltforvaltning i østligste delen av distriktet

Det vil si at distriktets vinterbeiteområde er satt mellom to prioriterte område for jerv i Norge og den svenske rovviltforvaltning forvaltes med at jerv er totalfredet. Vår og sommerbeite er innenfor prioriterte områder for beitedyr.

5 Inngrep og forstyrrelser i distriktet

Arealvern er en arbeidskrevende del av distriktets administrative virksomhet. Innenfor distriktet har alle områdene ulik verdi for reindriftens bærekraft. Disse områdene brukt i en sammenheng danner grunnlaget og forutsetningene for utkommet av driften i distriktet. Dette forholdet gjør at reindriftens arealinteresser må ivaretas som en helhet, og ikke kan ivaretas av hver enkelt berørt instans isolert. Dette kan nærmere illustreres med følgende skisse av Gielas reinbeitedistrikt:

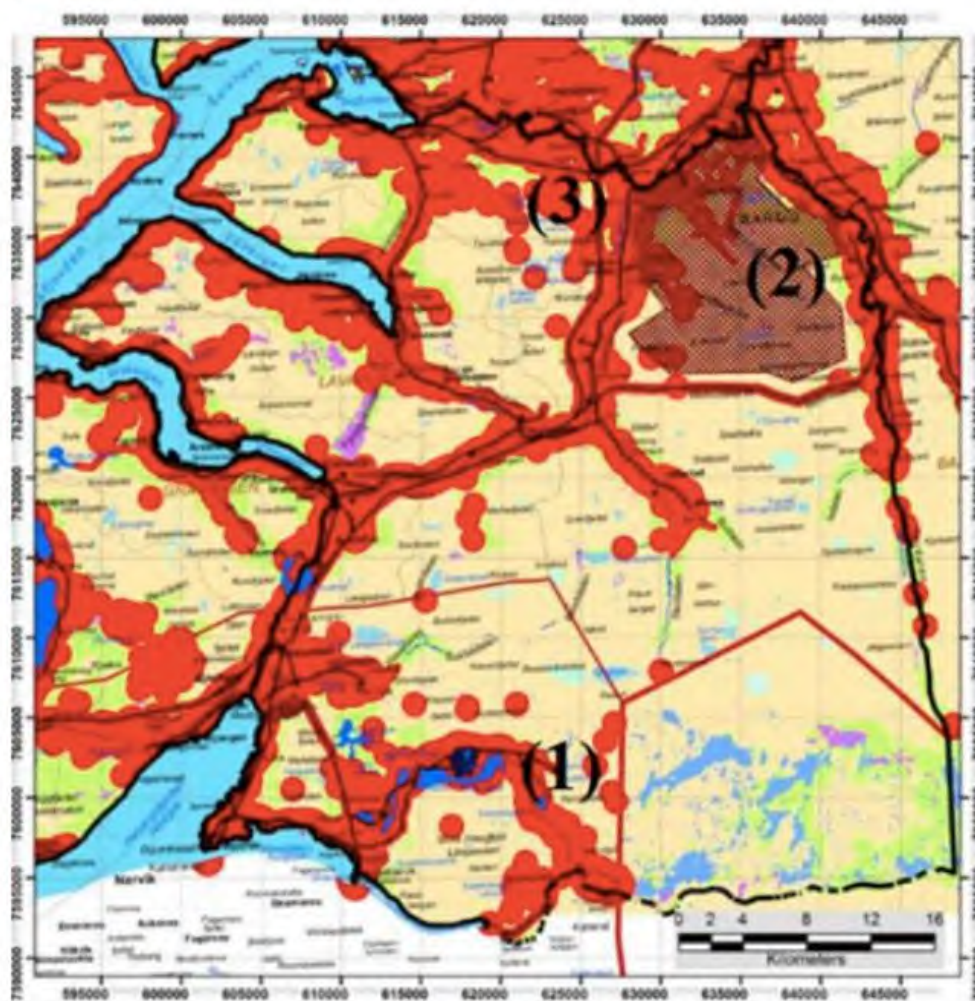
Ved hjelp av skissen kan et foretatt inngrep i kommunene B og C medføre at reindrifts område tilintetgjøres noe som kan medføre at distriktet må nedlegges uansett hvilken positiv holdning og vilje til å beskytte reindriftsarealet er i de andre kommunene. Slik kan man resonere seg fram til hvordan forskjellige inngrep og ferdsel vil kunne berøre reindriften på forskjellige vis og se at skadevirkninger kan påvirke langt utover det arealet som direkte berøres av inngrep. Forskningsprosjektet «Reindriftas hverdag (2016)» har dokumentert hvordan arealinngrep påvirker reineierens arbeidshverdag og hvordan det komplekse samspillet mellom rein-landskap-reineier endres ved hvert inngrep som gjennomføres.

Det er helt nødvendig å sikre arealene for å opprettholde en bærekraftig reindrift i distriktet. Det er grundig dokumentert at ulike former for inngrep påfører reindriften store direkte og indirekte tap av beiteland. Norut sin rapport, «Inngrepskartlegging for reindrifta i Troms fylke», rapport nr. 23/2018 fra s. 92 omhandler inngrep i Gielas reinbeitedistrikt. Rapporten konkluderer at:

Inngrep og forstyrrelser fører til at reinen ikke får ro i noen av årstidene, og oppholdet innenfor hvert av årstidsbeitene blir forkortet. Den direkte følgen er at beitebruken blir forskjøvet og kommer i ufase med både beiteutviklingen og reinens behov. Klimaendringer og økt eksponering for rovdyr forsterker de negative effektene av dette. Samlet sett fører dette til både dårlig ressursutnyttelse, merarbeid, og så vel økte kostnader som reduserte inntekter. Samlet sett anser vi det som veldokumentert at toleransegrensen for inngrep i distriktet for lengst er overskredet.

Konklusjonen i Norut sin rapport kan leses sammen med Noruts inngrepskart for Gielas reinbeitedistrikt:

Figur 60. Inngrepskart Gielas: Viktigste inngrep er nummerert: (1) Nygårdsfjellet vindmøllepark (2) Sætermoen skytefelt (3) Hyttefelt ved Froskevatn

Kilde: kartet er hentet fra Norut sin rapport, «Inngrepskartlegging for reindrifta i Troms fylke», rapport nr. 23/2018, s. 93.

I kartet er ikke inngrepene på svensk side som berøre distriktet tatt med. Noen av de nevnte inngrepene og forstyrrelser på svensk side er:

- Fri scooterkjøring

- Riksgrensen sport hotell
- Hundekjøring
- Jernbane
- Heliski

5.1 Fritidsbebyggelse

I hele distriktets reinbeiteområde er det store områder med fritidsbebyggelse. Den kumulative effekten av all bebyggelse i distriktet medføre store arealtap. Sammen med den tilhørende belastning av selve bebyggelsen gjør økt menneskelig aktivitet og motorferdsel i forbindelse med bebyggelsene at arealene innskrenkes betraktelig.

Etablerte større fritidsbebyggelser i distriktet:

- Froskevatn, Salangen kommune
- Sirkelvatn, Narvik kommune
- Bjørnfjell, Narvik kommune
- Hesjebergdalen, Gratangen kommune
- Belnesvatnet, Gratangen kommune
- Øyjord, Bjerkvik, Narvik kommune
- Garsnes, Salangen kommune
- Riksgrensen- og Katterjokkområdene i Sverige

I tillegg fylles arealene med mindre og spredte fritidsbebyggelser.

5.2 Vannkraft

Det er betydelig utbygginger av vannkraft i distriktet:

- Øse, Storvatn
- Fiskelausvannet
- Jernvannet
- Sirkelvannet
- Hesjeberg

Utbyggingene medfører masse usikkerhet når det gjelder HMS og merarbeid i tillegg til arealtap. Usikker is, sprekkdannelser og iser som kunne bli brukt som mulige flytteleier er noen av konsekvensene. Et tilleggs problem er at det blir bygd infrastruktur i forbindelse med vannkraftutbygginger slik at beiteområder blir lett tilgjengelig for allmenheten, noe som medfører økt ferdsel, forstyrrelse og trafikk.

5.3 Vindkraft

Nygårdsfjellet vindkraftanlegget ble satt i drift i 2008. Distriktet har gjennom årene skapt seg bred erfaring av vindkraftanleggets konsekvenser på distriktets drift.

Distriktet opplever vesentlige konsekvenser både i form av reinens natur, driftsmessig og infrastrukturmessige. Som følge av vindkraftanlegget er reinens oppførsel og vandremønster brutt som medfølger av at den naturlige beitebruken og oppsamlingsområder ikke er brukbare. Dette medfører at distriktets tidligere mest brukte og effektive slakteanlegg som ble oppført i 1987 er uten bruksmuligheter.

Beitebruken er i stor grad endret da reinen ikke får trekke naturlig mellom de ulike beiteområdene. Erfaringsmessig er reinen i konstant bevegelse rundt anlegget. Det medfører ingen beitero og merarbeid ved oppsamlingsarbeid. Konsekvensen gir store driftsmessige problemer når det skal styres mellom ulike beiteområder på høsten og tidlig vinter. Vindkraftsanleggets konsekvenser har brutt reinbeitedistriktets og reinens grønne infrastrukturen.

5.4 Kraftlinje

Gjennom distriktet går det mange kraftlinjer. To parallelle kW 420 linjer går gjennom hele distriktet fra Rombakken til Brannvold. Disse linjene utgjør således et stort arealinngrep i reinbeitedistriktet.

Største negative konsekvensen er at kW 420 linjene berører kalvingsområdet i Snørken med det utfallet at den skaper unnvikelse i umiddelbar nærhet til kraftlinjen under kalvingsperioden.

Den barriereskapende effekten og brudd på ulike årstidbeiter mellom halvøyene og vårbeitene fra Koldbrannskardet og Bukkemyra utgjør brudd i reinens infrastruktur. Etter anleggsarbeidet på Mellafjellet ble påbegynt har ikke reinen trekt naturlig til Bjerkvikfjellet og har fortsatt ikke tilvendt seg barrieren. Det vil si at trekk og flytteveier er fortsatt avstengt noe som medfører merkostnad og merarbeid ved flyttinger.

5.5 Mineralutvinning

I distriktet er det etablert pukuttak, et bergverk på Gjessvik, Narvik kommune.

Det foregår ikke omfattende mineralutvinning i distriktet bortsett fra noen grustak -og pukkverk.

5.6 Nydyrking og skogbruk

For reindrifta er nydyrking av areal et inngrep som reduserer og deler opp beiteland. Det kan føre til en forverret driftssituasjon med konflikter som følge av at reinen trekker inn på dyrkede arealer. Inngjerding av oppdyrket mark er det mest brukte tiltak for å dempe konflikt som følge av rein på innmark. Det er mulig å søke om tilskudd, jf. «Forskrift om tilskudd til konfliktforebyggende tiltak i forhold mellom reindrift og annen part», så fremst gjerdet ikke blir en barriere for flytt- og trekkveier.

5.7 Ferdsel og friluftsliv

På grunn av distriktets beliggenhet og sine omgivelser, er distriktet et populært mål for jegere, fiskere og turfolk. Distriktet merker en økende aktivitet i form av randonee-skikjøring og økende aktivitet langs merkede og umerkede turstier i fjellet i form av 30-trimmen og 10-

på-topp-turer som er populære både sommers- og vinterstid. En slik økende menneskelig aktivitet kan medføre innskrenket beiteareal og mindre beitero som igjen gir merarbeid og merkostnad for utøverne.

Det er stadig etterspørsel etter treningsområder for jakthunder. Det meste av jakta i distriktet foregår med løshund. Det er svært viktig at jegere har kontakt/dialog eller anskaffer seg informasjon om reindriften i distriktet før jakta starter. Mange jegere med hunder er forstyrrende for flokken i parringstiden. Reinflokken spres og får ikke nødvendig beitero. Siden dato for jaktstart er sammenfallende med samlingstidspunkt til førbrunstsakt skaper dette unødige merarbeid for utøverne.

5.8 Motorferdsel

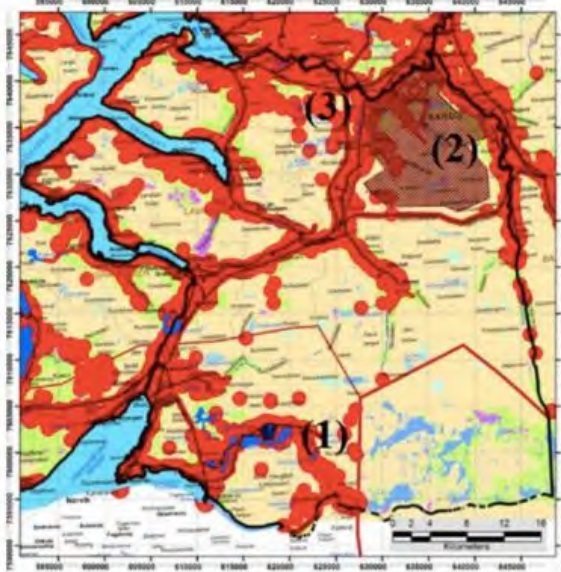
Distriktet har en scooterløype, Sollia i Bardu kommune. Distriktet er kjent med et økende ønske om snøscooterløyper i hele distriktet. Snøscooterløyper i reinens vinterbeite og kalvingsområder er svært uheldige. All planlegging av motorferdsel traséer i distriktet må gjøres i tett dialog med distriktet.

Distriktet merker at ulovlig scootertrafikk forekommer og er et voksende problem for næringa. Kommunenes velvillige dispensering fra motorferdselloven til hytter har medført problemer med store forstyrrelser. Kommuner oppfordres til å kommunisere bedre med distriktet angående dispensering fra motorferdselloven til hytter. Dette er særlig et problem i kalvingsområdene i Gratangen-, Lavangen-, Salangen- og Bardu kommune og vinterbeiteområdene i Narvik kommune hvor det gis dispensasjon fra motorferdselloven i kalvingsperioden. Problemet er økende i takt med antall nye hytter og scootere. Distriktet anser at kommunenes liberale dispensasjonspraksis uten konsultasjoner med distriktet er brudd på Sameloven § 4.

5.9 Militær aktivitet

Distriktet har et stort skytefelt i Bardu kommune, Sætermoen skytefelt, som er et av distriktets enkeltvis store arealinngrep:

Skytefeltet er skravert markert i kartet med tallet (2).

Kilde: kartet er hentet fra Norut sin rapport, «Inngrepskartlegging for reindrifta i Troms fylke», rapport nr. 23/2018, s. 93.

Økt militær aktivitet i form av øvelser og manøvrer både på bakke og i luftrom utenfor militærets skytefelt skaper forstyrrelser og ekstraarbeid for distriktet. Den generelle militære aktiviteten må koordineres med distriktet for å unngå konflikter og potensielle dyrevelferdighetsmessige konsekvenser.

Militære øvelser som bedrives i distriktet:

- Cold respons
- Swift respons var planlagt på Hornhalvøya i kalvende reinflokk våren 2022
- Betydelig militær trafikk i luftrommet over distriktet
- Skytefelt bombing

5.10 Jernbane

Oftbanen går igjennom distriktet fra Riksgrensen til Norddalsbrua. Jernbanen er en stor utfordring og belastning for distriktet når reinen trekker og beiter i jernbanes nærhet. Det forekommer påkjørsler av rein på banen noe som er en stor lidelse for dyrene og en påkjenning for reineierne. Dette skjer ofte i veldig arbeidskrevende perioder for reindrifta. Distriktet ønsker å få på plass gode løsninger sammen med jernbaneverket for å forhindre togpåkjørslar. Distriktet ser at viltgjerdar er gode løsningar andre steder i reindriftsområdene og ser at det hadde vært det mest effektive tiltaket for å hindre vidare påkjørslar samtidig som distriktet får utnyttet omkringliggende beitearealar i området. Samme jernbane påvirker også distriktet på svensk side.

6 Verneområder i distriktet

Innenfor distriktet ligger delar av Rohkunborri nasjonalpark med omkringliggende verneområder: Vadvetcohkka nasjonalpark, Stormyra våtmarks reservat, Grønnlia urskogsreservat og krigshistorisk landskapsvernområde.

Distriktet er positiv til vern av beiteområder. Vern må likevel ikke skje på bekostning av reindriftas daglige bruk. Distriktet oppfordrar at distriktsplanen innlemmes i verneområdenes forvaltningsplaner.

7 Forhold til tilgrensende reindrift

Distriktet grensar i nordvest mot reinbeitedistrikt 20 Stalonjarga orohat, i nordøst mot distrikt 29 Altevattn og i sørøst mot distrikt 29 Skjomen (Nordland reinbeiteområde). I øst grensar distriktet mot Talma- og Gabna samebyer.

Gielas opplever at de svenske samebyene ikke respekterer distriktsgrensene, noe som medfører sammenblandingar av rein, merarbeid og merkostnader for distriktet og konflikter.

Sperregjerdet i øst ved Sjørdalen er revet ned av svenske myndigheter. Dette medfører at rein fra Talma sameby kommer inn i distriktets beiteområder i barmarks perioden og sammenblandes med distriktets rein. De siste årene med dårlige vintre har ført til at Gabna sameby har mistet rein over på distriktets beiteområder vinterstid.

Utskilling av sammenblandet rein foretas når de respektive nabo-distriktene, samebyene og Gielas har flokken er i gjerdet, og ved behov kan andre tiltak vurderes.

Ingen distrikt eller samebyer har flytting gjennom Gielas sine beiteområder.

8 Mål og behov for tiltak i distriktet

Gielas reinbeitedistrikt har som nevnt i punk 2.2.4 et stort behov for nytt slakteanlegg ved Holmvassmyran. Dette for å kunne gjennomføre slakting til gunstig tidspunkt, effektivisere ressursbruken i forbindelse med oppsamling av rein og for å optimalisere slakteuttaket i forhold til flokkstrukturen.

Distriktet har et langsiktig mål om å utvikle de familiebaserte næringene knyttet til reindriften for økt inntjening og sysselsetning.

Distriktet anser det som nødvendig å redusere bestanden av de store rovdyrene, her spesielt jerv, gaupe og ørn som vi anser er i en uforholdsmessige stor populasjoner i forhold til distriktets reintall og utbredelse. Dagens populasjon av rovdyrbestandene har en direkte innvirkningene på produksjonen og den potensielle produksjonen begrenses av tap til fredet rovvilt.

Arbeidet med blant annet arealspørsmål er veldig ressurskrevende for Gielas da distriktet forholder seg til fem kommuner, to fylker og to land. Distriktet er allerede sterkt belastet med inngrep i reinbeiteområdene og mener at kommuner må ta dette i betraktning i deres arealplanlegging. Distriktet anser at den kumulative effekten av alt eksisterende inngrep i

distriktet (henviser til Noruts arealinngrepskart over Gielas reinbeitedistrikt i rapport nr. 23/2018, s. 93) må vurderes i henhold til SP artikkel 27 ved eventuelt nye planlagte inngrep.

9 Revidering av distriktsplan

Distriktsplanen rulleres og godkjennes av distriktsstyret hvert 4. år. Ved særlige hensyn kan distriktsplanen revideres oftere. Etter at distriktsstyret har vedtatt planen, sendes distriktsplanen til berørte kommuner, fylkeskommune og stastforvalteren, samt nabodistrikter.

Planen gjelder for perioden: 2022 - 2026

Vedtatt i distriktsstyremøte den 15.05.2022, og senere stadfestet på distriktets årsmøte den.....

Vedtatt plan er utsendt til følgende instanser:

10 Ordliste

Begreper og definisjoner

Arealbrukskart

Arealbrukskartene er digitaliserte reindriftskart, og dekker samtlige reinbeitedistrikter i Norge. Kartene inneholder forskjellige arealbrukstema, herunder årstidsbeiter, trekk- og flyttleier, gjerder og anlegg. Reindriftskartet er tilgjengelig på NIBIO sin nettside (Kilden).

Barriere effekt

Arealinngrep i landskapet lager hindringer som sperrer for reinens naturlige trekk eller flytting av rein.

Beitehage

Et lukket, større gjerde der reinen samles og oppbevares i påvente av å føres inn i et arbeidsgjerde.

Bruksregler

Distriktets interne plan som blant annet skal inneholde regler om beitebruk, reintall, bruk og vedlikehold av gjerder og andre fellesanlegg osv. Bruksregler er unntatt offentligheten.

Brunstområder

Reinen går i brunst i perioden fra slutten av september til midten av november, og da samler oksereinen simleflokkene til parring. I denne tiden er det viktig at reinen får ro og unngår forstyrrelser. Forstyrrelser i denne perioden kan medføre dårligere produksjon og dermed reduserte inntekter. Brunsten bremser flokkens bevegelse og derfor behøver man et enhetlig, ubrutt brunstområde med lengre beitevarighet.

Distriktsgrense

Grense mellom to eller flere reinbeitedistrikt.

Distriktsplan

En offentlig plan om reindriften som gir de opplysninger om reindriften i distriktet som er nødvendige for at reindriftens interesser blir best mulig ivaretatt i den offentlige planleggingen.

Distriktsstyre

Administrasjonen i et reinbeitedistrikt. Skal ivareta reindriftsinteressene i distriktet, samt reinbeiteressursene i samsvar med gjeldende bestemmelser.

Duodji

Tradisjonell samisk kunsthåndverk og husflid.

Drivlei

En lei eller trasé i terrenget der reinen enten drives fysisk av mennesker eller trekkes av seg selv.

Fangarm

Ledegjerde ved inndriving av dyr til et arbeidsgjerde.

Feltslakteanlegg

Gjerdeanlegg som brukes ved feltslakting av rein og til opplastning av rein som skal til slakteriet.

Flyttlei

En lei eller trasé i terrenget der reinen drives fysisk av mennesker mellom ulike beiteområder og sesongbeiter. Reinen kan oppholde seg på en flyttlei opptil flere dager. Ofte er det praktiske og topografiske forhold (terrengformasjon, bebyggelse skogsforhold o.l.) som gjør at flyttleien ikke kan være bredere enn det den faktisk er, og som gjør at bevaring av flyttleier er særs viktig. Flyttleier må ikke stenges jf. reindriftslovens § 22. Med til flyttlei regnes også faste inn- og avlastningsplasser for transport av rein.

Forstyrrelser

Direkte eller indirekte forstyrrelser av rein eller dets habitat som følge av menneskelig aktivitet.

Gjeterhytte

Hytte som benyttes av de som gjeter reinflokken, og som er oppført hvor reinen befinner seg over lengre perioder.

Høstbeiteland

Høstbeiteland er ofte områder der reinen bygger seg opp etter insektplagen og spres på leting etter sopp. Høstflyttingen foregår mer spredt og over lenger tid enn vårflyttingen.

Høgsommerland

Høgsommerland er områder som regel over skoggrensa, der reinen oppholder seg midtsommers og får dekket sine behov for beite, ro, avkjøling og minst mulig insektplage

innenfor korte avstander. Om dagen står reinen gjerne på snøflekke, mens den beiter ned dalfører med rikere beiter om natta og på kjølige dager.

Inngrep

Tiltak som medfører innskrenkninger for reindriften. Enhver forstyrrelse som er med på å nedsette beitetiden og beitekvaliteten og øke energiforbruket hos reinen, samt fysiske arealinngrep i beiteområder.

Kalvingsområde

Under kalvingsperioden knyttes båndene mellom simle og kalv. Simlene beiter derfor ofte i små grupper og gjerne litt spredt for hverandre. Hvis simlene skremmes bort fra kalven uten at det har skjedd en slik preging, er kalven svært utsatt for tap. Forstyrrelser i kalvingsperioden kan også få innvirkning på kalvevektene. Dette har sin årsak i at forstyrrelser kan virke inn på simlas melkeproduksjon, samt at kalvene ikke får ro til å die. Kalvingsland og tidlig vårland er de deler av vårbeiteområdet som beites tidligst og hvor hoveddelen av simleflokken oppholder seg i kalvings- og parringsperioden.

Kumulativ effekt

Den totale belastningen og virkningen av samlede arealinngrep må ses i sammenheng.

Låste beiter

Beiter som er utilgjengelige på grunn av is og snø (klimatiske forhold).

Luftingsområder

Når det er varmt er det viktig at reinen har luftingsområder tilgjengelig. Luftingsområder kan være vindutsatte høydeområder, høydedrag som ikke blir snøfri i løpet av sommeren, skyggeområder, tette skog eller berg. På disse områdene kan reinen trekke for å komme unna insekter og for å kjøle seg ned på varme sommerdager. Dersom rein, som følge av et inngrep ikke får tilgang til luftingsområder, vil det kunne føre til at reinen vandrer mer og kan medføre til vekttap.

Merkegjerd

Gjerdeanlegg hvor det foretas merking av rein om sommeren eller høsten.

Midlertidig gjerd

Gjerd som settes opp når det er behov for det. Det trenger ikke oppføringstillatelse og det skal fjernes etter bruk. Se reindriftslovens § 24.

Minimumsbeite

Minimumsbeiter er det årstidsbeitet som begrenser distriktets reintall, og er muligens det viktigste grunnlaget for fastsettelsen av øvre reintall for distriktet.

Vårbeite for okserein

Oksebeiteland og øvrig vårlend, der okserein og fjordårskalver oppholder seg i kalvingstida. Hit kan også kalver med simler trekke senere på våren.

Områdegrense

Grense mellom 2 reinbeiteområder, f.eks mellom Vest-Finnmark og Troms reinbeiteområder.

Oppsamlingsområde

Område med naturlige avgrensninger hvor reinen samles midlertidig under innsamling for flytting, kalvemerking, skilling, pramming eller slakt.

Rammebetingelser

Rammebetingelser i reindriften er knyttet til grenser mellom reinbeiteområder, distrikter og siidaer, samt bruksregler, beitetider og reintall.

Reinbeitedistrikt

Reinbeiteområdet er delt inn i flere reinbeitedistrikter (etter reindriftsloven § 6).

Reinbeiteområde

Største forvaltningsenhet innenfor det samiske reindriftsområdet (etter reindriftsloven § 4).

Reindriftsanlegg

Reindriftras anlegg er ikke tilfeldig plassert i terrenget. De er lokalisert til områder der det er lett å få reinen inn i gjerdet, da blant annet på grunn av topografien i området. I tillegg vil bruken av anlegget være avgjørende for hvilke andre faktorer som er viktige. Her nevnes bruk av anlegget knyttet til merking, skilling og slakting. Et slakteanlegg må gjerne være nær vei, mens et merkegjerdet må være på en luftig plass med tilgang til vann. Forstyrrelser i dette området vil vanskeliggjøre arbeidet med reinen, noe som kan føre til at reinen må være i området lenger enn nødvendig.

Dette kan generelt sett innebære produksjonstap og utgifter i form av merarbeid.

Reindriftsloven

Lov om reindrift av 15. juni 2007 nr. 40.

Reindriftsvei

Veg som er bygd for bruk under reindrift, f.eks til reindriftsanlegg.

Reinmerke

All tamrein tilhørende en og samme eier har et unikt øremerke. Merkene blir unike ved å kombinere ulike snittformer. Innenfor distriktet skal all rein øremerkes ved snitt i øret med eierens registrerte merke. Merking av rein og registrering av rein. Reinmerke er regulert i reindriftslovens kapittel 5.

Ressursregnskapet

Årlig publikasjon utgitt av Landbruksdirektoratet. Ressursregnskapet er et økologisk regnskap over reindriftras ressursgrunnlag og ressursutnyttelse.

Samiske reinbeiteområde

Det området hvor den samiske befolkningen har på bakgrunn av alders tids bruk rett til å utøve reindrift, innenfor delene av fylkene Finnmark, Troms, Nordland, Nord Trøndelag, Sør-Trøndelag og Hedmark hvor reindriftssamene fra gammelt av har utøvet reindrift.

Siida

Geografisk og sosial betegnelse for en gruppe av reineiere som utøver deler av driften i fellesskap innenfor et bestemt areal. Se reindriftslovens § 51.

Siidaandel

Begrepet siidaandel ble innført ved reindriftsloven av 2007 og erstatter den tidligere driftsenheten. Siidaandel er en familiegruppe eller enkeltperson som er del av en siida, og som driver reindrift under ledelse av en person eller av ektefeller eller samboere i fellesskap (reindriftslovens § 10).

Skillegjerde

Gjerdeanlegg som brukes til skilling av dyr. Kan være i bruk flere ganger i året.

Sperregjerde

Permanent gjerde som sperrer for rein, f.eks. mellom reinbeitedistrikter, for å hindre sammenblanding.

Særverdiområde

Med særverdiområder menes flyttlei, trekklei, brunstland, kalvingsland, sentrale luftingsområder, samt områder i og ved anlegg til merking, skilling og slakting. Særverdiområder er områder med viktig betydning for produksjon.

Totalregnskapet

Årlig publikasjon utgitt av Landbruksdirektoratet. Totalregnskapet er en publikasjon som viser det samlede økonomiske resultatet for reindriften totalt og regionalt.

Trekkleier

Reinen er avhengig av å kunne veksle mellom beiteområder, samt ha fri tilgang til de ulike delene av hvert enkelt årstidsbeite. Trekkleier er naturlige ferdselsårer der reinen uhindret og naturlig trekker, uten menneskelig driving, mellom viktige beiteområder.

Årstidsbeiter

Reindriften bruker forskjellige årstidsbeiter i løpet av et reindriftsår. Årstidene som brukes kalles vinter, vårvinter, vår, forsommer, sommer, høst, parring og høstvinter. Hvert enkelt årstidsbeite har særegne kvaliteter som gjør det spesielt egnet til reinens bruk den bestemte årstiden. Det medfører at reindriften er avhengig av alle årstidsbeitene, og hvis man tenker at all inngrep blir lokalisert til et årstidsbeiteområde, kan det føre til at reindriften ikke kan overleve på tradisjonelt vis på de øvrige årstidsbeitene.

Årstidsbeitene er et resultat av variasjonen i naturen. F.eks. krever gode vinterbeiter næringsfattig berggrunn og lite snø. Kalvingslandet krever godt lende og at simlene får tilgang til næringsrike grønne beiter som først smelter fram om våren.

Vedlegg 4: Distriktsplan for Altevatn-Hjerttind Reinbeitedistrikt

Distriktsplan

**for reinbeitedistrikt 20 –
Stàlonjargga orohat/Hjerttind
reinbeitedistrikt**

Innholdsfortegnelse

Forord	1
 Generell del	
1. Innledning	
1.1 Reindriftas rettsgrunnlag	2-4
1.2 Reindrift og ekspropriasjon	4
1.3 Reindrift og naturmangfoldloven	4
1.4 Plan- og bygningsloven og reindrift	4-6
1.5 Reindrift og konsekvensutredninger	6
1.6 Reinens behov og arealinngrep	6
1.7 Reindriftens positive elementer	7
1.8 Kommunikasjon og medvirkning	7-9
 2. Beskrivelse av reinbeitedistriktet	10
 2.1 Administrative forhold og organisering	10
2.1.1 Distriktets grenser	11
2.1.2 Distriktets størrelse og beitetider	11
2.1.3 Fylke og kommuner som distriktet hører til	11
2.1.4 Kart over distriktet	11
2.1.5 Administrasjon	12
2.1.6 Distriktets adresse	12
2.1.7 Distriktets medlemmer	13
2.2 Gjerder, hytter og anlegg	14
2.2.1 Merke-skille -og slakteanlegg	14
2.2.2 Sperregjerder	14

2.2.3 Gjeterhytter.....	14
2.24 Gjerder, hytter og anlegg under planlegging.....	14
2.3 Beite og driftsforhold i distriktet.....	15-16
2.3.1 Våren, distriktets vårbeiter	16
2.3.2 Område for kalving.....	17
2.3.3 Sommeren, sommerbeiteområder.....	17-18
2.3.4 Kalvemerking.....	18
2.3.4 Høsten, høstbeite.....	18
2.3.6 Parringsområder.....	19
2.3.7 Vinteren.....	19
2.3.8 Flytte- og trekkleier i distriktet.....	20-21
2.4 Slakting og kjøttproduksjon.....	22
2.5 Øvre reintall og produksjon.....	22
2.6 Sysselsetting og verdiskapning.....	23-25
2.7 Jakt, fangst og fiske.....	25
2.8 Motorisert ferdsel.....	25
3. Rovvilt i distriktet.....	26-29
4. Inngrep og forstyrrelser i distriktet.....	30-32
4.1 Fritidsbebyggelse.....	33
4.2 Vannkraft.....	33-34
4.3 Vindkraft.....	34
4.4 Kraftlinje.....	34
4.5 Mineralutvinning.....	35
4.6 Landbruk/skogbruk.....	35
4.7 Ferdsel og friluft.....	36

4.8 Motorferdsel.....	36
4.9. Forsvaret.....	37
5. Verneområder i distriktet.....	38
6. Forhold til nabo-distriktet.....	39
7. Mål og tiltak i distriktet.....	40
8. Revidering og vedtak av distriktsplanen.....	41
Ordliste.....	42

Forord

Distriktsplanen bygger på reindriftsloven av 15.juni 2007

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2007-06-15-40>, og er tilpasset de lokale forhold i Stalonjarga Orohat/Hjerttind reinbeitedistrikt.

Bakgrunnen for denne planen er reindriftslovens § 62 der det står følgende:

«Distriktsstyret skal utarbeide en distriktsplan for distriktet som skal inneholde de opplysninger om virksomheten i distriktet som er nødvendige for den offentlige planlegging.»

Formålet med denne offentlige planen er å synliggjøre og beskrive reindrifta i lokalområdet og de hensynene som gjør seg gjeldende. Ved at distriktsplaner sendes planmyndighetene, vil disse få en mulighet til å skaffe seg kunnskap om reindrifta i lokalområdet, slik at de får bedre beslutningsgrunnlag for å ivareta reindriftas interesser og utviklingsmuligheter. En distriktsplan vil være med på å synliggjøre reindriftas interesser, verdier og samfunnsansvar. Distriktsplanen må sees i sammenheng med gjeldende reindriftskart.
(https://kilden.nibio.no/?topic=reindrift&X=7704406.91&Y=679181.98&zoom=4&lang=nb&bgLayer=graatone_cache&catalogNodes=172,171,533,534,535,270,680,542,591&layers_opacity=0.75)

Reinbeitedistriktet er organisert med eget styre og leder som er valgt av årlige årsmøter, jf. reindriftslovens § 49. Distriktet er en privatrettslig, selvstendig høringsinstans. Alle saker der hvor reinbeitedistriktets interesser vil kunne bli berørt, skal forelegges for distriktet.

For å forstå distriktsplanen best mulig så er det laget en oversikt over nyttige begreper i reindrifta. Ordliste finner du bakerst i dokumentet. (Side: 38)

Distriktsplanen er bygd opp slik at innledningsvis vil det være generell informasjon om blant annet reindriftas rettsgrunnlag, arealinngrep i reindrift og reindriftas medvirkning i planprosesser, før selve beskrivelsen av distriktet.

1. Innledning

1.1 Reindriftas rettsgrunnlag

Den samiske reindriftsretten hviler på et selvstendig rettsgrunnlag i kraft av alder tids bruk og sedvane, og er en bruksrett på statlig og privat grunn, innenfor det samiske reinbeiteområdet. Denne retten reguleres i reindriftsloven av 15. juni 2007 nr. 40 (<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2007-06-15-40>) kap. 3.

Reindriftsutøverene oppfatter disse rettighetene som naturlige deler av næringen og ser derfor på de ulike elementene som en helhet.

Reindrifta er regulert gjennom reindriftsloven. Loven konstituerer ikke reindriftsretten, men gir en nærmere definisjon av innholdet i disse rettighetene, samt en regulering og styring av utøvelsen.

Dette innebærer at reindriftas rettsstilling ikke er uttømmende regulert gjennom reindriftsloven. Loven må suppleres med rettigheter ervervet gjennom sedvane, alders tids bruk, særskilt rettsgrunnlag med videre. Reindriftsloven skal bidra til sikring av reindriftsarealene i det samiske reinbeiteområdet som reindriftas viktigste ressursgrunnlag. Ansvar for sikring av arealene påhviler både innehavere av reindriftsretten, øvrige rettighetshavere og myndighetene, jf. reindriftslovens § 1,2. ledd

Rettsutviklingen de siste 10 årene har vært betydelig innenfor reindriftsretten.

Rettspraksis, arbeidet med rammebetingelser i reindrifta og arbeidet frem mot den nye reindriftsloven, viser at reindrift har etablert særskilte rettigheter over den grunn de har disponert. Den nye reindriftsloven har en rekke bestemmelser som fremhever at det skal tas hensyn til rettigheter etablert på særskilt rettsgrunnlag, jf. reindriftslovens § 3.

Grunnlovens § 108 <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1814-05-17?q=grunnloven>, forplikter både kommunale, regionale og statlige myndigheter til å gjøre hensynet til samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv til gjenstand for særskilt behandling og vurdering i samfunnsplanleggingen generelt, og i arealplanleggingen spesielt. Dette gjelder i samtlige kommuner og regioner hvor det utøves samisk reindrift.

I forholdet mellom det offentlige og reindriftsnæringa er internasjonale konvensjoner, som Norge har sluttet seg til, av stor betydning. Konvensjoner setter grenser for hva lovgiver og forvaltning kan foreta seg når det gjelder den samiske reindrifta, men det stilles også krav til myndighetene med sikte på å ivareta reindriftsnæringa som et viktig grunnlag for samisk kultur og samfunnsliv.

Disse forpliktelsene følger ikke bare av grunnloven, men også av internasjonale forpliktelser, som ILO-konvensjon nr. 169 om urbefolkninger og stammefolk i selvstendige stater:

-ILOkonvensjonen

https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/aid/temadokumenter/sami/sami_grunnlag_ilo_norsk_070507.pdf

-FN-konvensjon om sivile og politiske rettigheter fra 1966

file:///C:/Users/Bruker/Downloads/ICCPR.pdf. Den siste konvensjonen er inkorporert i norsk lov gjennom menneskerettsloven av 1999, <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1999-05-21-30?q=menneskerettighetsloven>.

Det følger av § 3 i menneskerettighetsloven, at FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter rang foran annen lovgivning. Dette har betydning for all forvaltning av reindriften, og den setter rammer for hvor mye en enkelt reindriftsreineier kan tåle av eks inngrep, før dette inngrepet er i et brudd på art 27.

- Den europeiske menneskerettighetskonvensjons første tilleggsprotokoll artikkel 1 (EMK P1-1), beskytter også reindriftsbeiterett.

https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1999-05-21-30/KAPITTEL_2#KAPITTEL_2.

Forpliktelsene som følger av ovennevnte -Konvensjoner omfattes også av plan- og bygningsloven, <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2008-06-27-71?q=plan%20og%20byggningsloven> må ivaretas gjennom praktisering av plan- og bygningsloven, jf. §§ 3-1, fjerde ledd.

-Nærmere informasjon om denne finnes i «Sametingets planveiler».

file:///C:/Users/Bruker/Desktop/veiledere/Sametingets+planveileder+(2010).pdf

Siden reindrifta bruker store arealer vil øvrig lovgivning og myndighetsutøvelse knyttet til arealforvaltning være viktig for næringa. Av lover kan særlig nevnes:

-plan- og bygningsloven

-naturmangfoldloven

-dyrevelferdsloven

-mineralloven

-jordloven

-energiloen

-kulturminneloven m.m.

-3-

Forholdet mellom det offentlige og reindriftsnæringa bestemmes dermed i stor grad også av denne type lovgivning. I tillegg kan ulike forhold vedrørende staten som grunneier og Finnmarkseiendommen trekkes fram. Det foreligger også statsgrunn i landet for øvrig, og forvaltningen av disse arealer kan ha stor betydning for reindrifta i de aktuelle områdene. Fjelloven har ingen konkrete bestemmelser om reindriftas rettigheter, men etter særskilt bestemmelse kan reindriftsnæringa være representert i fjellstyret, jf. § 3,6.

1.2 Reindrift og ekspropriasjon

Ved inngrep i reindrftsrettigheter der distriktet og tiltakshaver ikke kommer til enighet ved privatrettslig avtale, skal distriktet ytes erstatning i samsvar med alminnelige ekspropriasjonsrettslige grunnsetninger jf. reindrftslovens § 4,3 ledd:

«Ved inngrep i reindrftssamenes reindrftsrettigheter skal det ytes erstatning i samsvar med alminnelige ekspropriasjonsrettslige grunnsetninger»

For distriktets vedkommende skal hvert inngrep vurderes konkret for å se hvorvidt det utløser en ekspropriasjon.

1.3 Reindrift og naturmangfoldloven

Målet med loven er en bedre forvaltning av norsk natur gjennom bærekraftig bruk og vern, også som grunnlag for samisk kultur, jf. [§ 1](#).

Loven pålegger vedtaksmyndighetene en særlig plikt ved avveiing av tiltak å ivareta hensynet til samisk naturgrunnlag, jf. [§ 14](#). Lovens [§§ 8](#) og [16](#) er også i tråd med [FNs konvensjon om biologisk mangfold](#), hvor myndighetene pålegges en særlig plikt til å vektlegge tradisjonell kunnskap. Dette kan eksempelvis være kunnskap om ulike måter å bruke og forvalte naturen på.

1.4 Reindrift og plan- og bygningsloven

Plan- og bygningsloven er den sentrale loven i forhold til arealforvaltning av reinbeiteområdene, og det sentrale virkemiddelet for sikring av reindrftsarealene. Loven stiller krav til involvering av reindrifta, den skal «sikre naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv.», plan -og bygningslovens § 3-1, c.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har utarbeidet en temaveileder til

-4-

kommunale- og fylkeskommunale planleggere som heter "Reindrift og planlegging etter plan- og bygningsloven". Den er tilgjengelig på Regjeringens nettsider og planmyndighet skal bruke den aktivt.

Kommunal planstrategi

Den kommunale planstrategien, skal danne basis for det mer konkrete arbeidet med kommuneplanens arealdel, den skal vise sammenhengen mellom framtidig samfunnsutvikling og arealbruk. Ved utarbeidelsen av den kommunale planstrategien er det dermed viktig at kommunen er oppmerksom på at planstrategien er et viktig dokument også for reindriftnæringen i kommunen. Retningslinjer for den langsiktige arealbruken og for næringsutviklingen i kommunen kan fungere både som et verktøy for konflikthåndtering og til å utvikle reindriften som næringsutøver i kommunen.

Kommuneplanens samfunnsdel

Plan- og bygningsloven forutsetter at innenfor de kommuner reindrift drives, skal reindriften være tema i kommuneplanens samfunnsdel.

Formålet er å sikre, utvikle og styrke reindriftnæringa i tråd med nasjonale føringer og målsettinger. Dette vil si at kommunene skal foreta de prioriteringer og legge de strategier som er nødvendige for å sikre dette.

Som et minimum bør kommunen foreta de prioriteringer og legge de strategier som er nødvendige for å sikre arealgrunnlaget for reindriften i et langsiktig perspektiv.

Kommuner oppfordres videre til å vurdere reindriften sine mulige innvirkning på kommunens samfunnsutvikling. Her er det viktig å være oppmerksom på at reindriftnæringen bidrar med næringsmessig mangfold ved at en rekke aktiviteter, både egne og andres, knyttes opp mot driften. Herunder slakte- og videreforedling av reinkjøtt, husflid- og designproduksjon med utgangspunkt i produkter fra rein, reiselivsvirksomhet, koblinger opp mot kunst og kulturmiljø osv.

Kommuneplanens arealdel

Kommuneplanens arealdel er den delen som vil ha størst betydning innvirkning på reindriftnæringen. Dette da reindriftnæringen er en arealavhengig næring og således berøres av de fleste arealinngrep i kommunen. Derfor er det viktig å ha en oppdatert og forutsigbar arealplan, som tar hensyn til de arealbehov reindriften har for å opprettholde og utvikle sin næring.

Den kommunale planleggingen skal blant annet sikre reindriften sine arealer. Kommunen har anledning til å etablere hensynssoner for å ivareta reindriften sine særverdiområder og minimumsbeiter.

Reguleringsplan

Kommunen skal løpende vurdere behovet for en områderegulering knyttet til reindriftsinteressene. Der det vurderes nødvendig skal kommunen utarbeide en

områderegulering knyttet til reindriftsinteressene der dette er bestemt i arealplanen. Det kan være aktuelt med områderegulering i områder der det er sentralt å opprettholde reindriftens bruk av området, samtidig som det er behov for å begrense andre interessers aktivitet i det samme området. Dette kan være aktuelt innenfor viktige områder for reindriften, minimumsbeiter eller området hvor reindriften har gjerdeanlegg.

1.5 Reindrift og konsekvensutredninger

Vedtak av arealplaner og iverksetting av tiltak innenfor distriktet må være basert på forsvarlige utredninger av virkningene for reindrifta. Det må tas hensyn til reindriftas behov for arealer. Gjeldende bestemmelser om konsekvensutredninger skal følges. Det fins en egen veileder for problemstillinger knyttet til reindrift og konsekvensutredninger. Planmyndighet anmodes å bruke denne veilederen. Denne veilederen finnes på:

https://www.regjeringen.no/contentassets/08e10203a0b14617852fb2ba68b0dd8b/veileder_forskrift_konsekvensutredning_vedlegg_iii_08072015.pdf

1.6 Reinens behov og arealinngrep

Siden reinen er ute hele året, og den er avhengig av alle typer årstidsbeiter, er reindrift en arealavhengig næring. Reinens vandrer mye, og reinens behov endrer seg mellom årstidene. Beiteforhold, klima, berggrunn, topografi, tilgjengelige beitevekster, inngrep og menneskelig aktivitet har stor betydning for reinens natur og bruk av landskap og terreng som beiteområde. Driftsmønster og beitebruk er derfor dynamisk og kan variere fra år til år, avhengig av alle faktorene som spiller inn. For eksempel kan vårflyttinga forsinkes på grunn av snøforhold. En varm sommer kan gjøre at reinen trekker oppi høyden. En høst med mye sopp gjør at reinen vandrer mye og sprer seg osv. Det er derfor viktig med forskjellige beiteområder for å dekke reinens behov.

Alle forskjellige terrengtyper har betydning for reinen og derfor trenger reindrifta sammenhengende beiteområder, særlig for å kunne ivareta fleksibiliteten i forhold til å utnytte beiteområdene optimalt til enhver tid.

Totaleffekten av mange små inngrep og forstyrrende aktiviteter rundt omkring i distriktet kan være større enn hva summen av hvert enkelt inngrep skulle tilsi. Rein har behov for å ha tilgang på store sammenhengende beiteområder, fragmentering av årstidsbeiter samt av flytte og trekkleier, vanskeliggjør en velordnet reindrift.

Mange inngrep innenfor ett av distriktets åtte årstidsbeiter vil derfor få negative konsekvenser for hele drifta.

Når det gjelder nye arealinngrep hvor reindriftsinteresser blir berørt, og hvor det er krav til konsekvensutredninger, så skal de samlede effektene av planer og tiltak innenfor distriktet vurderes.

Inngrep og forstyrrelser innenfor distriktet har økt vesentlig de siste tiårene. Direkte konsekvenser av inngrep og forstyrrende aktiviteter kan være permanent tap av det beiteland, samt hindringer i reinens trekk- eller flyttleier. Indirekte konsekvenser kan være redusert bruk av beiteland som kan medføre overbeiting andre steder, merarbeid for reineier og stress for reinen.

Dette kan påvirke reinens kondisjon og slaktevekt og dermed også produksjonen, som igjen føre til økonomisk tap for reineieren. En oppstyking av distriktas beitearealer, er en av de mest alvorligste truslene mot dagens reindrift.

1.7 Reindriften positive elementer

Reindriften har mange positive elementer i seg som bør få kjærkommen oppmerksomhet. Reindriften har stor betydning i lokal sammenheng og sysselsetting innad i reinbeitedistriktet. Reindriften er en viktig del av grunnlaget for samisk kultur og språk. Reindriften innehar stor kunnskap om samspillet mellom rein og landskap, klimatiske forhold osv. Det er en fornuftig ressursutnyttelse i marginale fjell- og utmarksområder. I og med at reinen beiter ute hele året og dermed holder vegetasjonen nede, har reindriften også en betydning for bevaring av åpne landskap og biologisk mangfold. Den bidrar til næringsmessig mangfold og matproduksjon av det sunneste kjøttet, som man kan spise. Reindriften som næring, kultur og livsform er unik og fortjener derfor positiv oppmerksomhet og fokus på tiltak som gjør at næringa kan sikres, utvikles og styrkes.

1.8 Kommunikasjon og medvirkning

I henhold til plan- og bygningsloven har kommunene et særskilt ansvar for å sikre aktiv medvirkning fra grupper som krever spesiell tilrettelegging, herunder reindriftsutøvere. Hvis kommunen har planprosesser må kommunen særskilt vurdere om planprosessen krever en spesiell tilrettelegging overfor reindriften.

Dette ansvaret for å sikre en aktiv medvirkning for samiske reindriftsutøvere følger også av ILO – konvensjon nr. 169.

-7-

For at reindrifta skal kunne ivareta sine interesser i forbindelse med kommunal planlegging, er det særdeles viktig at alle saker der reinbeitedistriktet har interesser, i en tidlig fase av planprosessen, forelegges for distriktet. Som et ledd i en åpen og bred tilgjengelig medvirkning, jf. plan -og bygningsloven § 5-1, må reindriften ha mulighet til å komme med innspill allerede når kommunal planstrategi sendes på høring. For at hele den samiske befolkningen skal ha mulighet til medvirkning bør det vurderes om dokumentene skal oversettes til samisk. For å sikre en god og politisk forankring i planprosessen, skal planprogrammet synliggjøre hvilke medvirkningsprosesser det legges opp til, jf. plan -og bygningslovens §§11-13.

Utfordringen for distriktet i forhold til planprosesser og høringer er at reindrifta er bundet til naturlige sykluser og svingninger. Derfor kan man ikke i like stor grad planlegge etter kalenderen, og således kan man heller ikke alltid vite når det passer å delta i en planprosess. På grunn av dyrenes velferd, vil arbeidet med reinen alltid være førsteprioritet.

For reindrifta er det noen perioder i året som er meget arbeidsintensive. For informasjon om distriktets drift og hvilke perioder som er arbeidsintensiv for oss, henviser vi til kapittel 2.

Ofte kan det være behov for å forlenge høringsfristen. Det kan ha sammenheng med at distriktets reindriftsutøvere er inne i en arbeidsintensiv periode og er forhindret fra å behandle den aktuelle saken. Det kan også være tilfelle hvor reinen og utøverne oppholder seg i en annen kommune enn den som blir berørt av saken. Et distrikts- og en siidas bruksarealer kan strekke seg over flere kommuner og fylker. Planmyndighet bør kontakte distriktet eller Fylkesmannen for å klarlegge om høringsfristen bør forlenges.

Kommuner bør sende invitasjon til møter og høringsbrev i god tid slik at distriktets representanter kan vurdere innspill grundig. For at distriktet kan delta i en planprosess, må tidspunkt for igangsetting av prosessen planlegges, i forhold til reindriftsåret

Distriktets reindriftsutøvere planlegger i hovedsak reindrifta utfra landskap, vind og værforhold. Det kan være en utfordring kun å se reindriftras arealer gjennom kart, og derfor er det ønskelig med befaringer uti felt, der en kan med egen opplevelse se og bli kjent med landskapet. For reindrifta vil denne formen være en planleggingsprosess basert mere på egne premisser, og er særlig viktig for å unngå misforståelser.

Organiseringen av planprosesser må tilpasses og tilrettelegges bedre for distriktet.

Det er meget viktig med tidlig involvering slik at distriktets bekymringer og synspunkter blir avdekket. Dette vil medføre at man i fellesskap og i et tidlig tidspunkt, vil komme frem til akseptable løsninger på konflikter, når disse oppstår.

Møter og høringer bør legges til en rolig periode og ikke når det er så arbeidsintensive perioder.

Varsler om møter må sendes ut i god tid og helst med direkte kontakt på forhånd for finne tidspunkt som passer.

Distriktet ønsker helst at planmyndighet ringer direkte til distriktstyreets leder eller nestleder i en tidlig fase når det blir oppstart på sentrale planprogramperioder og høringer.

Distriktet viser til temaheftet «Inngrep i reinbeiteland» og anmoder planmyndighet om å bruke det. Heftet finnes på:

<http://www.nina.no/archive/nina/PppBasePdf/temahefte/26%20.pdf>

2 Beskrivelse av reinbeitedistriktet

Hvem er Stalonjarga orohat:

Vi er et reinbeitedistrikt i Midt-Troms, som benytter våre tradisjonelle samiske områder, og flytter mellom våre årstidsbeiter i seks kommuner. Reinen har et fast mønster i sin bruk av beitene, basert på tradisjonell bærekraftig utnyttelse av ressursene. Reindriften er selve bærebjelken i et samisk samfunn. Utenfor de samiske kjerneområdene er reindriften som næring særdeles viktig for å opprettholde et livskraftig samisk lokalsamfunn, hvor samisk språk og samiske tradisjoner holdes i hevd. Det betyr at vårt tradisjonelle liv i stor grad er avhengig av at reindriften vilkår er robust og langsiktig.

I Stalonjarga orohat kan vi ha inntil 2 250 rein i vårflokk (før kalving.)

På norsk kalles vi Hjerttind reinbeitedistrikt, men vi foretrekker at det samiske navnet benyttes.

Ofte opplever man at beslutningstakerne i kommunene ikke har mye kunnskap om reindrift, som finnes i området.

Reindriftnæringen er mer enn bare kjøttproduksjon. Innad i reinbeitedistriktet drives det, - i tillegg til selve reindriften også næringsveier, som er utledet fra reindrift, eksempelvis videreforedling av kjøtt, duodji, design og kunst produksjon med utgangspunkt i reindriftstradisjoner.

I tillegg til at reindriften i seg selv har en egenverdi, bidrar reinbeitedistriktet stort i sitt lokalsamfunn både kulturelt, språklig og næringsrettet.

Dette er materielle og imatrielle verdier, - som kommunen bør se verdien av å ivareta, i sin samfunnsplanlegging.

Dette betyr at når kommuner gjør sin arealdisponering, må hensynet til reindrift veie tungt med tanke på alt det positive reindriften bidrar med i lokalsamfunnet. I tillegg til at dette også er en urfolksnæring.

2.1 Administrative forhold og organisering

Distriktet fungerer etter de retningslinjer, lover og forskrifter som er gjeldende.

Distriktsstyret representerer reindriftsinteressene i distriktet, og deres hovedoppgave er å ivareta reinbeiteressursene i distriktet i samsvar med lover og bruksregler.

Distriktsstyret kan inngå forlik, saksøke og saksøkes på vegne av reindriftsutøverne i distriktets felles anliggender.

Distriktsstyret kan i noen saker gi styrets leder sammen med sekretær eller ett av styremedlemmene fullmakt til å opptre på styrets vegne.

2.1.1 Distriktets grenser

Etter reindrifstlovens § 5 og § 6 skal det samiske reindrifsområdet deles inn i reinbeiteområder og reinbeitedistrikter. Hjemmel for å foreta slik inndeling ligger hos Landbruksdepartementet (områdegrenser) og Reindrifststyret (distriktsgrenser).

Hjerttind reinbeitedistrikt er etter distriktsinndelingen fra 1963 i utgangspunktet et helårsdistrikt.

Etter reinbeitekonvensjonen fra 1972 (og med forandringer av konvensjonen i 1984) har Hjerttind vinterbeiteområder ved Altevann.

Hjerttind kan også benytte Fagerfjell som vinterområde.

Reinbeitedistrikt 20 – Stålonjarga/Hjerttind reinbeitedistrikt, fikk sine nåværende grenser fastlagt da Reindrifststyret ved forskrift av 31.10.86 fattet vedtak om distriktsgrensene for Troms reinbeiteområde. For mer informasjon om distriktet kan ressursregnskapet for reindriftsnæringa leses.

2.1.2 Distriktets størrelse og beitetider

Stålonjarga/Hjerttind reinbeitedistrikt har bruttoareal på 1002 km². I tillegg brukes Altevann reinbeitedistrikt til vinterbeite, areal 2206 km². Videre er Andsfjell-Fagerfjell brukt delvis til vinterbeite, areal 475 km².

2.1.3 Fylke og kommuner som distriktet hører til

Stålonjarga ligger midt i Troms reinbeiteområde, i Troms fylke.

Distriktet har yttergrenser som ses på kart (se forside) i kommunene Bardu, Salangen, Dyrøy, Sørreisa, Målselv og Lenvik. Kommunene bør samarbeide interkommunalt for å ivareta reindriftas interesser.

Distriktsgrensene bygger i hovedsak på distriktsinndelingen av 1963, samt av norsk/svensk reinbeitekonvensjons bestemmelser av 1972 og Landbruksdepartementets vedtak av 1991 i forhold til Fagerfjell.

2.1.4 Kart over distriktet

Arealbrukskartet over distriktet ligger på NIBIO sine hjemmesider:
<http://www.skogoglandskap.no/kart/kilden>

Her kan man velge kartlag som er relevante for brukeren og som viser bruksdisponeringer. Arealkartene som ligger ute på nett er ikke juridisk bindende. For informasjon om den spesifikke bruken av et område er det best å ta kontakt med distriktets leder.

2.1.5 Administrasjonen

Distriktsstyret, som administrer distriktet, består av 3 medlemmer og varamedlemmer, og velges på årsmøtet.

For kontaktinformasjon:

www.fylkesmannen.no/PageFiles/495780/Kontaktinfo%20TR%20pr.%2024.02.17.pdf

2.1.6 Distriktets adresse

Reinbeitedistrikt 20 Hjerttind/Altevatn/Fagerfjell v/ Ante Johan Oskal

Andsvatnveien 551

Tlf: 411 27 498

E-post: hjerttind.rbd@gmail.com

Alle henvendelser rettes mot distriktets leder som tar saken videre til distriktets styre.

2.1.7 Distriktets medlemmer:

Det er 9 siidaandeler (driftsenheter) og 35 reineiere i distriktet.

Oppbygning av distrikt i siida, siidaandel og reineiere (ref:Selvstyrerapport)

Denne oppbyggingen er en gammel reindriftssamisk tradisjon som enda i dag holdes i hevd. Å opprette flere siidaer mellom forskjellige årstidsbeiter, gjøres etter behov.

Oversikt over siidaandelsinnehavere i distriktet finner du her:

Navn	Telefon
██████████	██████████
██████████	██████████
██████████	██████████
██████████	██████████
██████████	██████████
██████████	██████████
Ante Johan Oskal	41127498
██████████	██████████
██████████	██████████

2.2 Gjerder, hytter og anlegg

I henhold til reindrifstlovens § 21 har man rett til å føre opp nødvendige hytter og gammer i utmark.

Videre har man rett til å føre opp arbeids- og sperregjerder, slakteanlegg, broer og andre anlegg som er nødvendige for reindriften, jf. reindrifstlovens § 24.

Kart over gjerder og anlegg : se vedlegg nr. 1, viser en oversikt over distriktets gjeterhytter, sperregjerder, arbeidsgjerder og slakteanlegg.

Distriktet er eier og ansvarlig for vedlikehold og rydding av gjerder og anlegg.

2.2.1 Merke- skille- og slakteanlegg

Distriktet har gjerdeanlegg for slakting og skilling ved Andsvatn i Sørreisa. Videre har distriktet merkegjerdene ved Sekkhaugen midt mellom Skovvatn og Steinvatn i Salangen.

Videre har distriktet skillegjerde ved Leirtaket i nordenden av Altevatn og i Kletten .

Distriktet bruker også midlertidige gjerder.

2.2.2 Sperregjerder

Distriktet har et sperregjerde rundt Mannančearru området.

2.2.3 Gjeterhytter

Distriktet har gjeterhytte ved Lifjellet og to hytter ved Leirtaket, Altevatn og fire hytter ved merkegjerdet i Skaidi. Lavvu og stransportabelt hytte brukes under tilsyn og flytting.

2.2.4 Gjerder, hytter og anlegg under planlegging

Distriktet planlegger gjeterhytte ved innerenden av Altevatn, området Skinnskaret og Veaikevaggi i Bardu kommune og ved Kletten i Målselv kommune.

Distriktet har også tomter ved Leirtaket, Altevatn til reindriftshytter som er tatt med i reguleringsplanen for Innseth/Altevatn.

2.3 Beite- og driftsforhold i distriktet

Retten til å utøve reindrift gir en beiterett, som omfatter rett til nødvendige årstidsbeiter, dvs. vår-, sommer-, høst- og vinterbeiter, herunder flyttleier, kalvingsland og paringsområder, jmfør reindriftsloven § 20.

Årstidsbeiter:

Reindrifta må ha tilgang på forskjellige årstidsbeiter gjennom et helt år, reindriftsåret er inndelt i åtte årstider. De ulike årstidsbeitene, har særegne kvaliteter som gjør dem spesielt egnet som beiteområde for akkurat den relevante årstiden.

Beitekapasiteten, beitetider, topografi, vær og snørforhold bestemmer i stor grad driftsforløpet for reindriften i distriktet.

Blandt nevnte faktorer, er det en del variasjon som av reinbeitedistriktet i enkelte år brukes som helårsdistrikt, og som sesongdistrikt, er det ikke markert grenser mellom de ulike årstidsbeiter. Likevel fører både terreng, beite snørforholdene til at dette mønstret ikke ødelegges slik at beitebalansen blir forrykt.

Det er særlig viktig for en rasjonell drift at de sesongbeiter som er en minimumsfaktor i distriktet, flytt- og trekkleier samt oppsamlingssteder ikke blir ødelagt av inngrep og forstyrrelser

Det må taes forbehold om at beitebruk og driftsmønster for alle sesongbeitene, kan variere fra år til år, som følge av klima -og beitesituasjon.

Oppsamlingsområder, se vedlegg nr 2.

Det er svært viktig for en velordnet reindrift, at man har gode oppsamlingsområder. Oppsamlings-områder for reindrifta, er områder i distriktet av særegen karakter, hvor man i en kort periode, kan ha hele reinflokken gående på dette bestemte område, i forbindelse med de arbeidsoppgaver som skal gjennomføres. (flytting, slakting m m).

Karakteren til disse områdene må både beite -og arealmessig være av en sånn art at reinen holder seg der. Området må være oversiktlig, det må finnes fysiske naturlige hindringer, som gjør at reinen oppholder seg i akkurat dette området. Det er særdeles viktig, at slike områder er uten stor menneskelig aktivitet, slik at reinflokken ikke skremmes bort fra området. Videre er det også nødvendig at det er gode beiter i oppsamlings-områder, og at området er av en slik art at reinen roer seg der. Det er nødvenig å ha flokken gående i flere dager i oppsamlingsområdet, til man har fått samlet hele reinflokken.

De viktigste oppsamlingsområdene for distriktet er ved Gielas i nærheten av slaktegjerdene ved Andsvatnet, Sundlifjellet i forbindelse med flytting om høsten. Ved nordenden av Altevatn, Galggoorda ved vårflytting og Gråhøgda/Istindan om våren. Grønnlifjell, Snipptind/Steinvatn området brukes som oppsamlings område på sommeren og høsten ved samling til kalvemerking i Skaidi. Dessuten er det flere oppsamlingområder som brukes i mindre målestokk. Det er særdeles viktig at slike områder, er uten forstyrrelser av noen art.

2.3.1 Våren

Reindriftsåret starter 01.04. Om våren starter vårflytting mot vår- og sommerbeite og simlene føder sine kalver.

Fra ca 1.mai flyttes reinen inn i Hjerttindområdet. Distriktets vårbeiter anses som gode. Vanligvis er flokken i 2-5 deler når den føres inn på vårbeitene, men i løpet av våren og forsommeren er flokkene blandet igjen til en flokk.

Vårbeiter

Kletten/Istindområdet benyttes på etterm vinteren, tidlig vår. Ca rundt 1.mai flyttes flokken over E6 og Barduelva ved Elverumskrysset og inn i Hjerttindområdet fra Istindområdet. Ved ugunstige isforhold ved den tradisjonelle flyttveien ved Elverumskrysset, har distriktet benyttet flyttvei fra Istinden, via Stormyra og over Barduelva og E6 nede ved Sundlia.

Hovedvårområdene for distriktet er området Matfjell, Middagsfjell, Gampen, Steinfjellet, Stuorarassa, Rundfjell, Grønnlifjell Sundlifjell og Børringen området.

Enkelte vårer har distriktet benyttet seg av Oksen-Rotnuvarri området, vest for Løksa - Bjørkebakken. Ved normale beiteår har distriktet gode vårbeiter.

2.3.2 Områder for kalving

Reinen kalver i mai/juni måned. (01.05.-10.06)

I denne perioden er simlene veldig sårbare for forstyrrelser som eksempelvis rovdyr, hundekjøring, friluftaktiviteter o.l. som kan medføre tap av kalv.

Det er helt nødvendig for god avkastning av driften, at det finnes gode og sikre kalvingsområder. Et godt kalvingområde, skal det være tidlig bart, ha slette områder hvor det ikke er store og strie elver. Områder i skoggrensa, er godt egnet.

Det er også særdeles viktig at det ikke er hytter og trafikk av mennesker i området.

Distriktet har kalvingsområde i Matfjell-Veidfjell og Vakkerlødfjell området, Storlifjell området. Videre Ala, Grønnlifjellet, Steinvatn området og Vakkermofjellet, Stellet, Ruvkevarri, Rundfjellet og Oksenormrådet og Børringen. Dette området egner seg meget godt som kalvings område

Kalvings områder har en særverdi som beiteområde, og bør derfor behandles som spesialområde for reindrift.

2.3.3 Sommeren

Sommeren er vekstsesong og simlene bruker energi til oppfostring av kalvene.

Når kalvene er ca. en måned, i juli, vil varme og myggen gjøre sitt inntog, da vil flokken trekke opp i fjellet, hvor det er kjøligere og hvor det finnes snøfonner.

Normalt ligger det ennå ganske mye snøfonner igjen tidlig på forsommeren. Reinen har god tilgang på ferskt gress utover sommeren etter hvert som snøfonnene smelter. Ved varme somre vil reinen trekke opp i luftingsområder (bålgos eana) i terrenget. Tilgang på gode luftingsområder er viktige for å holde insektsplagen unna, og for å virke avkjølende for reinen.

Lufte og avkjølingsplassene er gode, men kan være begrensede ved svært varme og tørre/snøfattige somre.

Sommerbeiteområdet har ganske bratt terreng med flere smale dalfører, der reinen naturlig følger terrenget opp og ned disse trekkleiene for å veksle mellom beiteområder. Ved varme dager vil reinen ofte stå på snø flekker om dagen, og beite nedover i terrenget om kvelden når det blir kjøligere. Sommerbeiteområdene består av godt høyfjellsbeite og frodige, lavereliggende områder som gir stor variasjon av beiteplanter for å dekke reinens behov.

I slutten av juli, ved kjøligere vær og regn, begynner flokken og slippe seg ned i de mange skogsdalene som er i distriktet, for å finne sopp. Reinen fortsetter i august og september å bruke dalene/skogsområdene og høgfjellet, avhengig av været og temperaturene.

-17-

Sommerområdene:

Det er gode sommerbeiter i distriktet, som er viktig for reinenes vekst, samt oppsparing av opplagsnæring for vinteren.

Sommerområdene er i hovedsak innenfor de samme områdene som vårbeitet. I hovedsak rundt Hjerttind – Sniptind, Middagsfjell, Gampen, Steinfjell, Stuorarassa og Ala som blir benyttet, samt området mellom Rabbåsdaen – Gumpen, områdene mellom Steinvatn, Skøvatn og Børringen.

Sommerbeitene er gode. Oversikt over sommerbeiteområdene, se vedlegg nr. 3.

2.3.4 Kalvemerking

Kalvemerking foregår vanligvis ved gjerdeanlegg ved Sekkhaugen, i perioden fra ca. 10 - 30 juli, litt avhengig av klima.

Det tar om lag en uke å bli ferdig med merkinga.

Ved behov, skjer ettermerking, i september/oktober

2.3.5 Høsten

Om høsten er det slaktesesong og brunsttid for reinen. Områdene i Hjerttind benyttes på ettersommeren - tidlig høst. I barmarks periode anses beitene som gode. Normalt samles flokken inn til Andsvatn i oktober/november, for slakting og eventuelt skilling innad i distriktet, til flere vinter siidaer. Telling foretas også i forbindelse med dette arbeidet. Reinen flyttes på beiter i Andsfjell området og på østsiden av Barduelven for førjulsperioden. Høst og førjulsbeitene anses som gode.

I gode høstbeiteområder vil reinen øke sin vekt, og forlenge tiden før den igjen begynner å tape seg. Gode høstbeiter vil gjøre reinene bedre rustet for vinteren. Det er særlig viktig at reinene kommer på ferske beiter i overgangsperioden til kulde.

Det er viktig med tilgang til et variert beite d.v.s flest mulig forskjellige plantesorter, som holder seg grønne lenge utover høsten. Eksempelvis siitnu (smyle), myrrøtter, grønne blader mm.

Tilgang på gode beiter, i reinens parringstid, i sept.-okt, gir positive utslag på kalvingsresultatet.

Oversikt over høstbeiteområdene, se vedlegg nr. 4.

2.3.6 Parringsområder

Høsten deles inn i tiden før og etter brunst. Brunstperioden varer fra midten av september til slutten av oktober. Parrings-områdene er sammenfallende med en stor del av høstbeiteområdene.

2.3.7 Vinter

Vinteren er den tøffeste tida for reinen, og distriktets minimumsbeiter er vinterbeiter.

Distriktet sliter med å finne alternative vinterbeiter og er derfor svært sårbar for arealinngrep og forstyrrelser på vinterbeiteområdene. Under vanskelige vinterforhold er det behov for tilleggs-foring, som vil si rundballer og kraftfôr.

Distriktets vinterbeiteområder

På vinteren benyttes Kletten, Altevatn og Maisaområdet.

Fagerfjell og Andsfjellet brukes også. Enkelte vintre, hvis beiteforholdene tilsier det, benyttes det Hjertind distriktet, for en del av flokken.

Distriktet bruker også, alt etter beiteforholdene, Mannancearruområdet til vinterbeite fra januar til april. De årvisse problemene for Hjertinds bruk av våre vinterområder, har vært svensk reindrifts bruk på våre områder, både på barmark og vinteren. Dette har medført beiteslitasje på områdene. Områdene har vært nedtråkket (ciegar) når vi kommer inn og skal bruke områdene. Svensk reindrift har også satt opp gjerder og hytter ulovlig inne på våre områder. I tillegg har det vært en utstrakt bruk av barmarkskjøretøy inne på vinterbeitene våre.

Dette har medført at Hjertind har blitt tvunget til å tilleggs-fore rein på beite.

Hvis Reinbeite konvensjonen med Sverige, hadde blitt overholdt, ville vinterbeitene for Hjertind ha vært mer stabile og forutsigbare.

En åpning av resterende del av Fagerfjell distriktet, Lenvikhalvøya, som i dag er utelatt av distriktsinndelingen, vil kunne gi Hjertind en økt vinterkapasitet.

Tidlig vinterbeiter, se vedlegg nr 5. Sen vinterbeite, se vedlegg nr 6.

2.3.8 Flytt- og trekkleier i distriktet

Flytt- og trekkleiene utgjør pulsårene i distriktet og er avgjørende for migrasjonen mellom forskjellige beiteområder/årstidsbeitene. Flyttleiene og trekkleiene er markert i reindriftskartet.

Flyttleier er gitt et særskilt vern i reindriftingslovens § 22 hvor det står at:

§ 22. Flyttleier

Reindriftingsutøvere har adgang til fritt og uhindret å drive og forflytte rein i de deler av reinbeiteområdet hvor reinen lovlig kan ferdes og adgang til flytting med rein etter tradisjonelle flyttleier. Med til flyttlei regnes også faste inn- og avlastingsplasser for transport av reinen.

Reindriftens flyttleier må ikke stenges, men Kongen kan samtykke i omlegging av flyttlei og i åpning av nye flyttleier når berettigede interesser gir grunn til det. Eventuell skade som følge av omlegging av flyttlei eller åpning av ny flyttlei erstattes etter avgjørelse ved jordskifteretten. Kongen kan bestemme at også fastleggingen i detalj av den nye flyttleien skal overlates til skjønnnet.

Reinens vandring etter trekkleier er svært sårbare for ytre påvirkninger. Det er viktig at disse trekkleiene ikke blir blokkert. Utbyggingstiltak plassert på og ved trekkleier kan skape barriereeffekt og fragmentere reinbeitelandet slik at ubebygde og uforstyrrede områder ikke kan benyttes. Ulike arealinngrep i distriktet har vanskeliggjort og skapt utfordringer for flyttingen mellom sesongbeitene. Flaskehalser for rein som skal forflytte seg i og mellom beiteområder. Dalførene er ofte eneste passasje mellom beiteområdene. En forhindring på et slikt område vil påvirke reinens trekkmuligheter.

Distriktet opplever at det blir færre og færre alternative flytt- og trekkleier som følge av arealinngrep, og dette får store negative konsekvenser for reindriften.

Flytt- og trekkleier må derfor reguleres gjennom plan- og bygningsloven som spesialområder for reindrift.

På distriktets hovedflyttlei mellom sommer og vinterbeitene ved Skoelvdalen-Elverums/Finnkroken området er det tre kraftlinjer. I tillegg er det både skogsbilveier, bolighus og golfbane ved Finnkroken. Området mellom E6 og skogbandet ved Istind og Skoelvdalen er også kraftig beplantet med granplanter, noe som etter hvert vil skape store problemer for flyttingen hvis det ikke ryddes.

Øvrige flytte og trekkleier begrenses også årlig, med hytte og boligbygging, noe som vanskeliggjør ferdselen mellom de forskjellige beiteområdene. For distriktet er det helt nødvendig at de resterende traseene som finnes til flytting, ikke ytterligere innskrenkes, slik at områdene i distriktet også kan brukes i fremtiden.

Distriktet har to hovedflyttinger i løpet av året, om våren fra vinterbeite til vår- og sommerbeite, og om høsten, fra sommer- høstbeite til vinterbeite.

Flytte og trekkleier:

Flytte og trekkleier er helt nødvendig for å kunne flytte mellom forskjellige årstidsbeiter/områder i distriktet, samt til å fra inne i distriktet.

Flytteleier mellom sommer og vinterbeitene er, fra Altevatt inn Guhtturvaggi og inn Geallovaggi og over til Istind eller Kletten, alternativt fra Guhtturvaggi og opp Fondskaret og over til Kletten. Noen år flyttes det fra Duoljecazza og ned til Iselvdalen og opp Pikeskaret og over til Kletten. Distriktet flytter også fra Setermoenområdet og vest for Istinden til Istindaksla. Videre over fra Kletten , over Geallovaggi over Istindaksla og ned ved Sagmo, hvoretter reinen flyttes over isen eller svømmes over Barduelva.

Enkelte år flyttes reinen ned fra Istind , over Stormyra og over Barduelva og opp ved Sundlia og til Rustadfjellet-Sundlifjellet.

På høsten trekker reinen over, eller flyttes, ned Skoelvdalen over E6 sør for Elverumskrysset, eller ned ved SkogsAla og over ved Finnkroken. Samme flyttvei benyttes også på høsten til vinterbeitene, som nevnt over.

Flytting til/fra Hjerttindområdet til Oksen går ned Synnerdalen, over Skøvatn (eller rundt vannet eller over Liigvarri) ned furuholtene til Bjørkebakken og over til Oksen området.

Flytting fra Hjerttind til/fra Andsfjell-Fagerfjell går nord for Andsvatn ved Rabban , over til Vegavatn og så til Vakkerhumpen eller Andsfjell. Fra Reinskallen ned over vei til Finnsnes, ned på myrområdene ved Rognmo og opp skaret til Fagerfjell. Likeledes benyttes flyttvei fra Rustafjell over ved Andsvatnets ende på sør siden , opp Trolldalen og til Andsfjellet. Samme vei tilbake.

Etter flytting mellom årstidsbeitene kan det ofte bli igjen små flokker på de områdene man har flyttet fra. Etter samme flyttelei, som en flytter hovedflokken, er det mulig å flytte disse små-flokkene, eller de kan trekke selv, der hovedflokken er blitt flyttet. Det er dermed svært viktig at flytte og trekkleier er åpne for ferdsel av rein hele tiden. De mest bruke flytteleiene er tegnet inn på arealkartene. Distriktet har også behov for å rydde en del flytteveger for småskog og kratt, slik at det blir lettere å manøvrere reinflokken ved flytting.

Selv om flytteveger og trekkleier har forskjellige benevnelser, betyr ikke det at de ikke er like viktige. Flytte veger benyttes når man flytter rein fra et årstidsbeite til et annet, disse flyttevegene benyttes hvert år, og flytting skjer ofte etter samme rute, men avhenger av både vær og føreforhold, menneskelig aktivitet og fysisk avstegning. Trekkleiene er de rutene hvor reinen selv trekker, både innefor ett årstidsbeite, og mellom årstidsbeitene.

Inntegnede flytteveger, se vedlegg nr 7 og 8, trekkleier, se vedlegg nr 9.

2.4 Slakting og kjøttproduksjon

Distriktet har et eget slakteri og videreforedlingsanlegg hvor det lages både tradisjonelle og nyutviklede kjøttprodukter av høy kvalitet. I 2015/16 ble 3 % av slaktedyra tatt ut før brunst, mens 97 % ble slaktet etter brunst. 84% av slaktedyra som taes ut, er kalver. 14% simler og 2% okse. Gjennomsnittlig slaktevekt på kalv i 2014/15 var på 23 kg.

2.5 Øvre reintall og produksjon

Øvre reintall er satt til 2 250 rein.

Reintallsutvikling de 10 siste år:

År:	05/06	06/07	07/08	08/09	09/10	10/11	11/12	12/13	13/14	14/15
Ant:	1 794	1 857	1 875	1 846	1 420	1 428	1 809	1 767	1 758	1 883

Snittet på slaktevektene på simler har vært stabilt de siste 5 år. Snittvekten er på 37,92 kg for de siste år.

Varit(bukk 1 ½ år) slaktevektene har vært stabile de siste år, på 32,5 kg.

Slaktevektene på kalv har vært stabile de siste 5 år, med et snitt på 22,86 kg.

Kalvevektene vil av klimatiske årsaker variere noe fra år til år. Slaktetidspunktet for kalv er også en medvirkende faktor, der oktober/november måned, før snøen kommer, er det mest gunstige slaktetidspunktet for vårt distrikt.

Kjøttproduksjon antall kg pr rein har variert ganske mye fra 4,2kg i 2004/05 til 10,6 i 2005/06. Snittet de siste 5 år har vært 7,2kg.

Med de gode vår, sommer og høstbeitene, burde distriktet normalt ha hatt en produksjon på 12-14 kg pr rein. De siste årene har flokksammensetningen holdt seg stabil med en simleandel på ca. 77 %, andelen kalver som fødes er 98% (2015/2016). Distriktet slakter for det meste kalv. Tapsprosenten på kalv er på 60 %, og 96% av dette, skyldes rovdyrtaap.

2.6 Sysselsetting og verdiskapning i distriktet.

Innad i reinbeitedistriktet drives det, i tillegg til selve reindriften, også med reinslakting ved Andsvatn reinslakteri, som slakter både egen rein, og fra andre reinbeitedistrikter. I slaktesesongen jobber distriktets reineiere her, men man må også leie inn folk utenfra. I tillegg drives det også med videreforedling av reinkjøtt, og reinkjøttleverandører fra distriktet er bl.a Hjerttind rein og NH rein. Videre drives også mye med produksjon av samisk håndverk, design og kunst både til eget bruk og for salg.

I forhold til bevaring av samisk språk – og kultur, er reindriften selve bærebjelken. Uten reindriften tilstedeværelse hadde vilkårene for språk -og kultur-bevaring ikke vært til stede, da majoritets samfunn vi lever i, er norsk.

Etableringen av Sameskolen i Troms, har bidratt til at vilkårene for språkets overlevelse har økt betydelig. Mange av reinbeitedistriktets voksne og barn er tilknyttet Sameskolen. For øvrig kan det i denne sammenheng også nevnes, at det var reindriften v/ Troms Reindriftssamer Fylkeslag, som tok initiativet til etableringen av sameskolen.

Verdiskaping i reinbeitedistriktet:

I tillegg til at reindriften etter vårt syn, i seg selv har en egenverdi, bidrar reindriften stort i sitt lokalsamfunn både kulturelt, språklig og næringsrettet.

Dette er materielle og immaterielle verdier, som kommunen bør se verdien av å ivareta, i sin samfunnsplanlegging. Dette betyr at når kommuner gjør sin arealdisponering, må hensynet til reindrift veie tungt, med tanke på alt det positive reindriften bidrar med i lokalsamfunnet. Det faktum at dette er en urfolksnæring, bør bidra til at hensynet til reindriften blir ivarettatt.

Verdiskaping i reinbeitedistriktet:

For å gi et bilde av reindriften lokale ringvirkninger er det behov for å beskrive dette nærmere.

Hver siidaandel stipuleres å ha i snitt 1-2 næringsdrivende som leverer egen nærings - og merverdiavgift oppgave, dvs Stalnjarga har da ca. 10-12 enkeltmannsforetak innenfor distriktets virksomhet, som tidligere nevnt, er dette næringsvirksomhet med utgangspunkt i reindriften.

I tillegg dette, kommer det faktum at selve reinbeitedistriktet som også er en økonomisk enhet med eget styre, virksomhetsplan, budsjett og årsregnskap.

Direkte produksjonsverdi var i 2014 i Landsgjennomsnitt kr 122 767.

Siidaandelsinnehavere mottar også statstilskudd. I 2014/15 var landsgjennomsnittet på kr 58 043. Dette utgjør en omsetning på kr 180 821,- pr siida andel. For Stalnjarga utgjør dette en omsetning på til sammen kr 1 627 389,- fra den direkte reindriftenmessige virksomheten. Den næringsvirksomheten som er avledet eller tilknyttet reindriften, er ikke tatt med her.

-23-

Dette er inntekter som kommer fra en årlig, fornybar ressurs

Kostnads tall i reindrifta gir grunnlag for inntekter i andre sektorer, og for Troms reinbeiteområde, fremkommer det at var totalkostnadene i området er ca kr 1 200,- pr rein.

Dette betyr at det i distriktet med et reintall på 2 250 rein, totalt investeres årlig i kr 2 700 000 i reindrifta.

Eksempel på reindriftras kostnader, som gir verdiskapning lengre ut i verdiskapningsleddet, og som er av betydelig størrelse, er fra slakting, foredling, distribusjon og salg av reindriftsprodukter. Verdiskapningen for reindriftras underleverandører av varer og tjenester er også av en betydelig størrelse. Som eksempel kan nevnes reindriftras kjøp av maskiner, kjøretøy, materiell, reinfør osv.

Kostnader i reindriftsutøverene tilleggsnæringer, utgjør en stor del av virksomheten, kommer i tillegg til de totalkostnadene som fremkommer ovenfor. (en kartlegging av dette beløpet, vil en ressursinnsats betydelig over dette prosjektet).

I tillegg til nærings kostnader, kommer husholdets innkjøp, som i Troms er ca kr 100 000 pr innbygger. dette er vil i et distrikt med 31 pers (ca 15 husholdninger) utgjøre kr 1 500 000,- årlig.

I tillegg til dette, slakter Andsvatn Reinslakteriet ca 1500 -2000 rein pr år, og i sesongen er det 10-12 ansatte.

Fra Situasjons og verdikjedeanalys i Troms

(<http://www.tromsfylke.no/Tromsfylke/media/2628/rapport-15-2016-situasjons-og-verdikjedeanalyse-for-reindrifta-i-troms.pdf>) fremkommer følgende:

Tabell 8. Reindriftras kjøp i Troms			
Del av reindrifta	Hvilke kostnader	Mill. kroner	Kilde/grunnlag
Troms reinbeiteområde	Reindriftskostnader	10	Totalregnskap+anslag
	Tilleggsnæring	3-5	Intervju+spekulasjon
	Privat forbruk	18	Varehandelsstatistikk
Samebyer	Privat forbruk	1	Intervju +spekulasjon
Nord-Troms	Reindriftskostnader	10	Totalregnskap+anslag
	Privat forbruk	10	Varehandelsstatistikk + anslag
Troms fylke	Sum	52-54	

Det er viktig å huske at denne tabellen inneholder både offisiell statistikk, velfunderte vurderinger, mer løselige anslag og mer spekulative elementer. Poenget med å sette disse

Denne tabellen illustrerer hvor mye mer reindriften bidrar med, enn det som har vært tradisjonell oppfatning.

Samlet illustrerer dette at reinbeitedistriktet utgjør en betydelig aktør for lokalsamfunnene. Distriktets virksomhet generere mye avledet verdiskapning for forretningsvirksomhet i lokale bedrifter. Reindriften bidrar både direkte og

-24-

indirekte til en betydelig sysselsetting også utenfor reindriften i berørte kommuner, som ikke er synliggjort og kvantifisert her.

2.7 Jakt, fangst og fiske i distriktet

Distriktets reineiere har ut ifra gammel tradisjon alltid høstet av naturen.

Reindriftslovens § 26 gir rett til å drive jakt, fangst og fiske i statsallmenning. For jakt, fangst og fiske som drives etter bestemmelsene til denne paragrafen, skal det ikke betales leie eller kortavgift.

2.8 Motorisert ferdsel

Reindriftnæringas tillatelse til bruk av motorisert kjøretøy i utmark er hjemlet i unntaksbestemmelsene i motorferdselloven og i reindriftslovens § 23.

Distriktet er avhengig av motoriserte hjelpemidler i forbindelse med forflytning, gjeting, tilsyn, flytting, samling og matauke, samt i forbindelse med transport av utstyr.

I forbindelse med utøvelse av gjeting er det umulig å lage oversikt over traseer på forhånd da dette vil bli så upresist og vil variere fra år til år. Det anmodes om å se til beitebruken.

Distriktet har til sammen ca 20 snøscotere, 9 stk atv, 7 stk tohjulssykler, 1 stk traktor og 1 stk 15 fots motorbåt. ATV brukes i hovedsak ved transport av utstyr og materialer og b.a tilsyn av rein, samt under bygging og vedlikehold av gjerder og hytter. Hovedtraseen for 4-hjulinger, er fra Bekkebotn etter skogs og traktorveien forbi Steinvatnet, Sekkehaugen og til gjerdet og gjeterhyttene. I tillegg brukes firehjulssykler i hovedsak om sommeren og høsten til transport i forbindelse med tilsyn av rein.

Tohjulssyklene brukes i hovedsak til samling av rein til gjerdet og tilsyn av rein. Snøscooterne brukes i forbindelse med samling, tilsyn og flytting. Det er vanligvis 6-9 scootere i drift om gangen. Helikopter kan bli brukt under samling og flytting. Distriktet leier reintransportbil etter behov.

3 Rovvilt i distriktet

Rovdyrproblematikk og arealinngrep må sees på i sammenheng, når disse to faktorene samvirker, bidrar det i stor grad til å innskrenke reindrifas driftsbetingelser.

De siste tiårene har økningen av rovviltbestandene i Norge, og inngrep i beitearealene, hatt stor negativ innvirkning på reindriften.

Stortinget har fastslått at det skal være et mål å sikre overlevelsen til alle de store rovviltartene i norsk natur, men samtidig er det også vedtatt at det skal sikres beitebruk i de deler av landet der det er rovvilt.

www.regjeringen.no/no/dokumenter/stmeld-nr-15-2003-2004-/id403693/.

Dette skaper selvfølgelig konflikter mellom rovvilt og reindrift da rovviltet jager, dreper og spiser rein. I de seinere årene har tapene til rovvilt i distriktet ligget på et uakseptabelt høyt nivå. Det er en stor utfordring for reindriftnæringa og ansvarlige myndigheter å finne løsninger som reduserer tapene, og som sikrer en opprettholdelse av den tradisjonelle reindriften.

Rovvilt som jerv, gaupe og kongeørn tar en stor del av reinen som blir borte i løpet av et driftsår, og særlig under kalvingsperioden.

Det er svært vanskelig å dokumentere rovdyr tap, omtrent umulig, da et kadaver kan være oppspist av kråke og ravn i løpet av noen timer, eller de kan være bortgjemte og vanskelige å finne.

I tillegg til direkte tap av rein til rovvilt så forstyrrer rovvilt reinen slik at reinen er urolig på beite, reinen vandrer mye og unnviker store deler av distriktet, særlig frodige dalområder som fungerer som habitat for rovviltet. Dette skaper i tillegg til merarbeid for reieneieren også produksjonstap. I tillegg er det psykisk belastende å se rein bli skadet og drept av rovvilt, Reindriften hverdag (et forskningsprosjekt som har tatt for seg de psykososiale forholdene hos reindriftsutøvere i Norge).

Tradisjonelt er jerven og gaupa en betydelig skadegjører i distriktet, men alle rovviltarter forekommer, det er også knyttet store utfordringer til tap av rein til ørn.

Distriktet er delt i to ulike typer forvaltningsområder for rovvilt:

- A-område: Viktig område/ynglingsområde for å nå bestandsmålsettingene for rovvilt. Virkemidler er tyngre forebyggende tiltak og kvotejakt på gaupe. -26-

Hele Altevatn vinterbeiteområdet er A-område for jerv og gaupe.

- B-område: Beitedyra har prioritet. Virkemidler er lisensfelling, kvotejakt, skadefelling og eventuelt hiuttak av jerv.

Hele vår- og sommerbeiteområdet er B-område.

Kongeørn og havørn er ikke omfattet av forvaltningsområdene. Så langt har dette forvaltningsregimet ikke medført noen store endringer i rovviltsituasjonen. Fortsatt har distriktet betydelige rovviltsskader.

Distriktet har store kalvetap, 60%, gjennom hele drifts år. Kalveprosenten (fødte kalver), er på 98%. Dette indikerer at det er god kondisjon i simleflokken, da fødselsprosenten er høy. Merket kalv oppgis å være 74%. (ressursregnskapet nr. 36) Dette vil si at kalvetap mellom fødsel (i mai) og merking (i Juli) er på 24%.

Tap av voksne dyr oppgis å være 20 %. Total prosentvis tap i distriktet er 37%, og er urovekkende høyt. Distriktet får erstattet 52% av de omsøkte rovdyrtapene som ble meldt inn i 2015/2016

Nedenfor er satt opp en oversikt over rovviltsituasjonen på de forskjellige artene i distriktet.

Ørn

Både havørn og kongeørn finnes i hele distriktet. Det finnes både stasjonære, hekkende par, ungfugler og andre streiførner. Årlig dokumenteres rein drept av ørn, og særlig under kalvingsperioden er kongeørna en formidabel skadegjører. Ørna dreper mange kalver i løpet av kalvingsperioden, og dette er et stort problem for distriktet. Uten omfattende gjeting og ekstra overvåkning denne perioden, ville tapene blitt enda større. Myndighetene må ta dette problemet på høyst alvor og finne tiltak som begrenser skadene.

Det er nærliggende å anta at en stor del av det tidlige kalve tapet skyldes kongeørn. Tross dette, ble i 2015/2016 kun 34,42% erstattet, som drept av kongeørn. (Nærmere om ørn, se vedlegg nr. 10).

Gaupe

Gaupa finnes i hele distriktet, og distriktet opplever at det er størst tap på vinterstid når reinen trekker ned i skogsbeltet. Distriktet ønsker skadefelling på gaupe på vinterstid for å begrense skader, men det er ingen mulighet for skadefelling, da store deler av vinterbeitet er innenfor prioritert område for gaupe. Dette skaper store problemer for reindriften. Da forskning viser at gaupas hovedføde, i Nord-Norge er rein. (se vedlegg nr

-28-

Tiltak foreslått av distriktet

Det er svært vanskelig å få skadefellingstillatelse på A-område, noe distriktet opplever som en stor utfordring. I tillegg så fins det altfor mye rovvilt i B-området, hvor reinen skal være prioritert. Forvaltningsgrensene må revideres etter rovdyras naturlige habitat og forvaltningen må i større grad gi skadefelling på alle områder der rovvilt blir en trussel. Skadefelling på ørn må også vurderes, særlig i kalvingsland.

Jakt etter rovvilt er tidkrevende og setter store krav til jegerne, som ofte må jakte i mørket.

Det bør gjennom politiske og forvaltningsmessige kanaler utvikles raske og gode rutiner for jakt og skadefelling med gode økonomiske virkemidler, og saksbehandlingen må være enkel og effektiv. Fra grunneierhold bør det tilrettelegges for en rasjonell og effektiv jakt slik at eiendomsgrenser ikke setter barrierer for jakta.

Av tapsforebyggende tiltak som distriktet har omsøkt og har fått tildelt midler til, er ekstraordinært tilsyn med tilleggs foring. Dette hjelper til dels, og er en ordning som bør videreføres.

Informasjon om rovviltskader, om jakt og fellingstillatelser m.m. finnes til enhver tid oppdatert på www.rovviltportalen.no

-29-

4. Inngrep og forstyrrelser i distriktet

Som tidligere nevnt, må arealinngrep i reinbeiteområdene og rovdyrforekomster sees på under ett.

Ulike inngrep i distriktet de siste 20 årene har ført til en vesentlig forringelse av flytte- og trekkleiene i distriktet. Dette gjelder i hovedsak hyttebygging, vassdragsregulering, turistanlegg og tilhørende veiutbygging. En del av arealtapene er erstattet ved tiltak og økonomisk kompensasjon.

Inngrepskart:

inon_buffer_1km

inon

■ ≥5 km fra inngrep

■ 3 - 5 km fra inngrep

■ 1 - 3 km fra inngrep

Innledningsvis under dette punktet er det svært viktig å vise til et forskningsprosjekt «Reindriftas hverdag. Noen funn i forhold til inngrep i reinbeitearealene er som følger:

«Alle inngrep tvinger frem endringer som reineieren skal integrere i de komplekse samspillet mellom rein-landskap-reineier. Slike tilpasningsprosesser krever ekstra innsats og er forbundet med risiko, når det gjelder utfallet...Omfanget av typer inngrep er en grov indikator på de krav og belastningskonsekvenser som tærer på den menneskelige ressursen i reindrifta. Tålegrensen for belastninger er avhengig av det totale antallet inngrep, varighet av inngrep og hvor alvorlige konsekvensene av det enkelte inngrep er...videre kan samme type inngrep få ulike konsekvenser, alt etter hvilken del av reinenes årslyklyser om rammes av inngrepet.

...Reindrifta her gjennomårene vist et betydelig evne til å tilpasse seg

-30-

større og kritiske endring forløp og her evnen til å bygge seg opp etter perioder med alvorlig svekkelse av driften.

Slike prosesser har ikke forløpt kostnadsfritt, og for en del reinenere/familier har kostnadene blir for store, materielt, økonomisk og/eller menneskelig. Kompleksiteten i samspillet rein-landskap-reineier, har sammen med uforutsigbare naturgitte endringer gjør reindrifta sårbar for eksterne inngrep, spesielt opphoping av inngrep som i tillegg stiller sprikende eller motstridende krav. For å få kunne vurdere stressbelastning og merarbeid knyttet til det enkelte inngrep, må det samlede omfang av krav og tilpasninger ses under ett. «(Reindriftas hverdag, 2016)

Tilgangen på arealer er i Stort.mld nr 9 fastslått som en viktig premiss for grunnlaget for en bærekraftig reindrift. Man ser hvordan reinbeitenearealene fragmenteres mer og mer.

I Stortingsmelding nr. 9 fremkommer følgende:

«For å få en tilfredsstillende arealforvaltning innenfor hele distriktets areal, er man derfor avhengig av helhetstenking og et samarbeid mellom kommuner, og mellom kommunal og regional forvaltning. Departementet vil fremheve at både interkommunale planer og regionale planer er egnede verktøy for å sikre større grad av forutsigbarhet og helhetsplanlegging for reindriftens arealer. «

For å få komme unna den fragmenteringen av reinens beiteareal, som foregår i distriktet nå, er det helt nødvendig med helhetstenking og interkommunalt samarbeid.

Kommunene må ta et større ansvar for å ivareta også reindriftas interesser i sin kommunale samfunnsplanlegging. I tillegg må kommunene i sine rutiner innarbeide og synliggjøre, at de faktisk anvender informasjonen denne distriktsplanen gir.

Det er helt nødvendig å sikre arealene for å opprettholde en bærekraftig reindriftskultur i Stalonjarga orohat /Hjerttind reinbeitedistrikt.

Det er grundig dokumentert at ulike former for inngrep påfører reindriften store direkte og indirekte tap av beiteland. Direkte tap av beiteland medfører også indirekte tap, da tamrein unnviker forstyrrelser.

Arealvern er den mest arbeidskrevende del av distriktets administrative virksomhet. Distriktet opplever det som frustrerende at kommunene behandler de fleste arealsakene én for én, uten å ta hensyn til de samlede konsekvensene for reindrifta og uten å ha en helhetlig plan for reindrifta.

En annen utfordring er kommunenes utstrakte bruk av dispensasjoner fra vedtatte planer og lovverk, særlig når det gjelder bygging av hytter og motorferdsel i utmark.

Det er videre verd å merke seg, at det i "Situasjons -og verdikjede analyse for Troms", slås det fast følgende:

"at reindriftas utviklingsmuligheter er avhengig av visse forutsetninger. To fundamentale forhold er at arealforvaltninga i fylket må spille på lag med næringa, og at Norge trenger en ny rovdyrpolitikk, som erkjenner at det ikke er rovdyra som er truet, men beitenæringene, og at dette er et vilkår for en bærekraftig reindrift".

I sin arealdisponering må kommunen ta mere hensyn til reindriftas behov, da dette i neste omgang vil bidra til økt verdiskapning i reindrifta, dette er en verdiskapning som er basert på fornybare ressurser, og som har et stort potensial bare det legges til rette for dette. Inngrep og annen bruk i reindriftas arealer, påvirker beitebruken.

Ulike inngrep og annen ferdsel og bruk av områdene påvirker distriktets bruk av områdene. Dette kan være hytter, skogsbilveier, kraftlinjer, plantefelt, skogshugging, turisme, scooterferdsel, militær aktivitet og andre ting, som virker inn på distriktets bruk av områdene.

Det har vært stor økning i hyttebygging de siste årene, både av enkeltstående hytter og hytteområder. Alle hytter med uthus, veier m.m, har samlet påført store tap av areal for distriktet. I tillegg kommer ferdsel/trafikk, ofte med hunder, ferdsel med motorkjøretøyer både sommer og vinter. Alt dette forårsaker enorme forstyrrelser for reindriften, som også vanligvis fører til at store områder ikke kan brukes pga uro, som følge av de oppførte hyttene.

Under har vi kommentert de inngrepene og forstyrrelsene som vi opplever som de mest negative for reindrifta.

4.1 Fritidsbebyggelse

Etablering av hyttefelt ved Altevatn med flere hundre hytter, Steinvatn, vakkerhumpen, og flere mindre hyttefelt rundt omkring i distriktet. har bidratt til tap av beitearealer og økt ferdsel og forstyrrelser. Reinen, særlig simler med kalv, unnviker disse områdene. Omdisponeringen og utbyggingen av hytteområder går ut over reindriften ved at beitearealene blir redusert og gjenværende arealer blir mindre attraktive som oppholdssted for rein.

Ved fremtidig planlegging av hyttebebyggelse så må eksisterende bebygde områder tas med i den betraktninga. Hvis det skal bygges flere fritidsbygg så må de bygges i allerede eksisterende bebygde områder for, å unngå fragmentering av beiteområder. Det fins en egen veileder for fritidsbebyggelse.

Planmyndighet anmodes å bruke denne veilederen.

Denne veilederen finnes på:

<https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/md/bro/2005/0063/ddd/pdfv/266942-t-1450.pdf>

4.2 Vannkraft

Regulering av Altevatnvassdraget har ødelagt en tradisjonell flyttlei. Det planlegges flere småkraftverk i distriktet.

Problemet med småkraftverk er at det ofte blir laget veier til kraftverkene slik at store beiteområder blir lett tilgjengelig for allmenheten, med økt ferdsel, forstyrrelse og trafikk som resultat. Veiene opp til kraftverk må stenges for allmennheten

Som følge av reguleringen av Altevatten, er isen på Barduelva blitt usikker, både om høsten og om våren. Dette medfører ofte vanskeligheter med å kunne flytte over elva om høsten og våren.

Om høsten er det ofte blankis på elva og isen er ofte usikker

Om våren går isen, i enkelte år mye tidligere, enn normalt på grunn av oppvarma vann som renner igjennom tunnelene. Når isen går, blir det igjen iskanter ved elvekanten og en får ikke reinen til å svømme.

Reguleringen av elva gjør at distriktet ikke kan flytte tidlig som ønskelig til Istindområdet om høsten og en har måttet flytte tidligere enn ønsket, til sommerområdet

Et annet problem med kraftverk er de stenger av trange dalfører som fungerer som flaskehalser for rein som skal opp og ned til beiteområder. Disse dalførene er ofte eneste passasje mellom beiteområdene og en forhindring på et slikt område vil påvirke reinens trekkmuligheter. Krafrør må derfor graves ned i terrenget.

I forhold til småkraftverk har man også negative konsekvenser, ved at det er laget veier, samt at en del beiteland er gravd opp/rotet opp for å lage rør. Isen er ofte usikker på dammene.

4.3 Vindkraft

Det er foreløpig ikke blitt bygd vindkraftverk i distriktet. Vindkraftverk vil ha enorme negative konsekvenser for reindriften i distriktet og man er imot enhver form for utbygging.

Det fins en egen rapport om vindkraft og reindrift. Distriktet anmoder å bruke denne rapporten. Denne rapporten finnes på:

http://publikasjoner.nve.no/oppdragsrapportA/2004/oppdragsrapportA2004_10.pdf

4.4 Kraftlinje

Gjennom distriktet går det mange kraftlinjer. Det er planlagt en ny større kraftlinje som vil ha negative konsekvenser for reindriften. Distriktet er åpent for å forhandle avbøtende tiltak for å redusere negative virkninger av kraftledningen.

Det går dobbel parallell ført 420 kw igjennom sentrale beiteområder i distriktet. Dette er en del av linja Ofoten-Balsfjord. Linja berører kalvings områder, brunstområder, oppsamlingsområder og trekk og flyttleier. Blant annet hovedflyttlei fra sommer beite til vinter igjennom Skoelvdalen. Vi opplever at rein skyr linja, området er mindre brukt p.g.a linja og det er vanskelig å drive rein under linja. Linja forårsaker derfor merarbeid for reindriften og forringer området som beiteland.

Kraftlinjer i distriktet, se vedlegg nr 12:

4.5 Mineralutvinning

Det foregår ikke omfattende mineralutvinning i distriktet bortsett fra noen grustak -og pukkverk.

Gruvedrift og reindrift går ikke sammen og distriktet er derfor imot enhver form for mineralutvinning.

4.6 Landbruk/skogbruk

Reinbeitedistriktet har i dag rett til å utøve reindrift i fjellet og annen utmarksstrekning.

Plantefelt av gran legger beslag på store arealer. Vegetasjon på bakken blir helt dødt i slike grantre felt, rein beiter ikke der. Samtidig som bjørkeskog erstattes av granskog. Lav på bjørketrær er ett viktig beite for rein, og ofte eneste tilgjengelige beite når beite på bakken låser seg av klimatiske årsaker, som ising og mye snø. Noen steder er det også plantet gran i trekk og flyttlei. Dette vanskelig gjør flytting, og kan på sikt stenge flyttleier. Gran planting har opp igjennom årene foregått ukritisk og der er plantet gran overalt. I fremtiden så må granplanting sendes på høring til reinbeite distriktet, noe som ikke gjøres i dag.

For reindriften er nydyrking av areal et inngrep som reduserer og deler opp beiteland. Det kan føre til en forverret driftssituasjon med konflikter som følge av at reinen trekker inn på dyrkede arealer. Inngjerding av oppdyrket mark er det mest brukte tiltak for å dempe konflikt som følge av rein på innmark.

Det er mulig å søke om tilskudd, jf. «Forskrift om tilskudd til konfliktforebyggende tiltak i forhold mellom reindrift og annen part». Formålet med tilskuddet er å bidra til konfliktforebyggende tiltak mellom reindrift og annen part, f.eks. landbruk. Distriktet stiller seg positiv til slike tiltak.

4.7 Ferdsel og friluftsliv

På grunn av sin beliggenhet og sine omgivelser, er distriktet et populært mål for jegere, fiskere og turfolk. Det er merket opp faste turstier i fjellet, og det er veldig populært med toppturer både sommers- og vinterstid. Det er stadig etterspørsel etter treningsområder for jakthunder, som lett kan komme i konflikt med reindrifta. Alt utmarksareal i distriktet er beiteområde for rein. Det meste av jakta i distriktet foregår med løshund. Det er svært viktig at jegere har kontakt/dialog eller anskaffer seg informasjon om reindrifta i distriktet før jakta starter. Rypejakt med løshunder virker meget forstyrrende for reindriften. Det er særlig viktig å ikke forstyrre eller spre flokken under parringstiden.

Om høsten når flokken skal samles og jages i gjerde, kan denne jakta påføre vanskeligheter, og i slike tilfeller kan reineier avlive hunden jf. hundeloven.

Friluftsområder i Troms, se vedlegg nr 11.

Gjennom informasjon, gjensidig respekt og dialog kan konflikter og uenigheter reduseres og unngås.

4.8 Motorferdsel

Det har vært en enorm stor økning i motorisert ferdsel både på vinteren og på barmark. Særlig har økningen vært stor med kjøring med snøscootere overalt heile vinteren og langt utover våren. Det forekommer også at snø scooterne kjører igjennom reinflokkene under kalvingen og jager reinen med scooter. Det ble åpnet snøscooterløyper som en prøveordning fra Dyrøy til Salangen. Distriktets erfaring etter en vinter, er at dette forårsaker økning av ulovlig kjøring i fjellene omkring ved at løypene blir brukt til å kjøre til fjells og på fjellet drives det med tull kjøring.

Kommuner holder på å tilrettelegge for snøscooterløyper i distriktet. Snøscooterløyper må tilrettelegges i områder hvor det ikke er rein på vinterstid og ikke på kalvingsområder. Barmarksløyper bør tilrettelegges i områder hvor løypene gjør minimalt skade. All planlegging av motorferdselstraséer i distriktet må gjøres i tett dialog med distriktet.

Det er bygd mange skogsveier i den siste tiden. Disse forårsaker mer trafikk til utmarksområdene og medfører beitetap og forstyrrelser for reindriften. En ser også økt hyttebygging i forbindelse med disse.

4.9 Forsvaret

Det er 4 områder i distriktet som militæret kaller kontraktsområde. Dette innebærer at forsvaret har gjort avtaler med grunneierne i området om å få bruke området til militær øvingsaktivitet. Dette er gjort uten at reinbeitedistriktet er hørt, selv om reindriften om dette er sentrale beiteområder for rein hvor reindriften har bruksrett. Disse kontraktsområdene er Lysheia i Sørreisa kommune, Andsfjellet og Rustafjell i Målselv kommune og Krokstadskaret i Bardu kommune.

Militær aktivitet under øvelser forårsaker forstyrrelser og ofte mer arbeide for distriktet. Kjøring med bandvogner på sommerføre og graving av stillinger om sommeren forårsaker slitasje og tap av beitemark. De siste årene har en også registrert en økende trafikk med bandvogner og snøscootere om vinteren, som medfører nedtrakking av beiteområder og forstyrrelser. Nærforsvarsstillinger, spesielt den ved Beredskapsveien og den ved Finnkroken forårsaker ofte forstyrrelser da de ligger like ved flytte og trekkleier. Dessuten forårsaker de stor slitasje og forsøpling av beitearealer da det ligger igjen telefonkabler etter virksomheten som foregår der, for eksempel ved beredskapsveien. Lavtflygende helikopter forårsaker også mye forstyrrelser for rein. Kart over skyte og øvingsfelt, se vedlegg 14.

5. Verneområder i distriktet

<http://www.miljodirektoratet.no/no/Tjenester-og-verktoy/Database/Naturbase/>

Innenfor distriktet ligger deler av Rohkonborri nasjonalpark med omkringliggende verneområder. (vedlegg nr 12) Distriktet er positiv til vern av beiteområder, men da må reindrifta få lov til å sette premisser. Distriktet har store utfordringer i forhold til at driftstiltak må omsøkes for tillatelse etter verneforskriften og motorferdsellovgivning. Slike tiltak er f.eks. utkjøring av gjerdematerial. Når det gjelder forholdet til bruk av kjøretøy i verneområder avklares dette gjennom planmedvirkning fra fylkesmannsembetet.

Forvaltningen må forenkle saksbehandlingen rundt dette best mulig.

Forvaltningsplanen for Rohkonborri er under utarbeidelse. Planen skal utdype og presisere de enkelte verneforskriftene. Nasjonalparkstyret er ansvarlig for utarbeiding av forvaltningsplanen og i nasjonalparkstyret sitter det folk i fra distriktet.

Distriktsplanen skal innlemmes i forvaltningsplanen.

6. Nabodistrikter

Distriktet grenser til to norske reinbeitedistrikt, Reinbeitedistrikt 27, Mauken i nord, og Dividalen i nordøst, Reinbeitedistrikt 21, Gielas, i sør.

Distriktet har ikke noe sperregjerde, bortsett fra gjerdet rundt Mannancearru.

7. Mål og tiltak i distriktet

Målet for reindriften i distriktet er: Å verne reinbeitearealene og å sikre næringsgrunnlaget, øke produksjonen og lønnsomheten, sikre sysselsetningen, sikre reindrifts miljø og den samiske kulturen.

Distriktet forventer at ny reinbeitekonvensjon med Sverige resulterer i å bedre vinterbeitene for distriktet.

Det er også nødvendig med reduksjon og bedre offentlig planlegging av hytte byggingen i utmarka. Samt reduksjon og bedre kontroll av motorisert ferdsel og snøscooterkjøring.

Her vises det for øvrig til intern plan til bruk innen reindriften. Dersom distriktet skal kunne gjennomføre reindriften etter planen, er en avhengig av støtte fra det øvrige samfunn. Videre må en få redusert antallet rovdyr og fjerne rovdypene fra kalvings områder.

Fastsetting av bærekraftig reintall, slaktevekter, kjøttproduksjon og kalveprosent.

Mål	Tiltak
Begrense rovviltskader	• Større dokumentasjon på tap av rein til rovvilt
	• Ekstra tilsyn i kalvingsperioden
	• Prøve nye tiltak ved hjelp av teknologiske hjelpemidler
	• Skadefelling
Øke inntjeningen i distriktet	• Satse på lokal slakting og videreforedling av kjøtt
Få bedre arealvern av beiteområder	• Bedre samarbeid med kommunene
	• Utvikle en god distriktsplan
	• Utvikle gode rutiner for besvarelse av høringer

8. Revidering og vedtak av distriktsplanen

Distriktsplanen rulleres og godkjennes av distriktsstyret. Før distriktsplanen vedtas, skal kommuner, fylkeskommune og fylkesmannen orienteres og gjøres kjent med hovedinnholdet i planen. om planarbeidet. Etter at distriktsstyret vedtar planen, sendes distriktsplanen til berørte kommuner, fylkeskommune og fylkesmann, samt nabo-distrikter.

Ordliste

Begreper og definisjoner

Arealbrukskart

Arealbrukskartene er digitaliserte reindriftskart, og dekker samtlige reinbeitedistrikter i Norge. Kartene inneholder forskjellige arealbrukstema, herunder årstidsbeiter, trekk- og flyttleier, gjerder og anlegg. Reindriftskartet er tilgjengelig på NIBIO sin nettside (Kilden).

Beitehage

Et lukket, større gjerde der reinen samles og oppbevares i påvente av å føres inn i et arbeidsgjerde.

Bruksregler

Distriktets interne plan som blant annet skal inneholde regler om beitebruk, reintall, bruk og vedlikehold av gjerder og andre fellesanlegg osv. Bruksregler er unntatt offentligheten.

Brunstområder

Reinen går i brunst i perioden fra slutten av september til midten av november, og da samler oksereinen simleflokkene til parring. I denne tiden er det viktig at reinen får ro og unngår forstyrrelser. Forstyrrelser i denne perioden kan medføre dårligere produksjon og dermed reduserte inntekter. Brunsten bremser flokkens bevegelse og derfor behøver man et enhetlig, ubrutt brunstområde med lengre beitevarighet.

Båttransport

Seilingslinje ved pramming av rein over til et annet beiteområde. Pramming av rein foregår om våren eller høsten.

Distriktsgrense

Grense mellom to eller flere reinbeitedistrikt.

Distriktsplan

En offentlig plan om reindrifta som gir de opplysninger om reindrifta i distriktet som er nødvendige for at reindriftas interesser blir best mulig ivaretatt i den offentlig planleggingen.

Distriktsstyre

Administrasjonen i et reinbeitedistrikt. Skal ivareta reindriftsinteressene i distriktet, samt reinbeiteressursene i samsvar med gjeldende bestemmelser.

Duodji

Tradisjonell samisk kunsthåndverk og husflid.

Drivlei

En lei eller trasé i terrenget der reinen enten drives fysisk av mennesker eller trekkes av seg selv.

Fangarm

Ledegjerde ved inndriving av dyr til et arbeidsgjerde.

Feltslakteanlegg

Gjerdeanlegg som brukes ved feltslakting av rein og til opplastning av rein som skal til slakteriet.

Flyttlei

En lei eller trasé i terrenget der reinen drives fysisk av mennesker mellom ulike beiteområder og sesongbeiter. Reinen kan oppholde seg på en flyttlei opptil flere dager. Ofte er det praktiske og topografiske forhold (terrengformasjon, bebyggelse skogsforhold o.l.) som gjør at flyttleien ikke kan være bredere enn det den faktisk er, og som gjør at bevaring av flyttleier er særs viktig. Flyttleier må ikke stenges jf. reindriftslovens § 22. Med til flyttlei regnes også faste inn- og avlastningsplasser for transport av rein.

Forstyrrelser

Direkte eller indirekte forstyrrelser av rein eller dets habitat som følge av menneskelig aktivitet.

Gjeterhytte

Hytte som benyttes av de som gjeter reinflokken, og som er oppført hvor reinen befinner seg over lengre perioder.

Høstbeiteland

Høstbeiteland er ofte områder der reinen bygger seg opp etter insektplagen og spres på leting etter sopp. Høstflyttingen foregår mer spredt og over lenger tid enn vårflyttingen.

Høgsommerland

Høgsommerland er områder som regel over skoggrensa, der reinen oppholder seg midtsommers og får dekket sine behov for beite, ro, avkjøling og minst mulig insektplage innenfor korte avstander. -51-

Om dagen står reinen gjerne på snøflekker, mens den beiter ned dalfører med rikere beiter om natta og på kjølige dager.

Inngrep

Tiltak som medfører innskrenkninger for reindrifta. Enhver forstyrrelse som er med på å nedsette beitetiden og beitekvaliteten og øke energiforbruket hos reinen, samt fysiske arealinngrep i beiteområder.

Kalvingsområde

Under kalvingsperioden knyttes båndene mellom simle og kalv. Simlene beiter derfor ofte i små grupper og gjerne litt spredt for hverandre. Hvis simlene skremmes bort fra kalven uten at det har skjedd en slik preging, er kalven svært utsatt for tap. Forstyrrelser i kalvingsperioden kan også få innvirkning på kalvevektene. Dette har sin årsak i at forstyrrelser kan virke inn på simlas melkeproduksjon, samt at kalvene ikke får ro til å die. Kalvingsland og tidlig vårland er de deler av vårbeiteområdet som beites tidligst og hvor hoveddelen av simleflokken oppholder seg i kalvings- og parringsperioden.

Låste beiter

Beiter som er utilgjengelige på grunn av is og snø (klimatiske forhold).

Luftingsområder

Når det er varmt er det viktig at reinen har luftingsområder tilgjengelig.

Luftingsområder kan være vindutsatte høydeområder, høydedrag som ikke blir snøfri i løpet av sommeren, skyggeområder, tette skog eller berg. På disse områdene kan reinen trekke for å komme unna insekter og for å kjøle seg ned på varme sommerdager.

Dersom rein, som følge av et inngrep ikke får tilgang til luftingsområder, vil det kunne føre til at reinen vandrer mer og kan medføre til vekttap.

Merkegjerde

Gjerdeanlegg hvor det foretas merking av rein om sommeren eller høsten.

Midlertidig gjerde

Gjerde som settes opp når det er behov for det. Det trenger ikke oppføringstillatelse og det skal fjernes etter bruk. Se reindriftslovens § 24.

Minimumsbeite

Minimumsbeiter er det årstidsbeitet som begrenser distriktets reintall,

og er muligens det viktigste grunnlaget for fastsettelsen av øvre reintall for distriktet.

Vårbeite for okserein

Oksebeiteland og øvrig vårland, der okserein og fjorårskalver oppholder seg i kalvingstida. Hit kan også kalver med simler trekke senere på våren.

Områdegrense

Grense mellom 2 reinbeiteområder, feks. mellom Vest-Finnmark og Troms reinbeiteområder.

Oppsamlingsområde

Område med naturlige avgrensninger hvor reinen samles midlertidig under innsamling, før flytting, kalvemerking, skilling, pramming eller slakt.

Rammebetingelser

Rammebetingelser i reindriften er knyttet til grenser mellom reinbeiteområder, distrikter og siidaer, samt bruksregler, beitetider og reintall.

Reinbeitedistrikt

Reinbeiteområdet er delt inn i flere reinbeitedistrikter (etter reindriftsloven § 6).

Reinbeiteområde

Største forvaltningsenhet innenfor det samiske reindriftsområdet (etter reindriftsloven § 4).

Reindriftsanlegg

Reindriftsanlegg er ikke tilfeldig plassert i terrenget. De er lokalisert til områder der det er lett å få reinen inn i gjerdet, da blant annet på grunn av topografien i området. I tillegg vil bruken av anlegget være avgjørende for hvilke andre faktorer som er viktige. Her nevnes bruk av anlegget knyttet til merking, skilling og slakting. Et slakteanlegg må gjerne være nær vei, mens et merkegjerdet må være på en luftig plass med tilgang til vann. Forstyrrelser i dette området vil vanskeliggjøre arbeidet med reinen, noe som kan føre til at reinen må være i området lenger enn nødvendig.

Dette kan generelt sett innebære produksjonstap og utgifter i form av merarbeid.

Reindriftsloven

Lov om reindrift av 15. juni 2007 nr. 40.

Reindriftsvei

Veg som er bygd for bruk under reindrift, f. eks. til reindriftsanlegg.

Reinmerke

All tamrein tilhørende en og samme eier har et unikt øremerke. Merkene blir unike ved å kombinere ulike snittformer. Innenfor distriktet skal all rein øremerkes ved snitt i øret med eierens registrerte merke. Merking av rein og registrering av reinmerke er regulert i reindriftslovens kapittel 5.

Ressursregnskapet

Årlig publikasjon utgitt av Landbruksdirektoratet. Ressursregnskapet er et økologisk regnskap over reindrifts ressursgrunnlag og ressursutnyttelse.

Samiske reinbeiteområde

Det området hvor den samiske befolkningen har på bakgrunn av alders tids bruk rett til å utøve reindrift, innenfor delene av fylkene Finnmark, Troms, Nordland, Nord Trøndelag, Sør- Trøndelag og Hedmark hvor reindriftssamene fra gammelt av har utøvet reindrift.

Siida

Geografisk og sosial betegnelse for en gruppe av reineiere som utøver deler av driften i fellesskap innenfor et bestemt areal. Se reindriftslovens § 51.

Siidaandel

Begrepet siidaandel ble innført ved reindriftsloven av 2007 og erstatter den tidligere driftsenheten. Siidaandel er en familiegruppe eller enkeltperson som er del av en siida, og som driver reindrift under ledelse av en person eller av ektefeller eller samboere i fellesskap (reindriftslovens § 10).

Skillegjerde

Gjerdeanlegg som brukes til skilling av dyr. Kan være i bruk flere ganger i året.

Sperregjerde

Permanent gjerde som sperrer for rein, f.eks. mellom reinbeitedistrikter, for å hindre sammenblanding.

Svømmelei

Svømmelinje der reinen vanligvis svømmer over sund, fjorder eller lignende.

Særverdiområde

Med særverdiområder menes flyttlei, trekklei, brunstland, kalvingsland, sentrale luftingsområder, samt områder i og ved anlegg til merking, skilling og slakting. Særverdiområder er områder med viktig betydning for produksjon.

Totalregnskapet

Årlig publikasjon utgitt av Landbruksdirektoratet. Totalregnskapet er en publikasjon som viser det samlede økonomiske resultatet for reindrifta totalt og regionalt.

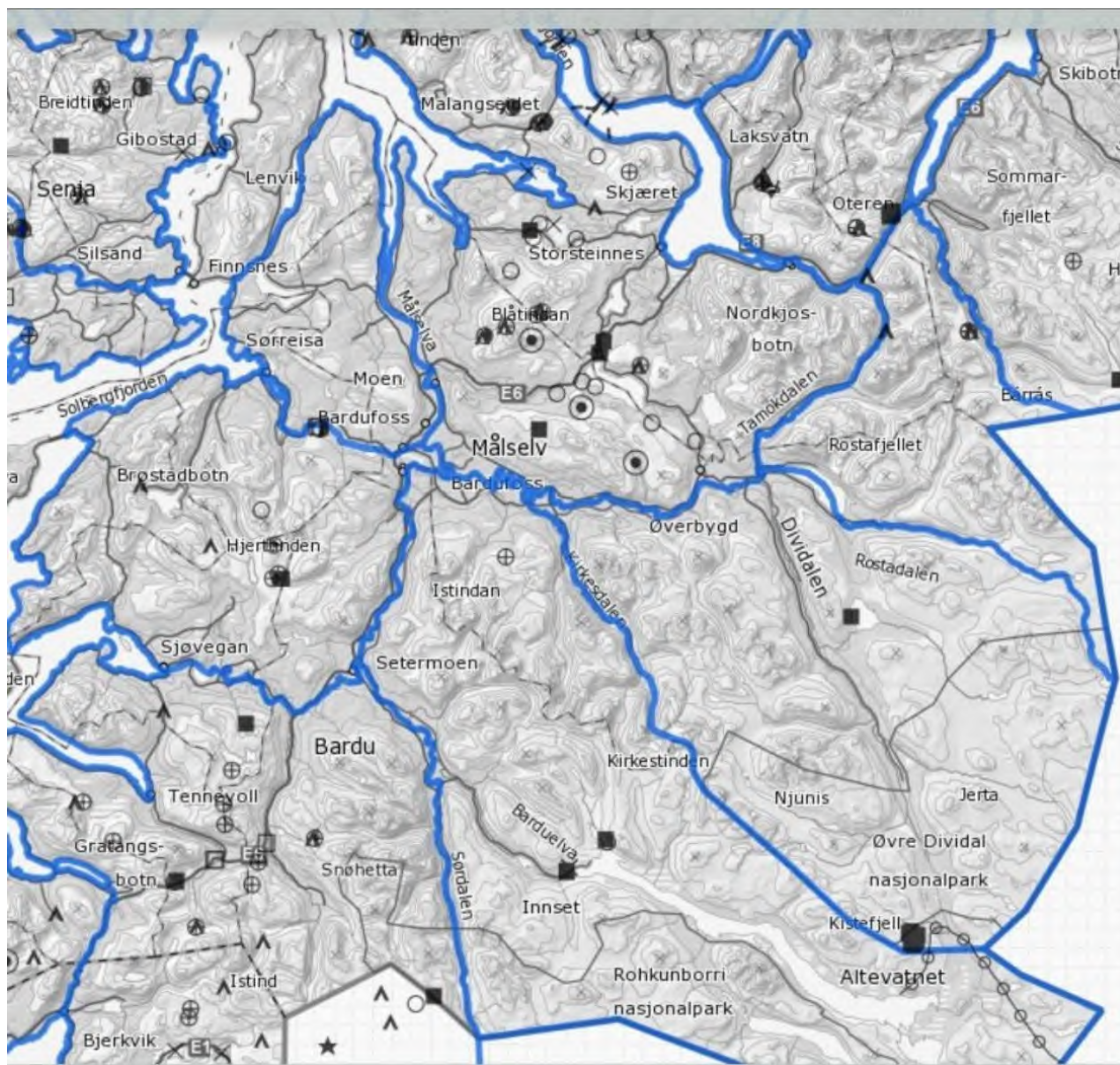
Trekkleier

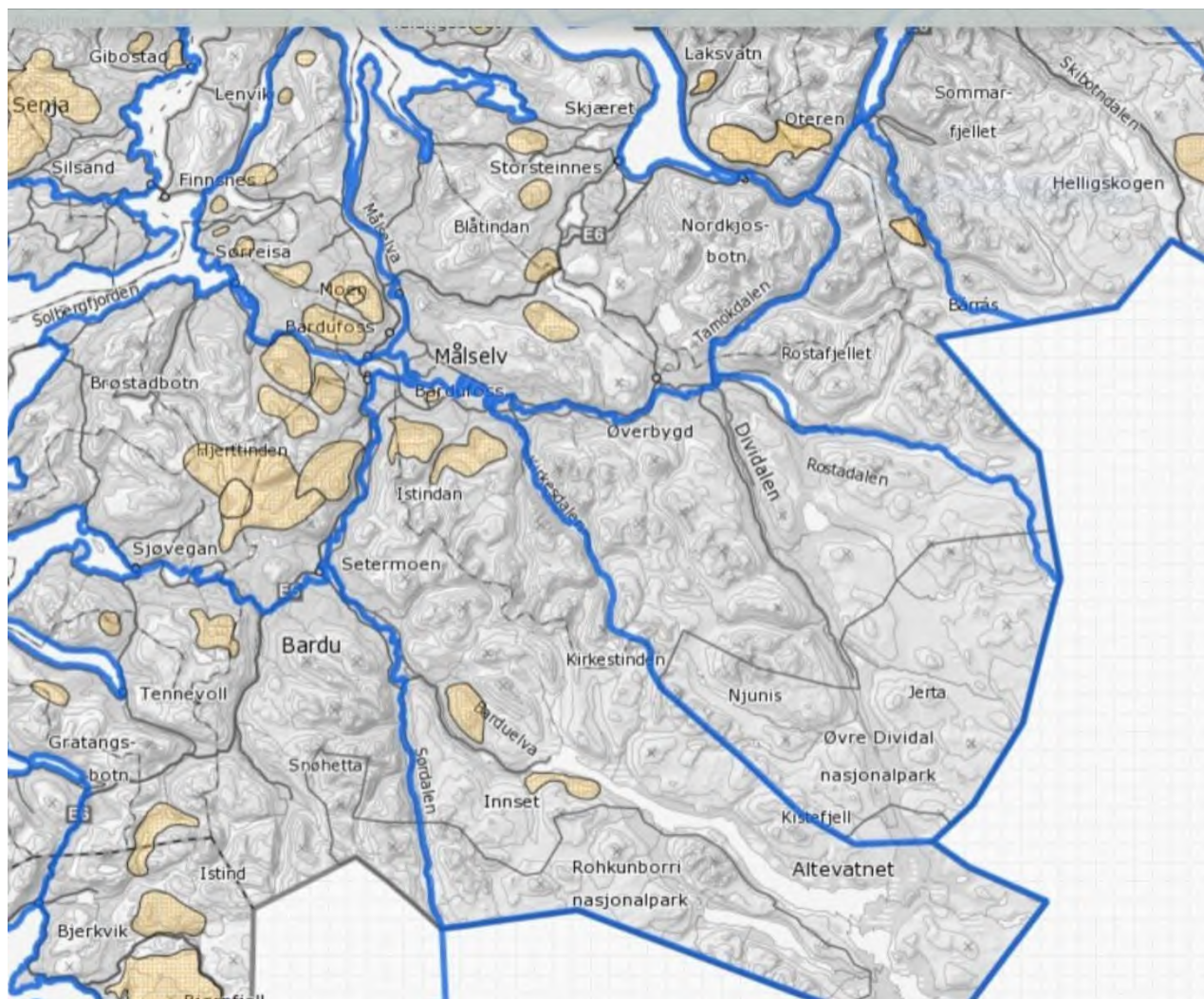
Reinen er avhengig av å kunne veksle mellom beiteområder, samt ha fri tilgang til de ulike delene av hvert enkelt årstidsbeite. Trekkleier er naturlige ferdselsårer der reinen uhindret og naturlig trekker, uten menneskelig driving, mellom viktige beiteområder.

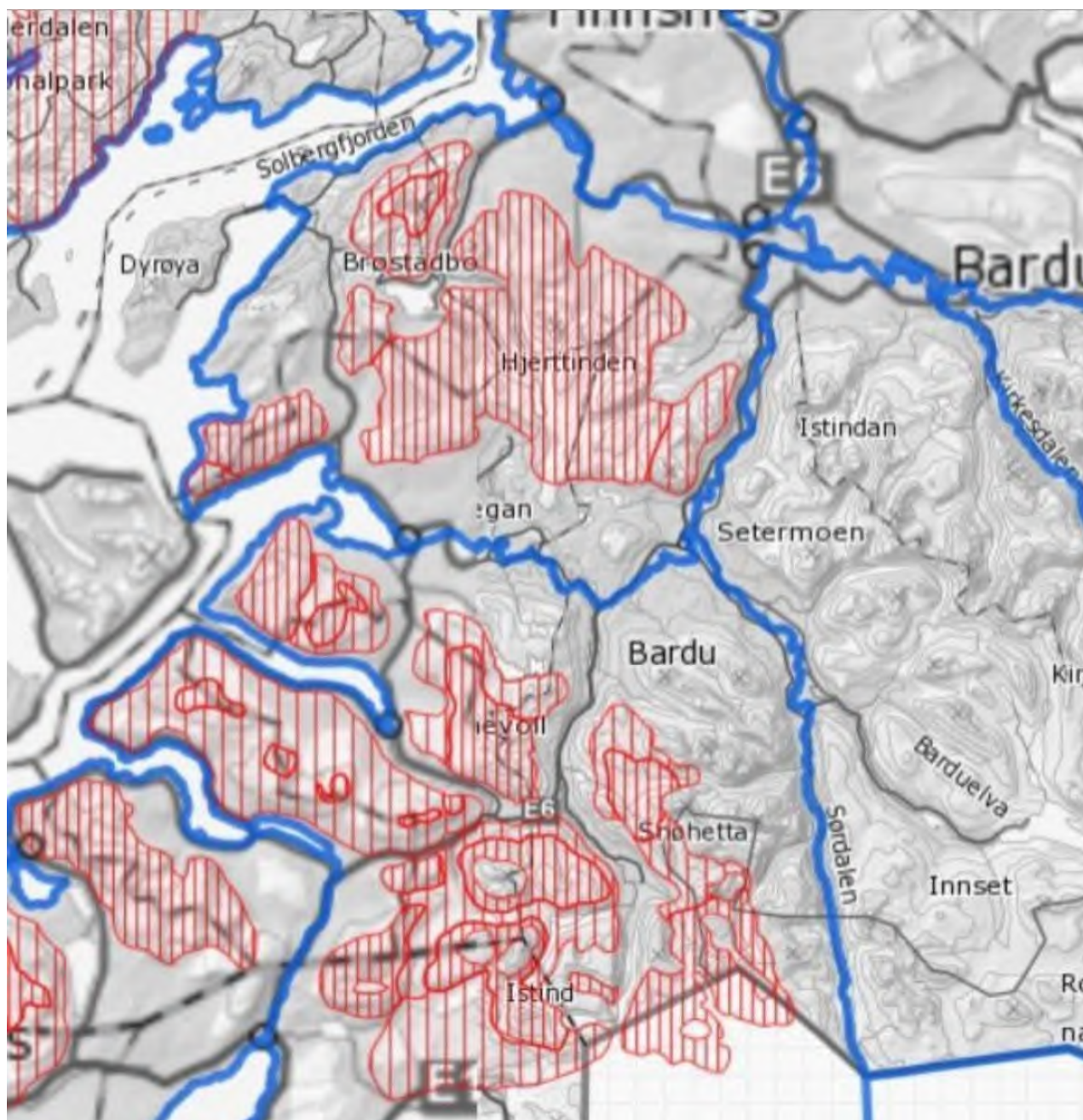
Årstidsbeiter

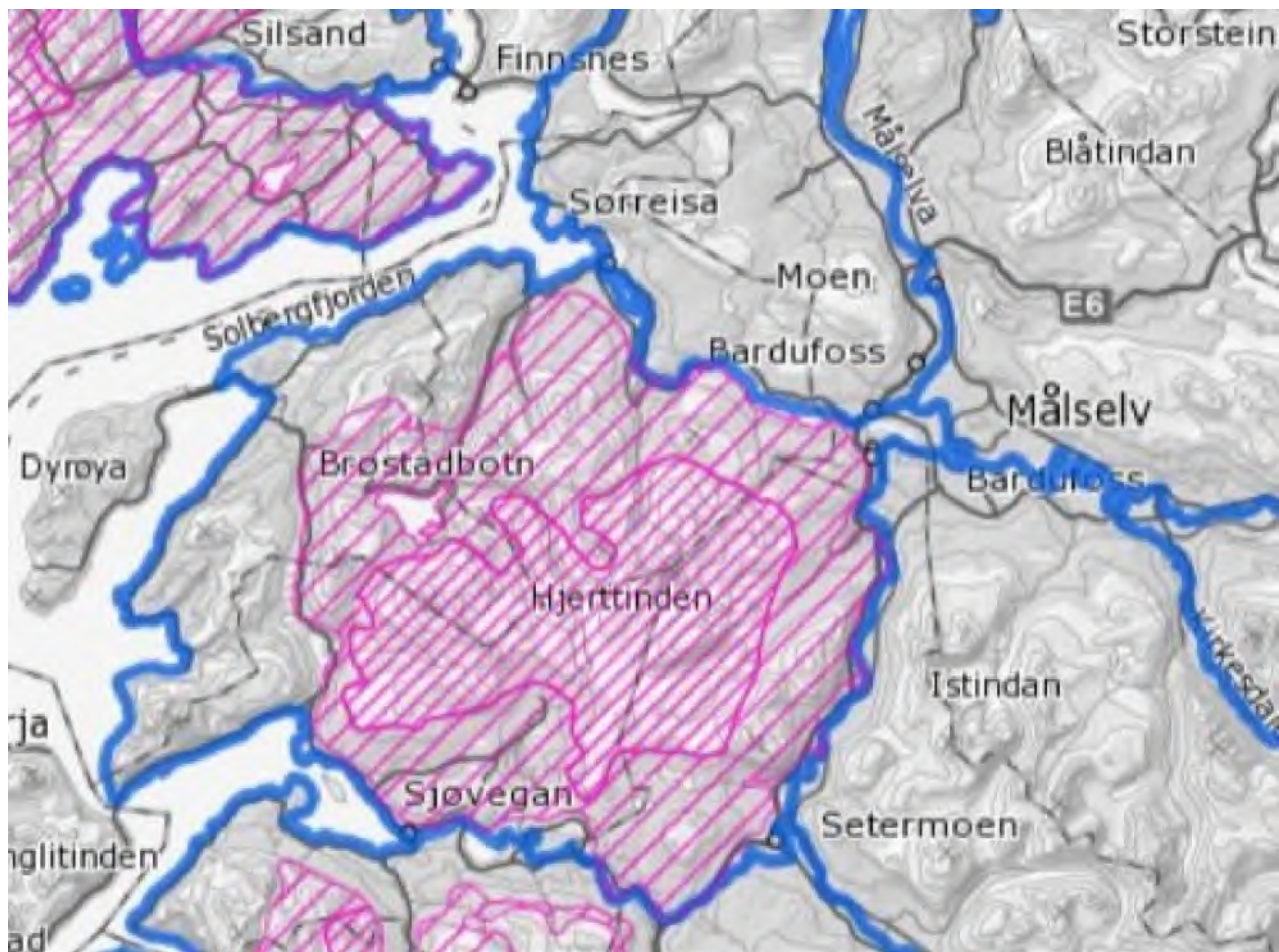
Reindrifta bruker forskjellige årstidsbeiter i løpet av et reindriftsår. Årstidene som brukes kalles vinter, vårvinter, vår, forsommer, sommer, høst, parring og høstvinter. Hvert enkelt årstidsbeite har særegne kvaliteter som gjør det spesielt egnet til reinens bruk den bestemte årstiden. Det medfører at reindrifta er avhengig av alle årstidsbeitene, og hvis man tenker at all inngrep blir lokalisert til et årstidsbeiteområde, kan det føre til at reindrifta ikke kan overleve på tradisjonelt vis på de øvrige årstidsbeitene.

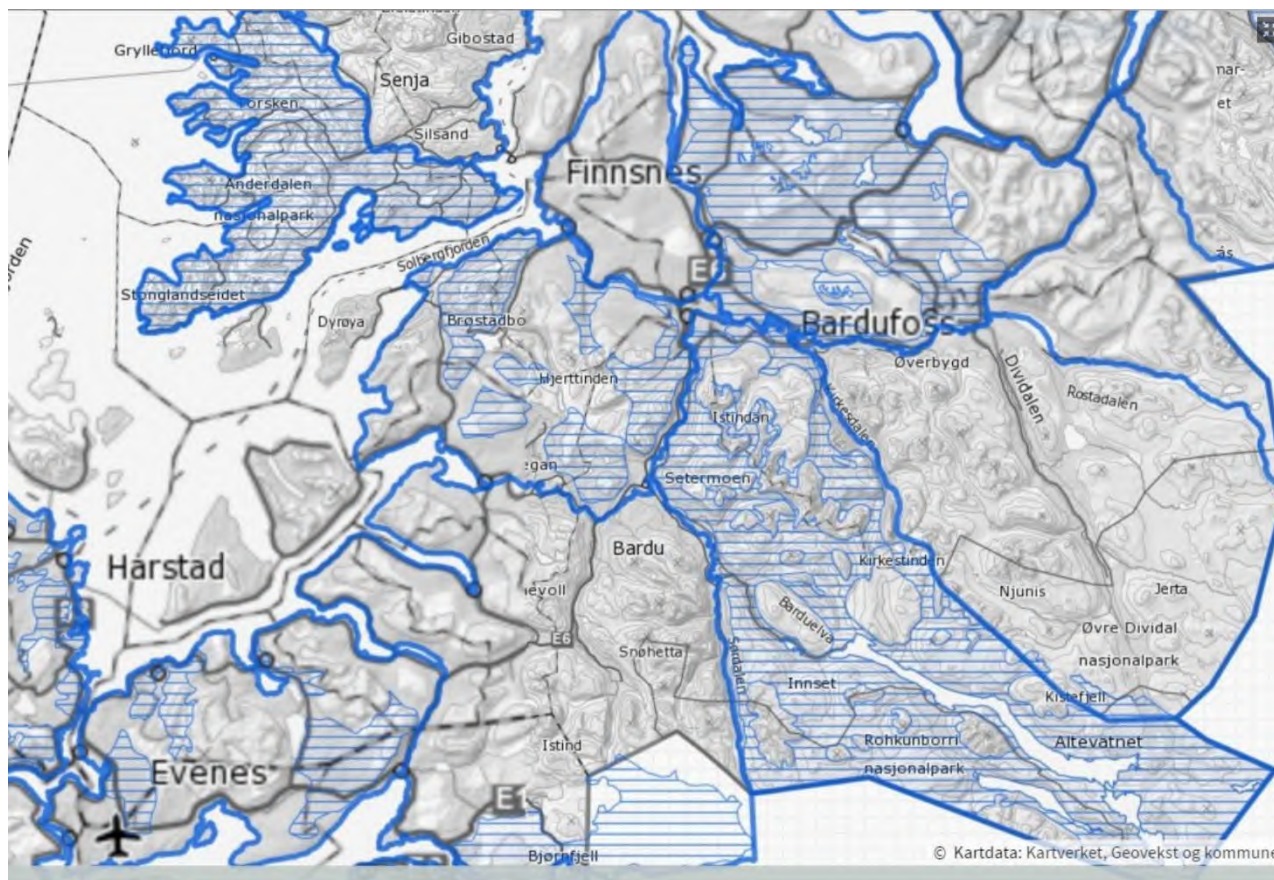
Årstidsbeitene er et resultat av variasjonen i naturen. F.eks. krever gode vinterbeiter næringsfattig berggrunn og lite snø. Kalvingslandet krever godt lende og at simlene får tilgang til næringsrike grøntbeiter som først smelter fram om våren.

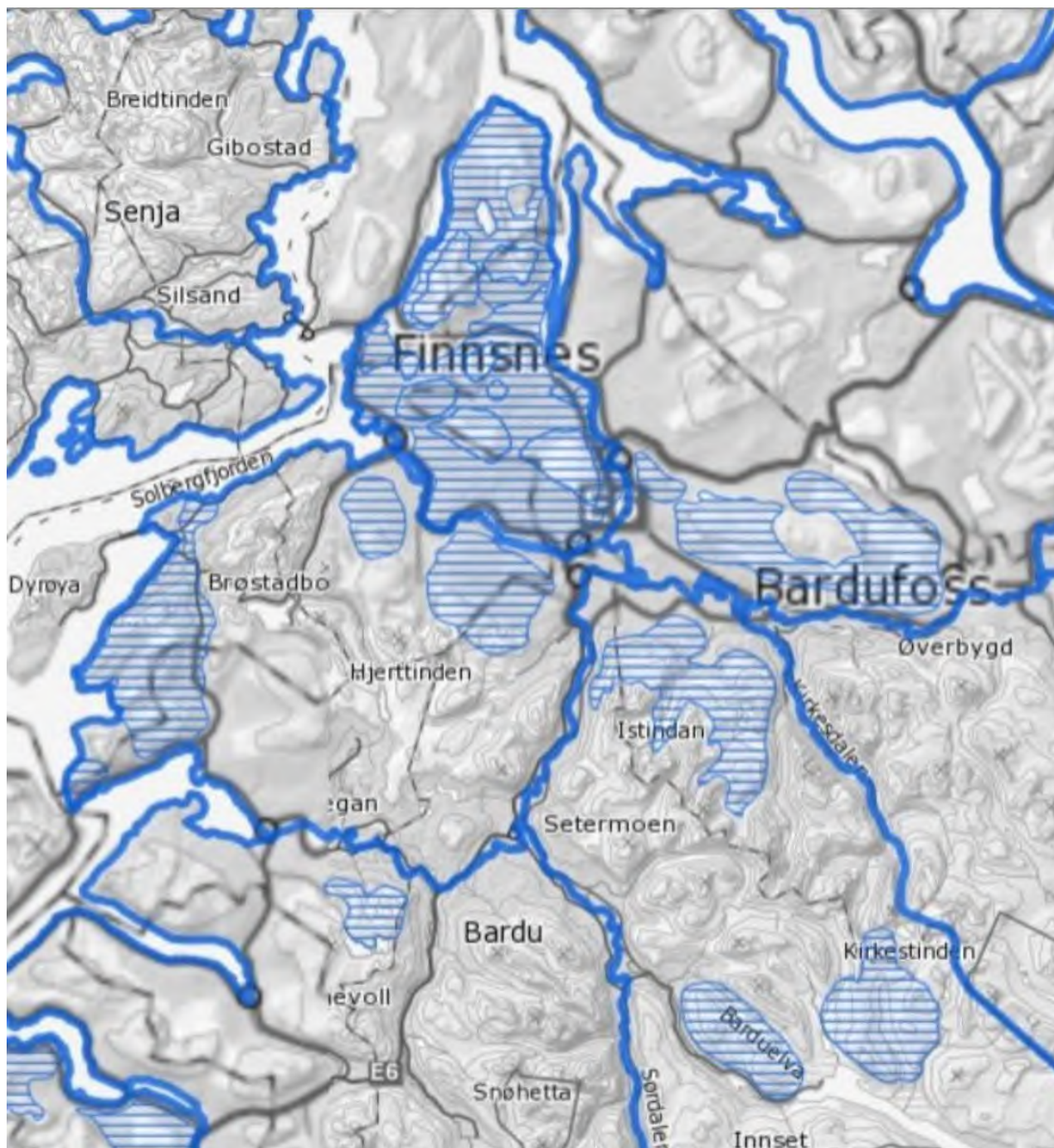

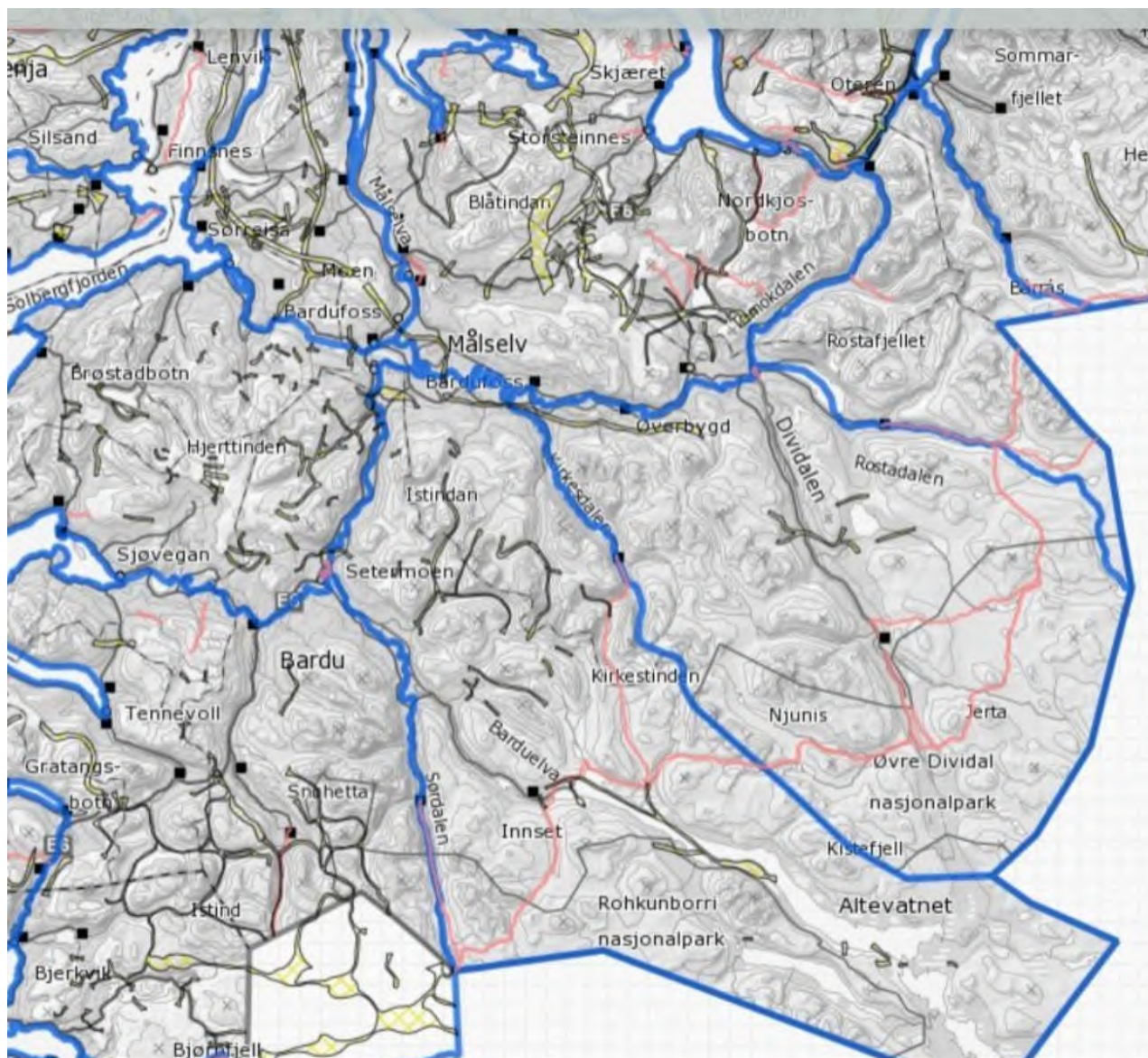

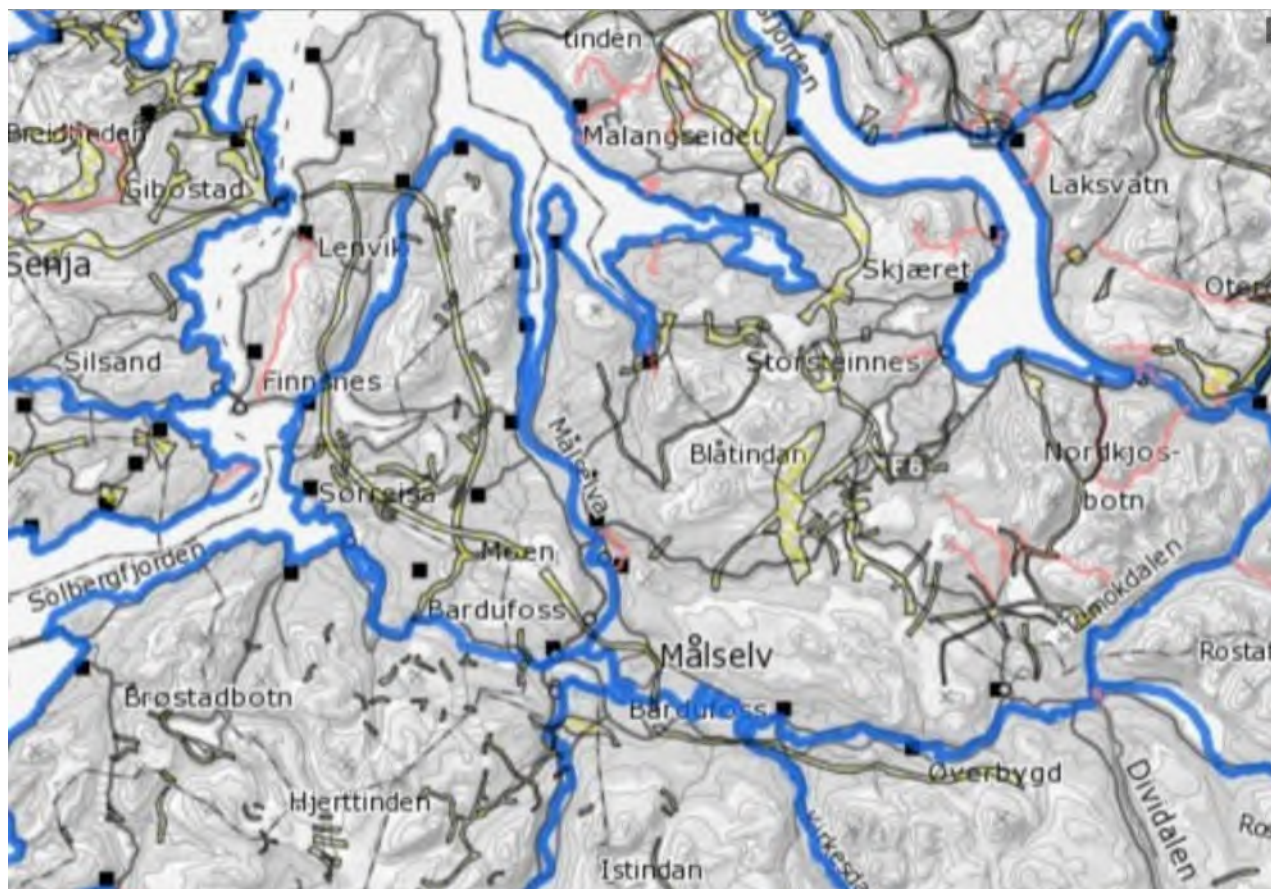

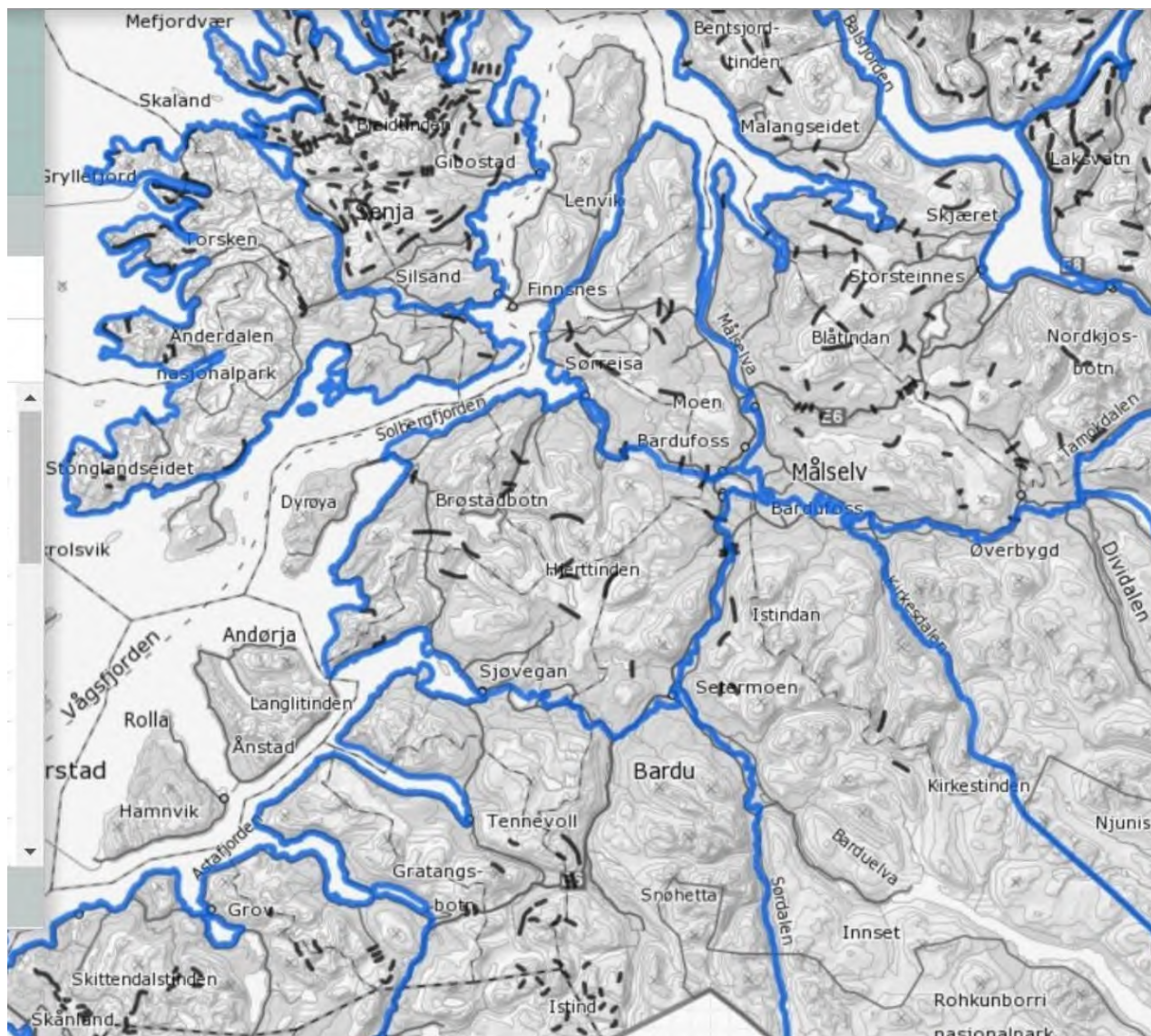

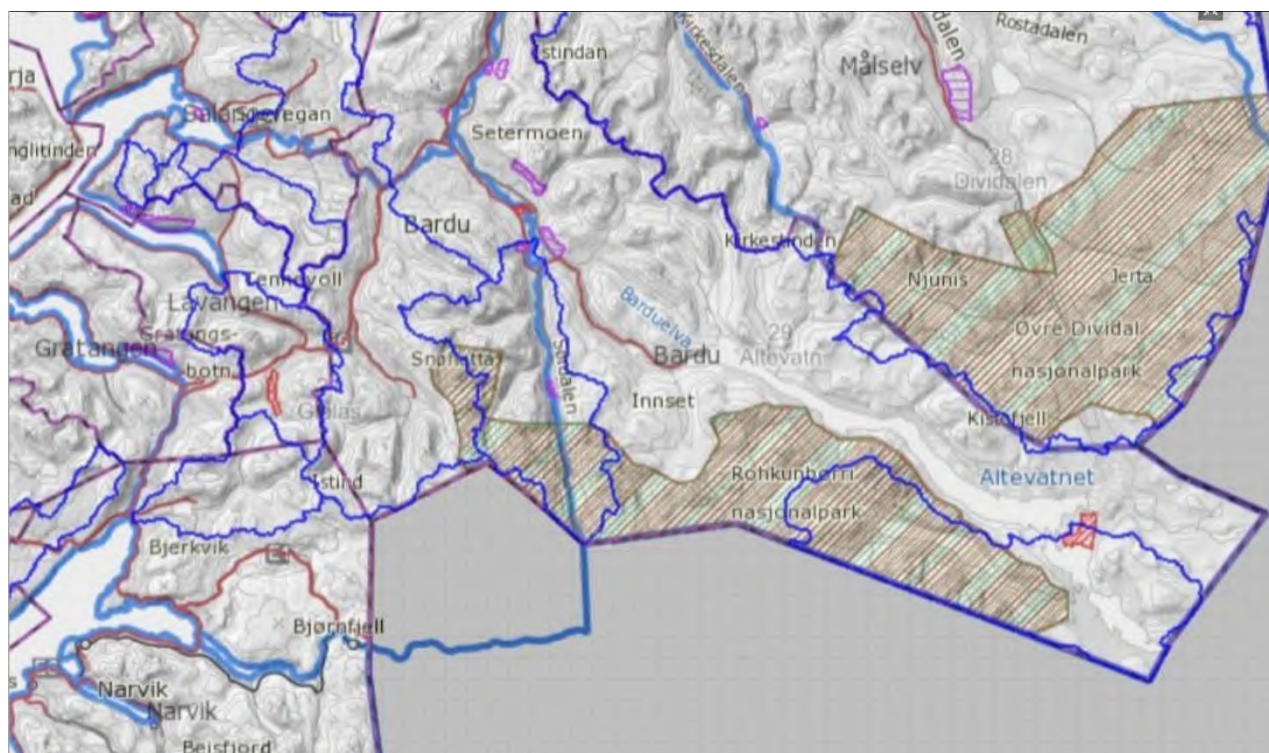
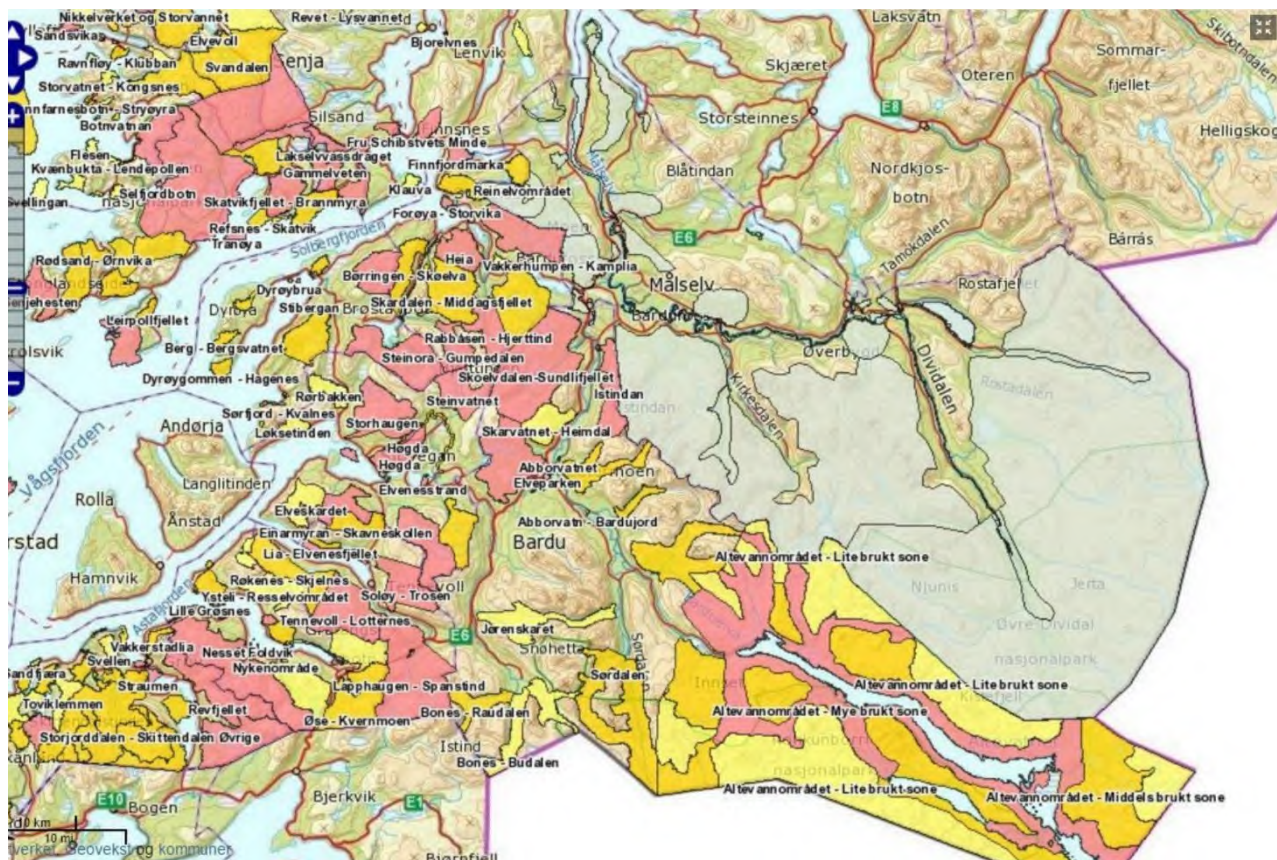

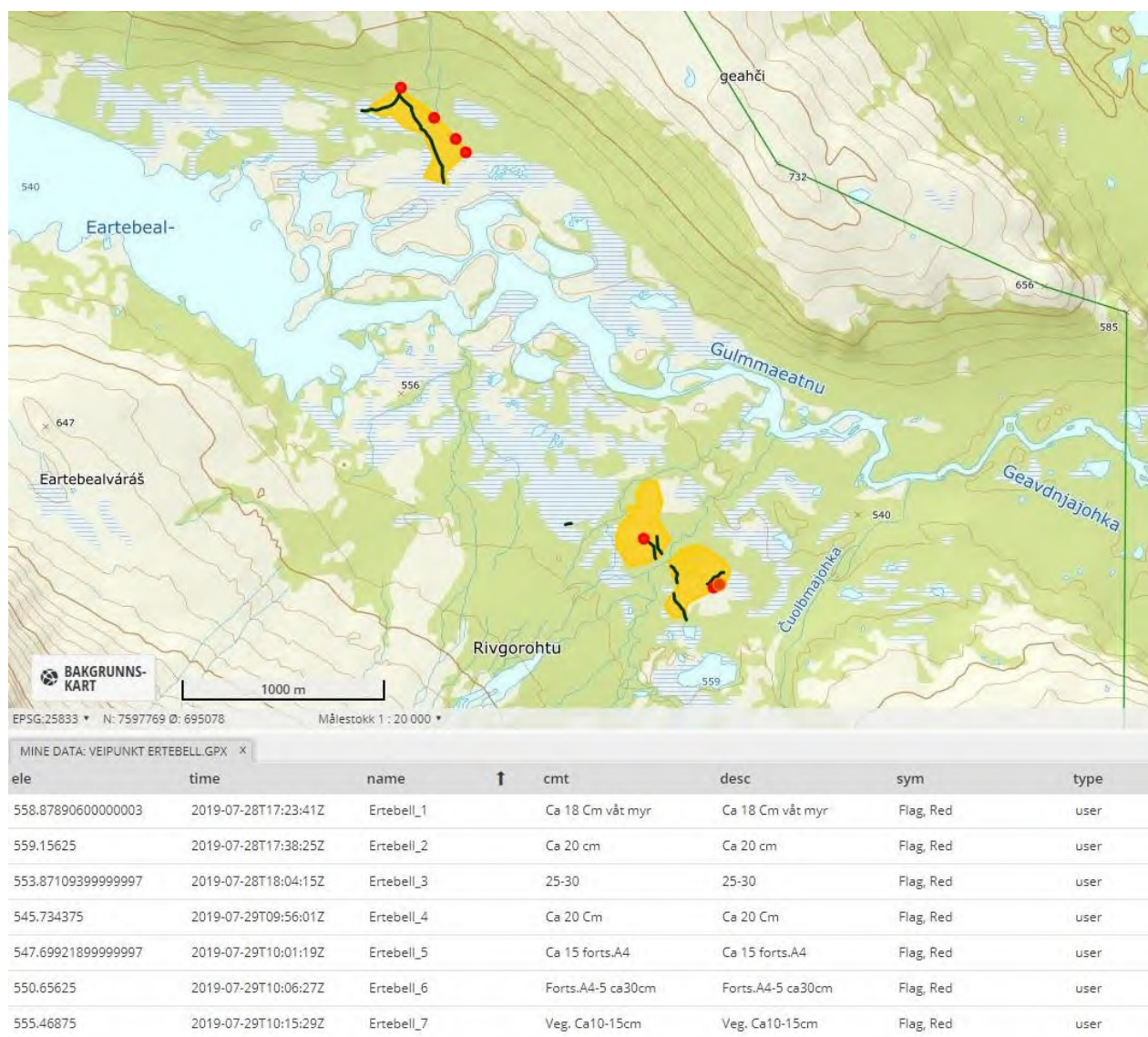

Vedlegg 5: Kart over reindriftras kjørespor

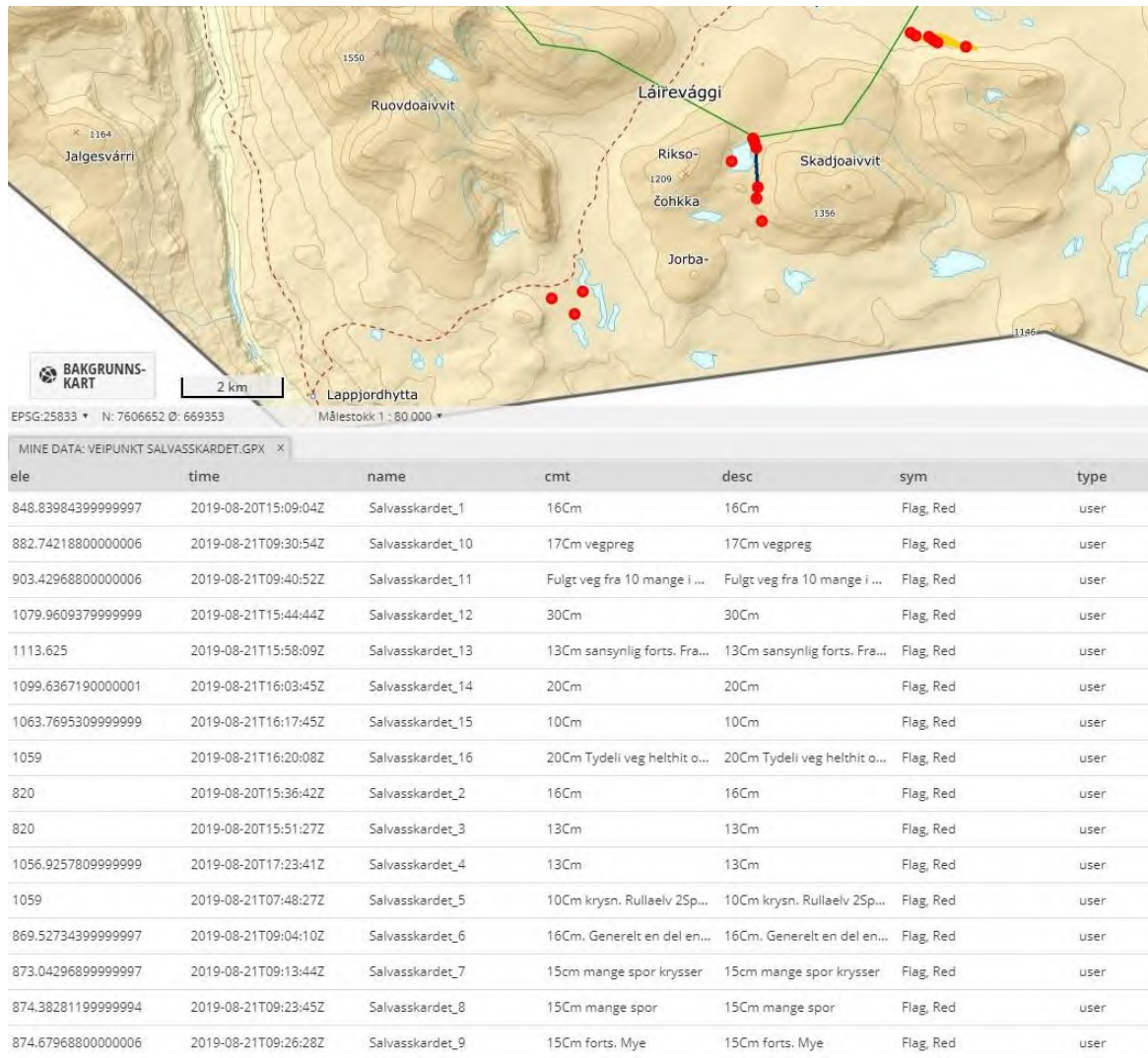
Det er hittil kartlagt kjørespor i Rohkunborri nasjonalpark i tre runder: hhv i 2015 og 2020 i Budalen og i 2019 i Salvasskardet og ved Eartebealjávri.

Det er et bevaringsmål for nasjonalparken at det ikke skal opprettes nye kjørespor som er synlige på flybilder.

Eksisterende og eventuelt nye kjørespor skal overvåkes med et tidsintervall på fem år. Kjørespor registreres og det angis punkter for videre overvåkning der det måles dybde i sporet.

Figur 30: Kartlagte kjørespor og målepunkter rundt Eartebealjávri 2019.

Figur 31: Kartlagte kjørespor og målepunkter i Salvasskardet 2019.

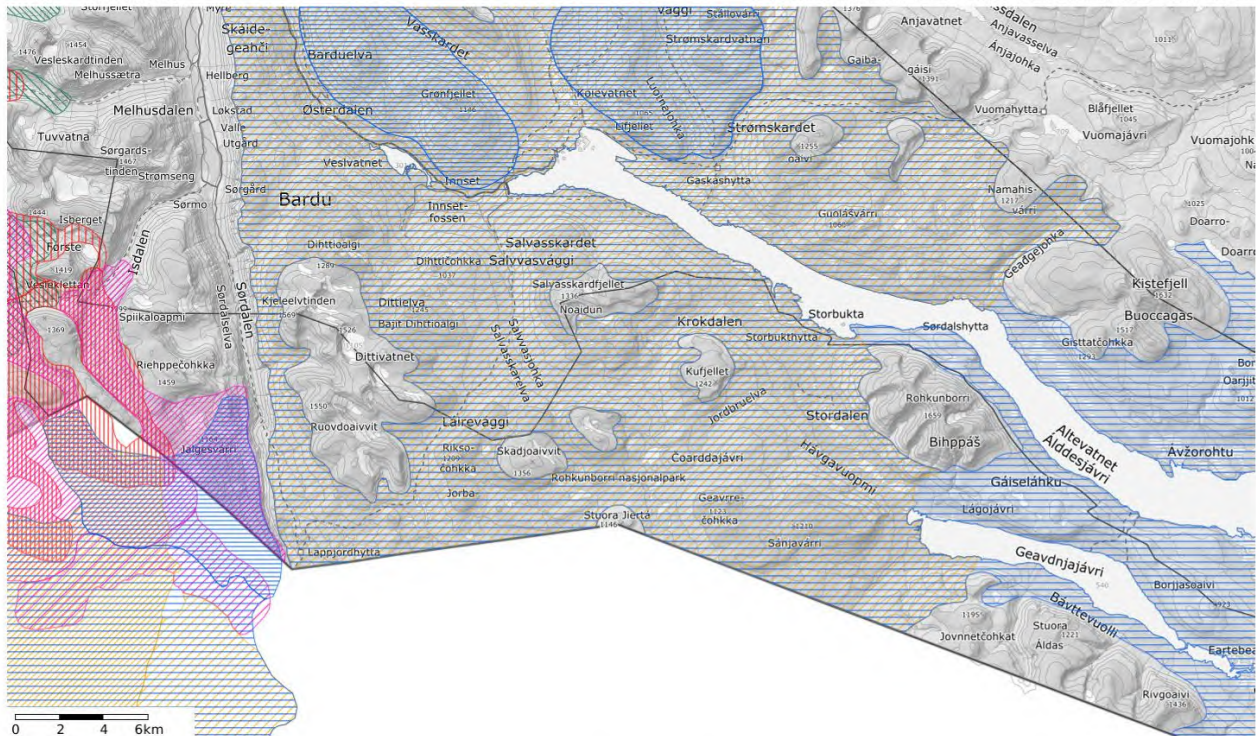

Figur 32: Registrerte kjørespor i terreng og punkter for overvåking i Budalen.

Vedlegg 6: Kart over reindriftens årstidsbeiter

Årstidsbeiter Rohkunborri NP

Koordinatsystem: UTM 33

kilden.nibio.no

18.03.2020

Tegnforklaring

Kalvingsland

- Kalvings- og tidlig vårland

Oksebeiteland

- Okse- og simlebeiteland

Høyreliggende områder og luftingsområder

- Sentrale høyreliggende områder og luftingsområder

Lavereliggende sommerland

- Lavereliggende sommerland

Tidlig høstland

- Tidlig høstland

Parringsland

- Parringsland

Tidlig høstvinterbeite

- Tidlig høstvinterbeite, intensivt brukt

Spredt brukte høstvinterbeiter

- Spredt brukte områder

Tidlig vinterland

- Tidlig vinterland

Senvinterland

- Senvinterland, intensivt brukt

Vedlegg 7: Statskogs retningslinjer for hogst

Miljøhensyn ved vedhogst

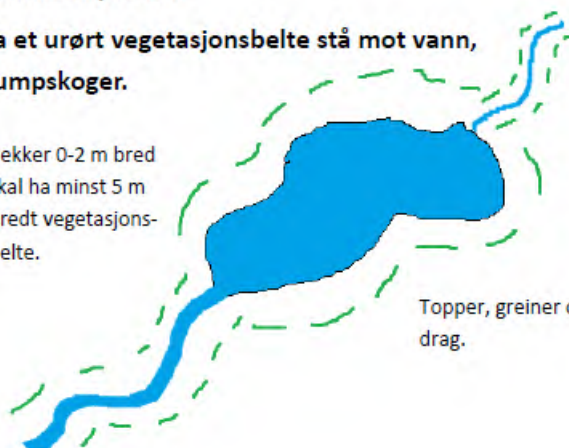
- et utvalg av Norsk PEFC Skogstandard

Vannbeskyttelse:

La et urørt vegetasjonsbelte stå mot vann, sumpskoger.

Bekker 0-2 m bred skal ha minst 5 m bredt vegetasjonsbelte.

bekker, elver, myr- og

Bekker bredere enn 2 m, elver, vann, myr og sumpskoger skal ha et urørt vegetasjonsbelte som er 10-15 m bredt.

Topper, greiner og kvist skal ikke ligge igjen i bekker og vassdrag.

Hogst:

- Hogst og transport skal skje så skånsomt som mulig.
- Utføres som plukkhogst (gjenstående trær har ca 10 m avstand).
- Spar trær med rikuler, koster, kløft, stammebrekk etc. for hogst
- Grov osp, samt selje og rogn hogges ikke.
- Grove gamle trær skal stå igjen (livsløpstrær).
- Tørrgadd (stående død ved) skal stå igjen i skogen
- Trær med reir i hogges ikke.
- Så lave stubber som mulig.
- Stier og skiløyper skal ryddes for topper, greiner og kvist.

Vindfall og grove læger eldre enn 5 år skal bli i skogen. Unngå å skade de, kan flyttes på dersom behov.

Spesielle miljøkvaliteter avklares spesielt (for eksempel kulturminner, rovfugltreir, spillplasser etc.).

Nye oppdagelser i hogstområdet, eller nærområdet, merkes på kart og sendes tilbake til Statskog SF.

Det må ikke skje forurensing av området i forbindelse med hogsten.

Tomme olje-/bensinkanner og annet avfall skal leveres ved et godkjent leveringssted.

Vedlegg 8: Bevaringsmål

Bevaringsmål for Rohkunborri nasjonalpark:

Merknad: må revideres i samarbeid med SNO for å møte nye kriterier for registreringssystemet NatStat.

Objekt - bevaringsmål	Det skal ikke oppstå ytterligere slitasje eller slitasjebetinget erosjon i direkte tilstøtende områder til stien i Sjørdalen-Salvasskardet	Det skal ikke opprettes nye kjørespor som er synlige på flyfoto	Bevare fiskeløse vann
Tilstandsvariabel NatStat	"Spor etter slitasje og slitasjebetinget erosjon"	"Spor etter slitasje og slitasjebetinget erosjon"	"Problemarter" - Røye - Ørret
Metode	Registrering av stibredde og ev. - dybde på definerte punkter hvert tredje år	Registrering av flybilder hvert tredje år og måling av dybde av sporene i terrenget.	Prøvefiske fiskeløse vann hvert femte år.
Mål	Det skal unngås forurensning (inkludert menneskelig avføring) rundt vannene i Stordalen.		
NatStat			
Metode			

Vedlegg 9: Enkel besøksstrategi for Rohkunborri nasjonalpark

Enkel besøksstrategi for Rohkunborri nasjonalpark

**Rohkunborri
nasjonalparkstyret**

1. Innledning

Besøksstrategien er et vedlegg til forvaltningsplanen for Rohkunborri nasjonalpark.

Formålet med besøksstrategien er å:

- Bidra til å ivareta verneverdiene og skape forståelse for vernet
- Bidra til gode opplevelser for de besøkende av nasjonalparken
- Bidra indirekte til lokal verdiskaping

Strategien skal balansere disse tre elementene, der hensynet til ivaretagelse av naturverdiene veier tyngst.

I Rohkunborri nasjonalpark er det ingen akutte forvaltningsutfordringer knyttet til besøkende. Det er likevel noen aktiviteter som er av en slik art at det i fremtiden kan utvikle seg til å bli utfordrende for forvaltningsmyndigheten, i tillegg til områder som er mer sårbare hvor det ikke ønskes mye ferdsel. Det er derfor viktig å utarbeide en forvaltningsplan som gir gode retningslinjer for utøvelse av forvaltningsmyndigheten, og en besøksstrategi der en tar høyde for å kanalisere hovedmengden av besøkende for å skåne sårbare og potensielt utsatte områder, arter og kulturminner. I tillegg til dette er et av særpregene for Rohkunborri nasjonalpark muligheten til å ferdes i det stille rom utenfor opparbeidede stier og løyper.

2. Kunnskapsgrunnlaget

2.1 Sårbare naturverdier

konsekvensutredningen for vernet av Rohkunborri nasjonalparken ble utført av *Miljøfaglig Utredning* i 2006. Målet med utredningen var å få en vurdering av naturverdiene (naturtyper, vilt og ferskvann) i det foreslåtte verneområdet. Denne verdivurderingen anses å dekke behovet for sårbarhetskartlegging, da verdi og sårbarhet følger hverandre tett. Sårbarhetsvurderingen i denne besøksstrategien er derfor en oppsummering av rapporten fra *Miljøfaglig utredning*, som kan leses i sin helhet på nasjonalparkstyrets hjemmeside (<https://www.nasjonalparkstyre.no/Rohkunborri/publikasjoner/fagrapporter>).

For verdsatte naturtyper ble 25 lokaliteter vurdert til å ha særlig verdi, og dermed sårbarhet, innenfor det foreslåtte verneområdet (figur 1). Ved opprettelsen av nasjonalparken ble grensa justert i forhold til verneforslaget, slik at en av de vurderte lokalitetene har falt ut (nr. 13, figur 1). Naturtypene som er verdsatt er: kalkrike områder i fjellet; naturlig fisketomme innsjøer og tjern; fossesprøytsone; gråor-heggeskog, bjørkeskog med høgstauder; rikmyr; sørvendt berg og rasmark; og deltaområder.

Figur 1.: Verdsatte naturtyper. Fra konsekvensutredning, Larsen, B. H., Fjeldstad, H., Jørgensen, L. C Melby, M. W. 2006. Sør-dalen/Isdalen nasjonalpark i Bardu – konsekvenser for naturmiljø. *Miljøfaglig Utredning Rapport 2006-4: 1-70 + vedlegg.*

I vurderingen av verdsatte viltområder er 20 lokaliteter utpekt til å ha særlig verdi. Én av disse lokalitetene (nr. 8, figur 2) falt ut som følge av grensejustering ved opprettelsen av verneområdet. Hekkeplasser for kongeørn, jaktfalk og snøugle er kjent innenfor verneområdet, men disse er unntatt offentlighet og derfor ikke kartfestet. De kartfestede lokalitetene er i stor grad viktige hekkeområder for vadefugler og ender, samt mindre rovfugler.

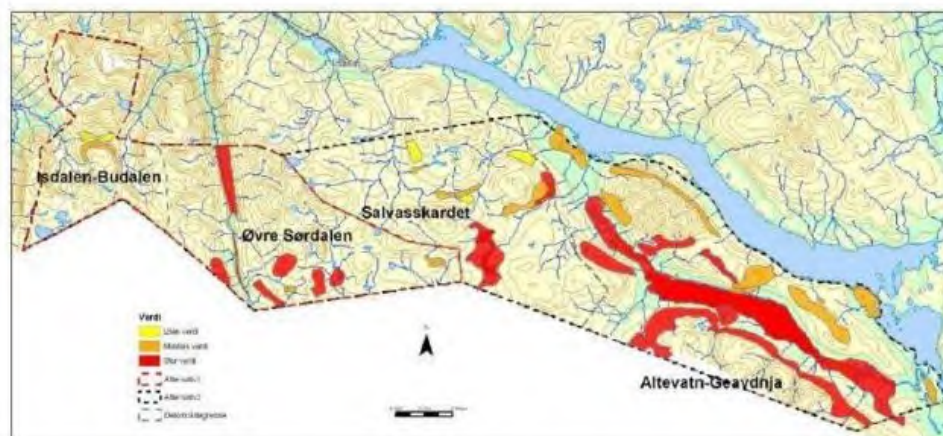
Figur 2: Verdsatte viltområder. Fra *Miljøfaglig Utredning Rapport 2006-4: 1-70 + vedlegg.*

Ferskvannslokalitetene ekskluderer fisketomme vatn, som er vurdert under naturtyper. Geavdnjajávri er vurdert til å ha stor verdi med opprinnelig plante- og dyresamfunn, mens Hávgačjávri og Eartebealčjávri er vurdert til middels verdi (figur 3).

Figur 3.: Verdsatte ferskvannslokaliteter. Fra *Miljøfaglig Utredning Rapport 2006-4: 1-70 + vedlegg*.

Figur 4 viser sammenveid kart over områder med spesielle naturverdier, og sårbarhet, i nasjonalparken.

Figur 4: Sammenveid kart for vedsatte naturverdier. Fra *Miljøfaglig Utredning Rapport 2006-4: 1-70 + vedlegg*.

2.1.2 Trusler mot verneverdiene

Ferdsel og inngrep

De to største truslene mot verneverdiene er tekniske inngrep og ferdsel. Verneforskriften for nasjonalparken beskytter mot tekniske inngrep, men det gjøres likevel enkelte grep gjennom tilrettelegging og næring i tilknyttet verneområdet.

Et av formålene med vernet innebærer også friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. Økt ferdsel kan utgjøre en trussel for flora, fauna, kulturminner og geologiske verdier i verneområdet. Rovfugl og annet vilt kan være utsatt i hekke- og yngleområder.

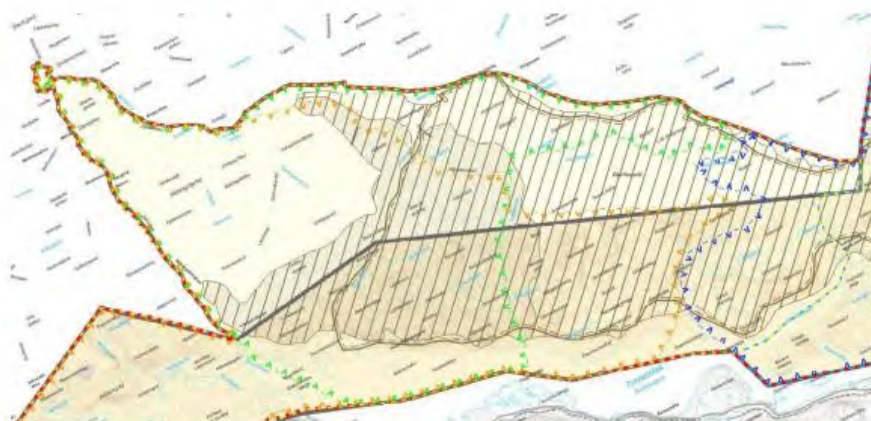
Ferdselen medfører ikke noen stor utfordring i verneområdet i dag.

I Sør dalen og Salvasskardet kanaliseres ferdselen i stor grad til turstien, som var etablert lenge før vernet. Stien er siden vernevedtaket utbedret med broer og enklere omlegginger av allmenne sikkerhetshensyn.

Eartebealjávri, Geavdnjajávri og Hávgavuopmi er populære områder for friluftsliv og isfiske på sen vinteren og våren. Eartebealjávri og Geavdnjajávri brukes også en del på sommeren og høsten til jakt og fiske. Tilgang til rypejakt vurderes årlig av Statskog. Elg jaktes i tre ulike områder i nasjonalparken.

Motorferdselen i Rohkunborri nasjonalpark er i dag redusert sammenlignet med tiden før området ble vernet i 2011.

Den største trusselen for vegetasjon i Rohkunborri nasjonalpark er i dag kjørespor fra barmarkskjøring i forbindelse med reindrif. Strekningen Eartebealjávri- Geavdnjajávri – Jordbruelva – Salvasskardet (figur 5) er kalvingsland for Talma sameby, som også har sommerbeite i verneområdet. Kjørespor finnes også i Budalen, som er beiteområde for Gielas reinbeitedistrikt.

Kunnskap

[illegible]

Det er ikke kjennskap til problemer med fremmede arter i verneområdet. Forekomst av mink langs vatn og vassdrag kan likevel utgjøre en trussel mot hekkende fugl og fiskebestand. Utsetting av fisk kan også være en form for spredning av fremmede arter. I enkelte av innsjøene er det ikke fisk. Dette medfører at krepsdyr finnes i rikt monn. Blant andre er dette viktig for havelle som ofte hekker ved fisketomme innsjøer der det er god tilgang på krepsdyr.

Det finnes flere grotter i verneområdet som er kjent og kartlagt blant grotteentusiaster. Det er likevel trolig flere som ikke er kjent for forvaltningsmyndigheten. Disse er vernet mot fjerning av inventar til eksempel i form av stalagmitter. Det er heller ikke lov å bore eller bryte stein noe som gjerne gjøres i tilknytning til kartlegging og sikring av personer i grottene.

Trusler utenfor vernegrensene

Klimaendringer er trolig blant en av de større truslene for verneområdet. Erosjon og temperatur kan føre til at vegetasjonen endrer seg. Dette vil videre kunne føre til endringer i økologien og utspredningen av dyrearter. Det forventes også at isbreer/flerårige snøfonner i verneområdet vil minke i størrelse og utbredelse. Omlegging av bruksmønster fra brukere utenfor området kan medføre økt slitasje gjennom området. Endringer i regelverk vedrørende andre bruksformer kan også påvirke verneområdet.

2.2 Reiselivet

Per dags dato er det noen få lokale bedrifter som tilbyr turer inn i eller gjennom deler av Rohkunborri nasjonalpark. Dette gjelder både hundesledeturer om vinteren og fotturer om sommeren, i tillegg til utleie av faste leirplasser utenfor verneområdet, noe som kan være med på å legge til rette for ferdsel inn i verneområdet.

Lokale aktører innenfor hundesledekjøring har søkt om, og fått innvilget dispensasjon fra verneforskriften for organisert ferdsel i nasjonalparken (styresak 8/18, 23.3.2018). Dispensasjonen gjelder for hundekjøring om vinteren frem til 1. mai hvert år.

2.3 Den besøkende

Basert på brukerundersøkelser og besøkstelling anslås det at de fleste besøkende i Rohkunborri nasjonalpark er lokale og regionale innbyggere som utøver enkelt friluftsliv, særlig i området rundt Havgávuopmi-Geavdnjajávri og på strekninga Sjørdalen-Lappjordhytta. Det er også en del trafikk langs Nordkalottruta som går gjennom nasjonalparken. Oppføringene til de besøkende i besøksprotokollen på Lappjordhytta kan deles inn i tre grupper: lokale/regionale innbyggere, norske besøkende og utlendinger (tabell 1). Det er flest besøkende på Lappjordhytta som har bosted utenfor Norge, deretter er det regionale besøkende som utgjør den nest største gruppa.

Statistikk fra besøkstelling kan leses i vedlegg A til besøksstrategien.

Opplevelsen av landskapet står antagelig sentralt for de fleste som besøker Rohkunborri nasjonalpark, i tillegg til andre viktige opplevelser som jakt og fiske, vandring og muligheten til å oppholde seg i det stille rom.

Det ble gjennomført en brukerundersøkelse i Sjørdalen sommeren 2016. Av brukerundersøkelsen kom det inn 19 svar, hvor turfølgene til sammen utgjorde 39 personer. Halvparten av disse oppga at de skulle overnatte i nasjonalparken, mens halvparten var på dagstur. Alle respondentene oppga vandring som mål for turen. I undersøkelsen nevnte flere at stien i Sjørdalen var gjengrodd og burde ryddes. Dette er tatt inn i skjøtelsesplanen for verneområdet, og stien har blitt ryddet med godt resultat siden i 2018.

Jakt og fiske utøves i nasjonalparken særlig omkring Geavdnjajávri. Innsjøen er forholdsvis lett tilgjengelig både sommer, høst og vinter. Bardu jeger- og fiskeforening har hytte, naust og båt ved Geavdnjajávri. Statskog har i tillegg ca. 40 kontraktfestede båtplasser sør for Røkskardet (med mulighet for utvidelse inntil 60 båtplasser). Geavdnjajávri og omegn er områder med spesielt fokus for forvaltningsmyndigheten, da disse områdene er viktig for flere plante-, fugle- og dyrearter, som flyttvei og kalvingsland for tamrein, og som rekreasjonsområde for mennesker. Følgelig er det områder med mulighet for konflikter mellom ulike brukergrupper og naturverdier.

Nordkalottruta går gjennom nasjonalparken fra Sverige (Abisko) til Lappjordhytta og videre gjennom Salvasskardet til Altevasshytta. Vinterstid kan en gå fra Lappjordhytta og følge Krokaldalen til Gaskashytta. Alle hyttene tilhører Troms turlag og er tilgjengelig med DNT-nøkkel. Det er også merket sti fra Sjørdalen til Lappjordhytta. Tellinger utført med termiske matter viser at denne stien er mindre brukt enn stien mellom Sverige-Lappjord-Salvasskardet, til tross for spektakulært landskap i canyon. Det er også flere besøkende som trolig både kommer inn fra Sverige og går tilbake til Sverige etter besøk på Lappjordhytta. Dette synes naturlig da den korteste og mest lettgåtte adkomsten til Lappjordhytta er fra Sverige. For å lette fremkommeligheten på strekninga Sjørdalen-Lappjord er det i 2018 og 2019 benyttet krattknuser fra parkeringa ved Tverrelva etter den gamle kjerrevegen inn til ca. 1 km før Kjelelva, og deretter krattknuser/ryddesag/ljå langs stien inn til Stággonjunnihytta, ei strekning på totalt ca. 9 kilometer.

Et særegent grottelandskap ligger i/like ved den sørvestlige delen av verneområdet. Grottene er godt kjent blant svenske grotterutforskere og dermed en attraksjon for entusiaster. Grottene er i verneforskriften vernet mot bl.a. bolting, boring og fjerning av materiale.

Det vil fortsatt være behov for å kartlegge av naturverdier, kulturminner og andre temaer (eksempelvis besøk) som en del av kunnskapsgrunnlaget i fremtiden, både for å utvide basiskunnskapen og for å se endringer over tid.

3. Mål

3.1 Mål med besøksforvaltning

- *Mål for verneverdiene*
 - *Besøksstrategien skal være et bidrag til å ivareta verneverdiene i nasjonalparken.*
- *Mål for reiselivet*
 - *All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til natur, vegetasjon, dyreliv og kulturminner.*
 - *Aktiviteten skal bære preg av naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.*
 - *Økt reiselivsaktivitet skal ikke medføre økning i motorferdselen i området.*

- *Mål for de besøkende*
 - *Besøkende skal også i fremtida ha mulighet til å utøve enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging i verneområdet.*
 - *Den tilretteleggingen som gjøres skal bidra til å kanalisere ferdsel og informere besøkende om verneverdier og regelverk for opphold i nasjonalparken.*
 - *De besøkende skal gjennom informasjon gjøres godt rustet til å ta hensyn til verneverdier.*

3.2 Strategiske grep

Forvaltningsmyndigheten ønsker å legge til rette for bærekraftig bruk av verneområdet. Det er en balansegang å ta hensyn til verneverdier så vel som ulike brukerinteresser. Rohkunborri nasjonalpark ble opprettet i 2011 hvilket gjør den til en relativt ny nasjonalpark. Verneområdet har fra tidligere hatt lang tradisjon for bruk i form av både til jakt, fiske, rekreasjon og samisk næring.

Det er en verdensomspennende trend i økning av besøk til verneområder (Arvid Viken, seminar besøksforvaltning, Tromsø, 10.9.2019). Med økt besøk øker nødvendigheten for tilrettelegging, for eksempel i form av parkering, toaletter og stiskjøtsel.

Rohkunborri er i dag et lite besøkt verneområde i norsk sammenheng med ca. 1000 passeringer ved Lappjord og et flertall hundre brukere av de østlige områdene rundt Geavdnjajávri hvert år. Området tåler flere besøkende. I den sammenheng at det er viktig å styre graden av tilrettelegging i et langsiktig perspektiv. Det er siden opprettelsen av nasjonalparken opparbeidet flere innfallsporter/startpunkt som letter adkomsten til verneområdet. Disse tiltakene blir satt pris på både av lokale og mer langveisfarende besøkende, og ikke minst av grunneiere som slipper at folk parkerer og gjør sitt fornødne i hagene, slik media forteller at skjer andre steder i Norge. Dette er gjennomtenkte tiltak på viktige startpunkt utenfor verneområdet. Innen i nasjonalparken skal fortsatt verneformålet være bestemmende, der andre ledd av formålsparagrafen sier følgende: *Allmennheten skal gis anledning til naturopplevelse gjennom utøvelse av naturvennlig friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.*

Hovedinnfallsporten til Rohkunborri nasjonalpark er Altevatnet. På Toppen ved Altevatnet er det planlagt innfallsport med gapahuk, toalett og informasjon. Innfallsporten ligger langs Nordkalottruta, og er også et viktig startpunkt for turer til Øvre Dividal nasjonalpark (punkt 1 i kart og tabell under).

Forvaltningsmyndigheten skal bidra til at verneformålet oppfylles, og vil samtidig ta vare på en av vår tids største knapphetsressurser: villmarkspregede områder. Vi må forvente at det i tiden fremover vil bli fortsatt økt press på utnyttelse av landarealer, både i Norge og på verdensbasis. Rohkunborri sitt fortrinn er nettopp muligheten til å ferdes både på

og utenfor sti uten å møte horder av mennesker. Dette trekker en viss type besøkende, som vil ha behov for å handle mat til turer på nærbutikken, eller de for eksempel kjøper pakketur med hundeslede av ansvarlige lokale aktører.

Beliggenheten, terrenget og avstandene gjør at Rohkunborri neppe vil bli noen destinasjon for masseturisme. Det er ikke naturlig, eller ønskelig, å drive utstrakt tilrettelegging eller stiskjøtsel langt inne i verneområdet. I tillegg til Nordkalottruta fungerer turlagsstien fra Sør dalen til Lappjord som kanalisering av vandrere. Stien i Sør dalen er utbedret med merking av flomsti og nye hengebru som bedrer sikkerheten til de som selv velger å vandre i området.

4. Tiltaksplan

Informasjon og holdningsskapende arbeid er en viktig del av forvaltningens arbeidsområde og representerer en stor utfordring i arbeidet med forvaltning av verneområder. Gjennom ulike former for informasjon og veiledning bidrar forvaltningsmyndigheten til å skape forståelse for bevaring av natur og motivere til naturvennlig adferd.

Nr. i Kart	Lokasjon	Bålpanner	Turskilt	Bord og benker	Informasjonsbukker /-skilt	Toalett	Parkeringsplass	Bruer	Gapahuk	Ved er kjørt ut	Øks og sag	Informasjonsskjerm
1	Altevatn		X		P	P			P	P		
2	Røkskardet			X	X					X		
3	Lappjord		X	X								
4	Stordalsstua		X									
5	Bones		X		X	X	X					
6	Budalselva		X					X				
7	Staggonjunni		X	X						X		
8	Isdalen		X		X		X					
9	Kjelelva		X					X				
10	Ruovdegorsjohka		X					X				

11	Tverrelva	XX	X	XX	X	X	X	X		X		
12	Polar Park				P							(X)
13	Sørdalen ved grense	X							X	X		
14	Storbukta	X		X	X	X				X	X	
15	Geavdnjajavri			X						X	X	
16	Kommunehuset Setermoen											P
16	Veksthuset Setermoen	P			X P				P			

X = utført, P = planlagt.

Tiltaksplan 2023-2025
2023
Forsterking av kjørespor/tursti Salvasskardet
Skjøtsel av stien i Sørdalen inkl. rydding av sti, klopping, steinlegging

Stirydding Isdalen
2024
Stirydding Sjørdalen, Isdalen
Nye informasjonsplakater som følge av godkjent besøksstrategi
Stiskjøtsel Sjørdalen
2025
Nye nettside, kart og brosjyre
Detaljprosjektering infopunkt Altevatn og Veksthuset

Vedlegg A til besøksstrategi for Rohkunborri nasjonalpark – besøksstatistikk

Tabell 1: Besøkende ved Lappjordhytta 2015-2016 basert på hjemsted, fra besøksprotokoll.

Besøkende Lappjordhytta basert på hjemsted (1 år: oktober 2015 til oktober 2016)							
Lokale og regionale	Antall	Norge	Antall	Internasjonale	Antall	Antall med ukjent hjemsted	Totalt antall
Troms fylke	115	Nordland	30	Sverige	73	10	
Bardu kommune	18	Oslo	18	Tyskland	36		
		Hordaland	5	Finland	32		
		Akershus	4	Sveits	8		
		Møre og Romsdal	4	Nederland	6		
		Rogaland	4	Østerrike	6		
		Trøndelag	4	Belgia	5		
		Finnmark	2	Danmark	3		
		Oppland	2	Tsjekkia	3		
		Østfold	2	Storbritannia	3		
		Hedmark	1	Italia	2		
		Telemark	1	USA	1		
		Vestfold	1				
		Norge (ukjent fylke)	1				
Sum	133		79		178	10	400

Ved opprettelsen av gapahuk og bålplass ved nasjonalparkgrensa i Sjørdalen i 2016, ble det også lagt ut turbok. Gjennomgang av turboka viser totalt 551 registreringer i perioden 29. oktober 2016 til 3. oktober 2019 (tabell 2). Det er klar overvekt av registreringer av folk hjemmehørende i Bardu kommune. Dette er trolig et resultat både

av markedsføring fra nasjonalparken, samt opprettelsen av nasjonalparkgrensa som turmål i kommunens egen «ti på topp» - Bardu fjelltrim i 2015.

Tabell 2: Turbok Sjørdalen 2016-2019

Turbok Sjørdalen 2016-2019			
År	Registreringer vinter (1.1.-1.6. og 15.10.-31.12.)	Registreringer sommer (1.6.-15.10.)	Registreringer totalt
2016	11	0*	11
2017	31	137	168
2018	29	114	143
2019	11**	218	229
*Turbok lagt ut oktober 2016 **Turbok avlest 3.10.2019			551

Vedlegg 10: Tiltaksplan for Rohkunborri nasjonalpark

Tiltaksplan 2023-2025
2023
Forsterking av kjørespor/tursti Salvasskardet
Skjøtsel av stien i Sørдалen inkl. rydding av sti, klopping, steinlegging
Stirydding Isdalen
2024
Stirydding Sørдалen, Isdalen
Nye informasjonsplakater som følge av godkjent besøksstrategi
Detaljprosjektering infopunkt Altevatn og Veksthuset
2025
Nye nettside, kart og brosjyre
Stiskjøtsel Sørдалen
Prøvefiske fisketomme vann

Vedlegg 11: Medlemmer i faglig rådgivende utvalg

Lista er oppdatert per desember 2019.

Navn	Representerer
Magnus Foshaug Berg	Statskog
Per Mathis Oskal	Hjerttind/Altevatn reinbeitedistrikt
Tove Amundsen Fuglem	Midt-Troms friluftsråd
Erik Bones	Salangsdalen grunneier- og utmarkslag
Ole Kroken	Bardu jeger- og fiskerforening
Eivind Høstmark Borge	Troms fylkeskommune adm.
Per Åke Heimdal	Bardu kommune adm.
Jan Sørmo	Bardu grunneierlag
Jarle Heimdal	Naturvernforbundet
Ove Andreassen	Forsvaret
Sigfred Steien	Altevatn hytte- og båteierforening
Johan Anders Eira	Gielas reinbeitedistrikt
Leiv-Bjørn Walle	Funksjonshemmedes fellesorganisasjon
Lin Olsen	Troms turlag
Torbjørn Dahl	Tilsyn Lappjord
Joar Rognli	Salangsdalen JFF
	Länsstyrelsen
	Reindriftsforvaltningen, Fylkesmannen i Troms og Finnmark
	Talma sameby

Rohkunborri nasjonalpark

Landskapet i Rohkunborri nasjonalpark stiger fra det dype juvet i Sjørdalen til høye fjell med isbreer. Fjellmassivet Rohkunborri vokter over Stordalen med gammel bjørkeskog, spennende fugleliv og innsjøen Geavdnjajávri med stor-røya.

Juvet i Sjørdalen omtales som en lærebok i geologi. Smeltevannet fra ismeltingen på svensk side ble i en periode ledet ned her og sprengte ut denne kløfta på vei nordover.

Kontaktinformasjon Rohkunborri nasjonalpark

Telefon: 77642209
E-post: rohkunborri@statsforvalteren.no
Nett: www.nasjonalparkstyre.no/rohkunborri
Post: Postboks 6105, 9291 Tromsø
Besøksadresse: Altevassveien 7, 9360 Bardu